

Sprawozdanie

Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych

z działalności za rok 2003

Sprawozdanie stanowi wykonanie art. 20 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.), zgodnie z którym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych składa Sejmowi, raz w roku, sprawozdanie ze swojej działalności wraz z wnioskami wynikającymi ze stanu przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych¹.

¹ Niniejsze sprawozdanie obejmuje okres działalności Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych od dnia 1 stycznia 2003 r. do dnia 31 grudnia 2003 r.

Spis treści

SPRAWOZDANIE	1
GENERALNEGO INSPEKTORA OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH Z DZIAŁALNOŚCI ZA ROK 2003	1
CZĘŚĆ I. OGÓLNA	6
A. Wprowadzenie	6
1. Podstawy prawne działalności Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych	6
2. Nowelizacja ustawy o ochronie danych osobowych	7
B. Organizacja Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych	10
1. Statutowe jednostki organizacyjne Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych	10
2. Budżet Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych	11
3. Stan zatrudnienia	11
C. Ogólna charakterystyka działalności Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych	11
1. Zakres zadań Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych	11
2. Pytania o interpretację przepisów	16
3. Opiniowanie projektów aktów normatywnych	18
4. Opiniowanie regulaminów zarządzania danymi biur informacji gospodarczej	20
5. Współpraca międzynarodowa	21
6. Skargi	24
7. Kontrole	29
8. Rejestracja	35
9. Działalność informacyjna Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych	38
CZĘŚĆ II. PROBLEMATYKA PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH PRZEZ PODMIOTY ZE SFERY PUBLICZNEJ I PRYWATNEJ	45
A. Sprawy z zakresu administracji publicznej.	46

1. Pomoc społeczna	46
2. Oświata	50
3. Transport drogowy	57
4. Urzędy Pracy	63
5. Ubezpieczenia społeczne	66
6. Urzędy Skarbowe	71
7. Inne sprawy ze sfery publicznej	74
B. Przetwarzanie danych osobowych przez wymiar sprawiedliwości i organy ścigania	83
1. Sądy	83
2. Komornicy sądowi	88
3. Prokuratura	92
4. Policja	96
C. Przetwarzanie danych osobowych na potrzeby zatrudnienia	100
D. Służba zdrowia	108
E. Instytucje finansowe	118
1. Banki	118
2. Zakłady ubezpieczeń	126
3. Inne instytucje finansowe	132
F. Telekomunikacja	138
G. Media	144
H. Mieszkalnictwo	152
I. Marketing	159
J. Turystyka	168
K. Inne	171
CZĘŚĆ III. WNIOSKI KOŃCOWE	179
ZAŁĄCZNIKI	188

Załącznik nr 1 Wykaz najważniejszych wystąpień Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych	188
Załącznik nr 2 Wykaz przeprowadzonych kontroli	193
Załącznik nr 3 Wykaz orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego wydanych w 2003 r. w sprawach prowadzonych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.	201
Załącznik nr 4 Informacje przekazane Generalnemu Inspektorowi przez organy ścigania w trzech ostatnich latach, w sprawach złożonych zawiadomień o popełnieniu przestępstwa	203

Część I. OGÓLNA

A. Wprowadzenie

1. Podstawy prawne działalności Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych

Podstawą prawną działalności Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych jest ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.), zwana dalej ustawą, która obowiązuje od dnia 30 kwietnia 1998 r. Ustawa ta uchwalona została w celu zrealizowania - wyrażonego w art. 51 Konstytucji RP - zobowiązania do uregulowania zasad i trybu gromadzenia i udostępniania informacji o obywatelach.

Ustawa określa ogólne zasady postępowania przy przetwarzaniu danych osobowych, do przestrzegania których obowiązane są wszystkie podmioty przetwarzające dane osobowe², oraz prawa osób fizycznych, których dane osobowe są lub mogą być przetwarzane w zbiorach danych³. Konstytuuje ona również zakres uprawnień Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych⁴, zwłaszcza do szeroko pojętej kontroli zgodności przetwarzania danych z przepisami o ich ochronie.

Na podstawie ustawy o ochronie danych osobowych wydane zostały dwa akty wykonawcze: rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 80, poz. 521 ze zm.)⁵ oraz rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie określenia wzoru wniosku o udostępnienie danych osobowych, zgłoszenia zbioru danych do rejestracji oraz imiennego upoważnienia i legitymacji służbowej inspektora Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. Nr 80, poz. 522 ze zm.)⁶.

² Chodzi o zasady przetwarzania danych w zakresie podstaw legalności takiego działania (art. 23 ust. 1 i art. 27 ust. 2), w tym także przekazywania danych za granicę (art. 47 i art. 48), obowiązku informacyjnego (art. 24 i art. 25), związania celem (art. 26 ust. 1 pkt 2), merytorycznej poprawności i adekwatności danych do celu przetwarzania (art. 26 ust. 1 pkt 3), przechowywania danych nie dłużej niż to jest niezbędne dla osiągnięcia celu przetwarzania (art. 26 ust. 1 pkt 4), zakazu podejmowania automatycznych rozstrzygnięć (art. 26a), zabezpieczenia danych (art. 36 – 39), czy wreszcie zgłoszenia zbioru danych do rejestracji Generalnemu Inspektorowi (art. 40 i art. 43).

³ Zob. art. 32 i art. 33 ustawy o ochronie danych osobowych.

⁴ Szerzej na ten temat w części I lit. C pkt 1 zatytułowanym „Zakres zadań Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych”.

⁵ Rozporządzenie to w dalszej części sprawozdania zwane jest rozporządzeniem w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...). Rozporządzenie to zastąpione zostało z dniem 1 maja 2004 r. rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1024).

⁶ Rozporządzenie to w dalszej części sprawozdania zwane jest rozporządzeniem w sprawie określenia wzoru wniosku (...). Rozporządzenie to zastąpione zostało z dniem 1 maja 2004 r. rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych

Generalny Inspektor wykonuje swoje obowiązki przy pomocy Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, którego organizację i zasady działania określa statut stanowiący załącznik do rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 29 maja 1998 r. w sprawie nadania statutu Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. Nr 73, poz. 464 ze zm.)⁷.

2. Nowelizacja ustawy o ochronie danych osobowych

W roku 2003 podjęte zostały prace nad projektem nowelizacji ustawy o ochronie danych osobowych.

Działania zmierzające do znówelizowania przepisów podyktowane były koniecznością pełnego dostosowania ustawy do wymogów Dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych oraz swobodnego przepływu tych danych, zwanej dalej Dyrektywą 95/46/WE, a także koniecznością zmodyfikowania niektórych niedoskonałych przepisów⁸. I choć proces legislacyjny nie został zakończony w omawianym okresie sprawozdawczym, to z uwagi na zaangażowanie w prace nad nowelizacją ustawy zasadna jest wzmianka na ten temat w sprawozdaniu dokumentującym działalność Generalnego Inspektora w roku 2003⁹.

Najważniejszymi zmianami wprowadzonymi w wyniku nowelizacji ustawy o ochronie danych osobowych, dostosowującymi jej przepisy do powołanej Dyrektywy, jest:

- 1) rozstrzygnięcie w sposób nie budzący wątpliwości, jaki jest zakres przedmiotowy stosowania ustawy – ustawę stosuje się do przetwarzania danych osobowych w zbiorach tradycyjnych (kartotekach, skorowidzach, księgach, wykazach i innych zbiorach ewidencyjnych), a w przypadku systemu informatycznego również do pojedynczych danych przetwarzanych poza zbiorem danych,
- 2) precyzyjne określenie kręgu podmiotów przetwarzających dane osobowe, które są obowiązane do stosowania przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. Ustawę w dotychczasowym brzmieniu stosowało się m. in. do administratorów, którzy nie mieli

i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie zgłoszenia zbioru danych do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1025) oraz rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie wzorów imiennego upoważnienia i legitymacji służbowej inspektora Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (Dz. U. Nr 94, poz. 923).

⁷ Wykaz jednostek statutowych Biura znajduje się w części I lit. B, poświęconym jego organizacji.

⁸ Na przykład z doświadczenia zdobytego w latach ubiegłych wynikało, iż utrudnieniem w pracy inspektorów był brak możliwości sporządzania kopii dokumentów w czasie przeprowadzania kontroli i w efekcie konieczność sporządzania notatek z dokumentów, co znacząco wydłużało przeprowadzane czynności. Z tego względu wprowadzono ustawową możliwość sporządzania kopii dokumentów mających bezpośredni związek z przedmiotem kontroli (art. 14 pkt 3 ustawy).

⁹ Ustawa z dnia 22 stycznia 2004 r. o zmianie ustawy o ochronie danych osobowych oraz ustawy o wynagradzaniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. Nr 33, poz. 285) weszła w życie z dniem 1 maja 2004 r.

siedziby lub miejsca zamieszkania na terytorium Polski, ale przetwarzali dane przy wykorzystaniu środków znajdujących się w Polsce. Takie brzmienie przepisu prowadziło do sytuacji, gdy przetwarzanie danych przez administratora mającego swoją siedzibę w jednym z państw Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego podlegało regulacji dwóch ustaw – ustawy kraju pochodzenia administratora danych oraz ustawy polskiej. Taki stan był sprzeczny z ideą jednolitej ochrony danych w państwach członkowskich, przy czym chodzi o ochronę przez prawo kraju, w którym siedzibę lub miejsce zamieszkania ma administrator;

- 3) ograniczenie zakresu podmiotowego stosowania ustawy poprzez wyłączenie spod jej rygorów podmiotów mających siedzibę lub miejsce zamieszkania w państwie trzecim, wykorzystujących środki techniczne znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyłącznie do przekazywania danych;
- 4) ograniczenie stosowania przepisów ustawy, jeżeli przetwarzanie danych ma związek z prasową działalnością dziennikarską, literacką bądź artystyczną, z wyjątkiem sytuacji, w których wolność wyrażania poglądów i rozpowszechniania informacji istotnie narusza prawa i wolności osoby, której dane dotyczą;
- 5) wprowadzenie definicji pojęć: odbiorca danych oraz państwo trzecie;
- 6) modyfikacja treści przepisu określającego przesłanki legalności przetwarzania danych (tj. art. 23 ust. 1 pkt 2, 3 i 5) w celu dostosowania jego brzmienia do brzmienia analogicznych przepisów w Dyrektywie;
- 7) modyfikacja treści obowiązku informacyjnego realizowanego przez administratorów danych zbierających dane zarówno bezpośrednio od osoby, której one dotyczą, jak również ze źródeł pośrednich, poprzez zobowiązanie ich do informowania podmiotów danych o prawie dostępu do treści danych, w miejsce dotychczasowego prawa wglądu do danych;
- 8) modyfikacja przepisów dotyczących wykonania przez administratora danych obowiązku informacyjnego, w sytuacji zbierania danych ze źródeł pośrednich tj. nie od osoby, której one dotyczą, poprzez uchylenie przepisów zwalniających administratora danych z obowiązku informacyjnego w przypadku gromadzenia danych ogólnie dostępnych oraz danych przetwarzanych w celu jednorazowego wykorzystania;
- 9) wprowadzenie obowiązku wyznaczenia przez administratorów danych mających siedzibę albo miejsce zamieszkania w państwie trzecim przetwarzających dane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, swojego przedstawiciela w RP;
- 10) rozszerzenie uprawnień osoby, której dane dotyczą, do uzyskania informacji także o przesłankach podejmowania rozstrzygnięć automatycznych;

- 11) rozszerzenie zakresu informacji zawartych w zgłoszeniu zbioru danych osobowych do rejestracji, poprzez wprowadzenie wymogu podania opisu kategorii osób, których dane dotyczą;
- 12) wprowadzenie instytucji tzw. wstępnej oceny prawidłowości przetwarzania danych, polegającej na tym, iż administratorzy danych szczególnie chronionych, o których mowa w art. 27 ust. 1 ustawy, mogą rozpocząć ich przetwarzanie w zbiorze danych dopiero po zarejestrowaniu zbioru, chyba że ustawa zwalnia ich z obowiązku zgłoszenia zbioru do rejestracji;
- 13) zapewnienie swobodnego przepływu danych do państw członkowskich Unii Europejskiej i państw EEA spoza Unii, poprzez przyjęcie, że określone w rozdziale 7 ustawy przesłanki legalności przetwarzania danych będą miały zastosowanie jedynie w przypadku przekazywania danych do państw trzecich, tj. państw nie należących do EEA;
- 14) przyjęcie – wzorem Dyrektywy – warunku zapewnienia przez administratora danych odpowiednich zabezpieczeń w zakresie ochrony prywatności oraz praw i wolności osoby, której dane dotyczą, determinującego udzielenie przez Generalnego Inspektora zgody na przekazanie danych do państwa trzeciego.

Ponadto, w wyniku nowelizacji:

- 1) rozszerzono zakres uprawnień inspektorów w trakcie kontroli poprzez przyznanie im prawa do sporządzania kopii dokumentów i wszelkich danych mających bezpośredni związek z przedmiotem kontroli;
- 2) uprawniono Generalnego Inspektora do wydawania, w przypadku naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, decyzji nakazujących przywrócenie stanu zgodnego z prawem nie tylko wobec podmiotu będącego administratorem danych, ale wobec wszystkich podmiotów przetwarzających dane osobowe;
- 3) zrezygnowano z ograniczenia możliwości udostępnienia danych na podstawie art. 29 ustawy tylko przez administratorów ze sfery publicznej;
- 4) kontroli sprawowanej przez Generalnego Inspektora poddano podmioty, którym administratorzy danych powierzyli ich przetwarzanie na mocy art. 31 ustawy;
- 5) precyzyjnie określono obowiązki w zakresie zabezpieczenia danych osobowych;
- 6) ograniczono zakres informacji dostępnych w jawnym rejestrze zbiorów danych osobowych prowadzonym przez Generalnego Inspektora;

- 7) uregulowano kwestię dotyczącą procedury zgłaszania zmian informacji zawartych w zgłoszeniu zbioru danych do rejestracji;
- 8) ograniczono krąg podmiotów uprawnionych do otrzymania zaświadczenia o zarejestrowaniu zgłoszonego zbioru wyłącznie do administratora danych i wyłącznie co do zbiorów przez niego zgłoszonych;
- 9) wprowadzono obowiązek wydania przez Generalnego Inspektora z urzędu, niezwłocznie po dokonaniu rejestracji zbioru poddanego tzw. kontroli wstępnej, zaświadczenia o zarejestrowaniu zbioru;
- 10) doprecyzowano przesłanki zwalniające administratora danych z obowiązku ich zgłoszenia do rejestracji;
- 11) wprowadzono instytucję „wykreślenia” zarejestrowanego zbioru z rejestru zbiorów danych osobowych, jeżeli zaprzestano przetwarzania danych w zarejestrowanym zbiorze oraz, gdy rejestracji dokonano z naruszeniem prawa.

Nowela stworzyła również podstawy do powołania zastępcy Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Podyktowane to było – z jednej strony, znaczącym wzrostem ilości spraw rozpatrywanych przez Generalnego Inspektora, z drugiej zaś – niezbędnym udziałem przedstawiciela niezależnego organu ochrony danych osobowych odpowiednio wysokiej rangi w wielu przedsięwzięciach międzynarodowych. Jako przykład można wskazać cykliczne, kilkudniowe spotkania Grupy Roboczej Art. 29 Dyrektywy, w trakcie których rzecznicy ochrony danych państw członkowskich i kandydujących dyskutują na temat bieżących problemów dotyczących ochrony danych i wypracowują rozwiązania problemów praktycznych.

B. Organizacja Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych

3. Statutowe jednostki organizacyjne Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych

Zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta RP w sprawie nadania statutu Biuru Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych statutowymi jednostkami organizacyjnymi Biura są:

- 1) Departament Organizacyjno-Administracyjny
- 2) Departament Prawny
- 3) Departament Skarg
- 4) Departament Inspekcji

- 5) Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych
- 6) Departament Informatyki
- 7) Dział Finansowy
- 8) Pion Ochrony
- 9) Stanowisko do Spraw Pracowniczych
- 10) Zespół Prasowy

4. Budżet Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych

W ustawie budżetowej na 2003 r. budżet Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych ustalony został po stronie wydatków na 9.946 tys. zł, w tym:

wynagrodzenia	6.378 tys. zł
wydatki majątkowe	200 tys. zł
pozostałe wydatki	3.368 tys. zł

Zrealizowane w 2003 r. przez Generalnego Inspektora wydatki wyniosły 9.697 tys. zł, tj. 97,5 % wielkości planowanej, w tym:

wynagrodzenia	6.288,7 tys. zł (98,6 %)
wydatki majątkowe	190,6 tys. zł (95,3 %)
pozostałe wydatki	3.218,3 tys. zł (95,6 %)

W przedłożonym Generalnemu Inspektorowi wystąpieniu pokontrolnym, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu w 2003 r.

5. Stan zatrudnienia

Stan zatrudnienia w Biurze Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w dniu 31 grudnia 2003 r. wynosił 111,7 etatu.

Spośród ogółu zatrudnionych w Biurze osób, 91 zatrudnionych było na stanowiskach merytorycznych, 26 natomiast stanowiło personel pomocniczy.

Przedstawione zestawienie nie obejmuje Generalnego Inspektora.

C. Ogólna charakterystyka działalności Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych

6. Zakres zadań Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych

Ustawa o ochronie danych osobowych, określa zasady zgodnego z prawem przetwarzania danych osobowych oraz prawa osób fizycznych, których dane osobowe są lub mogą być przetwarzane w zbiorach danych¹⁰. Przepisy określające prawa osób, których dane dotyczą, byłyby jednak przepisami „martwymi”, gdyby ustawodawca nie nałożył jednocześnie na administratorów danych ściśle określonych obowiązków w tym zakresie. Realizacja praw i należyte wypełnianie obowiązków przez administratorów danych nie może być pozostawione bez kontroli niezależnego organu ds. ochrony danych osobowych, jakim jest Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych. Zadania Generalnego Inspektora określone zostały w art. 12 ustawy. Do zadań tych należy w szczególności:

- 1) kontrola zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych,
- 2) wydawanie decyzji administracyjnych i rozpatrywanie skarg w sprawach wykonania przepisów o ochronie danych osobowych,
- 3) prowadzenie rejestru zbiorów danych oraz udzielanie informacji o zarejestrowanych zbiorach,
- 4) opiniowanie projektów ustaw i rozporządzeń dotyczących ochrony danych osobowych,
- 5) inicjowanie i podejmowanie przedsięwzięć w zakresie doskonalenia ochrony danych osobowych,
- 6) uczestniczenie w pracach międzynarodowych organizacji i instytucji zajmujących się problematyką ochrony danych osobowych.

Poprzez prawo do wydawania decyzji administracyjnych Generalny Inspektor nie jest zatem jedynie organem o uprawnieniach kontrolnych, ale również władczych. Zakres jego kompetencji jest jednak ograniczony do spraw ściśle związanych z ochroną danych osobowych. Nie w każdej więc sprawie, z którą podmiot danych zwraca się do Generalnego Inspektora, organ ten może podjąć czynności. Dla przykładu wskazać należy, iż kontrola zgodności z prawem przetwarzania danych osobowych przez sąd, co jest jednym z dość częstych przedmiotów skarg od obywateli, nie obejmuje np. zasadności powoływanych dowodów w sprawach, bo to mogłoby naruszać konstytucyjnie zagwarantowaną zasadę niezawisłości sędziów.

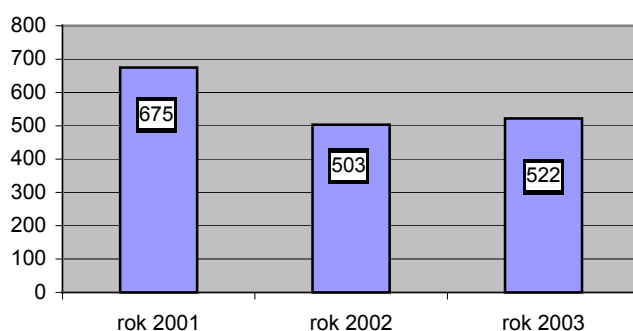
Rozpatrywanie skarg w sprawach wykonania przepisów o ochronie danych osobowych i wydawanie, po ustaleniu wszystkich istotnych okoliczności sprawy, decyzji administracyjnych, należy do głównych zadań organu do spraw ochrony danych. Skuteczność ochrony najpełniej wyraża się bowiem wówczas, gdy Generalny Inspektor stwierdzając – również w toku postępowań

¹⁰ Art. 2 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych.

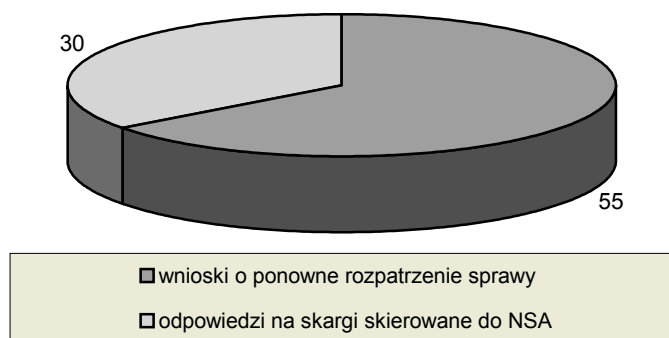
pokontrolnych – naruszenie przepisów ustawy, nakazuje administratorowi danych, w drodze decyzji administracyjnej, przywrócić stanu zgodnego z prawem.

W 2003 r. organ ds. ochrony danych osobowych wydał 522 decyzje administracyjne, w tym 55 po rozpatrzeniu wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz sporządził odpowiedzi na 30 skarg skierowanych przez strony do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Zestawienie liczby decyzji wydanych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w trzech ostatnich latach

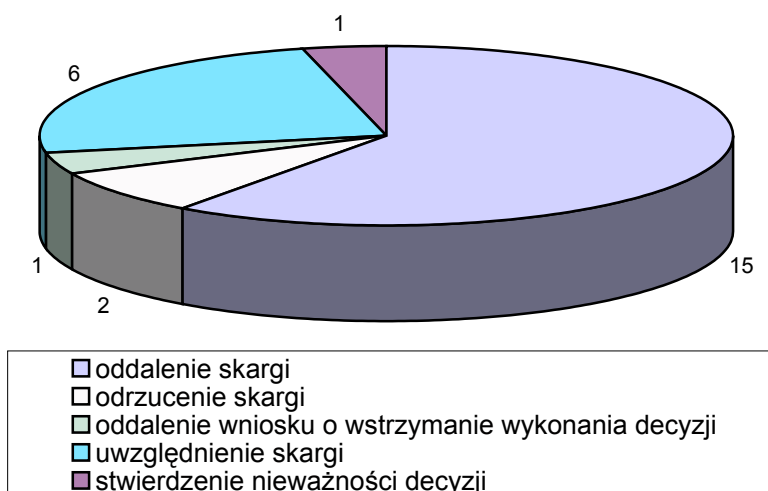
Zestawienie liczby wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy przez Generalnego Inspektora oraz odpowiedzi na skargi skierowane do Naczelnego Sądu Administracyjnego w 2003 r.

Ogromną rolę w zakresie właściwego rozumienia i stosowania przepisów ustawy oraz skuteczności ochrony przyznanej ustawą odgrywa również orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego. W sprawach rozstrzygniętych decyzjami Generalnego Inspektora, zaskarżonych do Naczelnego Sądu Administracyjnego, Sąd w 2003 r. w 15 przypadkach skargi oddalił, w 2 przypadkach skargi odrzucił, w 1 przypadku oddalił wniosek o wstrzymanie wykonania

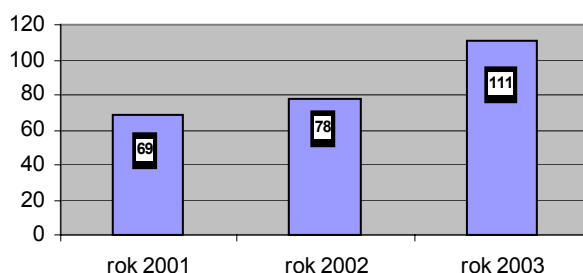
decyzji Generalnego Inspektora, w 6 sprawach skargi zostały uwzględnione, a w 1 przypadku stwierdzono nieważność decyzji.

Orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego wydane w 2003 r. w sprawach prowadzonych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych

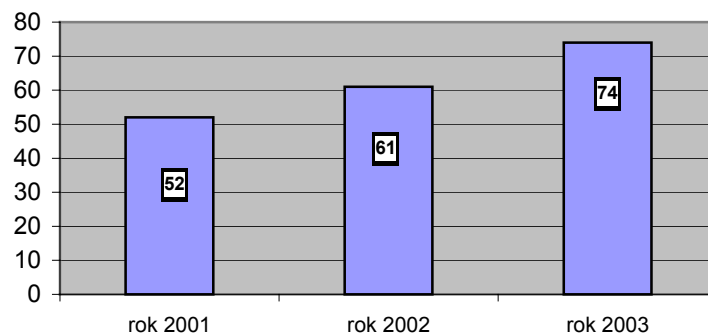
Mając na uwadze potrzebę ciągłego doskonalenia ochrony danych osobowych Generalny Inspektor skierował do podmiotów ze sfery zarówno publicznej, jak i prywatnej 111 wystąpień o charakterze ogólnym, wskazując na konieczność dostosowania praktyki tych podmiotów do obowiązujących w zakresie ochrony danych osobowych przepisów. Wskazywanie podmiotom podlegającym ustawie właściwego sposobu stosowania jej przepisów zapobiega naruszeniom przepisów prawa i przyczynia się do podniesienia poziomu ochrony danych osobowych w Polsce. Zaznaczyć należy przy tym, iż nieprawidłowościom w toku przetwarzania danych osobowych sprzyja – co również sygnalizowano – niespójność systemu prawa oraz pomijanie Generalnego Inspektora bądź nieuwzględnianie opinii Generalnego Inspektora w toku przygotowywania projektów aktów prawnych.

Liczbowe zestawienie wystąpień Generalnego Inspektora do podmiotów sfery publicznej i prywatnej

W przypadku stwierdzenia, że działanie lub zaniechanie kierownika jednostki organizacyjnej, jej pracownika lub innej osoby fizycznej będącej administratorem danych wyczerpuje znamiona przestępstwa określonego w ustawie Generalny Inspektor kieruje do organu powołanego do ścigania przestępstw zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa¹¹. W 2003 r. do organów ścigania skierowano 74 takie zawiadomienia.

Liczbowe zestawienie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa skierowanych do organów ścigania przez Generalnego Inspektora w trzech ostatnich latach

Podkreślenia wymaga w tym miejscu zmiana jaka nastąpiła w podejściu prokuratorów do spraw inicjowanych przez Generalnego Inspektora złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. W porównaniu z latami ubiegłymi, w 2003 r. w większej ilości spraw zapadły wyroki skazujące oraz skierowano do sądu akty oskarżenia. Pomimo jednak wzrostu poziomu zrozumienia wśród organów ścigania problematyki ochrony danych osobowych, wydawane orzeczenia wciąż są jednym z przykładów iluzoryczności ochrony prawnej osób, których dane dotyczą¹². Jak wskazują liczne rozstrzygnięcia, działania organów ścigania w sprawach o popełnienie przestępstw z ustawy o ochronie danych osobowych nie tylko nie doprowadzają do wzmocnienia ochrony praw wpływających z tej ustawy, ale też znacznie tę ochronę osłabiają. W sytuacjach ewidentnych naruszeń obowiązków określonych w ustawie administratorzy danych są usprawiedliwiani zarówno przez prokuratury, jak i sądy znikomą społeczną szkodliwością czynu, czy brakiem znamion czynu zabronionego. I chociaż z przedstawianych stanów faktycznych bezspornie wynika, kto jest podmiotem odpowiedzialnym za należyte sprawowanie obowiązków wynikających z ustawy i w świetle jakich okoliczności doszło do popełnienia przestępstwa, podobnie jak w roku 2002, prokuratury często postępowania umarzały z uwagi na brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu przestępnego. Opisane działania organów wymiaru sprawiedliwości szczególnie naganne wydają się w stosunku do podmiotów, które w sposób uporczywy i powtarzający łamią przepisy o ochronie danych osobowych i wobec których Generalny Inspektor kieruje zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa od początku swojej działalności.

¹¹ Art. 19 ustawy o ochronie danych osobowych.

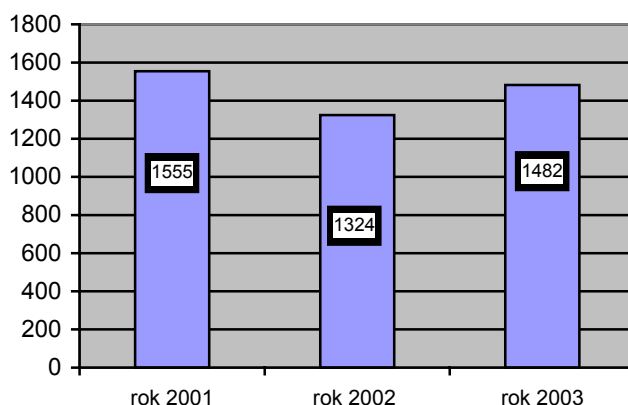
¹² Zobacz załącznik nr 4.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w toku przetwarzania danych osobowych Generalny Inspektor może także żądać wszczęcia postępowania dyscyplinarnego lub innego przewidzianego prawem postępowania przeciwko osobom winnym dopuszczenia do uchybień¹³. W 2003 r. z takim żądaniem Generalny Inspektor wystąpił w 26 przypadkach.

7. Pytania o interpretację przepisów

Sześcioletni okres obowiązywania ustawy o ochronie danych osobowych oraz prowadzona w tym okresie polityka informacyjna niewątpliwie przyczyniły się do wzrostu świadomości co do rozumienia i praktycznego stosowania jej przepisów. Mimo to w okresie objętym sprawozdaniem do Generalnego Inspektora skierowano 1 482 pisma zawierające często po kilkanaście pytań dotyczących interpretacji przepisów ustawy o ochronie danych osobowych oraz przepisów innych aktów prawnych.

Liczbowe zestawienie pytań skierowanych do Generalnego Inspektora w trzech ostatnich latach

O ile nie dziwią pytania o interpretację przepisów ustawy kierowane przez osoby, których dane podlegają przetwarzaniu – usprawiedliwienia można bowiem szukać w specyficznym języku, jakim jest ona napisana – to zastanawiająca jest ilość korespondencji o tej tematyce kierowana przez administratorów z sektora publicznego. Zaskakujące jest również to, iż administratorzy z tego sektora najczęściej zwracali się do Generalnego Inspektora z prośbą o interpretację innych, niż ustawa o ochronie danych osobowych, przepisów prawa, do której Generalny Inspektor nie jest uprawniony.¹⁴ Co więcej, podmioty ze sfery publicznej, do których zwrócono się o udostępnienie

¹³ Art. 17 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych.

¹⁴ Tytułem przykładu można wskazać, że wiele wątpliwości w analizowanym okresie wśród organów samorządowych wzbudzało udostępnianie danych z ewidencji ludności mimo, że tryb udostępniania danych z tych zbiorów precyzyjnie reguluje art. 44h ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 87, poz. 960 ze zm.), wskazując kiedy i na jakich zasadach dane mogą być udostępnione.

informacji publicznej, występowały do Generalnego Inspektora z pytaniami o legalność udostępnienia informacji w sytuacji, gdy ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.) poddała udostępnianie danych na podstawie jej przepisów odrębnym rygorom.¹⁵

Z treści pytań kierowanych do Generalnego Inspektora w omawianym okresie wynika, że w dalszym ciągu znaczna ich ilość dotyczy zasad zgodnego z prawem zbierania, przechowywania, przede wszystkim zaś udostępniania danych. Ponadto trudności interpretacyjne sprawiały najczęściej zagadnienia dotyczące:

- 1) pojęcia administratora danych¹⁶;
- 2) pojęcia danych osobowych¹⁷;
- 3) pojęcia zbioru danych¹⁸;
- 4) formy i sposobu wyrażania zgody na przetwarzanie danych osobowych¹⁹;
- 5) warunków legalnego przekazywania danych osobowych za granicę²⁰;
- 6) stosowania przepisów ustawy do przetwarzania informacji o osobach fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w oparciu o przepisy ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178 ze zm.);
- 7) adekwatności przetwarzanych danych do celu, w jakim są one przetwarzane²¹;
- 8) możliwości udostępniania danych na podstawie art. 29 ust. 2 ustawy, który zezwalał podmiotom z sektora publicznego na udostępnienie danych osobom i podmiotom, które w sposób

¹⁵ Więcej na ten temat w części II sprawozdania w rozdziale poświęconym sprawom z zakresu administracji publicznej zatytułowanym „Inne podmioty ze sfery publicznej”.

¹⁶ Pojęcie administratora danych budziło wątpliwości zwłaszcza wśród podmiotów ze sfery publicznej ze względu na wielostopniową strukturę organizacyjną, możliwość zawierania porozumień i przekazywania zadań własnych. Tytułem przykładu można wskazać, że powtarzającym się zagadnieniem budzącym wątpliwości w tej materii u organów administracji samorządowej była kwestia, komu służy taki status w gminach, czy organowi, czy też podległej gminie jednostce, która faktycznie przetwarza dane.

¹⁷ Najwięcej pytań z tego zakresu dotyczyło przyznania takiego statusu adresowi poczty elektronicznej. Sam adres e-mail – w oderwaniu od innych danych mogących zidentyfikować użytkownika (np. nazwiska i imienia użytkownika) – umożliwia jedynie kontakt z tymi osobami i jest niezbędny do ustanowienia połączenia, natomiast nie stanowi on w ocenie Generalnego Inspektora informacji o charakterze osobowym w rozumieniu cytowanego art. 6 ustawy o ochronie danych osobowych.

¹⁸ Wątpliwości pojawiały się zwłaszcza w odniesieniu do danych przetwarzanych w systemie tradycyjnym (manualnym).

¹⁹ W szczególności wątpliwości budziła kwestia uzyskiwania zgody na przetwarzanie danych osobowych w przypadku zbierania danych osobowych przez internet.

²⁰ Pytania dotyczące tej problematyki odnosiły się do gwarancji ochrony danych osobowych na terytorium innych państw z uwagi na to, iż ustawa o ochronie danych osobowych zezwalała na przekazywanie danych w sytuacji, gdy gwarancje te są analogiczne do tych, jakie obowiązują na terytorium Polski.

²¹ Jednym z bardziej interesujących zagadnień, jakie dotyczyły tej kwestii było zagadnienie rejestrowania wizerunku i linii papilarnych poprzez zainstalowanie przy niektórych wejściach do placówek banku tzw. „śluz” – więcej na ten temat w części poświęconej przetwarzaniu danych przez podmioty ze sfery prywatnej w rozdziale zatytułowanym „Banki”.

wiarygodny uzasadnią potrzebę posiadania danych w sytuacji, gdy udostępnienie danych nie naruszy praw i wolności osób, których one dotyczą.

W omawianym okresie sprawozdawczym najczęściej wątpliwości budziła kwestia przetwarzania danych w sektorze mieszkalnictwa. Pytania dotyczące tej problematyki kierowane były do Generalnego Inspektora zarówno przez spółdzielnie mieszkaniowe i wspólnoty mieszkaniowe, jak też ich członków. Znaczna ich ilość – analogicznie do lat ubiegłych – dotyczyła możliwości udostępniania informacji o zadłużeniu czynszowym²².

Porównywalna ilość pism skierowanych do Generalnego Inspektora dotyczyła przetwarzania danych w sektorze bankowym i telekomunikacyjnym, przy czym większość z nich dotyczyła zakresu danych przetwarzanych przez banki i operatorów telefonii komórkowej oraz legalności udostępniania przez te podmioty danych swoich klientów²³.

Znaczna ilość korespondencji dotyczyła przetwarzania danych przez podmioty z sektora ubezpieczeniowego. Najwięcej pytań dotyczących tej kwestii, które wpłynęły do Generalnego Inspektora dotyczyło dostępu podmiotu danych do akt szkodowych²⁴.

Analiza korespondencji kierowanej do Generalnego Inspektora w 2003 r. z prośbą o interpretację przepisów daje podstawę do refleksji, iż administratorzy danych ze sfery prywatnej w stosunku do lat ubiegłych wykazywali się większą znajomością przepisów prawa w zakresie dotyczącym ochrony danych osobowych. Tego samego wniosku nie można jednak sformułować po przeanalizowaniu treści pism kierowanych przez podmioty ze sfery publicznej, gdzie niejednokrotnie zagadnienia budzące wątpliwość pytających wprost były uregulowane w ustawie.

8. Opiniowanie projektów aktów normatywnych

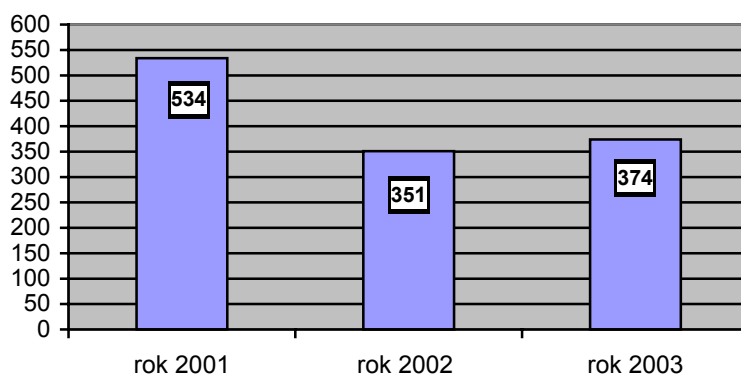
W związku z treścią art. 12 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uczestniczy w procesie legislacyjnym opiniując projekty aktów prawnych. Do zaopiniowania przez Generalnego Inspektora w 2003 roku skierowano 374 projekty ustaw i rozporządzeń. Uwagi zgłoszono do 71 projektów.

²²Więcej na temat ilości pytań, a także zestawienie porównawcze z latami ubiegłymi w części poświęconej przetwarzaniu danych przez podmioty ze sfery prywatnej w rozdziale zatytułowanym „Mieszkalnictwo”.

²³Więcej na ten temat w części poświęconej przetwarzaniu danych przez podmioty ze sfery prywatnej w rozdziałach poświęconych „Bankowości i „Telekomunikacji”.

²⁴Przepisy obowiązujące w 2003 r. ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62 ze zm.) nie regulowały tej problematyki. Problem ten ostatecznie rozstrzygnięty został w obowiązującej od dnia 1 stycznia 2004 r. ustawie z dnia 22 maja 2003 r. ustawy o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz. 1151)

Liczbowe zestawienie projektów aktów prawnych skierowanych do Generalnego Inspektora w trzech ostatnich latach

Przedkładane w trakcie uzgodnień międzyresortowych projekty aktów prawnych w zakresie ochrony danych osobowych zawierają pewne powtarzające się sformułowania, które budzą wątpliwości zarówno ze względu i na technikę legislacyjną, jak i zasady ochrony danych osobowych.

W przekazywanych projektach ich autorzy powszechnie umieszczają stwierdzenie, iż dane osobowe będą przetwarzane zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych. Taka deklaracja jest zbyteczna, ponieważ ustawa o ochronie danych osobowych jest aktem powszechnie obowiązującym. Dlatego też, jeśli na podstawie projektowanych regulacji będą przetwarzane dane osobowe w rozumieniu art. 6 ustawy, będzie ona obowiązywała bez względu na wolę projektodawców.

Powtarzającym się błędem występującym w projektach umów międzynarodowych, zawieranych z krajami spoza Unii Europejskiej jest odwołanie się w ich treści do standardu ochrony danych osobowych gwarantowanego ustawodawstwem wewnętrznym strony. Takie passusy w przedkładanych projektach nie mają żadnego realnego znaczenia, gdyż w większości tych krajów nie ma regulacji wewnętrznych w zakresie ochrony danych osobowych, a nawet niezależnego organu ochrony danych osobowych. Dlatego też GIODO wskazywał na konieczność sformułowania wyczerpujących unormowań umownych w tym zakresie.

Kolejnym sygnalizowanym wielokrotnie przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych uchybieniem było pomijanie określenia zakresu danych osobowych, jakie mogą być przetwarzane na podstawie projektowanych przepisów. W przypadku braku regulacji szczególnych w tym względzie, zastosowanie mają zasady ogólne ustawy o ochronie danych osobowych. Wskazówkę interpretacyjną w takiej sytuacji powinien stanowić art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy. Zawarta w nim zasada adekwatności ograniczająca zakres przetwarzanych danych do niezbędnego minimum wystarczającego jednakże do realizacji celu, może podlegać wykładni ze względu na interpretację celu przetwarzania danych. Dlatego też, dla uniknięcia naruszeń tej zasady istotne jest wskazywanie

w nowotworzonych przepisach zakresu danych osobowych, jakie administratorzy danych mogą przetwarzać.

W omawianym okresie sprawozdawczym były również podejmowane przez inne organy próby nowelizacji kolejnych przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, np. art. 43 ust. 1, poprzez rozszerzenie katalogu zwolnień z obowiązku zgłoszenia zbioru danych osobowych do rejestracji oraz art. 23 ust. 1 poprzez rozszerzenie przesłanek legalności przetwarzania danych, czy też art. 47 poprzez sprecyzowanie warunków przekazywania danych osobowych za granicę. Przedłożone propozycje nie zyskały jednak akceptacji Generalnego Inspektora, który w uzasadnieniu swojego stanowiska wskazywał na zbytnią ich kazuistykę, jak również na to, iż ich wprowadzenie byłoby niezasadne z punktu widzenia zgodności przepisów ustawy o ochronie danych osobowych z regulacjami europejskimi.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych inicjował również podjęcie prac legislacyjnych. Działanie takie było następstwem licznych skarg, w których wskazywano na konieczność ustawowego uregulowania określonego etapu przetwarzania danych osobowych. Generalny Inspektor sygnalizował więc właściwym organom potrzebę podjęcia prac legislacyjnych w określonym obszarze związanym z przetwarzaniem danych osobowych. W taki sposób w omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor zainicjował np. zmianę ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 ze zm.) w zakresie dotyczącym stworzenia podstaw prawnych upoważniających osoby prowadzące punkty skupu złomu do ewidencjonowania źródeł pochodzenia metali nieżelaznych oraz ustalania tożsamości osób go dostarczających.

9. Opiniowanie regulaminów zarządzania danymi biur informacji gospodarczej

Nowym zadaniem nałożonym na Generalnego Inspektora na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 14 lutego 2003 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz. U. Nr 50, poz. 424) jest opiniowanie na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki regulaminów zarządzania danymi biur informacji gospodarczych, zwanych dalej regulaminami²⁵.

W roku 2003 Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zaopiniował 3 projekty regulaminów²⁶, dwa z nich opiniując negatywnie i 1 – pozytywnie.

Ocena przedkładanych projektów była przeprowadzona zarówno pod względem ich zgodności z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych, jak i rozporządzenia w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...). W sposób wnikliwy dokonywano zwłaszcza oceny tych postanowień projektów regulaminów, które regulowały kwestie

²⁵ Zgodnie z art. 106 § 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) „zajęcie stanowiska przez organ następuje w drodze postanowienia, na które stronie służy zażalenie.”

²⁶ GI-DP-024/617/03, GI-DP-024/1120/03, GI-DP-024/1298/03

zabezpieczenia informacji gospodarczych, zgodnie bowiem z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych, regulamin powinien określać „szczegółowe zasady zabezpieczania informacji gospodarczych, z uwzględnieniem przepisów o ochronie danych osobowych”.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych w wydanych postanowieniach wskazywał, że istotą i rolą każdego regulaminu powinno być ustalenie konkretnych, szczegółowych reguł postępowania oraz zobowiązanie podmiotów, do których były one kierowane do ich przestrzegania. Dlatego też postanowienia regulaminu powinny mieć formę jednoznacznych, jasnych i precyzyjnych norm. Takie formułowanie treści regulaminu dawałoby bowiem gwarancję, że zarówno podmioty gromadzące dane, jak i z nich korzystające będą ściśle respektować ustalone w regulaminie zasady przetwarzania danych osobowych. Analiza treści opiniowanych projektów regulaminów prowadziła natomiast do stwierdzenia, iż ich postanowienia często były jedynie przytoczeniem treści przepisów ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i miały ogólny i deklaratoryjny charakter.

10. Współpraca międzynarodowa

Nowe wyzwania stojące przed organami ochrony danych osobowych, w tym przed Generalnym Inspektorem, powodują konieczność wzmożonej aktywności na forum międzynarodowym. Niewątpliwie zakres obowiązków w tym zakresie nakładanych na organy ochrony danych osobowych zauważalnie wzrasta i będzie intensywnie wzrastał w przyszłości. Wychodząc naprzeciw pojawiającym się wyzwaniom Generalny Inspektor uczestniczył w różnorodnych formach współpracy międzynarodowej w zakresie ochrony danych osobowych, zarówno o charakterze wielostronnym, jak również dwustronnym. W omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor uczestniczył w pracach grup roboczych, konferencjach, seminariach naukowych oraz spotkaniach mających na celu wymianę doświadczeń i zapoznanie się z praktyką ochrony danych osobowych w różnych systemach prawnych.

Podstawowe znaczenie w działalności Generalnego Inspektora mają różne formy współpracy na gruncie europejskim. Szczególną rolę odgrywa współpraca w ramach określonych postanowieniami Dyrektywy 95/46/WE. W omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor uczestniczył w pracach Grupy roboczej ds. ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych powołanej na mocy art. 29 Dyrektywy 95/46/WE²⁷.

W skład Grupy Roboczej, która jest niezależnym podmiotem o charakterze doradczym Komisji Europejskiej, wchodzi przedstawiciele organu lub organów nadzorczych, powołanych

²⁷ Więcej informacji o Grupie Roboczej oraz ochronie danych osobowych w Unii Europejskiej znaleźć można na stronie internetowej: http://europa.eu.int/comm/internal_market/privacy/index_en.htm.

przez każde Państwo Członkowskie, przedstawiciel organu lub organów ustanowionych dla instytucji i organów wspólnotowych oraz przedstawiciel Komisji Europejskiej. Do czasu przystąpienia przez Polskę do Unii Europejskiej Generalny Inspektor, jako polski organ ochrony danych osobowych, miał status obserwatora w Grupie Roboczej, co oznaczało, że Generalny Inspektor brał udział w dyskusjach poruszanych w czasie spotkań Grupy, lecz nie był upoważniony do głosowania²⁸.

Do końca 2003 roku Generalny Inspektor pełnił również funkcję przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie ds. ochrony danych osobowych ustanowionym na mocy art. 31 Dyrektywy 95/46/WE, w którego skład wchodzi przedstawiciele państw członkowskich. Ze względu na fakt, iż Komitet nie stanowi forum współpracy między organami ochrony danych osobowych, lecz między przedstawicielami państw członkowskich, w przyszłości w pracach niniejszego Komitetu będzie brał udział odpowiedni reprezentant Rady Ministrów RP.

Od czerwca 2003 r. przedstawiciele Biura GIODO brali również udział w charakterze obserwatorów w posiedzeniach następujących organów: Joint Supervisory Body of Europol²⁹, Joint Supervisory Authority of Schengen³⁰, a także Joint Supervisory Authority Customs³¹.

Przedstawiciele Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych uczestniczyli również w pracach dotyczących ochrony danych osobowych na forum Rady Europy³². I tak w dniach 25-27 lutego 2003 r. Dyrektor Departamentu Informatyki uczestniczył w spotkaniu Grupy Koordynacyjnej w ramach Grupy do Spraw Projektów w Obszarze Ochrony Danych Osobowych Rady Europy (Co-ordination Group of the Project Group on Data Protection – CJ-PD-GC) w Strasburgu.

Generalny Inspektor oraz pracownicy Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych aktywnie brali również udział w odbywających się dwa razy w roku Międzynarodowych Warsztatach dotyczących rozpatrywania skarg. Generalny Inspektor był organizatorem VII Warsztatów, które odbyły się w Warszawie w dniach 10-11 marca 2003 r.

²⁸ Pracownicy Biura GIODO brali również udział w pracach powoływanych w ramach Grupy Roboczej podgrup zajmujących się różnymi zagadnieniami szczegółowymi. Pracownicy Biura GIODO w szczególności uczestniczyli w spotkaniach Zespołu Roboczego do spraw uproszczenia wymogów rejestracji zbiorów danych osobowych (Polska jest sprawozdawcą jednego z dokumentów opracowywanych w ramach prac zespołu Roboczego).

²⁹ Jest to organ nadzoru ustanowiony na podstawie art. 24 Konwencji o utworzeniu Europejskiego Urzędu Policji (Konwencja o Europolu). Szersze informacje dostępne są na stronie internetowej: http://www.giodo.gov.pl/238/id_art/923/ oraz <http://europoljsb.ue.eu.int/>.

³⁰ Jest to organ nadzoru ustanowiony na podstawie art. 115 Układu z Schengen odpowiedzialny za nadzór nad technicznym wsparciem funkcjonalności Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) wykorzystywanego przede wszystkim do kontroli ruchu osobowego na granicach państw, które przystąpiły do systemu z Schengen. Szersze informacje dostępne są na stronie internetowej: http://www.giodo.gov.pl/238/id_art/922/ oraz <http://www.schengenjsa.dataprotection.org/>.

³¹ Jest to organ nadzoru ustanowiony na podstawie art. 18 Konwencji o zastosowaniu technologii informatycznych dla celów celnych jako organ właściwy w sprawach nadzoru nad działaniem Systemu Informacji Celnej (CIS). Więcej informacji na stronie internetowej http://www.giodo.gov.pl/238/id_art/921/.

³² Więcej informacji o działalności Rady Europy w zakresie ochrony danych osobowych znajduje się na stronie internetowej: http://coe.int/T/E/Legal_affairs/Legal_co-operation/Data_protection/.

W trakcie obrad zajmowano się praktycznymi aspektami dotyczącymi procedur rozpatrywania skarg, jak również różnymi zagadnieniami szczegółowymi jak np. przekazywanie danych osobowych za granicę, badanie zdolności kredytowej. Podkreślenia wymaga, iż ta forma współpracy Rzeczników w szczególny sposób pozwala na bardziej efektywną ochronę osób, których dane są przekazywane za granicę. Pracownicy Biura GIODO uczestniczyli również w dniach 23-24 października 2003 r. w Warsztatach w Rzymie. W trakcie spotkania pracownicy Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych przedstawili prezentację dotyczącą przetwarzania danych osobowych w sektorze telekomunikacji.

Generalny Inspektor oraz Dyrektor Departamentu Skarg uczestniczyli w Wiosennej Konferencji Europejskich Organów Ochrony Danych Osobowych (Spring Conference of European Data Protection Commissioners), która odbyła się w Sewilli, w dniach 3-4 kwietnia 2003 r. Generalny Inspektor w trakcie Konferencji przedstawił referat zatytułowany „Ochrona danych osobowych w świetle prawa polskiego – wybrane zagadnienia”.

Niewątpliwie ważne i użyteczne są również zainicjowane w 2001 r. przez Generalnego Inspektora cykliczne Spotkania Rzeczników Ochrony Danych Osobowych Europy Środkowej. Celem spotkań jest omówienie wspólnych problemów związanych z ochroną danych osobowych, które występują w krajach Europy Środkowej oraz wymiana doświadczeń nabytych w ciągu ostatnich lat. Stanowią one doskonałą platformę wymiany doświadczeń pomiędzy rzecznikami ochrony danych osobowych w tym regionie³³. W roku 2003 Generalny Inspektor uczestniczył w 4 Spotkaniu w dniach 28-29 kwietnia w Budapeszcie, w trakcie którego poruszano między innymi zagadnienia dotyczące obowiązku składania przez osoby pełniące funkcje publiczne oświadczeń majątkowych, których jawność niewątpliwie stanowi naruszenie prywatności. Generalny Inspektor brał również udział w 5 Spotkaniu, które miało miejsce w Berlinie w dniach 6-7 listopada 2003 r.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych oraz pracownicy Biura GIODO brali udział w 33 Spotkaniu Międzynarodowej Grupy Roboczej ds. Ochrony Danych Osobowych w Telekomunikacji, które odbyło się w Zurichu w dniach 17-18 marca 2003 r. oraz w 34 Spotkaniu Międzynarodowej Grupy Roboczej ds. Ochrony Danych Osobowych w Telekomunikacji, które miało miejsce w Berlinie w dniach 1-3 września 2003 r.

Bardzo ważną rolę w działalności Generalnego Inspektora odgrywają również liczne kontakty dwustronne z rzecznikami ochrony danych osobowych z poszczególnych państw. Współpraca ta przybiera różne formy – od wizyt roboczych, poprzez wymianę informacji, czy też

³³ W celu efektywniejszej wymiany doświadczeń zorganizowana została strona internetowa zarządzana przez Generalnego Inspektora, do której dostęp mają organy uczestniczące w Spotkaniach. W ograniczonym zakresie strona ta jest powszechnie dostępna ([http:// www.ceecprivacy.org](http://www.ceecprivacy.org)).

pomoc przy rozpatrywaniu konkretnych spraw dotyczących działalności administratorów danych działających w różnych krajach.

W omawianym okresie sprawozdawczym wizyty robocze składane przez przedstawicieli organów ochrony danych osobowych z innych państw miały na celu wymianę doświadczeń, jak również związane były z prowadzonymi przez te organy sprawami, w których rozstrzygnięciu odpowiedniej pomocy mógł udzielić Generalny Inspektor. I tak, w dniach od 29 czerwca do 1 lipca 2003 roku w Biurze Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych gościła z wizytą delegacja przedstawicieli hiszpańskiej Agencji Ochrony Danych Osobowych (*Agencia de Protección de Datos*) z dyrektorem Agencji dr Jose Luis Piñar Mañas. W trakcie wizyty goście zapoznali się z pracą poszczególnych departamentów Biura, jak również uczestniczyli w dyskusji dotyczącej problemów związanych z interpretacją przepisów o ochronie danych osobowych i ich praktycznego stosowania w różnych systemach prawnych. W dniu 30 czerwca 2004 r. dr Piñar Mañas wygłosił wykład zatytułowany: „Ochrona danych osobowych a dostęp do informacji publicznej w świetle ustawodawstwa hiszpańskiego”.

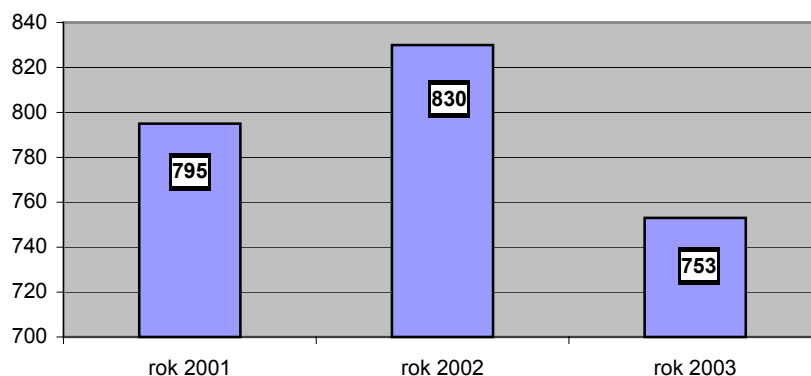
W dniach 17 - 18 grudnia 2003 r. w Biurze Generalnego Inspektora gościli z wizytą pracownicy czeskiego Organu Ochrony Danych Osobowych (*Úřad Pro Ochranu Osobních Údajů*). Głównym celem tego spotkania było omówienie działalności VEGAS Sp. z o.o. – podmiotu prowadzącego na terenie Polski „agresywną” działalność marketingową, który działalność taką prowadzi również na terytorium Czech, wysyłając materiały marketingowe do obywateli czeskich. Wizyta ta stała się początkiem bezpośredniej współpracy czeskiego i polskiego organu ochrony danych osobowych w zakresie dotyczącym działania wymienionej spółki.

W dniach 1-2 grudnia 2003 r. Generalny Inspektor wraz z pracownikami Biura GODO złożyli wizytę roboczą francuskiemu organowi ochrony danych osobowych. Wizyta miała na celu między innymi wymianę doświadczeń i rozszerzenie współpracy w dziedzinie ochrony danych osobowych oraz zapoznanie się ze strukturą i funkcjonowaniem francuskiego CNIL.

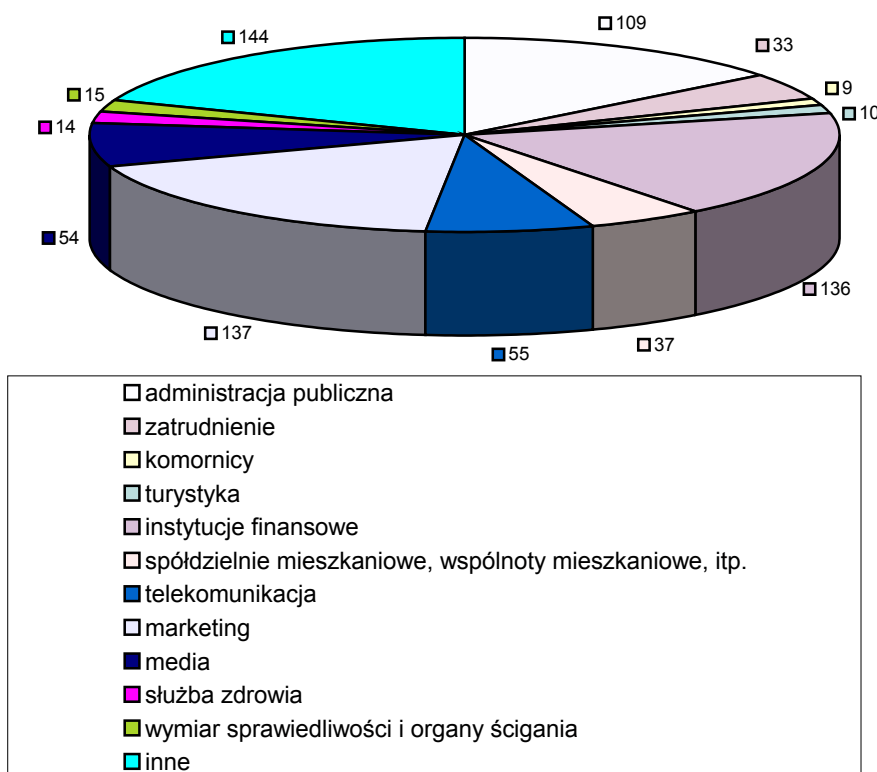
11. Skargi

Od początku działalności Generalnego Inspektora ilość skarg na naruszenie przepisów o ochronie danych osobowych utrzymuje się na wysokim poziomie. Postępowania zainicjowane w 2003 r. wykazały, iż pomimo obowiązywania od kilku lat ustawy o ochronie danych osobowych, poziom świadomości obowiązujących w niej reguł u wielu administratorów danych jest wciąż niski. W omawianym okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor rozpatrzył 753 skargi w sprawie sposobu wykonania przepisów ustawy przez podmioty ze sfery publicznej i prywatnej.

Liczbowe zestawienie skarg skierowanych do Generalnego Inspektora w trzech ostatnich latach

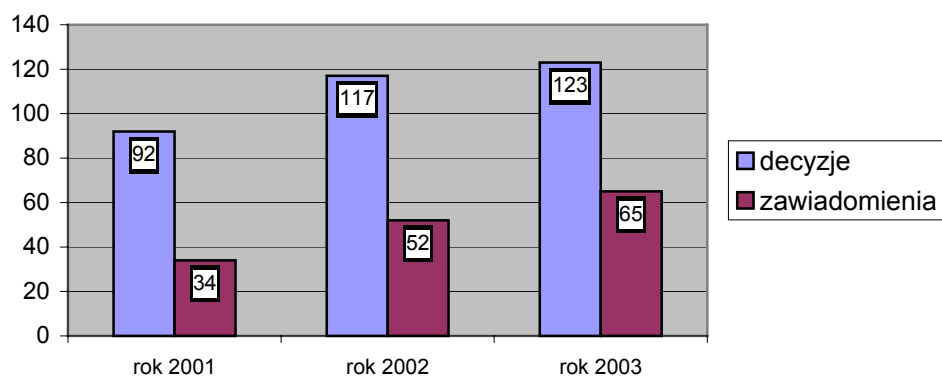
Liczba skarg skierowanych do Generalnego Inspektora w 2003 r. „Zestawienie sektorowe”

Brak wiedzy na temat obowiązujących reguł przetwarzania danych osobowych prowadził niejednokrotnie do naruszania praw osób, których dane poddawane są procesowi przetwarzania. W takich sytuacjach Generalny Inspektor wszczynał postępowania administracyjne, w wyniku których wydawał decyzje administracyjne, nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień, kierował zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, czy też wnioski o ukaranie dyscyplinarne osób bezpośrednio odpowiedzialnych za naruszenie przepisów prawa. Liczba decyzji wydanych w 2003 r. w związku z prowadzonymi postępowaniami skargowymi wynosiła - przy ogólnej liczbie wydanych w tym okresie przez Generalnego Inspektora decyzji wynoszącej 522 – 123. Generalny

Inspektor skierował w związku z przeprowadzonymi postępowaniami skargowymi 65 zawiadomień o popełnieniu przestępstwa, przy ogólnej liczbie zawiadomień wynoszącej 74. W 26 przypadkach wystąpił z żądaniem wszczęcia postępowania dyscyplinarnego w stosunku do osób winnych dopuszczenia do uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych.

Wykres porównawczy decyzji i zawiadomień wydanych w związku z rozpatrywanymi skargami

Podkreślenia ponadto wymaga, iż w zdecydowanej większości postępowań, w których GİODO wydał decyzje administracyjne, a następnie zaskarżonych do NSA, Sąd ten przyznał słuszność stanowisku zajętemu przez GİODO³⁴.

Analiza skarg, jakie zostały rozpatrzone w 2003 r. przez Generalnego Inspektora prowadzi do wniosku, że najmniej problemów z przestrzeganiem przepisów z zakresu ochrony danych osobowych miały organy administracji publicznej, w szczególności rządowej. Tym niemniej wskazać należy, iż w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez wskazane podmioty wątpliwości Generalnego Inspektora budziła kwestia zamieszczania na jednym dokumencie (w tzw. załączniku do decyzji), a następnie wysyłania w takiej formie, całych wykazów danych osobowych (imion, nazwisk i adresów) wszystkich otrzymujących ją osób.

Najczęściej naruszenie przepisów ustawy stwierdzano w przypadku firm prowadzących działalność marketingową oraz podmiotów z sektora telekomunikacji i mediów. W odniesieniu do grupy podmiotów zajmujących się marketingiem produktów i usług osób trzecich (przekazywaniem innym administratorom baz danych osobowych) stwierdzono, że w sposób szczególnie rażąco naruszają przepisy o ochronie danych osobowych firmy, których działalność podstawowa polega na prowadzeniu tego rodzaju marketingu, przetwarzając dane osobowe m.in. bez podstawy prawnej (art. 23 ust. 1 ustawy), w tym po wniesieniu sprzeciwu (art. 32 ust. 1 pkt 8 i art. 32 ust. 3 ustawy),

³⁴ Schemat obrazujący orzeczenia NSA został przedstawiony wraz z zestawieniami: ogólnej liczby decyzji wydanych przez Generalnego Inspektora, wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz odpowiedzi na skargi skierowane do NSA, w pkt 1 niniejszej części, poświęconej zadaniom realizowanym przez Generalnego Inspektora.

czy nie wywiązując się należycie z obowiązku informacyjnego (art. 24 lub art. 25 ustawy), np. nie podając źródła, z jakiego dane uzyskały lub wskazując źródło nieprawdziwe. Kontrola wielu z takich firm jest w znacznym stopniu utrudniona, gdyż niektóre z nich zmieniają miejsca swojej siedziby bez dokonania stosownych zapisów w Krajowym Rejestrze Sądowym, czy też w rejestrze prowadzonym przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych,³⁵ nie zaprzestając przy tym prowadzenia swej działalności. Na rynku pojawiły się także nowe firmy marketingowe, których działalność jest przedmiotem zainteresowania organu w związku z licznie wpływającymi na nie skargami.

W 2003 r. Generalny Inspektor zetknął się także z większą, niż w latach poprzednich ilością skarg dotyczących przetwarzania danych osobowych w związku z przelewem wierzytelności. Problem ten pojawiał się szczególnie w sektorze prywatnym, u np. podmiotów świadczących usługi telekomunikacyjne, które udostępniały dane osobowe abonentów niezgodnie z prawem, w szczególności dokonywały przelewu wierzytelności na rzecz osób trzecich bez spełnienia warunków wynikających z przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.)³⁶. Odmienne były natomiast oceniane stany faktyczne z których wynikało, iż udostępnienie danych w celach windykacji odbywało się na podstawie umowy powierzenia określonej w art. 31 ustawy o ochronie danych osobowych. Analiza skarg rozpatrywanych w bieżącym okresie sprawozdawczym prowadzi także do wniosku, iż w większym stopniu niż dotychczas wystąpił problem stosowania przez operatorów sieci kablowych, jak też przez wydawców czasopism i nadawców radiowych, niewłaściwych środków technicznych i organizacyjnych w celu zabezpieczenia danych osobowych przed dostępem do nich osób nieupoważnionych (art. 36 ustawy).

W porównaniu z rokiem 2002, w roku 2003 o blisko połowę wzrosła liczba skarg na przetwarzanie danych osobowych przez banki. Ciekawym zagadnieniem, które stało się w 2003 r. przedmiotem wielu postępowań administracyjnych było przechowywanie danych osobowych klientów banków w rejestrach bankowych (tj. Systemie Międzybankowej Informacji Gospodarczej – Bankowym Rejestrze prowadzonym przez Związek Banków Polskich oraz Biurze Informacji Kredytowej S.A.). Pojawiło się bowiem pytanie, na jakiej podstawie prawnej dane klienta banku mogą być przechowywane w ww. zbiorach po wywiązaniu się przez zainteresowanego z zobowiązań wobec banku. W ocenie Generalnego Inspektora, podstawy takiej nie mogą stanowić wewnętrzne regulaminy powoływane przez banki i instytucje bankowe, które nie posiadają rangi

³⁵ Szerzej, w części sprawozdania dotyczącej marketingu

³⁶ W sprawach dotyczących przetwarzania danych w związku z cesją wierzytelności WSA w pełni podzielił stanowisko GODO. Wyroki są nieprawomocne.

powszechnie obowiązujących przepisów prawa.³⁷ Ponadto nadal istnieje rozbieżność stanowisk pomiędzy Generalnym Inspektorem a bankami, gdy chodzi o adekwatność zakresu uzyskiwanych przez nie danych osobowych klientów w stosunku do celów przetwarzania (art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy), w sytuacji gdy ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.) nie określa wprost katalogu informacji o kliencie, jakie wolno bankom gromadzić, przez co banki - powołując się na ogólne tezy dotyczące potrzeby zabezpieczenia się na wypadek nie wywiązywania się przez klienta z jego zobowiązań - gromadzą dane, które w opinii Generalnego Inspektora są zbędne z punktu widzenia realizacji celów ich przetwarzania.

Pomimo licznych wystąpień Generalnego Inspektora nie zmniejszyła się w omawianym okresie sprawozdawczym liczba skarg na wywieszanie w miejscach publicznych wykazów, ogłoszeń i różnego rodzaju informacji zawierających dane osobowe członków spółdzielni oraz wspólnot mieszkaniowych bez zgody zainteresowanych. Podmioty z tego sektora w dalszym ciągu nie rozumieją konieczności uregulowania powyższych kwestii zarówno w powszechnie obowiązujących przepisach lub chociażby ich wprowadzenia w wydawanych przez siebie przepisach wewnętrznych (np. statutach). Niepokojącym sygnałem jest także zwiększająca się od 2001 r. liczba skarg na komorników sądowych. Analiza wielu z nich prowadzi do wniosku, iż ta grupa podmiotów przetwarza dane z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.), rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie czynności komorników (Dz. U. Nr 10, poz. 52 ze zm.) oraz ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych (Dz. U. Nr 133, poz. 882 ze zm.), np. poprzez udostępnianie do publicznej wiadomości danych osobowych dłużników.

Z kolei znaczącą poprawę stopnia przestrzegania przepisów ustawy zanotowano u organów wymiaru sprawiedliwości, Policji, podmiotów wykonujących świadczenia zdrowotne, zakładów ubezpieczeń oraz zakładów energetycznych i gazowni. Od 2002 r. zaobserwować można zmniejszenie liczby skarg z tego zakresu.

Wskutek działań Generalnego Inspektora polegających na sformułowaniu nakazu w drodze decyzji administracyjnej, skierowaniu sprawy do rozpatrzenia przez organy ścigania, jak również szeregu wniosków o ukaranie dyscyplinarne, wielu administratorów danych zaprzestało kontynuowania procesu przetwarzania z naruszeniem przepisów prawa. GİODO był informowany o zwiększeniu staranności w przetwarzaniu danych osobowych poprzez organizowanie przez administratorów danych dodatkowych szkoleń, zmianie funkcjonujących dotychczas systemów informatycznych, przy pomocy których przetwarzane są dane osobowe, czy też innych formach

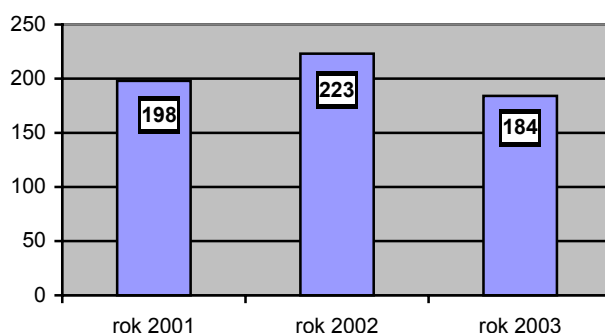
³⁷ Kwestia ta jest obecnie przedmiotem rozpoznania przez Wojewódzki Sąd Administracyjny

eliminacji stwierdzonych w toku prowadzonych postępowań uchybień (np. wprowadzenie dodatkowych procedur).

12. Kontrole

W omawianym okresie sprawozdawczym – podobnie, jak w latach ubiegłych – w celu wykonania ciążących na Generalnym Inspektorze zadań wynikających z ustawy o ochronie danych osobowych, upoważnieni przez niego pracownicy Biura przeprowadzali czynności kontrolne³⁸. Podejmowano je przede wszystkim na skutek wpływających do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych skarg na niezgodne z przepisami o ochronie danych przetwarzanie danych osobowych, a także w związku z prowadzonymi postępowaniami w sprawie rejestracji zbiorów danych osobowych. W 2003 r. przeprowadzone zostały 184 kontrole zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych i rozporządzenia w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...). Dokonując porównania liczby przeprowadzonych kontroli w roku 2003, 2002 i 2001 można zauważyć niewielkie różnice w ich ilości.

Liczbowe zestawienie kontroli przeprowadzonych w ostatnich trzech latach

W zależności od okoliczności, zakresem kontroli obejmowano wszystkie zbiory prowadzone przez jednostkę kontrolowaną, bądź tylko niektóre z nich. Niejednokrotnie czynności kontrolne podejmowane były w celu zbadania wykonania decyzji wydanych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Rzadziej kontrole dotyczyły konkretnej kwestii związanej z przetwarzaniem danych osobowych.

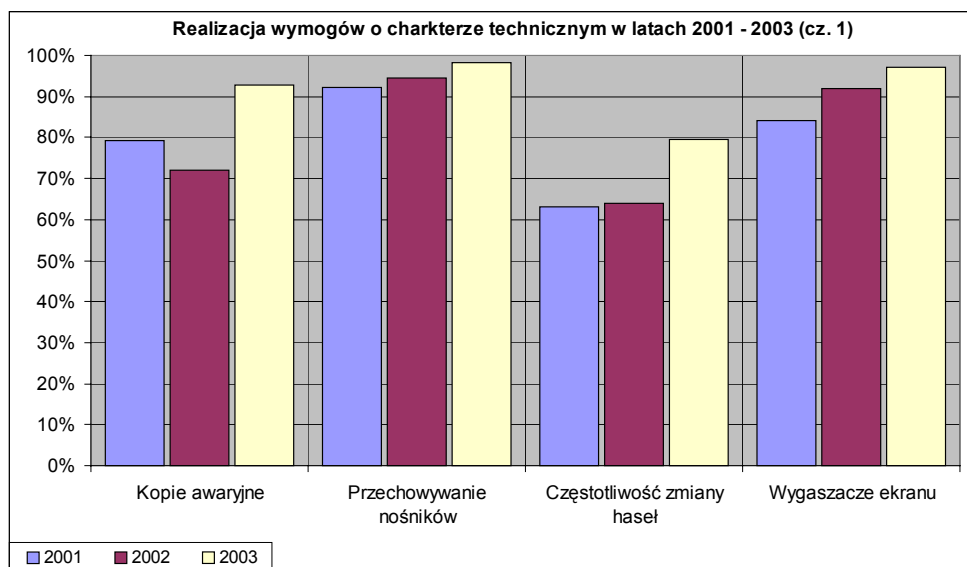
Na podstawie wyników kontroli przeprowadzonych w 2003 r. należy stwierdzić duże zróżnicowanie w realizacji wymogów określonych w przepisach o ochronie danych osobowych. Najwyżej należy ocenić sposób dopełnienia tych obowiązków przez podmioty sektora bankowego

³⁸ Zgodnie z art. 12 pkt 1 ustawy, na Generalnym Inspektorze spoczywają zadania związane z kontrolowaniem zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych

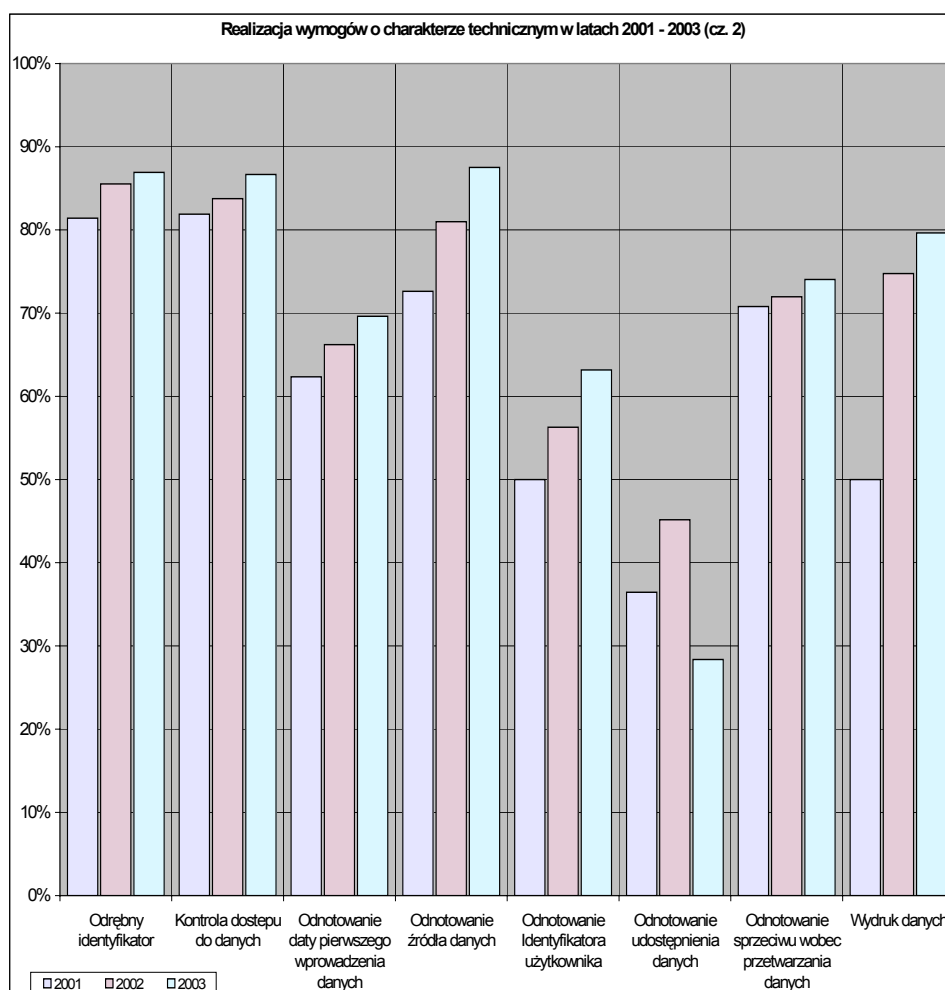
oraz organy administracji publicznej. Natomiast najgorzej wypadły podmioty z sektora służby zdrowia i wymiaru sprawiedliwości. Jednocześnie należy jednak wskazać, że w odniesieniu do niektórych sektorów, np. mediów i telekomunikacji, ustalenia kontrolne nie pozwalają na wyciągnięcie jednoznacznych wniosków. Jest to konsekwencją niewielkiej liczby kontroli przeprowadzonych w ramach tych sektorów oraz faktu, że większość kontroli była częściowa. W ich toku badano tylko wybrane zagadnienia związane z problematyką ochrony danych osobowych. Wyniki tych kontroli nie mogą zatem rzutować na ocenę całego sektora.

Z ustaleń kontrolnych wynika, że administratorzy danych najmniej problemów mieli z prawidłowym wykonaniem podstawowych obowiązków określonych w przepisach o ochronie danych osobowych. Stwierdzane w tym zakresie uchybienia najczęściej dotyczyły niedopełnienia obowiązku zgłoszenia prowadzonych zbiorów do rejestracji Generalnemu Inspektorowi (głównie przez podmioty sektora administracji publicznej) oraz zbierania danych w zakresie nieadekwatnym do celu ich przetwarzania (głównie przez podmioty sektora bankowego). Pozytywnie należy ocenić także sposób zabezpieczenia danych przetwarzanych metodami tradycyjnymi. Kontrole bowiem wykazały, że poza nielicznymi przypadkami jednostki kontrolowane zastosowały środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę przetwarzanych danych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy, zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem. Odmiennie natomiast przedstawiała się sytuacja w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych przy użyciu systemów informatycznych, co biorąc pod uwagę postępującą informatyzację oraz fakt, że coraz więcej operacji na danych osobowych wykonuje się wykorzystując systemy informatyczne, budzi zaniepokojenie. W toku większości z przeprowadzonych kontroli stwierdzono bowiem uchybienia polegające na niedopełnieniu wszystkich obowiązków, o których mowa w przepisach rozporządzenia w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...). Problem ten w szczególności dotyczył podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych oraz podmiotów z sektora wymiaru sprawiedliwości, choć liczne uchybienia w tym zakresie stwierdzano także w toku kontroli organów administracji publicznej.

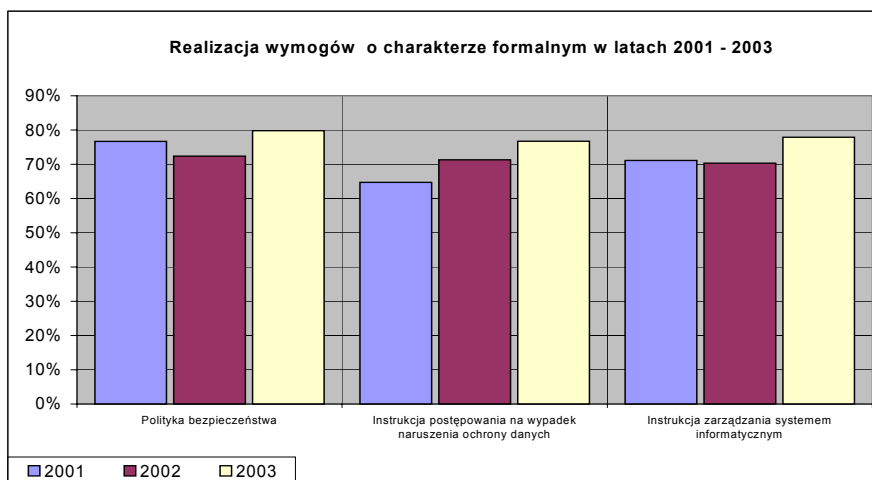
Statystyka porównawcza stopnia wypełnienia wymogów o charakterze technicznym w latach 2001 - 2003 (cz. 1).

Statystyka porównawcza stopnia wypełnienia wymogów o charakterze technicznym w latach 2001 – 2003 (cz.2).

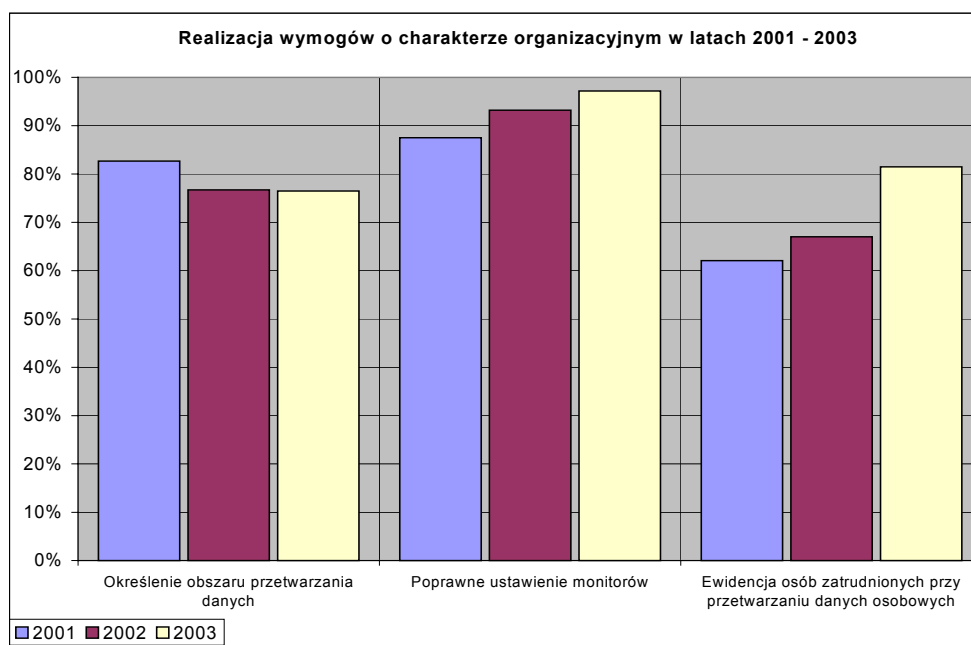
Statystyka porównawcza stopnia wypełnienia wymogów o charakterze formalnym w latach 2001-2003.

Podkreślić należy, że w toku kontroli sprawdzano różne systemy informatyczne, od najbardziej zaawansowanych, opartych na skomplikowanych mechanizmach bazodanowych, po najprostsze, gdzie zbiory danych osobowych przetwarzane były z wykorzystaniem powszechnie dostępnych aplikacji biurowych, takich jak arkusze kalkulacyjne, czy edytory tekstu. W przypadku rozbudowanych systemów informatycznych, w których do transmisji danych wykorzystywano łącza internetowe lub korporacyjne sieci rozległe, niektóre podmioty, np. instytucje finansowe, kładły szczególny nacisk na sprzętowo – programowe zabezpieczenie przetwarzanych danych. Zagrożenia, jakie niesie ze sobą transmisja danych miały bowiem kluczowy wpływ na wybór środków zabezpieczenia. Zdecydowana większość kontrolowanych instytucji, które przekazywały dane z wykorzystaniem łącz elektronicznych, wprowadziła odpowiednie mechanizmy kryptograficznej ochrony transmitowanych danych. Nacisk położono również na właściwe fizyczne zabezpieczenie sprzętu informatycznego. Siedziby kontrolowanych jednostek były z reguły całodobowo monitorowane przez służby ochrony mienia. Wykorzystywano w tym celu także systemy monitoringu wizualnego, takie jak telewizja przemysłowa, a także systemy kontroli wejścia – wyjścia. Dodatkowe zabezpieczenia zastosowano w pomieszczeniach, gdzie zlokalizowane były najbardziej newralgiczne elementy infrastruktury teleinformatycznej, np. serwery. Ponadto, serwerownie wyposażone były w niezależne, często zaawansowane, systemy kontroli dostępu, czujniki ruchu, systemy ochrony przeciwpożarowej. Natomiast w przypadku systemów zainstalowanych na pojedynczych stanowiskach komputerowych kluczową rolę odgrywały fizyczne zabezpieczenia obszaru, w którym były one zlokalizowane. Zagrożenie uzyskania, czy zniszczenia przetwarzanych w nich danych, poprzez ingerencję osób nieupoważnionych metodami komunikacji sieciowej praktycznie nie istniało.

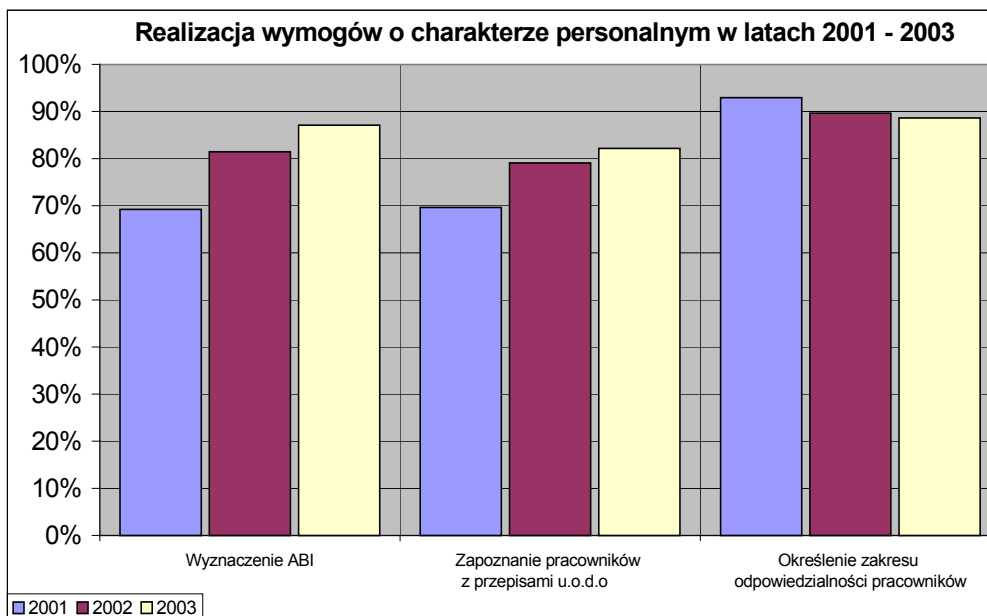
Z poczynionych w trakcie kontroli ustaleń wynika, iż obowiązki określone w przepisach o ochronie danych nie były wykonywane przez administratorów danych najczęściej z powodu błędnej interpretacji tych przepisów oraz ich niekonsekwentnego stosowania. Często przyczyną, w szczególności w przypadku podmiotów z sektora wymiaru sprawiedliwości i służby zdrowia, był również brak odpowiednich środków finansowych, niezbędnych na pokrycie kosztów związanych z wdrożeniem rozwiązań zapewniających prawidłowe spełnienie wymogów. W niektórych przypadkach przyczyny powyższego stanu rzeczy wynikały jednak nie tylko z braku odpowiednich środków finansowych, ale także z niewłaściwego podejścia osób odpowiedzialnych za przetwarzanie danych osobowych do problematyki ochrony tych danych, a nawet z lekceważenia przepisów. Świadczy o tym w szczególności nie wykonywanie tych obowiązków, które nie pociągają za sobą nadmiernych kosztów finansowych³⁹.

Statystyka porównawcza stopnia wypełnienia wymogów o charakterze organizacyjnym w latach 2001 – 2003.

³⁹ Na przykład brak ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych, czy też nie wyznaczenie administratora bezpieczeństwa informacji.

Statystyka porównawcza stopnia wypełnienia wymogów o charakterze personalnym w latach 2001 – 2003.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że w większości przypadków stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia były usuwane przez jednostki kontrolowane w toku postępowania. Natomiast do nielicznych należały sytuacje składania przez te jednostki wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją Generalnego Inspektora oraz zaskarżania decyzji do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Na podstawie ustaleń z kontroli przeprowadzonych w 2003 r. należy stwierdzić, że w porównaniu z latami ubiegłymi osoby odpowiedzialne za przetwarzanie danych osobowych wykazały większą świadomość zagrożeń związanych z przetwarzaniem danych osobowych, a tym samym świadomość konieczności zapewnienia odpowiednich środków organizacyjnych i technicznych zapewniających ochronę tych danych. Konsekwencją było większe wyczulenie na prawidłowe dopełnienie obowiązków wynikających z przepisów o ochronie danych osobowych, co oczywiście nie oznacza, że obowiązki te zostały wykonane w sposób właściwy. Powyższe spostrzeżenia nie dotyczą wszystkich podmiotów, w których przeprowadzono kontrole. W porównaniu z latami ubiegłymi na niezmiennym (niskim) poziomie pozostał bowiem stopień przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych przez podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych.

13. Rejestracja

Jednym z zadań Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych jest prowadzenie rejestru zbiorów danych osobowych oraz udzielanie informacji o zarejestrowanych zbiorach⁴⁰. Realizacja obowiązku prowadzenia ogólnokrajowego rejestru zbiorów danych osobowych z jednej strony umożliwia Generalnemu Inspektorowi sprawowanie kontroli nad prawidłowością procesu przetwarzania danych osobowych, z drugiej zaś – zapewnia obywatelom dostęp do informacji o administratorach danych i zgłoszonych przez nich zbiorach danych osobowych. Zgodnie bowiem z ustawą, prowadzony przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych rejestr zbiorów danych jest jawny i każdy ma prawo przeglądać rejestr⁴¹. W omawianym okresie sprawozdawczym pracownicy Biura GODO wielokrotnie udostępniali zainteresowanym osobom rejestr zbiorów danych osobowych oraz udzielali wszelkiej pomocy i niezbędnych wskazówek dotyczących tego rejestru.

Obowiązek udzielania informacji o zarejestrowanych zbiorach danych Generalny Inspektor realizował nie tylko poprzez udostępnianie w siedzibie urzędu prowadzonego rejestru zbiorów danych osobowych, ale także wydając na żądanie osób zainteresowanych zaświadczenia o zarejestrowaniu, zgłoszonych przez administratorów danych, zbiorów danych osobowych⁴².

Zgodnie z art. 40 ustawy o ochronie danych osobowych, przed rozpoczęciem przetwarzania danych osobowych każdy administrator danych jest zobligowany do zgłoszenia zbioru danych do rejestracji Generalnemu Inspektorowi, z wyjątkiem przypadków enumeratywnie określonych w art. 43 ust. 1 ustawy. Wykonując powyższy obowiązek administratorzy danych zgłosili do rejestracji w 2003 r. 2214 zbiorów danych, tj. o ponad połowę więcej, niż miało to miejsce w poprzednim okresie sprawozdawczym. Najwięcej zgłoszeń dokonały podmioty z sektora administracji publicznej (1370). W stosunku do lat ubiegłych odnotować należy znaczny wzrost liczby zgłoszonych do rejestracji zbiorów danych przez podmioty z tego sektora. W porównaniu z rokiem 2002 – o 158 %, natomiast w porównaniu z rokiem 2001 – o 39,5 %⁴³. Stwierdzić jednakże należy, iż przyczyną wzrostu liczby zgłoszonych do rejestracji zbiorów nie była własna inicjatywa tych podmiotów, lecz często reakcja na sygnalizacje skierowane do odpowiednich organów przez Generalnego Inspektora.

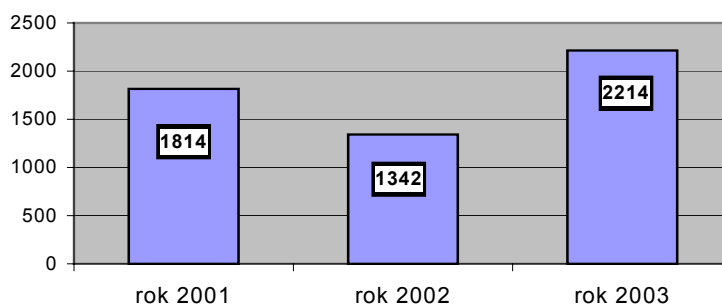
⁴⁰ Zadania Generalnego Inspektora zostały określone w art. 12 ustawy.

⁴¹ Patrz art. 42 ust. 1 i 2 ustawy.

⁴² Do dnia 1 maja 2004 r. zaświadczenie o zarejestrowaniu zbioru danych mogło zostać wydane na żądanie każdej zainteresowanej osoby. Obecnie, na podstawie art. 42 ust. 3 ustawy, zaświadczenie takie może uzyskać wyłącznie administrator danych.

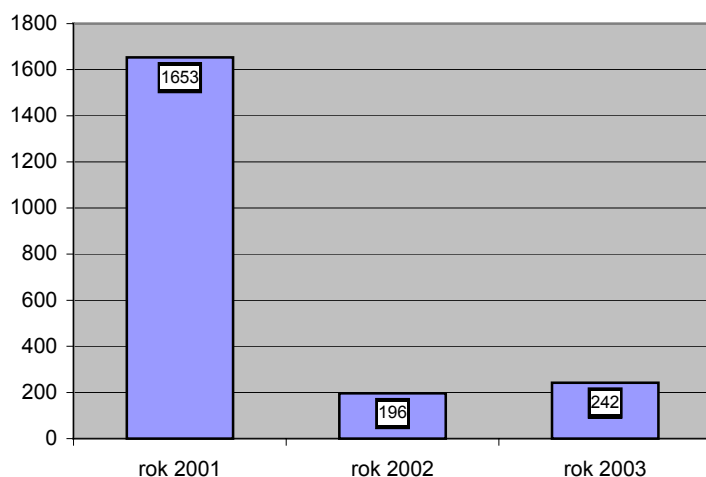
⁴³ Podmioty z sektora administracji publicznej w 2002 r. zgłosiły do rejestracji 531 zbiorów danych, a w roku 2001 – 982 zbiory danych.

Liczbowe zestawienie zgłoszonych do rejestracji zbiorów danych w trzech ostatnich latach.

Podobnie jak i w poprzednich latach, część ze zgłoszonych do rejestracji zbiorów danych z mocy ustawy podlegała zwolnieniu z obowiązku rejestracji, skutkiem czego Generalny Inspektor każdorazowo informował administratora danych o przesłance tego zwolnienia.

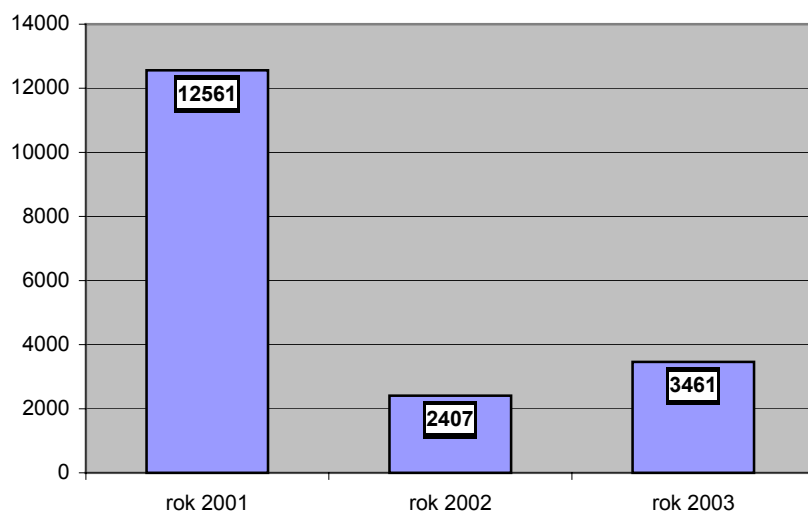
Liczbowe zestawienie pism informujących o zwolnieniu z obowiązku rejestracji zbioru danych w trzech ostatnich latach

Natomiast podlegające obowiązkowi rejestracyjnemu zbiory danych osobowych, zgłaszane na obowiązującym wzorze zgłoszenia i spełniające wymogi określone w ustawie⁴⁴, były wpisywane do rejestru zbiorów danych osobowych. Od początku działalności Generalny Inspektor zarejestrował 60 754 zbiory danych osobowych, w tym w 2003 r. – 3 461 zbiorów danych osobowych.

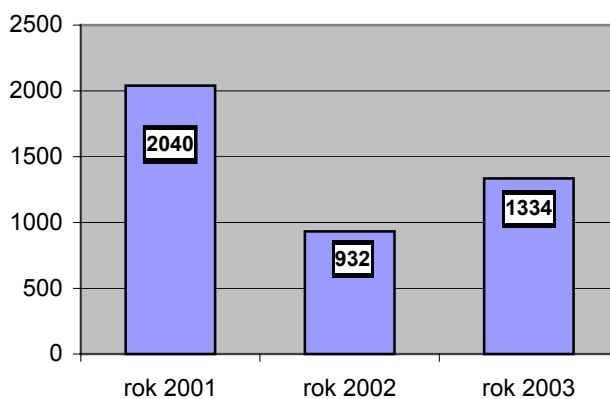
⁴⁴ Elementy jakie powinno zawierać zgłoszenie zbioru danych osobowych do rejestracji zostały określone w art. 41 ust. 1 ustawy.

Liczbowe zestawienie zbiorów danych osobowych zarejestrowanych w trzech ostatnich latach.

Na żądanie osób zainteresowanych Generalny Inspektor wydał w 2003 r. 1 334 zaświadczenia o zarejestrowaniu wskazanych we wnioskach zbiorów. Dokonano 1 186 aktualizacji informacji zawartych w zgłoszonych do rejestracji zbiorach danych.

Liczbowe zestawienie zaświadczeń o zarejestrowaniu zbiorów w trzech ostatnich latach.

Kontrola dokonanych w 2003 r. zgłoszeń zbiorów danych do rejestracji, przeprowadzana z punktu widzenia formalnoprawnego jak i merytorycznej zawartości wniosków, wykazała wprawdzie nieprawidłowości polegające na nieprawidłowym i nieprecyzyjnym wypełnianiu wniosków rejestracyjnych, jednakże zwraca uwagę fakt, iż coraz mniej problemów przysparza wnioskodawcom właściwe uzupełnienie poszczególnych części zgłoszenia. Szczególnie dała się zauważyć poprawa w zakresie opisu środków technicznych i organizacyjnych zastosowanych w celach określonych w art. 36 – 39 ustawy o ochronie danych osobowych oraz informacji o sposobie wypełnienia wymagań technicznych i organizacyjnych zastosowanych w celach

określonych w rozporządzeniu w sprawie określenia wzoru wniosku (...). Wzrost świadomości prawnej w zakresie przepisów o ochronie danych osobowych spowodował, iż znacznie zmniejszyła się liczba postępowań wyjaśniających. Przyczyniła się do tego niewątpliwie działalność edukacyjna Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych realizowana w formie szkoleń, publikacji prasowych, itp., ale także porady i wskazówki udzielane osobom dokonującym zgłoszeń przez pracowników Biura GIODO. Wskazać należy, iż część tych postępowań potwierdziło jednak istnienie nieprawidłowości w procesie przetwarzania danych. Generalny Inspektor wydawał wówczas decyzje o odmowie rejestracji zbioru danych osobowych, nakazując jednocześnie wstrzymanie dalszego przetwarzania danych osobowych lub ich usunięcie ze zbioru⁴⁵. Wydanie decyzji o odmowie rejestracji zbioru nie stanowiło dla administratorów przeszkody do ponownego zgłoszenia zbioru danych do rejestracji po usunięciu wad, które były powodem odmowy rejestracji, z tym że w razie ponownego zgłoszenia zbioru do rejestracji administrator danych mógł rozpocząć ich przetwarzanie dopiero po zarejestrowaniu zbioru⁴⁶.

14. Działalność informacyjna Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych

a) Współpraca z mediami

Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia w propagowaniu, za pośrednictwem mediów, idei ochrony danych osobowych oraz skuteczność tej formy komunikacji ze społeczeństwem, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych utrzymywał z przedstawicielami prasy, radia i telewizji stałe, codzienne kontakty, najczęściej przy użyciu środków „szybkiej” komunikacji: telefonu i poczty elektronicznej.

Informacje o działalności Generalnego Inspektora, wystąpienia do organów publicznych i podmiotów prywatnych, odpowiedzi na pytania kierowane przez dziennikarzy do Generalnego Inspektora, publikowane były regularnie w dziennikach i periodykach o zasięgu ogólnopolskim i lokalnym.

Generalny Inspektor gościł również na antenie publicznych i komercyjnych stacji radiowych oraz ośrodków telewizyjnych, biorąc udział w poświęconych ochronie danych osobowych cyklicznie emitowanych audycjach radiowych oraz udzielał wywiadów i odpowiadał na pytania, kierowane przez dziennikarzy.

Zagadnienia z zakresu ochrony danych osobowych oraz prawa do prywatności poruszane były też w informacyjnych programach telewizyjnych, emitowanych zarówno w telewizji

⁴⁵ Od dnia 1 maja 2004 r. odmawiając rejestracji zbioru danych Generalny Inspektor nakazuje ograniczenie przetwarzania wszystkich albo niektórych kategorii danych wyłącznie do ich przechowywania lub zastosowanie innych środków, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy.

⁴⁶ Patrz art. 44 ustawy.

publicznej, jak i stacjach prywatnych. Kwestie te były też tematem depesz agencji informacyjnych (PAP, IAR, PAI) oraz serwisów portali internetowych.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych organizował konferencje prasowe z udziałem przedstawicieli stacji telewizyjnych i radiowych, dziennikarzy prasowych oraz agencji informacyjnych. Pierwsza z nich odbyła się dnia 17 lutego 2003 r. Tematami spotkania były: „Czy ustawa o ochronie danych osobowych blokuje dostęp do danych osobowych?”, „Ochrona danych a standardy Unii Europejskiej”; „Sprawozdanie z działalności Generalnego Inspektora. Ochrony Danych Osobowych za 2002 rok”. Dziennikarze uczestniczący w konferencji otrzymali materiały informacyjne zawierające statystykę przedstawiającą liczbę skarg oraz pytań, jakie wpłynęły do Biura, dane dotyczące rejestracji zbiorów danych, a także liczbę przeprowadzonych kontroli i zawiadomień o popełnieniu przestępstwa skierowanych do prokuratury przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

W celu konsultacji wypowiedzi poruszających tematykę ochrony prywatności, które ukazywały się na łamach prasy, w programach telewizyjnych i radiowych przedstawiciele mediów, w omawianym okresie sprawozdawczym, bardzo często zwracali się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Zadawane przez nich pytania częstokroć miały charakter jedynie ogólny. Pytano np. czy ustawa o ochronie danych osobowych w pełni już funkcjonuje w świadomości społecznej, jak Generalny Inspektor ocenia znajomość i praktykę stosowania jej przepisów, jakie podmioty mają problemy z wdrożeniem ustawy. Sporo pytań dotyczyło też nowelizacji jej przepisów. Przedmiotem zainteresowania dziennikarzy było przede wszystkim to, jak zmiana przepisów wpłynie na sytuację obywateli oraz jak ustawa o ochronie danych osobowych funkcjonuje na tle ustawodawstwa Unii Europejskiej. Przedstawiciele mediów interesowało też, jak ustawa o ochronie danych osobowych funkcjonuje w powiązaniu z innymi polskimi przepisami prawa, np. ustawą o dostępie do informacji publicznej, ustawą z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 144, poz. 1204) lub ustawą o udostępnianiu informacji gospodarczych.

Pytania zadawane przez dziennikarzy dotyczyły również bardziej szczegółowych kwestii, np., w jaki sposób została rozstrzygnięta konkretna skarga, jakiej odpowiedzi udzielił Generalny Inspektor na pytanie, które wpłynęło do Biura. Częstokroć ich podłożem były bieżące wydarzenia z życia politycznego lub gospodarczego, ale także indywidualne sprawy, z którymi do dziennikarzy zwracały się poszczególne osoby.

Przedstawiciele prasy interesowały przede wszystkim zagadnienia dotyczące dopuszczalności przetwarzania danych w określonym zakresie lub celu oraz przekazywania ich innym podmiotom. Jednym z najczęściej poruszanych tematów był problem zabezpieczenia danych osobowych przez konkretnie wskazywane podmioty. Często podnoszonym zagadnieniem była też

kwestia podstaw prawnych przetwarzania danych przez określone grupy podmiotów, np. banki, policję, spółdzielnie mieszkaniowe, pracodawców. Np. odnośnie przetwarzania danych osobowych przez banki zainteresowanie dziennikarzy koncentrowało się głównie na przestrzeganiu zasady adekwatności. Duże kontrowersje wzbudzały też sprawy niewłaściwego zabezpieczenia danych przez banki, a także przetwarzania danych objętych tajemnicą bankową przez inne niż banki instytucje, np. Biuro Informacji Kredytowej. Wiele pytań dotyczyło także przetwarzania danych osobowych w celach marketingowych. W związku z dużą ilością skarg wpływających do Biura Generalnego Inspektora na działalność firm marketingowych oraz dużą ilością pytań kierowanych przez dziennikarzy, Generalny Inspektor niejednokrotnie – za pośrednictwem mediów – przestrzegał przed zbyt pochopnym wyrażaniem zgody na przetwarzanie danych osobowych w celach marketingowych.

b) Informacja telefoniczna

W minionym roku pracownicy Biura udzielali odpowiedzi na pytania przedstawione w ponad 6 600 rozmowach telefonicznych. Pytania dotyczyły bardzo różnych zagadnień, m.in. obowiązków administratorów danych, w tym obowiązku rejestracji, interpretacji pojęć, którymi posługuje się ustawa, realizacji przysługujących podmiotom danych praw, dopuszczalności udostępnienia danych, sposobów zabezpieczenia danych. Informacji na temat przepisów ustawy o ochronie danych osobowych oraz właściwego sposobu ich wykonania interesantom udzielano również w siedzibie Generalnego Inspektora.

c) Szkolenia, konferencje naukowe i seminaria

O kwestiach związanych z ochroną danych osobowych Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych informował również w sposób bezpośredni, poprzez prowadzenie szkoleń, organizowanie seminariów, uczestnictwo w konferencjach naukowych, udzielanie konsultacji i porad podczas spotkań z instytucjami zainteresowanymi tą problematyką.

Generalny Inspektor oraz pracownicy Biura GIODO brali udział w seminariach, sympozjach, konferencjach naukowych i szkoleniach organizowanych przez instytucje państwowe i samorządowe, instytuty naukowe, szkoły wyższe, fundacje, ośrodki akademickie, instytucje bankowe i ubezpieczeniowe oraz inne podmioty. Podczas tych spotkań Generalny Inspektor i pracownicy Biura GIODO prowadzili wykłady, wygłaszali referaty dotyczące ochrony danych osobowych w Polsce i na świecie.

- **Szkolenia**

W ramach działalności informacyjnej Generalny Inspektor prowadził szkolenia z zakresu ochrony danych osobowych. Były one odpowiedzią na zapotrzebowanie zgłaszane przez podmioty zainteresowane problematyką ochrony danych.

W ramach tych wystąpień w omawianym roku sprawozdawczym poruszane były wszelkie kwestie związane ze stosowaniem przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, w szczególności takie zagadnienia jak: przesłanki dopuszczalności przetwarzania danych i ich praktyczne stosowanie, zasady udostępniania danych osobowych w konkretnych przypadkach, obowiązki administratorów danych w zakresie zabezpieczenia danych oraz rejestracji posiadanych zbiorów, cele i charakter kontroli prowadzonych przez inspektorów Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, zmiany w przepisach o ochronie danych osobowych i perspektywy związane z obowiązującymi w Unii Europejskiej aktami normatywnymi regulującymi ochronę danych osobowych, zasady przetwarzania danych w systemach teleinformatycznych. Omawiane były również zasady funkcjonowania przepisów o ochronie danych osobowych w odniesieniu do innych regulacji prawnych dotyczących problematyki wolności lub ochrony informacji, np. ustawy o dostępie do informacji publicznej lub ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych.

- 1) W dniu 26 marca 2003 r. odbyło się szkolenie zorganizowane przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pełnomocników Ochrony Informacji Niejawnych „Secretum” w Toruniu. Jego tematem była problematyka ochrony informacji w prawie polskim.
- 2) W dniu 24 kwietnia 2003 r. pracownicy Biura Generalnego Inspektora prowadzili szkolenie w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Jego tematem były praktyczne aspekty stosowania ustawy o ochronie danych osobowych.
- 3) W dniu 16 maja 2003 r. odbyło się szkolenie w Urzędzie Miejskim w Jeleniej Górze. Tematem szkolenia było praktyczne stosowanie ustawy o ochronie danych osobowych oraz zasady przetwarzania danych w systemach teleinformatycznych.
- 4) W dniu 9 i 11 czerwca 2003 r. odbyło się szkolenie dla pracowników Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Tematem szkolenia były zagadnienia ogólne jak i praktyka stosowania przepisów ustawy o ochronie danych osobowych.
- 5) W dniu 17 czerwca 2003 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych i pracownicy Biura prowadzili szkolenie w Urzędzie Wojewódzkim w Gorzowie Wielkopolskim. W szkoleniu uczestniczyli przedstawiciele lubuskiego środowiska prawniczego i samorządowego. Przedmiotem szkolenia było stosowanie przepisów ustawy o ochronie danych na tle ustawy o dostępie do informacji publicznej oraz ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych.
- 6) W dniu 23 czerwca 2003 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych i pracownicy Biura prowadzili szkolenie w Wyższym Urzędzie Górniczym w Katowicach. Jego przedmiotem

było stosowanie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych w kontekście ustawy o dostępie do informacji publicznej.

- 7) W dniu 27 października 2003 r. w Nowym Targu odbyło się szkolenie dla pracowników urzędów pracy. W trakcie spotkania pracownicy Biura GIODO omówili praktyczne aspekty stosowania przepisów ustawy o ochronie danych osobowych.
- 8) W dniu 14 listopada 2003 r. odbyło się szkolenie w Urzędzie Miasta Płocka. Było to szkolenie dla pracowników urzędu, które obejmowało swoim zakresem całość zagadnień związanych z przetwarzaniem i ochroną danych osobowych, w szczególności zagadnienie przetwarzania danych przez podmioty sektora publicznego.

- **Konferencje międzynarodowe, seminaria**

W ramach zainicjowanych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w 2002 r. corocznych spotkań poświęconych problematyce ochrony danych osobowych i prywatności, tzw. Akademii Ochrony Danych Osobowych, w dniu 12 maja 2003 r. w Auli Akademii Morskiej w Gdyni odbyło się zorganizowane przez Generalnego Inspektora seminarium pt. „Ochrona Danych Osobowych a dostęp do informacji publicznej – prawa komplementarne czy wzajemnie sprzeczne”.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Niemiec, Węgier, Austrii, Szwecji, Francji oraz wybitni polscy specjaliści w dziedzinie dostępu do informacji i ochrony prywatności. Celem spotkania była wymiana doświadczeń z przedstawicielami krajów, w których przepisy o dostępie do informacji publicznej - które w Polsce weszły w życie 1 stycznia 2002 r. - obowiązują już dłuższy czas. Uczestnicy seminarium podjęli się próby odpowiedzi na pytanie: jak przepisy gwarantujące dostęp do informacji pogodzić z regulacjami, które ten dostęp ograniczają, np. z ustawą o ochronie danych osobowych.

Z uwagi na to, że Akademia funkcjonuje jako swojego rodzaju forum dyskusyjne, każdy, kto chce poszerzyć swoją wiedzę, czy też zabrać głos w dyskusji może w niej uczestniczyć.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zorganizował również seminarium pt. „Prawo do prywatności a media”, które odbyło się w Warszawie, 20 października 2003 r. Stało się one okazją do przedyskutowania z przedstawicielami prasy problemów w zakresie ochrony danych osobowych, z którymi stykają się w swojej pracy.

Uczestnicy spotkania - przedstawiciele mediów oraz wybitni specjaliści w dziedzinie ochrony prywatności z Polski i Niemiec - zorganizowanego przez Generalnego Inspektora zastanawiali się, gdzie znajdują się granice, których - realizując prawo do wolności informacji - nie można przekroczyć ze względu na prywatność jednostki. Problem ten jest szczególnie interesujący

dla przedstawicieli mediów, którzy w swojej pracy niemalże na co dzień odpowiadają na tak zadane pytanie.

- **Konferencje naukowe**

- 1) W dniach 22-23 maja 2003 r. pracownicy Departamentu Informatyki Biura GODO uczestniczyli w organizacji sesji plenarnej „Usługi teleinformatyczne, bezpieczeństwo i kierunki rozwoju w kontekście poszerzenia Unii Europejskiej”. W trakcie sympozjum Dyrektor Departamentu Informatyki wygłosił referat na temat: „Bezpieczeństwo i funkcjonalność systemów teleinformatycznych a ochrona prywatności w świetle konwencji i dyrektyw europejskich” oraz „Symposium Bezpieczeństwo Systemów Informatycznych BSI'2003”.
- 2) W dniach 5 – 6 listopada 2003 r. pracownicy Departamentu Informatyki Biura GODO uczestniczyli w konferencji, która odbyła się w Warszawie, zorganizowanej przez Naukową Akademicką Sieć Komputerową pod patronatem Ministra Nauki „SECURE 2003”. W trakcie spotkania Dyrektor Departamentu Informatyki Biura GODO wygłosił wykład na temat: „Zarządzanie uwierzytelnieniami w społeczeństwie informacyjnym w kontekście prawa do ochrony danych osobowych oraz bezpieczeństwa transakcji elektronicznych”
- 3) W dniach 31 marca – 1 kwietnia 2003 r. w trakcie konferencji zorganizowanej w Puławach przez Gdańską Akademię Bankową oddział w Warszawie pracownicy Biura GODO wzięli udział w dyskusji na temat „Outsourcing w instytucjach finansowych”.

d) Internet

Z uwagi na łatwość uzyskiwania informacji za pośrednictwem internetu oraz postępującą popularyzację tego nośnika informacji Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zmodyfikował tę formę przekazu i uzupełniał wiadomości znajdujące się na stronie internetowej Biura GODO: www.godo.gov.pl.

Na wskazanej stronie internetowej zamieszczone zostały m.in. informacje dotyczące organu ds. ochrony danych osobowych i jego kompetencji, dane tele-adresowe, informacje o strukturze organizacyjnej Biura GODO, informacje ułatwiające kontakt z poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi Biura, teksty polskich aktów prawnych i wewnętrznych uregulowań organizacyjnych, teksty europejskich i międzynarodowych aktów prawnych dotyczących ochrony danych osobowych, decyzje Generalnego Inspektora, treść wystąpień Generalnego Inspektora do innych organów, orzeczenia sądowe w sprawach z zakresu ochrony danych osobowych, odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania, roczne sprawozdania z działalności GODO, dane statystyczne dotyczące działalności Biura, informacje o rejestracji zbiorów danych osobowych, wyjaśnienia dotyczące obowiązków administratora danych, informacje o konferencjach organizowanych przez GODO oraz wystąpieniach prasowych Generalnego Inspektora.

Biorąc natomiast pod uwagę obowiązki wynikające z ustawy o dostępie do informacji publicznej - od dnia 1 lipca 2003 r. w ramach serwisu informacyjnego Biura Generalnego Inspektora uruchomiona została strona podmiotowa Biuletynu Informacji Publicznej (BIP). Od dnia 17 lipca 2003 r. do strony tej istnieje odwołanie ze strony głównej serwisu Biuletynu Informacji Publicznej. Zakres informacji publikowanych w serwisie był aktualizowany i uzupełniany zgodnie z wymogami stawianymi przepisami ww. ustawy.

Z analizy statystyki oglądalności serwisu informacyjnego Biura Generalnego Inspektora wynika, że strona internetową Biura odwiedzana była 51 042 razy, co stanowi 16% wzrost odwiedzin w porównaniu do roku 2002.

Część II. PROBLEMATYKA PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH PRZEZ PODMIOTY ZE SFERY PUBLICZNEJ I PRYWATNEJ

Funkcjonowanie zarówno podmiotów ze sfery publicznej, jak i prywatnej nierozzerwalnie związane jest z przetwarzaniem danych osobowych obywateli (klientów). Obowiązkiem zatem każdego podmiotu, do którego zastosowanie znajdują przepisy ustawy o ochronie danych osobowych oraz przepisy aktów wykonawczych wydanych na jej podstawie, jest przestrzeganie ustanowionych tymi przepisami zasad, ze szczególnym uwzględnieniem poszanowania praw osób, których dane dotyczą.

Niewątpliwie na zgodnym z prawem przetwarzaniu danych osobowych powinno zależeć w jednakowym stopniu zarówno podmiotom ze sfery publicznej, jak i podmiotom ze sfery prywatnej. Warunkiem prawidłowego funkcjonowania, czy też niezakłóconej działalności każdej instytucji jest bowiem pokładane w nich zaufanie odpowiednio obywateli bądź klientów.

Praktyka Generalnego Inspektora pokazuje jednakże, iż wiele podmiotów przetwarzających dane osobowe łamie przepisy ustawy o ochronie danych osobowych. Niezgodność z prawem przetwarzania danych osobowych wynika nie tylko z nieznajomości przepisów ustawy przez podmioty obowiązane do jej stosowania, ale często z niechęci poszanowania praw osób, których dane dotyczą.

Przedstawiona poniżej część sprawozdania zawiera zestawienia liczbowe obrazujące zarówno ilość spraw kierowanych do Generalnego Inspektora, jak i działań podejmowanych, na mocy przyznanych przepisami prawa uprawnień, przez organ do spraw ochrony danych osobowych w ciągu trzech ostatnich lat. Zestawienia te będą mogły stanowić w przyszłości bazę porównawczą do badania stopnia przestrzegania przepisów z zakresu ochrony danych osobowych w Polsce nie będącej członkiem Unii Europejskiej i w Polsce należącej do Wspólnoty, gdzie swoboda przepływu towarów i usług jest jedną z podstawowych zasad. Ponadto zestawienia z trzech ostatnich lat obrazują naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, których główną przyczyną nie jest z pewnością nieznajomość uregulowań prawnych z tego zakresu. Wieloletni okres obowiązywania ustawy o ochronie danych osobowych i działalność Generalnego Inspektora w zakresie propagowania jej przepisów wykluczają bowiem taką możliwość.

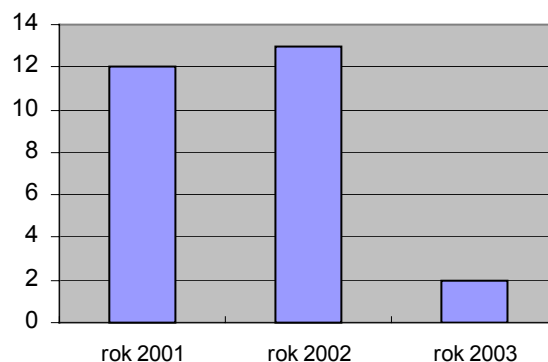
A. Sprawy z zakresu administracji publicznej.

1. Pomoc społeczna

Udzielanie pomocy społecznej przez organy administracji rządowej i samorządowej nierozdzielnie związane jest z przetwarzaniem danych osób, którym na podstawie przepisów prawa, w tym przypadku obowiązującej w okresie sprawozdawczym ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 ze zm.) oraz aktów wykonawczych wydanych na jej podstawie, przysługuje uprawnienie do korzystania z określonych w tych przepisach świadczeń⁴⁷.

1.1 Podobnie, jak w latach poprzednich do GODO kierowane były **skargi** na przetwarzanie danych przez podmioty udzielające świadczeń w ramach pomocy społecznej.

Liczbowe zestawienie skarg dotyczących przetwarzania danych przez podmioty świadczące pomoc społeczną skierowanych do Generalnego Inspektora w 2001, 2002 i 2003 r.

W porównaniu z latami ubiegłymi liczba skarg dotyczących przetwarzania danych osobowych w sektorze pomocy społecznej uległa znacznemu zmniejszeniu. Skargi skierowane do Generalnego Inspektora w 2003 r. nie dawały także podstaw do występowania przez organ ochrony danych osobowych do ośrodków pomocy społecznej bądź też organów nadzorujących ich działalność z sygnalizacjami w sprawie nieprawidłowości.

Skarżący podnosili głównie zarzut braku uprawnień ośrodków pomocy społecznej do przetwarzania dotyczących ich danych. Osoby korzystające z pomocy społecznej wskazywały na bezprawne uzyskiwanie przez ośrodki pomocy społecznej ich danych osobowych od innych

⁴⁷ Od dnia 1 maja 2004 r. obowiązuje ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593).

podmiotów, np. z urzędów miasta (gminy), bądź z powiatowych urzędów pracy. W okresie objętym sprawozdaniem przedmiotem skarg był również zakres danych uzyskiwanych przez ośrodki pomocy społecznej. W jednej ze spraw skarżący wskazał na bezprawne - w jego ocenie - wykorzystywanie dotyczących go danych osobowych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej⁴⁸. Imię i nazwisko skarżącego uzyskane zostały przez Ośrodek od jego ojca w trakcie przeprowadzania wywiadu środowiskowego (w związku z przyjęciem ojca skarżącego do schroniska dla bezdomnych). Dane dotyczące miejsca zamieszkania skarżącego Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej uzyskał natomiast - po złożeniu wniosku o udostępnienie danych osobowych - z Wydziału Ewidencji Ludności i Dowodów Osobistych Urzędu Miasta. Ośrodek był uprawniony do przetwarzania danych osobowych skarżącego, jako osoby spokrewnionej z osobą korzystającą z pomocy społecznej, na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej⁴⁹. Uzyskanie danych osobowych skarżącego z Wydziału Ewidencji Ludności i Dowodów Osobistych Urzędu Miasta odbyło się natomiast w oparciu o przepisy ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych.

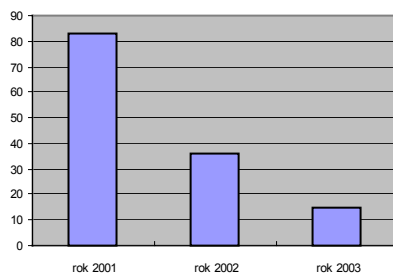
1.2 W 2003 r. do zaopiniowania przez Generalnego Inspektora wpłynęły 2 **projekty aktów prawnych** dotyczących pomocy społecznej, do których nie zgłoszono uwag. W 2002 r. do zaopiniowania wpłynęło 7 projektów aktów prawnych, w odniesieniu do 1 zgłoszone zostały uwagi. Najwięcej projektów aktów prawnych dotyczących pomocy społecznej wpłynęło w roku 2001 r. – 10 projektów. Uwagi zgłoszono do 4 projektów.

1.3 Ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie zgłosiły w 2003 r. **do rejestracji** Generalnemu Inspektorowi 15 zbiorów danych osobowych. W porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano spadek liczby zgłoszonych zbiorów o 58,3 %, w porównaniu natomiast z rokiem 2001 – spadek o 81,9 %.

⁴⁸ GI-DS-430/50/03

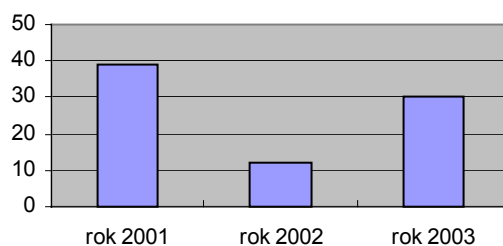
⁴⁹ Ustawa o pomocy społecznej daje ośrodkom pomocy społecznej możliwość - przed wydaniem decyzji o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia - przeprowadzenia wywiadu środowiskowego (rodzinnego), w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i ich rodzin (art. 43 ust. 3 w zw. z ust. 3a ustawy o pomocy społecznej).

Liczbowe zestawienie zbiorów zgłoszonych przez ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie.

1.4 **Pytania o interpretację** przepisów kierowane w 2003 r. do Generalnego Inspektora były tematycznie podobne do zagadnień poruszanych już w roku 2002⁵⁰, choć pojawiły się również nowe zagadnienia, dotyczące m.in. dopuszczalności ujawniania na forum publicznym - w związku z rozpatrywaniem przez jednostkę samorządu terytorialnego skargi złożonej przez jednego z obywateli - informacji o świadczeniobiorcach i udzielonych im świadczeniach⁵¹.

Liczbowe zestawienie pytań skierowanych do Generalnego Inspektora w 2001, 2002 i 2003 r.

⁵⁰ GI-DP-024/847/03 – dotyczy zlecenia przeprowadzenia wywiadu środowiskowego przez inną jednostkę pomocy społecznej, GI-DP-024/848/03 dotyczy obecności osób odbywających praktykę w ośrodku pomocy społecznej przy przeprowadzaniu wywiadu środowiskowego, GI-DP-024/13/03 dotyczy dopuszczalności zbierania przez ośrodek pomocy społecznej w ramach procedury przyznawania świadczeń określonego rodzaju dokumentów, np. karty leczenia szpitalnego, GI-DP-024/335/03 dotyczy dopuszczalności zbierania przez ośrodek pomocy społecznej informacji o posiadanych przez podopiecznych ośrodka pomocy społecznej oszczędnościach

⁵¹ GI-DP-024/151/03 Choć prawo obywateli do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej jest zasadą, to jednak nie jest to prawo bezwzględne. Zarówno bowiem Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, jak i ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) przewidują możliwość odstępstwa od tej zasady. Zgodnie z art. 61 ust. 3 Konstytucji RP, ograniczenie prawa do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej, obejmujące dostęp do dokumentów oraz wstęp na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku lub obrazu, może nastąpić m.in. ze względu na określone w ustawach ochronę wolności i praw innych osób. Zgodnie natomiast z art. 11b ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, ograniczenia jawności mogą wynikać wyłącznie z ustaw. Powołany przepis stanowi więc wyraźnie, iż w ustawowo określonych przypadkach pewne informacje nie mogą być udostępnione. Przepisy o pomocy społecznej nie pozostawiają wątpliwości co do woli ustawodawcy w zakresie udostępniania informacji o osobach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Nie jest zatem dopuszczalne ujawnianie na forum publicznym informacji objętych przez ustawodawcę tajemnicą socjalną, odnoszących się do osób korzystających z pomocy społecznej.

Jednym z zagadnień ciągle obecnych w pytaniach kierowanych do Generalnego Inspektora i wzbudzających wśród pytających wiele wątpliwości, a nawet kontrowersji, było zagadnienie dotyczące dostępu komisji rewizyjnej m.in. do danych osób korzystających z pomocy społecznej i do dokumentów stanowiących podstawę przyznania świadczeń z zakresu pomocy społecznej⁵², w tym w szczególności dostępu do danych zawartych w wywiadzie środowiskowym, ale także do danych pracowników ośrodków pomocy społecznej, w tym informacji o ich wynagrodzeniach⁵³. Analiza tego zagadnienia nakazuje wysnuć wniosek, iż konieczne wydaje się podjęcie przez ustawodawcę działań mających na celu sprecyzowanie uprawnień komisji rewizyjnej do dostępu do określonego rodzaju dokumentów tak, by kwestia legalności udostępniania danych np. przez ośrodki pomocy społecznej nie budziła w przyszłości wątpliwości prawnych. Podkreślenia wymaga, iż Generalny Inspektor, jako organ powołany do spraw ochrony danych osobowych, nie ma prawnych możliwości określenia uprawnień komisji kontrolującej działalność ośrodków pomocy społecznej.

Budzącym wątpliwości zagadnieniem była również kwestia dostępu pracownika jednostki samorządu terytorialnego zatrudnionego na stanowisku inspektora do spraw kontroli wewnętrznej do danych osobowych podopiecznych ośrodka pomocy społecznej⁵⁴. Zaznaczyć należy, iż również w tym przypadku brak przepisów precyzyjnie określających zakres uprawnień kontrolnych powoduje szereg wątpliwości, a nade wszystko nieuprawnione powoływanie się na ustawę o ochronie danych osobowych, jako akt prawny uniemożliwiający przeprowadzenie kontroli. Konieczne wydaje się zatem szczegółowe uregulowanie zakresu uprawnień osób dokonujących kontroli, na podstawie ustawy o finansach publicznych.

1.5 W okresie objętym sprawozdaniem oraz w roku 2002 i 2001 w jednostkach pomocy społecznej nie przeprowadzano **kontroli** zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ich ochronie.

1.6 W omawianym roku sprawozdawczym Generalny Inspektor wydał 2 decyzje oraz skierował 1 zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

⁵² GI-DP-024/1169/03, GI-DP-024/986/03 Informacje na ten temat można odnaleźć w sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002, Część I Sprawozdania, A Przetwarzanie danych osobowych przez organy administracji samorządowej, I.5 Pomoc Społeczna

⁵³ GI-DP-024/120/03, GI-DP-024/164/03, GI-DP-024/253/03, GI-DP-024/679/03

⁵⁴ GI-DP-024/1141/03, GI-DP-024/1051/03 Kwestia dostępu do określonych danych i dokumentów powinna być w tym przypadku rozstrzygana na gruncie ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 ze zm.). W sytuacji, gdy przepisy prawa upoważniają i zobowiązują jednocześnie do określonego rodzaju działań, ustawa o ochronie danych osobowych nie stoi na przeszkodzie ich realizacji. Zakres udostępnianych informacji musi służyć wyłącznie celom kontroli i mieścić się w ramach określonych wskazanymi wyżej przepisami prawa.

Dla porównania, w roku 2002 Generalny Inspektor wydał 7 decyzji oraz skierował 3 sygnalizacje wskazując na konieczność zgodnego z prawem przetwarzania danych osobowych w omawianym sektorze. W roku 2001 Generalny Inspektor wydał 14 decyzji i wystąpił z 1 sygnalizacją.

2. Oświata

Przetwarzanie danych osobowych w sprawach związanych z oświatą uregulowane zostało w przepisach ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.), ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 ze zm.) oraz w przepisach wykonawczych do tych ustaw.

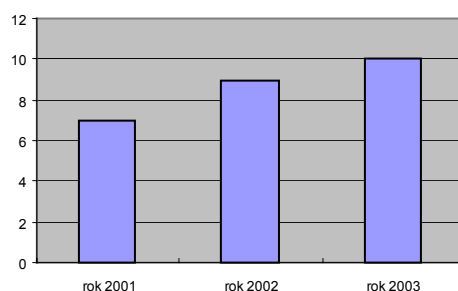
2.1 Liczba **skarg** kierowanych do rozpatrzenia przez Generalnego Inspektora, dotyczących przetwarzania danych osobowych w sektorze oświaty, od kilku lat utrzymuje się na stałym poziomie. Generalny Inspektor w odniesieniu do tej kategorii skarg, po przeprowadzeniu postępowań wyjaśniających często stwierdzał, iż zarzuty stawiane przez skarżących były bezpodstawne. W porównaniu z latami ubiegłymi, w roku 2003 wzrosła liczba sygnalizacji skierowanych do Ministra Edukacji Narodowej i Sportu, dotyczących działalności podmiotów z omawianego sektora, co spowodowane było nieprawidłowościami występującymi w zakresie przetwarzania danych osobowych. Minister Edukacji Narodowej i Sportu podejmował działania mające na celu wyeliminowanie tych nieprawidłowości.

Skargi, które wpłynęły do Generalnego Inspektora w 2003 roku dotyczyły głównie:

- 1) udostępniania przez dyrektorów szkół danych osobowych nauczycieli występującym o to osobom, np. rodzicom uczniów⁵⁵, czy też organom samorządowym,
- 2) zakresu danych osobowych zbieranych przez podmioty świadczące usługi w zakresie oświaty,
- 3) udzielania rodzicom informacji o wynikach w nauce ich dzieci.

⁵⁵ GI-DS-430/704/03 W jednej ze skarg wskazano na niezgodne – w ocenie skarżącej - z prawem działanie dyrektora szkoły, polegające na „przekazaniu do wglądu na zebraniu rodziców dokumentów zawierających dane osobowe nauczycieli zatrudnionych w szkole, w szczególności: ich nazwiska, poziom wykształcenia, ukończone szkoły, staż pracy, stopnie awansu zawodowego, i inne”. W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego ustalono, że dyrektor szkoły, na wniosek rady rodziców, przedstawił na zebraniu rodziców m.in. informacje o kwalifikacjach nauczycieli oraz o wynikach kontroli kuratorskiej przeprowadzonej w tym zakresie. W przedstawionej sprawie nie doszło do naruszenia przepisów po ochronie danych osobowych, albowiem stosownie do przepisów ustawy o systemie oświaty rada rodziców może występować m.in. do dyrektora szkoły z wnioskami dotyczącymi wszystkich spraw szkoły. Ponadto zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 118, poz. 1112 ze zm.), ocena pracy nauczyciela, z wyjątkiem pracy nauczyciela stażysty, może podlegać ocenie na wniosek rady rodziców. Generalny Inspektor zwrócił również uwagę na fakt, że dane udostępnione rodzicom, to dane ściśle związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela, niezbędne dla dokonania oceny kwalifikacji nauczyciela uczącego w szkole.

Liczbowe zestawienie skarg z tego sektora skierowanych do Generalnego Inspektora w 2001, 2002 i 2003 r.

W okresie objętym sprawozdaniem – tak jak w latach poprzednich – nadal pojawiały się skargi dotyczące udostępniania danych osobowych nauczycieli. W sprawie nauczycielki, która zwróciła się o nakazanie usunięcia jej danych osobowych, w tym imienia i nazwiska, numeru PESEL, płci, daty urodzenia, wymiaru czasu zatrudnienia, kwalifikacji zawodowych, stopni awansu zawodowego, wysokości wynagrodzenia, przetwarzanych przez Wydział Oświaty Generalny Inspektor odmówił uwzględnienia wniosku⁵⁶. Zdaniem skarżącej przetwarzanie przez Wydział Oświaty dotyczących jej danych w tak szerokim zakresie było niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Wymienione dane udostępnione zostały Wydziałowi Oświaty przez dyrektora szkoły, w której skarżąca była zatrudniona, w celu ich weryfikacji, w związku z prowadzonymi postępowaniami o nadanie stopnia awansu zawodowego oraz w celu sprawowania nadzoru nad działalnością szkoły w zakresie spraw finansowych i administracyjnych. W ocenie Generalnego Inspektora przetwarzanie danych osobowych skarżącej – we wskazanym wyżej zakresie było niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego, a więc odbywało się na podstawie przesłanki z art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych⁵⁷.

Jedną z interesujących spraw była też sprawa przetwarzania danych osobowych kandydatów do policealnego studium informatycznego. Prywatne policealne studium informatyczne uzyskiwało od kandydatów ubiegających się o przyjęcie na pierwszy rok nauki – poprzez kwestionariusz

⁵⁶ Sprawa o sygn. GI-DS-430/96/02 stała się przedmiotem rozpoznania przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie.

⁵⁷ Stanowisko zajęte w niniejszej sprawie przez Generalnego Inspektora znalazło uzasadnienie i potwierdzenie w tekście ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o systemie informacji oświatowej, określającym zakres danych osobowych nauczycieli i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych, niezbędnych do prowadzenia polityki edukacyjnej państwa, podnoszenia jakości i upowszechniania edukacji oraz do usprawniania finansowania zadań oświatowych. Zgodnie z tą ustawą organy prowadzące szkoły lub placówki oświatowe będą zbierać dane osobowe obejmujące m.in. dane osobowe nauczycieli w szczególności w zakresie: numer PESEL, określenia płci, roku urodzenia, formy i wymiaru zatrudnienia, stopnia awansu zawodowego, wykształcenia, przygotowania pedagogicznego, form kształcenia i doskonalenia, funkcji i zajmowanych stanowisk, i innych (art. 3 ust. 4 ustawy). Ustawa o systemie informacji oświatowej wejdzie w życie 1 stycznia 2005 r. Tekst ustawy odnaleźć można na stronie internetowej Sejmu RP (druk 1708).

osobowy – m.in. nazwisko panieńskie matki, stan cywilny, nazwisko panieńskie mężatek, narodowość, stosunek do służby wojskowej⁵⁸. Generalny Inspektor skierował w przedmiotowej sprawie – w związku z przetwarzaniem danych w zbyt szerokim zakresie - wystąpienie do Ministra Edukacji Narodowej i Sportu. Mazowiecki Kurator Oświaty wydał dyrektorowi studium zalecenie zobowiązujące do przestrzegania ustawy o ochronie danych osobowych oraz gromadzenia danych osobowych kandydatów tylko w zakresie niezbędnym do prowadzenia dokumentacji pedagogicznej. Zagadnienie to – jak poinformował Minister – zostało włączone do tematyki kontroli w ramach nadzoru pedagogicznego sprawowanego nad szkołami oraz placówkami oświatowymi.

W 2003 r. Generalny Inspektor rozpatrywał także sprawy dotyczące udzielania rodzicom informacji o wynikach w nauce ich dzieci⁵⁹. Generalny Inspektor nie stwierdził naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych w sprawie dotyczącej odmowy przekazania jednemu z rodziców przez dyrektora szkoły informacji o przebiegu nauczania jego pełnoletniej córki. Skarżący uzasadniając skierowany do dyrektora wniosek wskazał, że spoczywa na nim obowiązek alimentacyjny. Jego córka złożyła jednak w szkole zastrzeżenie w sprawie nie udzielania skarżącemu żadnych informacji o jej wynikach w nauce. W momencie złożenia przez skarżącego wniosku, jego córka była osobą pełnoletnią, natomiast do czasu uzyskania przez nią pełnoletności, skarżący pozbawiony był sądownie praw rodzicielskich. Po przeanalizowaniu całości materiału dowodowego w sprawie ustalono, iż skarżący występując na podstawie art. 29 ustawy o ochronie danych osobowych z żądaniem udostępnienia danych, nie uzasadnił w wiarygodny sposób potrzeby posiadania informacji o postępach córki w nauce. Odmowa udostępnienia danych podyktowana była obawą dyrektora, iż w wyniku spełnienia tego żądania dojdzie do naruszenia dóbr osobistych córki skarżącego.

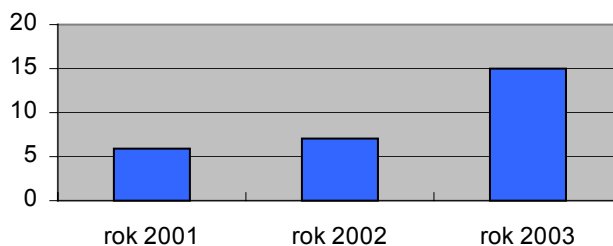
2.2 W 2003 r. do zaopiniowania przez Generalnego Inspektora skierowano 10 **projektów aktów prawnych** dotyczących omawianego sektora, do których uwag nie zgłoszono. W 2002 r. wpłynęły 3 projekty aktów prawnych z tego zakresu, do 1 zgłoszono uwagi. Najwięcej, bo 75 projektów, przedłożono do zaopiniowania w roku 2001 r. Uwagi zgłoszono do 4 projektów.

2.3 Gminy wykonujące zadania organu prowadzącego szkoły i placówki oświatowe zgłosiły w 2003 r. **do rejestracji** 15 zbiorów danych. W zbiorach przetwarzane były m.in. dane kandydatów na stanowiska dyrektorów, dane przetwarzane w związku z udzielaniem stypendiów lub w celu egzekwowania spełnienia obowiązku szkolnego.

⁵⁸ GI-DS-430/553/03

⁵⁹ GI-DS-430/405/03

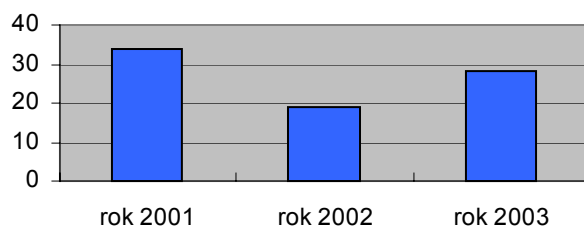
Liczbowe zestawienie zbiorów zgłoszonych Generalnemu Inspektorowi przez podmioty wykonujące zadania z zakresu oświaty.

W wyniku sygnalizowanego przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych problemu niedopełniania przez podmioty wykonujące zadania z zakresu oświaty obowiązku zgłoszenia do rejestracji zbiorów danych osobowych dotyczących osób korzystających z zasobów bibliotecznych, biblioteki zgłosiły w 2003 r. do rejestracji 191 zbiorów danych osobowych. Dla porównania, w roku 2002 zgłoszono ich zaledwie 9, a w roku 2001 – 10. Wnioskodawcami były m.in. biblioteki, szkoły wyższe, ośrodki kultury. Większość zbiorów danych prowadzona była metodami tradycyjnymi, tj. bez zastosowania do przetwarzania danych systemów informatycznych. W związku z tym, wnioskodawcy nie mieli większych problemów z właściwym opisem środków ochrony fizycznej oraz środków organizacyjnych zastosowanych w celu zabezpieczenia zbiorów danych.

2.4 W porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano nieznaczny wzrost liczby **pytań o interpretację przepisów** dotyczących przetwarzania danych osobowych w sektorze oświaty, przy czym większość z nich dotyczyła przetwarzania danych osobowych przez szkoły wyższe.

Liczbowe zestawienie pytań z ostatnich trzech lat.

Pytania dotyczyły m.in.:

- 1) umieszczania na stronach internetowych szkoły imion i nazwisk nauczycieli wraz z informacją, jakich przedmiotów uczą⁶⁰,

⁶⁰ GI-DP-024/1126/03

- 2) podawania do wiadomości publicznej informacji na temat wyników egzaminu maturalnego⁶¹,
- 3) udostępniania radzie gminy arkuszy organizacyjnych szkół podstawowych i gimnazjalnych⁶²,
- 4) zgodności z prawem umieszczenia na stronach internetowych szkoły imion i nazwisk jej absolwentów, w celu dokumentacji historii szkoły⁶³,
- 5) dopuszczalności udostępnienia przez dyrektora szkoły informacji o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli⁶⁴,
- 6) dopuszczalności publikacji listy nazwisk studentów wraz z ich wynikami z zaliczeń, czy też egzaminów semestralnych⁶⁵,
- 7) zgodności z prawem umieszczania w miejscu powszechnie dostępnym wyników egzaminów wstępnych na wyższe uczelnie⁶⁶.

Jednym z zagadnień budzących wątpliwości pytających w 2003 r. była kwestia udostępnienia przez dyrektora szkoły adresów zamieszkania członków rady rodziców. Do Generalnego Inspektora zwrócono się z pytaniem, czy dyrektor szkoły może odmówić – z powołaniem się na ustawę o ochronie danych osobowych - podania rodzicom ucznia adresów członków rady rodziców⁶⁷. Rada rodziców jest organem społecznym w systemie oświaty, powołanym na mocy ustawy o systemie oświaty. Generalny Inspektor wskazał, iż takie informacje jak imię i nazwisko członka rady oraz pełniona funkcja są ściśle związane z wykonywaniem obowiązków w radzie – nie ma zatem przeszkód, aby rodzice uczniów kształcących się w szkole dysponowali takimi danymi. Odrębną kwestią jest natomiast adres zamieszkania tych osób. Taka informacja nie jest związana z pełnioną przez nich funkcją, a dotyczy prywatnej sfery ich życia. Zasady kontaktowania się z radą rodziców powinien zaś określać regulamin precyzujący jej funkcjonowanie, do którego uchwalenia zobowiązana jest rada.

Ciągle aktualny pozostaje - o czym świadczy znaczna liczba pytań w tym zakresie - problem dopuszczalności udostępnienia przez szkoły wyższe rodzicom, w związku z ciążącym na nich

⁶¹ GI-DP-024/907/03

⁶² GI-DP-024/873/03

⁶³ GI-DP-024/1189/03

⁶⁴ GI-DP-024/653/03

⁶⁵ GI-DP-024/221/03, GI-DP-024/70/03, GI-DP-024/310/03, GI-DP-024/221/03 Uznać można, iż pytania dotyczące dopuszczalności publikacji przez szkoły wyższe listy nazwisk studentów wraz z wynikami egzaminów semestralnych wynikały z nieuregulowania tej kwestii w przepisach ustawy o szkolnictwie wyższym. Jednakże sprawa publikacji wyników postępowania rekrutacyjnego nie powinna budzić najmniejszych wątpliwości. Kwestie te były już szeroko omawiane w sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za 2002 rok, w I Części Sprawozdania, A – Sprawy z zakresu administracji publicznej, I – Przetwarzanie danych osobowych przez organy administracji samorządowej, I.3 Oświata.

⁶⁶ Kwestia ta omówiona została w sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002 w I Części Sprawozdania, A – Sprawy z zakresu administracji publicznej, I – Przetwarzanie danych osobowych przez organy administracji samorządowej, I.3 Oświata.

⁶⁷ GI-DP-024/653/03

obowiązkiem alimentacyjnym bądź mającym się dopiero rozpocząć postępowaniem sądowym o ustalenie obowiązku alimentacyjnego, informacji o tym, czy syn lub córka nadal studiuje⁶⁸. Generalny Inspektor podkreślał, iż administrator danych rozstrzygając w przedmiocie udostępnienia danych osobowych powinien rozważyć zarówno kwestię, czy wnioskodawca w sposób wiarygodny uzasadnił potrzebę posiadania danych, jak również, czy udostępnienie danych nie naruszy praw i wolności osób, których one dotyczą⁶⁹. Kwestia oceny powyższego pozostaje wyłącznie w gestii administratora danych. Dokonując oceny w przedmiocie udostępnienia określonych informacji powinien mieć on na uwadze całokształt okoliczności faktycznych i prawnych związanych z rozpatrywanym wnioskiem. Prowadzone przez sąd postępowanie w przedmiocie ustalenia obowiązku alimentacyjnego może być przesłanką udostępnienia danych przez wyższą uczelnię. Zgodnie bowiem z zasadą procedury cywilnej twierdzenia stron powinny być poparte dowodami⁷⁰.

Znaczna ilość pytań skierowanych do Generalnego Inspektora w okresie objętym sprawozdaniem dotyczyła przetwarzania danych osobowych przez biblioteki. W 2003 r. do Generalnego Inspektora wpłynęło 30 pytań dotyczących konieczności zgłaszania do rejestracji zbiorów danych prowadzonych przez biblioteki, zwłaszcza biblioteki szkół wyższych⁷¹. Dla porównania, zarówno w roku 2001, jak również w roku 2002 wpłynęło po 1 pytaniu dotyczącym tej problematyki. Zaobserwowany w 2003 r. wzrost liczby pytań dotyczących tego zagadnienia wynikał prawdopodobnie ze skierowanego przez Generalnego Inspektora w 2002 r. do Ministra Sprawiedliwości zawiadomienia o niedopełnieniu przez większość bibliotek na terenie kraju obowiązku zgłoszenia do rejestracji prowadzonych zbiorów danych⁷².

⁶⁸ GI-DP-024/1305/03, GI-DP-024/891/03, GI-DP-024/453/03, informacje na temat tego zagadnienia można odnaleźć również w sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002, w I Części Sprawozdania, A – Sprawy z zakresu administracji publicznej, I – Przetwarzanie danych osobowych przez organy administracji samorządowej, I.3 Oświata

⁶⁹ Wskazać należy, iż art. 29 ustawy o ochronie danych osobowych stwarza możliwość udostępnienia danych osobowych – z wyłączeniem tzw. danych szczególnie chronionych, wymienionych w art. 27 ust. 1 ustawy – osobom i podmiotom, które w sposób wiarygodny uzasadnią potrzebę posiadania danych, a udostępnienie danych nie naruszy praw i wolności osób, których dane dotyczą.

⁷⁰ Zgodnie z art. 232 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.), strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Ponadto, stosownie do art. 6 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.) ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie spoczywa na stronie, która z tych faktów wywodzi skutki prawne.

⁷¹ GI-DP-024/181/03, GI-DP-024/197/03, GI-DP-024/210/03, GI-DP-024/215/03, GI-DP-024/227/03, GI-DP-024/291/03, GI-DP-024/328/03, GI-DP-024/437/03, GI-DP-024/484/03, GI-DP-024/489/03 W sytuacji, gdy biblioteka przetwarza tylko dane osób uczących się lub zatrudnionych w wyższej uczelni, administrator danych zwolniony jest z obowiązku zgłoszenia zbioru danych do rejestracji. Jeśli w tym samym zbiorze znajdują się jednak dane innych osób, niż wymienione w art. 43 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych, biblioteka zobowiązana jest zgłosić zbiór danych do rejestracji Generalnemu Inspektorowi.

⁷² Pismo Generalnego Inspektora z dnia 17 stycznia 2003 r. (GGI-024-1/03/36), odpowiedź Prokuratora Krajowego z dnia 10 marca 2003 r. (PR III Ko 171/03) oraz 16 czerwca 2003 r. (PR III Ko 171/03)

2.5 Generalny Inspektor w 2003 r. przeprowadził 4 **kontrole** zgodności przetwarzania przez placówki oświatowe danych osobowych (m.in. uczniów, słuchaczy, studentów) z przepisami o ochronie danych osobowych. W 2002 roku przeprowadzono 3 kontrole podmiotów wykonujących zadania oświatowe. W roku 2001 w podmiotach z omawianego sektora kontroli nie przeprowadzano.

Problem, który pojawił się w toku kontroli podmiotów wykonujących zadania oświatowe, dotyczył zakresu przetwarzanych danych. Kontrole wykazały, że administratorzy zbierali dane podlegające - na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych - szczególnej ochronie, np. dane o przebytych chorobach, operacjach, leczeniu szpitalnym, leczeniu psychiatrycznym, a także – w przypadku słuchaczy i studentów - dane ujawniające przynależność wyznaniową. Generalny Inspektor zakwestionował powyższą praktykę wskazując, iż przetwarzanie danych dotyczących uczniów, słuchaczy i studentów w tak szerokim zakresie jest nieadekwatne do celu ich przetwarzania, tj. realizacji zadań związanych z kształceniem.

Na podstawie ustaleń kontrolnych należy krytycznie ocenić sposób dopełnienia przez podmioty realizujące zadania oświatowe obowiązków, jakie zostały na nie nałożone przepisami ustawy o ochronie danych osobowych, w szczególności zaś obowiązków dotyczących przetwarzania danych osobowych w systemach informatycznych. Przeprowadzone kontrole wykazały, że podmioty te nie spełniły wszystkich wymogów o charakterze technicznym określonych w rozporządzeniu w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...). Przede wszystkim nie zabezpieczono urządzeń i systemów informatycznych służących do przetwarzania danych osobowych przed utratą danych spowodowaną awarią zasilania lub zakłóceniami w sieci zasilającej, nie zmieniano haseł użytkowników systemów informatycznych co najmniej raz na miesiąc. Kontrole wykazały również brak spełnienia przez administratorów danych wymogów o charakterze formalnym, w tym m.in. brak instrukcji postępowania w sytuacji naruszenia ochrony danych osobowych oraz instrukcji zarządzania systemem informatycznym. Nie dopełniano również obowiązku wyznaczenia administratora bezpieczeństwa informacji. W pojedynczych przypadkach stwierdzano także inne uchybienia, np. nie zgłoszenie do rejestracji zbioru danych, nie wpisanie do ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych identyfikatorów użytkowników systemów informatycznych, czy też dopuszczenie do obsługi systemu informatycznego oraz urządzeń wchodzących w jego skład osób nie posiadających upoważnienia wydanego przez administratora danych.

2.6 Ogólnie, w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych w sektorze oświaty, w 2003 r. Generalny Inspektor skierował 4 sygnalizacje wskazujące na konieczność zgodnego z

prawem przetwarzania danych osobowych oraz wydał 2 decyzje dotyczące omawianego zagadnienia.

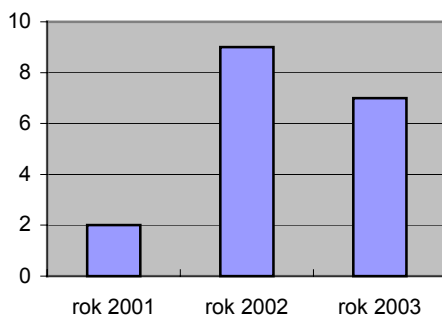
Dla porównania, w roku 2002 wydano 9 decyzji z tego zakresu oraz przesłano 1 sygnalizację. W 2001 r. Generalny Inspektor wydał 6 decyzji administracyjnych.

3. Transport drogowy

Rozpatrywanie spraw z tego zakresu rodziło konieczność odwoływania się do innych, niż ustawa o ochronie danych osobowych, przepisów prawa – ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 515 ze zm.) oraz wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych, w szczególności zaś rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 14 grudnia 2001 r. w sprawie wydawania uprawnień do kierowania pojazdami (Dz. U. Nr 150, poz. 1680) i obowiązującego w okresie sprawozdawczym rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 14 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowych czynności organów związanych z dopuszczeniem pojazdu do ruchu oraz wzorów dokumentów w tych sprawach (Dz. U. z 2001 r. Nr 4, poz. 37)⁷³.

3.1 W porównaniu z latami ubiegłymi w 2003 r. odnotowano spadek liczby **skarg** dotyczących przetwarzania danych osobowych znajdujących się w ewidencji pojazdów oraz ewidencji kierowców. Skarżący kwestionowali głównie legalność udostępnienia z ewidencji pojazdów dotyczących ich danych innym organom administracji publicznej. Nie pojawiły się natomiast, częste w latach ubiegłych, skargi na odmowę udostępnienia danych z tych ewidencji innym występującym o to podmiotom.

Liczbowe zestawienie skarg dotyczących przetwarzania danych osobowych przez podmioty z sektora transportu drogowego skierowanych do Generalnego Inspektora w 2001, 2002 i 2003 r.

⁷³ Akt ten obowiązywał do dnia 31 grudnia 2003 r. Od dnia 1 stycznia 2004 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 27 września 2003 r. w sprawie szczegółowych czynności organów w sprawach związanych z dopuszczeniem pojazdu do ruchu oraz wzorów dokumentów w tych sprawach (Dz. U. Nr 192, poz. 1878).

Skargi skierowane do Generalnego Inspektora dotyczyły przede wszystkim:

- 1) legalności przetwarzania danych osób korzystających ze środków komunikacji miejskiej,
- 2) udostępniania danych z ewidencji pojazdów,
- 3) przetwarzania danych osobowych przez podmioty pobierające opłaty za parkowanie pojazdów.

Przedmiotem skarg kierowanych do Generalnego Inspektora w analizowanym okresie było okazywanie przez emerytów i rencistów odcinka renty lub emerytury bądź wyciągu bankowego w trakcie kontroli w środkach komunikacji miejskiej. Generalnego Inspektora poinformowano o obowiązku okazywania przez emerytów i rencistów dowodu osobistego oraz aktualnego odcinka renty (emerytury) lub wyciągu z konta bankowego potwierdzających wypłacone świadczenie podczas kontroli w środkach komunikacji miejskiej Komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego (KZK GOP)⁷⁴. Tego rodzaju praktyka została wprowadzona na podstawie uchwały KZK GOP – Wyciągu z taryfy przewozu osób i bagażu w komunikacji miejskiej KZK GOP, w celu potwierdzania przysługujących wymienionym wyżej osobom uprawnień do ulgowych przejazdów. Pomimo, iż sprawa ta nie dotyczyła przetwarzania danych osobowych w zbiorach (w związku z czym ustawa o ochronie danych osobowych nie mogła znaleźć w tym przypadku zastosowania) - ze względu na fakt, iż powyższa praktyka budziła wątpliwości co do jej zgodności z przepisami prawa gwarantującymi ochronę prywatności, Generalny Inspektor zwrócił się do Przewodniczącego Zarządu KZK GOP o zmianę wskazanej wyżej uchwały. W ocenie Generalnego Inspektora obowiązek okazywania przy dokonywaniu kontroli biletów autobusowych dowodu osobistego oraz aktualnego odcinka emerytury lub renty zawierającego informacje dotyczące m.in. stopnia inwalidztwa, kwoty dochodu, czy otrzymanych świadczeń stanowi ingerencję w sferę prywatności emerytów i rencistów. Konieczność ujawniania tego rodzaju informacji pozostaje w sprzeczności z normami konstytucyjnymi statuującymi prawo do prywatności. Zakres żądanych w takim przypadku informacji powinien być ograniczony do niezbędnego minimum i być ściśle związany z wykonywaniem przez dany organ lub instytucję jej zadań.

Skargi dotyczyły również przetwarzania danych osobowych przez podmioty pobierające opłaty za parkowanie pojazdów. W jednej ze spraw skarżąca zakwestionowała legalność uzyskania jej danych znajdujących się w ewidencji pojazdów przez podmiot pobierający opłaty za parkowanie pojazdów.⁷⁵ W toku postępowania ustalono, że Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej w Bydgoszczy – na który skargę wniesiono – uzyskał dane na mocy decyzji Wojewody Kujawsko-

⁷⁴ GI-DS-430/204/03

⁷⁵ GI-DS-430/41/03

Pomorskiego, wydanej na podstawie ustawy Prawo o ruchu drogowym, z Wojewódzkiej Ewidencji Pojazdów w Bydgoszczy. Samo przetwarzanie danych przez ZDMiKP odbywało się natomiast w oparciu o przepisy ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 71, poz. 838 ze zm.) oraz wydanego na jej podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad wprowadzania opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych (Dz. U. Nr 51, poz. 608 ze zm.)⁷⁶. Powyższe przepisy upoważniały ZDMiKP do pobierania opłat za parkowanie pojazdów na drogach publicznych i dochodzenia opłat na podstawie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. W przypadku braku stosownej opłaty za parkowanie – tak jak miało to miejsce w przypadku skarżącej - skorzystanie przez ZDMiKP z uprawnień „egzekucyjnych” nie byłoby jednakże możliwe bez ustalenia tożsamości właściciela pojazdu. Ustalenie danych osobowych skarżącej nastąpiło przy wykorzystaniu danych uzyskanych ze zbioru Wojewódzkiej Ewidencji Pojazdów w Bydgoszczy. Działania, o których mowa wyżej, znajdowały oparcie w szczególnych przepisach prawa i dlatego Generalny Inspektor nie stwierdził w tym przypadku naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych.

3.2 W roku 2003 do zaopiniowania przez Generalnego Inspektora skierowano 13 **projektów aktów prawnych** dotyczących transportu drogowego, uwagi zgłoszono do 5 projektów. W 2002 r. do zaopiniowania wpłynęło 15 projektów, w stosunku do 2 zgłoszone zostały uwagi. W 2001 r. wpłynęło 9 projektów. Uwagi zgłoszono do 2 projektów.

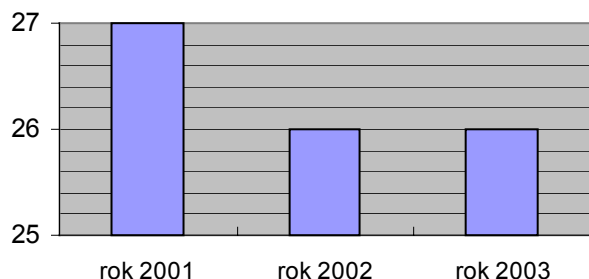
3.3 Jednostki samorządu terytorialnego zgłosiły w 2003 r. do **rejestracji** Generalnemu Inspektorowi 298 zbiorów danych przetwarzanych dla potrzeb postępowania w sprawie wydawania licencji uprawniających do wykonywania działalności gospodarczej w zakresie transportu drogowego⁷⁷. W roku ubiegłym do rejestracji Generalnemu Inspektorowi podmioty z tego sektora zgłosiły jedynie 7 zbiorów, natomiast w roku 2001 – 3 zbiory danych.

⁷⁶ Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 10 grudnia 2002 r. (sygn. akt P6/02) orzekł, że art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. Nr 71, poz. 838 z późn. zm.) w zakresie, w którym przepis ten upoważniał Radę Ministrów do określenia w drodze rozporządzenia szczegółowych zasad wprowadzania opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych oraz organu właściwego do ustalania tych opłat, jak również § 3 ust. 1, § 4 ust. 1, § 8 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad wprowadzania opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych (Dz. U. Nr 51, poz. 608 z późn. zm.), zostały uznane za niezgodne z Konstytucją RP i straciły moc z dniem 30 listopada 2003 r.

⁷⁷ Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. Nr 125, poz. 1371 ze zm.), podjęcie i wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie przewozu osób lub rzeczy wymaga uzyskania odpowiedniej licencji (art. 5 ust. 1 tej ustawy). Licencje wydawane są przedsiębiorcom. Organami właściwymi w sprawach udzielania przedsiębiorcom licencji na wykonywanie krajowego transportu drogowego i transportu taksówką są organy samorządu terytorialnego. Zakres informacji zbieranych przez te organy w postępowaniu w sprawie licencji określa art. 8 ustawy o transporcie drogowym. Analizując szeroki katalog informacji zbieranych w postępowaniu w sprawie licencji należy stwierdzić, że nie są to wyłącznie dane identyfikujące podmioty jako przedsiębiorców i ściśle związane z prowadzoną przez nie działalnością, lecz dane osobowe w rozumieniu przepisów

3.4 Do Generalnego Inspektora w 2003 r. kierowano też **pytania o interpretację przepisów** dotyczących przetwarzania danych osobowych przez podmioty wykonujące zadania z zakresu transportu drogowego.

Liczbowe zestawienie pytań z tego zakresu skierowanych do Generalnego Inspektora w 2001, 2002 i 2003 r.

Pytania dotyczyły m.in.:

- 1) dostępu do danych zgromadzonych w Centralnej Ewidencji Pojazdów,
- 2) dopuszczalności udostępniania przez starostów danych Głównemu Urzędowi Statystycznemu⁷⁸,
- 3) dopuszczalności okazywania przez emerytów i rencistów wojskowych kontrolerom w środkach miejskiej komunikacji wyciągów bankowych⁷⁹,
- 4) czynności legitymowania pasażerów⁸⁰,
- 5) zakresu danych osobowych umieszczonych na biletach miesięcznych⁸¹.

Ciągle aktualnym, pojawiającym się w pytaniach zagadnieniem w okresie objętym sprawozdaniem pozostawało udostępnianie danych z Centralnej Ewidencji Pojazdów oraz ze

ustawy o ochronie danych osobowych. Takimi informacjami są w szczególności dane dotyczące dysponowania przez osobę wysokimi umiejętnościami i wiedzą w zakresie transportu drogowego oraz dane o niekaralności osób potwierdzone zaświadczeniem z rejestru skazanych. Wobec powyższego, zbiory danych przetwarzanych przez jednostki samorządu terytorialnego dla potrzeb postępowania w sprawach licencji uprawniających do wykonywania działalności gospodarczej w zakresie transportu drogowego podlegają obowiązkowi zgłoszenia do rejestracji Generalnemu Inspektorowi. Z uwagi na fakt, iż niewiele jednostek samorządu terytorialnego dokonało zgłoszenia przedmiotowych zbiorów do rejestracji, Generalny Inspektor wystosował w tej sprawie sygnalizację do Ministra Infrastruktury (pismo Generalnego Inspektora z dnia 25 kwietnia 2003 r. (DRZDO/400/2/03)), zwracając się o podjęcie działań mających na celu dopełnienie przez te podmioty obowiązku rejestracji zbiorów.

⁷⁸ GI-DP-024/101/03, GI-DP-024/153/03. Zagadnienie to regulują przepisy ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439 ze zm.).

⁷⁹ GI-DP-024/743/03. W sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002 poruszona była kwestia legalności przepisów prawa miejscowego zobowiązujących emerytów i rencistów do okazywania odcinków pobieranych świadczeń.

⁸⁰ GI-DP-024/341/03

⁸¹ GI-DP-024/353/03, GI-DP-024/346/03, GI-DP-024/1097/03

zbiorów prowadzonych przez starostów⁸². W obowiązującym stanie prawnym prowadzona jest Centralna Ewidencja Pojazdów i Centralna Ewidencja Kierowców, a jedynym podmiotem uprawnionym do udostępniania danych z tych ewidencji jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji⁸³. Wątpliwości pytających dotyczyły jednak najczęściej zasad udostępniania danych osobowych i akt przez organy rejestrujące pojazdy, tj. starostów⁸⁴. Choć wydawałoby się, że do udostępniania danych z bazy danych pojazdów prowadzonej przez starostów powinny znajdować - odpowiednio - zastosowanie przepisy ustawy Prawo o ruchu drogowym dotyczące udostępniania danych i informacji z centralnej ewidencji pojazdów, to okazało się, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji ma w tej sprawie odmienne stanowisko⁸⁵. MSWiA wskazało bowiem, iż „Zbiór danych osobowych prowadzony obecnie przez starostów nie ma bezpośredniego umocowania w ustawie Prawo o ruchu drogowym. Nie jest częścią ewidencji pojazdów. Wobec powyższego, do udostępniania danych z tego zbioru nie można stosować przepisów Prawa o ruchu drogowym (...)”. W świetle obowiązujących w tym zakresie do dnia 31 grudnia 2003 r. przepisów twierdzenie to było zaskakujące. Z tego też względu Generalny Inspektor zwrócił się z prośbą o wyrażenie stanowiska w przedmiotowej sprawie do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji⁸⁶. Aktualnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 27 września 2003 r. w sprawie szczegółowych czynności organów w sprawach związanych z dopuszczeniem pojazdu do ruchu oraz wzorów dokumentów w tych sprawach (Dz. U. Nr 192, poz. 1878)⁸⁷, wydane na podstawie art. 76 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo o ruchu drogowym, również nie

⁸² GI-DP-024/1234/03, GI-DP-024/1049/03., GI-DP-024/1080/03 Kwestie dotyczące udostępniania danych z centralnej ewidencji pojazdów prowadzonej przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, z ewidencji prowadzonych przez wojewodów oraz ewidencji prowadzonych przez starostów omówione zostały zarówno w sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002, Część I Sprawozdania, A Sprawy z zakresu administracji publicznej, I Przetwarzanie danych osobowych przez organy administracji samorządowej, I.1 Komunikacja, jak również w sprawozdaniu z działalności Generalnego Inspektora z działalności za rok 2001.

⁸³ Do dnia 31 grudnia 2003 r. dane udostępniane były również, na zasadach określonych dla centralnej ewidencji pojazdów, z ewidencji prowadzonych przez wojewodów. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 31 marca 2000 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 43, poz. 483) „Ewidencje prowadzone przez wojewodów na podstawie przepisów art. 60 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 1992 r. Nr 11, poz. 41 ze zm.), prowadzi się, z zachowaniem przepisów o ochronie danych osobowych, do dnia 31 grudnia 2003 r., z zastrzeżeniem ust. 2-5”. Zgodnie natomiast z art. 3 ust. 4 powołanej ustawy, „Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy udostępnianie danych lub informacji z ewidencji, o których mowa w ust. 1, i pobieranie opłat z tym związanych odbywa się na zasadach określonych dla centralnej ewidencji pojazdów w art. 80c, art. 80d ust. 1 i art. 80e ust. 1 ustawy, o której mowa w ust. 2” (ustawie Prawo o ruchu drogowym).

⁸⁴ Zgodnie z § 3 obowiązującego do dnia 31 grudnia 2003 r. rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie szczegółowych czynności organów związanych z dopuszczeniem pojazdu do ruchu oraz wzorów dokumentów w tych sprawach, starosta prowadzi zbiór danych i informacji stanowiących informatyczną bazę danych gromadzonych w celu rejestracji pojazdów. Zgodnie natomiast z § 10 tego rozporządzenia, dane i informacje znajdujące się w bazie danych oraz aktach pojazdu przechowuje się i udostępnia na zasadach określonych w ustawie Prawo o ruchu drogowym i przepisach odrębnych.

⁸⁵ Pismo Dyrektora Departamentu Rejestrów Państwowych MSWiA z dnia 25 sierpnia 2003 r. (DRP-UI-10971/2003) skierowane do pełnomocnika osoby występującej o udostępnienie danych do starosty.

⁸⁶ Pismo Generalnego Inspektora do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 8 grudnia 2003 r. (GGI-024-20/03/731).

⁸⁷ Rozporządzenie obowiązuje od dnia 1 stycznia 2004 r.

daje odpowiedzi na pytanie o zasady udostępniania danych przez starostów. Przepis § 10 tego rozporządzenia stanowi bowiem, iż „Dane i informacje znajdujące się w bazie danych oraz aktach pojazdu przechowywane są i udostępniane zgodnie z ustawą i przepisami odrębnymi”⁸⁸. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji nie odpowiedział na pytanie dotyczące trybu udostępniania danych z bazy danych pojazdów prowadzonej przez starostów. W swojej odpowiedzi odwołał się jedynie do trybu udostępniania danych z Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców, która to kwestia jest wprost uregulowana w Prawie o ruchu drogowym i wyjaśnień nie wymagała⁸⁹.

Nowym zagadnieniem będącym przedmiotem zainteresowania pytających, które w 2003 r. poruszano w pismach kierowanych do Generalnego Inspektora, było wprowadzenie kas fiskalnych w taksówkach osobowych⁹⁰. Taksówkarze zwracali się do Generalnego Inspektora o uzasadnienie wymagań związanych z umieszczeniem szczegółowych danych osobowych właściciela taksówki na paragonie fiskalnym. Wskazywali przy tym, iż ich zdaniem fiskusowi wystarczyłby numer boczny taksówki, NIP, REGON oraz imię i nazwisko taksówkarza. Generalny Inspektor w odpowiedziach wskazywał, iż ochroną wynikającą z przepisów ustawy o ochronie danych osobowych nie są objęte informacje o podmiotach prowadzących działalność gospodarczą w oparciu o przepisy ustawy Prawo działalności gospodarczej, w takim zakresie w jakim informacje te identyfikują podmiot gospodarczy w obrocie gospodarczym i ściśle wiążą się z prowadzoną przez niego działalnością⁹¹. Stanowisko takie znalazło również swoje odzwierciedlenie w orzecznictwie sądowym⁹². Odnosząc się natomiast do zakresu informacji zamieszczanych na paragonie fiskalnym Generalny Inspektor wskazał, iż został on określony w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 4 lipca 2002 r. w sprawie kryteriów i warunków technicznych, którym muszą odpowiadać kasy rejestrujące, oraz warunków stosowania tych kas przez podatników (Dz. U. Nr 108, poz. 948 ze zm.)⁹³. Z uwagi jednak na znaczną ilość pism wpływających od podmiotów świadczących usługi w zakresie

⁸⁸ Przez ustawę rozumie się ustawę z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym. Brzmienie tego przepisu jest identyczne z brzmieniem § 10 rozporządzenia obowiązującego do dnia 31 grudnia 2003 r.

⁸⁹ Pismo Podsekretarza Stanu w MSWiA z dnia 24 lutego 2004 r. (L-II-599/03).

⁹⁰ GI-DP-024/1312/03, GI-DP-024/1349/03, GI-DP-024/1381/03, GI-DP-024/1413/03, GI-DP-024/1404/03

⁹¹ Zgodnie z brzmieniem art. 7a ustawy Prawo działalności gospodarczej (obowiązującego od dnia 1 stycznia 2004 r.) – dodanego ustawą z dnia 14 listopada 2003 r. o zmianie ustawy – Prawo działalności gospodarczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 217, poz. 2125) – „Ewidencja działalności gospodarczej jest jawna i dane osobowe w niej zawarte nie podlegają przepisom ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 i Nr 153, poz. 1271)”.

⁹² W wyroku z dnia 28 listopada 2002 r. (sygn. akt II S.A. 3389/01) Naczelny Sąd Administracyjny orzekł m.in.: „jeżeli przedsiębiorca objął zakresem danych indywidualnych dotyczących firmy swoje dane osobowe, w sytuacji, gdy dane te pokrywają się, nie może on jako osoba fizyczna domagać się ochrony swoich danych osobowych, które są wykorzystywane nie jako dane osobowe, lecz jako dane firmy. Decydując się na utożsamienie tych danych godzi się tym samym na szersze ich ujawnianie i słabszą ochronę”.

⁹³ Z § 4 ust. 5 pkt 1 tego rozporządzenia wynika, że paragon fiskalny drukowany przez kasę o zastosowaniu specjalnym, przeznaczoną do prowadzenia ewidencji przy świadczeniu usług przewozu osób, powinien zawierać imię i nazwisko lub nazwę podatnika oraz adres zamieszkania lub siedziby podatnika. W sytuacji natomiast stosowania cen umownych, indywidualnie negocjowanych, paragon powinien zawierać także imię i nazwisko lub nazwę bądź nazwę skróconą nabywcy usługi oraz jego adres (§ 5 ust. 2 pkt 1b rozporządzenia).

przewozu osób, w których kwestionowano zasadność i celowość umieszczania na paragonie fiskalnym informacji o ich adresie zamieszkania, Generalny Inspektor, pismem z dnia 9 kwietnia 2004 r. (sygn. GI-DP-024-204/04/764), zwrócił się do Ministra Finansów z prośbą o rozważenie celowości zmiany przepisów powołanego wyżej rozporządzenia w zakresie informacji, jakie powinien zawierać paragon fiskalny drukowany przez kasę rejestrującą przeznaczoną do prowadzenia ewidencji przy świadczeniu usług przewozu osób i ładunków taksówkami i ograniczenie wymogu podawania danych do imienia, nazwiska oraz danych identyfikujących taksówkę, tj. jej numeru rejestracyjnego oraz numeru bocznego.

3.5 W omawianym okresie sprawozdawczym przeprowadzono 1 **kontrolę** przewoźnika drogowego oraz 1 kontrolę podmiotu upoważnionego do kontrolowania biletów. W 2002 roku w podmiotach z sektora transportu drogowego przeprowadzono 3 kontrole, natomiast w roku 2001 skontrolowano 4 podmioty. Przedmiotem kontroli był m.in. zakres przetwarzanych danych osobowych. W toku kontroli stwierdzono, że zakres uzyskiwanych danych pasażerów, którzy nie uiścili opłaty za przejazd, był zbyt szeroki w porównaniu do celu przetwarzania. Przetwarzanie takich danych jak: nazwisko rodowe matki, miejsce pracy lub nauki oraz rysopisu, naruszało w tym przypadku zasadę adekwatności danych w stosunku do celu przetwarzania, tj. identyfikacji pasażera i dochodzenia roszczenia.

Kontrole przeprowadzone w podmiotach przetwarzających dane osobowe w ramach transportu drogowego wykazały niski poziom realizacji obowiązków określonych w przepisach o ochronie danych osobowych. Skontrolowane podmioty nie wykonały wszystkich wymogów, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...), w szczególności wymogów o charakterze technicznym. Systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych nie zapewniały m.in. odnotowania dla każdej osoby, której dane były przetwarzane w systemie, daty pierwszego wprowadzenia danych, identyfikatora użytkownika wprowadzającego dane oraz informacji komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione.

3.6 Ogólnie, w odniesieniu do spraw dotyczących przetwarzania danych w ramach transportu drogowego w 2003 r. Generalny Inspektor wydał 15 decyzji odnoszących się do przetwarzania danych przez podmioty z omawianego sektora oraz skierował 2 sygnalizacje.

Dla porównania, w roku 2002 Generalny Inspektor wydał 5 decyzji i skierował 3 sygnalizacje wnosząc o zgodne z prawem przetwarzanie danych osobowych. W 2001 r. Generalny Inspektor wydał 7 decyzji i wystosował 2 sygnalizacje.

4. Urzędy Pracy

Urzędy Pracy wykonując zadania państwa w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia, zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy, przetwarzają dane osobowe w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu⁹⁴ (tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 514 ze zm.) oraz wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych.

4.1 W okresie objętym sprawozdaniem do Generalnego Inspektora wpłynęły 2 **skargi** dotyczące przetwarzania danych osobowych przez urzędy pracy i zaznaczyć należy, iż były to jedyne tego rodzaju skargi na przełomie trzech ostatnich lat. Sprawy te dotyczyły porzucenia na śmietniku dokumentów zawierających dane osobowe oraz sposobu, w jaki jeden z urzędów pracy zorganizował potwierdzanie przez osoby bezrobotne faktu pobrania zasiłku.

Generalny Inspektor został poinformowany przez dziennikarza jednej z lokalnych gazet o znalezieniu na śmietniku Urzędu Pracy dokumentów – list zawierających imiona i nazwiska oraz dokładne adresy blisko 500 mieszkańców powiatu oławskiego. Na listach umieszczone były ponadto numery PESEL tych osób oraz kwoty pobranych przez nie zasiłków⁹⁵. Ze względu na to, że informacje wskazywały na popełnienie przez osoby odpowiedzialne w Powiatowym Urzędzie Pracy przestępstwa polegającego na udostępnieniu danych osobowych osobom nieupoważnionym oraz przestępstwa polegającego na naruszeniu obowiązku zabezpieczenia danych przed ich zabraniem przez osobę nieuprawnioną, uszkodzeniem lub zniszczeniem, Generalny Inspektor zawiadomił właściwą miejscowo prokuraturę o naruszeniu prawa.

4.2 Do zaopiniowania przez Generalnego Inspektora wpłynęło 5 **projektów aktów prawnych** dotyczących urzędów pracy, uwagi zgłoszono do 2 projektów. W 2001 r. przedłożono z tej dziedziny 2 projekty, uwag nie zgłoszono.

4.3 Do **rejestracji** Generalnemu Inspektorowi w 2003 r. zgłoszono 3 zbiory danych osobowych. W 2002 r. urzędy pracy zgłosiły 8 zbiorów, a w 2001 – 4 zbiory danych.

4.4 Liczba **pytań o interpretację przepisów**, jakie w 2003 r. wpłynęły do Generalnego Inspektora w sprawie przetwarzania danych przez urzędy pracy, była nieznacznie większa niż w 2002 r. (12 pytań w 2003 r., 9 w 2002 r. i 4 w 2001 r.). W większości przypadków pytania

⁹⁴ Ustawa ta zastąpiona została z dniem 1 czerwca 2004 r. ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001). Ustawa o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu utraciła moc na podstawie art. 151 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

⁹⁵ GI-DS-430/152/03

dotyczyły dopuszczalności udostępniania przez urzędy pracy danych osób bezrobotnych⁹⁶ oraz uzyskiwania przez urzędy pracy danych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych⁹⁷.

4.5 W omawianym okresie sprawozdawczym przeprowadzono 1 **kontrolę** zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych przez urzędy pracy. Na podjęcie decyzji o skontrolowaniu tego urzędu wpływ miały skargi osób sygnalizujących niewłaściwy sposób przetwarzania ich danych osobowych przez ten podmiot. W 2002 roku kontroli w urzędach pracy nie przeprowadzano. W roku 2001 zgodność przetwarzania danych osobowych z prawem skontrolowano w 2 urzędach.

Przeprowadzona kontrola wykazała, że kontrolowana jednostka najwięcej problemów miała z zastosowaniem odpowiednich środków organizacyjnych i technicznych zapewniających ochronę danych osobowych. Dokumentację archiwalną przechowywano bowiem m.in. w pomieszczeniu piwnicznym znajdującym się w bardzo złym stanie technicznym. Pomieszczenie było zawilgocone, z naniesionym szlamem na podłodze (pomieszczenie było zalewane ściekami z nieszczelnej kanalizacji). Ponadto, w jednej ze ścian pomieszczenia znajdował się otwór okienny, prowadzący do pomieszczenia piwnicznego należącego do innego podmiotu, częściowo zabezpieczony deskami. Dokumentację, w związku z koniecznością zabezpieczenia jej przed zamoknięciem, umieszczono na wyższych regałach, bez zachowania jakichkolwiek zasad składowania dokumentów. Ponadto, niektóre dokumenty były już nie do odczytania⁹⁸. Dużo problemów przysporzyło jednostce kontrolowanej także prawidłowe spełnienie wymogów dotyczących przetwarzania danych osobowych przy użyciu systemów informatycznych. W toku kontroli ustalono, że nie zostały wykonane obowiązki, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...). Nie opracowano dokumentu określającego politykę bezpieczeństwa przetwarzanych danych osobowych, która odpowiadałaby standardom określonym w § 2 powołanego rozporządzenia⁹⁹ oraz instrukcji określającej sposób zarządzania systemem

⁹⁶ GI-DP-024/238/03, GI-DP-024/348/03, GI-DP-024/1069/03, GI-DP-024/1197/03, GI-DP-024/1273/03, GI-DP-024/1294/03. Zagadnienie to omówione zostało w sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002, Część I Sprawozdania, A Sprawy z zakresu administracji publicznej, I Przetwarzanie danych osobowych przez organy administracji samorządowej, I 6 Urzędy Pracy.

⁹⁷ GI-024/54/03, GI-DP-024/1134/03

⁹⁸ Poczynione ustalenia w tym zakresie dały podstawę do zwrócenia się do Dyrektora Archiwum Państwowego we Wrocławiu o podjęcie czynności mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości związanych z przechowywaniem przez jednostkę kontrolowaną dokumentacji przekazanej do archiwum (pismo z dnia 25 lipca 2003 r.).

⁹⁹ W celu właściwego zarządzania zabezpieczeniami danych w systemie informatycznym administrator danych, przed przystąpieniem do przetwarzania danych osobowych, jest obowiązany: 1) określić cele, strategię i politykę zabezpieczenia danych w systemie informatycznym, w którym przetwarzane są dane osobowe, 2) zidentyfikować i przeanalizować zagrożenia i ryzyko, na które może być narażone przetwarzanie danych osobowych, 3) określić potrzeby w zakresie zabezpieczenia zbiorów danych osobowych i systemów informatycznych, z uwzględnieniem potrzeby kryptograficznej ochrony danych osobowych, w szczególności podczas ich przesyłania za pomocą urządzeń teletransmisji danych, 4) określić zabezpieczenia adekwatne do zagrożeń i ryzyka, 5) monitorować działanie zabezpieczeń wdrożonych w celu ochrony danych osobowych i ich przetwarzania, 6) opracować i

informatycznym, ze szczególnym uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa informacji. Nie określono obszaru, w którym przetwarzane są dane osobowe z użyciem stacjonarnego sprzętu komputerowego, a także nie wyposażono systemów informatycznych służących do przetwarzania danych osobowych w mechanizmy uwierzytelnienia użytkownika oraz nie ustalono dla każdego użytkownika systemu informatycznego odrębnego identyfikatora i hasła¹⁰⁰.

4.6 W 2003 r. Generalny Inspektor wydał 3 decyzje dotyczące przetwarzania danych przez urzędy pracy oraz skierował 1 sygnalizację z tego zakresu. W 2001 r. Generalny Inspektor wystąpił z 1 sygnalizacją wnosząc o dostosowanie praktyki do obowiązujących przepisów.

5. Ubezpieczenia społeczne

Materialną podstawę przetwarzania danych osobowych w sektorze ubezpieczeń społecznych stanowią przede wszystkim: ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity: Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.), ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) oraz wydane na ich podstawie akty wykonawcze.

5.1 Tak jak w latach ubiegłych, w 2003 r. najwięcej **skarg** dotyczyło udostępniania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych innym podmiotom danych zawartych na kontach ubezpieczonych. Skarżący zwracali się do Generalnego Inspektora o nakazanie udostępnienia żądanych danych ze zbioru, którego administratorem jest ZUS. Generalny Inspektor rozpatrywał w tym zakresie m.in. skargi ośrodków pomocy społecznej, szpitali oraz osób indywidualnych¹⁰¹. Skargi dotyczyły również dostępu osób ubezpieczonych do akt postępowań dotyczących ich spraw prowadzonych przez ZUS. W 2003 r. nie pojawiały się już skargi na odmowę udostępnienia danych urzędowi pracy, zmniejszyła się również znacząco liczba skarg kierowanych do Generalnego Inspektora w tym zakresie przez ośrodki pomocy społecznej. W 2003 r. nie kierowano już skarg dotyczących legalności udostępnienia Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przez byłego pracodawcę danych pracownika (ubezpieczonego) obejmujących okresy zatrudnienia wraz z wysokością osiąganego wynagrodzenia¹⁰², jak również skarg na odmowę udostępnienia przez ZUS

wdrożyć program szkolenia w zakresie zabezpieczeń danych w systemie informatycznym,7) wykrywać i właściwie reagować na przypadki naruszenia bezpieczeństwa danych osobowych i systemów informatycznych je przetwarzających.

¹⁰⁰ W związku z przedmiotowymi ustaleniami wydana została decyzja nakazująca jednostce kontrolowanej usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych oraz umarzająca postępowanie w zakresie nieprawidłowości usuniętych w toku postępowania (decyzja z dnia 17 listopada 2003 r., nr GI-DEC-DIS-228/03).

¹⁰¹ GI-DS-430/483/03

¹⁰² GI-DS-430/487/01

danych dotyczących renty inwalidzkiej dłużnika wnioskodawcy¹⁰³. Przestały też wpływać skargi dotyczące sposobu doręczania przez ZUS korespondencji¹⁰⁴. Brak tego rodzaju skarg jest wynikiem działań podjętych w tym zakresie przez Generalnego Inspektora jeszcze w 2002 r. Generalny Inspektor wystąpił wówczas do Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zaniechanie praktyki polegającej na przesyłaniu informacji o przyznaniu lub odmowie przyznania renty lub emerytury w formie kartki pocztowej wskazując, że wszelkie pisma i decyzje zawierające dane osobowe ZUS powinien przysyłać w zamkniętej kopercie.

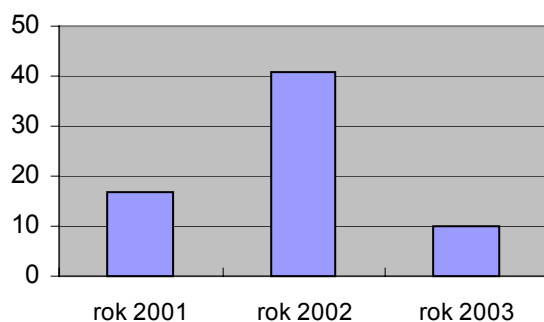
Zagadnieniem budzącym wątpliwości skarżących był ponadto charakter informacji o wysokości emerytury zamieszczonej w decyzji administracyjnej. Istota problemu sprowadzała się do stwierdzenia, czy informacje o wysokości emerytury za konkretny miesiąc, przyznanej ubezpieczonemu decyzją administracyjną o waloryzacji emerytury, podlegają przetwarzaniu - jako dane osobowe tzw. zwykle - na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, czy też należą do kategorii danych szczególnie chronionych, do których zastosowanie znajduje przepis art. 27 ustawy o ochronie danych osobowych. W sprawie przedstawionej Generalnemu Inspektorowi kwestia ta miała podstawowe znaczenie z tego względu, że art. 27 ust. 1 ustawy wprowadza generalny zakaz przetwarzania – a więc także udostępniania - danych szczególnie chronionych¹⁰⁵. Od tego zakazu ustawodawca wprowadził w art. 27 ust. 2 ustawy nieliczne wyjątki ujęte w zamknięty katalog. W ocenie Generalnego Inspektora sama informacja o wysokości pobieranego świadczenia w określonym miesiącu nie stanowi danej szczególnie chronionej. Żądanie wnioskodawcy nie obejmowało wszystkich danych o decyzji administracyjnej, w szczególności nie żądano udostępnienia kopii decyzji wydanej przez ZUS. Fakt przetwarzania danych osobowych, które mogą być zawarte w orzeczeniach administracyjnych nie oznacza jeszcze, iż mają one charakter danych szczególnie chronionych. Odmienna interpretacja mogłaby prowadzić do niezamierzonych przez ustawodawcę konsekwencji, oznaczających w istocie objęcie dyspozycją art. 27 ustawy przeważającej większości danych osobowych. W literaturze podnosi się, iż pojęcie „innych orzeczeń wydanych w postępowaniu administracyjnym” nie obejmuje swym zakresem decyzji administracyjnych pozbawionych elementu kary.

Liczbowe zestawienie skarg, które wpłynęły do Generalnego Inspektora w 2001, 2002 i 2003 r.

¹⁰³ GI-DS-430/638/02

¹⁰⁴ GI-DS-430/218/02

¹⁰⁵ Zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych „Zabrania się przetwarzania danych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, partyjną lub związkową, jak również danych o stanie zdrowia, kodzie genetycznym, nałogach lub życiu seksualnym oraz danych dotyczących skazań, orzeczeń o ukaraniu i mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym”.

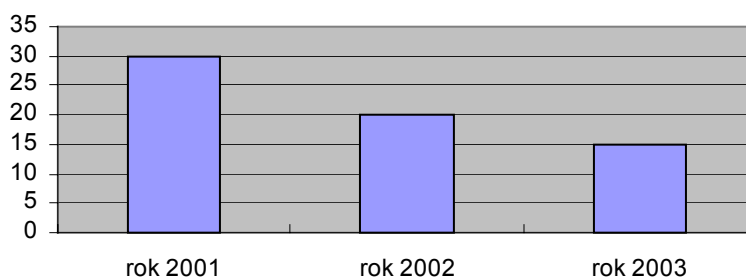

5.2 W roku 2003 do zaopiniowania przez Generalnego Inspektora wpłynęło 14 **projektów aktów prawnych** dotyczących ubezpieczenia społecznego. Do 2 projektów zostały zgłoszone uwagi. W 2002 r. do zaopiniowania wpłynęło 15 projektów, do 3 zgłoszone zostały uwagi. W roku 2001 wpłynęło 9 projektów. Uwagi zgłoszono do 1 projektu.

5.3 W 2003 r. jedynie Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w Kielcach zgłosiła **do rejestracji** Generalnemu Inspektorowi 2 zbiory danych osobowych¹⁰⁶.

5.4 W omawianym okresie wpłynęło mniej niż w roku ubiegłym **pytań o interpretację przepisów** dotyczących zagadnień z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Liczbowe zestawienie pytań z trzech ostatnich lat.

Zagadnienia poruszane przez pytających dotyczyły m.in.:

- 1) uprawnienia sądu pracy do uzyskania określonych informacji z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych¹⁰⁷,
- 2) przesyłania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych całych akt rentowych do sądu pracy¹⁰⁸,

¹⁰⁶ Zgłoszenia z dnia 21 listopada 2003 r. (nr R 002005/03 i nr R 002006/03).

¹⁰⁷ GI-DP-024/844/03

¹⁰⁸ GI-DP-024/955/03 Uprawnienie sądu do uzyskiwania danych zgromadzonych na koncie ubezpieczonego lub płatnika składek wynika wprost z art. 50 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.). Znajduje zatem podstawę w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. W sytuacji, gdy przepisy szczególne uprawniają do określonego rodzaju działania, w tym

- 3) dopuszczalności udostępniania przez ZUS posłom i senatorom na ich wniosek określonych informacji¹⁰⁹,
- 4) rozstrzygnięć podejmowanych przez ZUS¹¹⁰,
- 5) dopuszczalności udostępnienia lekarzowi orzecznikowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dokumentacji medycznej¹¹¹.

Pytania dotyczyły również uprawnień do uzyskania danych osobowych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przez wierzyciela osoby, której dane dotyczyły. Do Generalnego Inspektora zwrócono się z pytaniem, czy wierzyciel będący w posiadaniu nakazu płatniczego z klauzulą wykonalności ma prawo zwrócić się do ZUS o ustalenie miejsca pobytu dłużnika¹¹². Wskazano przy tym, iż komornik nie jest w stanie ustalić miejsca pobytu dłużnika, a próby jego ustalenia przez firmy detektywistyczne również okazują się nieskuteczne. W myśl przepisów regulujących postępowanie cywilne, czynności egzekucyjne wykonywane są przez komorników (z wyjątkiem tych, które zastrzeżone zostały dla sądów). Komornik dysponuje uprawnieniami do uzyskiwania danych z ZUS. Uprawnienie komornika do uzyskiwania danych zgromadzonych na koncie ubezpieczonego lub płatnika składek wynika wprost z art. 50 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych¹¹³. Generalny Inspektor wskazał przy tym, iż w przypadku uzyskiwania danych z innego źródła, niż wskazane wyżej, przesłankę uprawniającą komornika do uzyskania danych może stanowić art. 761 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 926 ze zm.). Zgodnie z jego treścią, organ egzekucyjny może żądać od uczestników postępowania złożenia wyjaśnień oraz zasięgać od organów administracji

uzyskiwania danych osobowych, ustawa o ochronie danych osobowych nie stoi takiemu działaniu na przeszkodzie. Sąd może zwrócić się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o udostępnienie danych, o ile uzna, że uzyskanie określonych informacji jest niezbędne do merytorycznej oceny okoliczności sprawy oraz wydania stosownego orzeczenia. Zgodnie z art. 248 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.), „każdy obowiązany jest przedstawić na zarządzenie sądu w oznaczonym terminie i miejscu dokument znajdujący się w jego posiadaniu i stanowiący dowód faktu istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że dokument zawiera tajemnice państwowe”.

¹⁰⁹ GI-DP-024/4/03 Posłowie i senatorowie podejmując określone interwencje zwracają się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z pytaniami dotyczącymi m.in. zwolnień lekarskich, zasiłków chorobowych, przyznawania rent, zatrudnienia. Kwestia ta powinna być rozpatrywana w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. Nr 73, poz. 350 ze zm.) i ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Ustawa o ochronie danych osobowych nie ma bowiem wpływu na obowiązek udostępnienia określonych informacji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jeśli obowiązek ten wynika ze szczególnych przepisów prawa.

¹¹⁰ GI-DP-024/641/03 Pytającym wskazywano tryb odwoławczy od decyzji wydanych przez ZUS.

¹¹¹ GI-DP-024/152/03 Kwestie związane z udostępnianiem dokumentacji medycznej poruszone zostały w I części Sprawozdania, G Służba zdrowia.

¹¹² GI-DP-024/804/03

¹¹³ GI-DP-024/65/03 Zgodnie z tym przepisem dane umieszczone na koncie ubezpieczonego i na koncie płatnika składek mogą być udostępniane sądom, prokuratorom, organom kontroli skarbowej, organom podatkowym, komornikom sądowym, ośrodkom pomocy społecznej, powiatowym centrom pomocy rodzinie oraz Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.

państwowej, instytucji i osób nie uczestniczących w postępowaniu informacji niezbędnych do prowadzenia egzekucji.

W okresie objętym sprawozdaniem, tak jak w latach poprzednich, do Generalnego Inspektora nadal wpływały sygnały wskazujące na nieuprawnione powoływanie się na ustawę o ochronie danych osobowych, jako podstawę odmowy ich udostępnienia. Dla przykładu wskazać można sprawę, w której osobę badaną przez lekarza orzecznika jednego z oddziałów ZUS poinformowano, po tym, jak nie zgodziła się ona z zapisami dokonanymi przez tego lekarza w dokumentacji dotyczącej świadczenia rentowego, iż „specjalność wszystkich lekarzy orzeczników nie jest jawna i są to dobra osobiste chronione przez ustawę o ochronie danych osobowych (...)”¹¹⁴. Podkreślić należy, iż ustawa o ochronie danych osobowych nie stanowi przeszkody we właściwym wykonywaniu przepisów innych aktów prawnych. Przepisy rozporządzenia w sprawie orzekania o niezdolności do pracy do celów rentowych określają warunki, jakie musi spełniać lekarz orzecznik, w tym dotyczące specjalizacji (§ 1 ust. 3). Zdaniem Generalnego Inspektora informacja na ten temat nie jest objęta, jak informowano pytającego, żadną tajemnicą, w tym wynikającą z ustawy o ochronie danych osobowych. Powoływanie się w tym przypadku na jej przepisy wynika prawdopodobnie z niezrozumienia idei ochrony danych osobowych. Pacjent ma bowiem prawo do uzyskania informacji o specjalności lekarza, który go badał i wydał orzeczenie.

Zmniejszająca się liczba pytań z zakresu ubezpieczeń społecznych pozwala sądzić, iż dotychczasowa działalność Generalnego Inspektora przynosi efekty w postaci wzrostu poziomu świadomości tych wszystkich, którzy przetwarzają dane osobowe na podstawie obowiązujących w zakresie ubezpieczeń społecznych przepisów. W praktyce nadal występują przypadki nieuprawnionego powoływania się na ustawę o ochronie danych osobowych, ale należy mieć nadzieję, iż w przyszłości zostaną one wyeliminowane. Poziom ochrony danych osobowych w sektorze, gdzie podstawę przetwarzania danych osobowych stanowią przepisy prawa, niewątpliwie zależy bowiem nie tyle od samej ustawy o ochronie danych osobowych, co od właściwego stosowania przez wszystkie zobowiązane do tego podmioty i osoby, przepisów aktów szczegółowo regulujących przetwarzanie danych osób ubezpieczonych.

5.5 W podmiotach wykonujących zadania z zakresu ubezpieczeń społecznych w 2003 r. przeprowadzono 2 **kontrole** zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych

¹¹⁴ GI-DP-024/932/03 Sprawa ta powinna być rozpatrywana na gruncie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.), rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 sierpnia 1997 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy do celów rentowych (Dz. U. Nr 99, poz. 612) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.).

osobowych. W roku 2002 w jednostkach organizacyjnych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kontroli nie przeprowadzano, natomiast w roku 2001 przeprowadzono jedną kontrolę.

Jedna z kontroli w omawianym sektorze zainspirowana została informacją o wynoszeniu dokumentów zawierających dane osób ubezpieczonych przez pracowników Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego poza siedzibę administratora danych bez zgody przełożonego. Kontrola jednostki organizacyjnej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wykazała m.in. zastosowanie niewłaściwych rozwiązań organizacyjnych mających zapewnić ochronę danych osobowych. Konsekwencją braku odpowiednich rozwiązań w tym zakresie było wynoszenie przez pracowników jednostki kontrolowanej na zewnątrz budynku - bez wiedzy przełożonych - dokumentów zawierających dane osobowe w celu ich kopertowania. W związku z wyżej opisanym zdarzeniem wyciągnięte zostały - wobec osób winnych - konsekwencje służbowe. Zastrzeżenia Generalnego Inspektora wzbudził także zakres uzyskiwanych danych osób ubezpieczonych. W postępowaniach w sprawie wypłaty jednorazowego odszkodowania z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu spowodowanego wypadkiem przy pracy rolniczej lub rolniczą chorobą zawodową, wykonywane były - w celu potwierdzenia tożsamości ubezpieczonego oraz pokrewieństwa pomiędzy osobą ubezpieczoną a poszkodowanym - kserokopie stron dowodów osobistych ubezpieczonych. Poprzez kopiowanie dokumentów uzyskiwano dane osobowe wykraczające poza zakres określony w formularzach stosowanych przy ubezpieczeniu społecznym rolników. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w procesie przetwarzania danych osób ubezpieczonych Generalny Inspektor wydał decyzję nakazującą usunięcie uchybień oraz umarzającą postępowanie w zakresie nieprawidłowości usuniętych w toku postępowania¹¹⁵.

5.6 Ogólnie, w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych na potrzeby ubezpieczenia społecznego, w 2003 r. Generalny Inspektor wydał 5 decyzji, skierował 3 sygnalizacje i 2 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez podmioty przetwarzające dane w ramach ubezpieczenia społecznego.

Dla porównania, w roku 2002 i 2001 Generalny Inspektor wydał odpowiednio 26 i 12 decyzji, skierował 6 i 5 sygnalizacji oraz 3 i 1 zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

6. Urzędy Skarbowe

Przetwarzanie danych osobowych przez urzędy skarbowe odbywa się na podstawie przepisów prawa podatkowego, w szczególności zaś na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926 ze zm.), ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 ze zm.), ustawy

¹¹⁵ Decyzja z dnia 6 lutego 2004 r. GI-DEC-DIS-24/04.

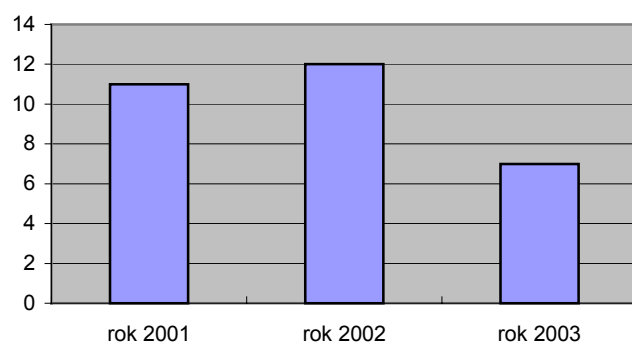
z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. Nr 142, poz. 702 ze zm.) oraz w oparciu o wydane na ich podstawie akty wykonawcze.

6.1 W 2003 r. do zaopiniowania przez Generalnego Inspektora skierowano 8 **projektów aktów prawnych** dotyczących problematyki podatkowej, uwagi zgłoszono do 1 projektu. Dla porównania w roku 2002 do zaopiniowania wpłynęło 9 projektów, do 2 zgłoszono uwagi. W roku 2001 wpłynęło 9 projektów, do żadnego uwag nie zgłoszono.

6.2 Urzędy skarbowe zgłosiły do **rejestracji** 10 zbiorów danych prowadzonych w związku z wykonywaniem przez nie ustawowych zadań. W 2002 r. urzędy zgłosiły 7 zbiorów, natomiast w roku 2001 do rejestracji Generalnemu Inspektorowi zgłoszono 179 zbiorów danych osobowych.

6.3 W porównaniu do roku ubiegłego zmniejszyła się liczba **pytań o interpretację przepisów** dotyczących przetwarzania danych osobowych przez urzędy skarbowe.

Liczbowe zestawienie pytań z trzech ostatnich lat.

Pytania kierowane do Generalnego Inspektora zarówno przez osoby, których dane dotyczyły, jak też przez same urzędy skarbowe odnosiły się m.in. do dopuszczalności uzyskania określonego rodzaju danych¹¹⁶, jak również możliwości udostępnienia danych¹¹⁷.

6.4 W 2003 r. w organach podatkowych przeprowadzono 29 **kontroli** zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych, w tym 25 kontroli w urzędach skarbowych, 1 kontrolę w izbie skarbowej i 3 kontrole w Ministerstwie Finansów. W 2002 roku kontroli w podmiotach z omawianego sektora nie przeprowadzano, natomiast w roku 2001 przeprowadzono 1 kontrolę.

Kontrole w okresie objętym sprawozdaniem zostały przeprowadzone w związku z zaplanowanymi działaniami mającymi na celu sprawdzenie zabezpieczenia zbiorów danych

¹¹⁶ GI-DP-024/667/03, GI-DP-024/600/03

¹¹⁷ GI-DP-024/252/03

osobowych prowadzonych przez te podmioty. Na podstawie przeprowadzonych kontroli krytycznie należy ocenić systemy informatyczne stosowane w urzędach skarbowych, w tym w szczególności podstawowy system służący do przetwarzania danych osobowych, tj. system „Poltax”. System ten nie spełniał wymogu określonego w § 16 pkt 4 rozporządzenia w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...), ponieważ jego moduły nie zapewniały odnotowania dla każdej osoby, której dane są przetwarzane w systemie, informacji komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione. Ponadto, jeden z modułów systemu nie zapewniał odnotowania dla każdej osoby, której dane są przetwarzane w systemie informatycznym, daty pierwszego wprowadzenia danych osobowych oraz identyfikatora użytkownika wprowadzającego dane. System „Poltax” nie spełniał także wymogu określonego w § 17 rozporządzenia, tj. system informatyczny nie umożliwiał udostępnienia na piśmie, w powszechnie zrozumiałej formie, treści danych o każdej osobie, której dane są przetwarzane, wraz z informacjami, o których mowa w § 16. W raportach tworzonych przez wskazany system, które zawierały dane podatników, brak było informacji, o których mowa w § 16 pkt 1, pkt 3 i pkt 4 rozporządzenia, tj. daty pierwszego wprowadzenia danych, identyfikatora użytkownika wprowadzającego dane oraz informacji, komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami w procesie przetwarzania danych osobowych przez urzędy skarbowe wydane zostały decyzje nakazujące jednostkom kontrolowanym przywrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez usunięcie uchybień oraz umarzające postępowanie w zakresie nieprawidłowości usuniętych w toku postępowania. Podkreślenia wymaga, iż Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie podtrzymał w 2004 r. rozstrzygnięcia Generalnego Inspektora. Należy również wskazać, iż jedyną reakcją Ministerstwa Finansów, które jest twórcą systemu „Poltax”, na wskazane przez Generalnego Inspektora nieprawidłowości była propozycja zmiany aktu wykonawczego do ustawy o ochronie danych osobowych, tj. rozporządzenia w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...) w taki sposób, aby nie było konieczności wprowadzania zmian do stworzonego przez Ministerstwo Finansów systemu „Poltax”.

Na pozytywną ocenę nie zasługują również inne systemy informatyczne funkcjonujące w niektórych urzędach skarbowych niezależnie od systemu „Poltax”, wykorzystywane do przetwarzania danych osobowych zanim został wprowadzony do użytku system „Poltax”, lub wspomagające pracę tego systemu. Część z tych systemów nie spełniała wszystkich wymogów o charakterze technicznym określonych w przepisach rozporządzenia. Stwierdzone w tym zakresie uchybienia dotyczyły najczęściej braku wyposażenia wskazanych systemów w mechanizmy uwierzytelniania użytkownika oraz kontroli dostępu do danych, nie zmieniania haseł dostępu co najmniej raz na miesiąc oraz nie zapewniania przez te systemy odnotowania daty pierwszego wprowadzenia danych osoby, identyfikatora użytkownika wprowadzającego dane i informacji

komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione. W procesie przetwarzania danych osobowych w systemach informatycznych niektóre urzędy skarbowe nie spełniały także wszystkich wymogów o charakterze organizacyjnym (m.in. monitory stanowisk dostępu do danych osobowych ustawione były w sposób umożliwiający wgląd w dane osobom postronnym) i formalnym (m.in. nie określono celów, strategii i polityki zabezpieczenia danych w systemie informatycznym).

Z kontrolami urzędów skarbowych i izby skarbowej ściśle wiązały się kontrole w Ministerstwie Finansów. W toku tych kontroli koncentrowano się na sprawdzeniu zasad funkcjonowania systemu informatycznego służącego do pobierania przez Ministerstwo Finansów z systemu „Poltax” danych znajdujących się w urzędach skarbowych oraz monitorowania instalacji oprogramowania „Poltax” na serwerach w urzędach skarbowych, a także systemu informatycznego przeznaczonego do transferu danych z systemu „Poltax” do jednostek nadrzędnych w celu realizacji ustawowych zadań związanych z kontrolą skarbową. W funkcjonowaniu tych systemów nie stwierdzono naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych.

Organy podatkowe, poza nielicznymi wyjątkami, zastosowały natomiast odpowiednie środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę danych osobowych przetwarzanych tradycyjnymi metodami. Dokumenty zawierające dane osobowe przechowywano z reguły w zamykanych na klucz szafach drewnianych lub metalowych, często dodatkowo plombowanych, w pomieszczeniach, do których dostęp zabezpieczony był drzwiami z jednym lub większą liczbą zamków i plombą. Zastrzeżenia inspektorów dokonujących czynności kontrolnych wzbudził jednak sposób zabezpieczenia dokumentacji w pięciu urzędach skarbowych, gdyż umieszczono ją w pomieszczeniach, w których znajdowały się stanowiska do obsługi podatników, na niezabezpieczonych regałach, w szafach niezamykanych oraz na podłodze przy drzwiach wejściowych do pokoju. Pozytywnie należy natomiast ocenić sposób zabezpieczenia budynków organów podatkowych. W budynkach tych zainstalowany był system alarmowy i/lub system telewizji przemysłowej. Ponadto, budynki urzędów skarbowych, z jednym wyjątkiem, były chronione przez podmioty zawodowo zajmujące się ochroną.

6.5 Generalny Inspektor w 2003 r. wydał w odniesieniu do urzędów skarbowych 39 decyzji administracyjnych. W 2001 r. wydano 3 decyzje.

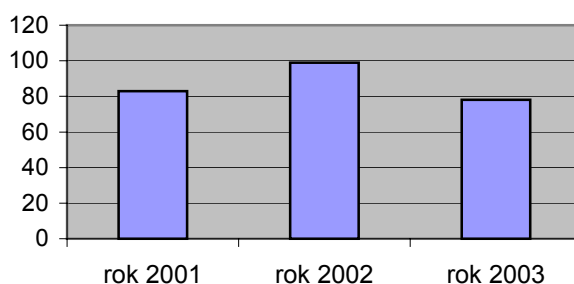
7. Inne sprawy ze sfery publicznej

Podmioty działające w sferze publicznej, tj. m.in. jednostki samorządu terytorialnego, wojewodowie, centralne organy administracji rządowej, przetwarzają dane osobowe w sprawach dotyczących innych zagadnień niż wskazane wyżej, w związku z realizacją zadań wynikających m.in. z ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, ustawy z dnia 6 września 2001 r. o

dostęp do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.), ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. 2003 r. Nr 15 poz. 148 ze zm.), ustaw regulujących organizację i zasady działania jednostek samorządowych i rządowych.

7.1 **Skargi** skierowane w 2003 r. do Generalnego Inspektora dotyczyły przetwarzania danych zarówno przez podmioty z sektora administracji samorządowej, jak i rządowej. Ogólna liczba skarg na organy administracji publicznej w sprawach dotyczących innych zagadnień, niż przedstawione w wymienionych wyżej rozdziałach - w porównaniu do lat ubiegłych - zmniejszyła się¹¹⁸.

Liczbowe zestawienie skarg z trzech ostatnich lat.

Ze skarg skierowanych do Generalnego Inspektora w 2003 r. - 47 dotyczyło przetwarzania danych osobowych przez organy administracji samorządowej, natomiast na organy administracji rządowej skierowano 31 skarg. W 2002 r. do Generalnego Inspektora złożono na tego rodzaju organy odpowiednio 69 i 30 skarg, a w 2001 r. 62 i 21 skarg.

Skargi dotyczyły m.in.:

- 1) udostępniania danych osobowych z akt postępowań administracyjnych¹¹⁹,
- 2) udostępniania danych osobowych z ewidencji prowadzonych przez organy administracji samorządowej¹²⁰,

¹¹⁸ W tym: w porównaniu z latami ubiegłymi wzrosła ilość skarg dotyczących przetwarzania danych przez organy administracji rządowej, zmniejszyła się natomiast liczba skarg dotyczących przetwarzania danych przez organy administracji samorządowej.

¹¹⁹ GI-DS-430/461/03

¹²⁰ Do Generalnego Inspektora wpłynęła m.in. sprawa, w której skarżący wskazał, że Burmistrz odmówił mu udostępnienia danych ze zbiorów meldunkowych, prowadzonych na podstawie ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych. Odmowa nastąpiła w formie decyzji administracyjnej, zawierającej stosowne pouczenie o możliwości odwołania. Generalny Inspektor poinformował w związku z tym skarżącego, że właściwym trybem postępowania w sprawie będzie – o ile skarżący uzna to za stosowne – zaskarżenie przedmiotowej decyzji zgodnie

- 3) zamieszczania danych osobowych w podlegających opublikowaniu uchwałach organów administracji samorządowej¹²¹,
- 4) zakresu przetwarzanych danych osobowych¹²²,
- 5) przetwarzania danych przez Państwową Inspekcję Pracy oraz powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego.

7.2 W 2003 r. do zaopiniowania przez Generalnego Inspektora skierowane zostały 152 **projekty aktów prawnych** dotyczących przetwarzania danych osobowych przez podmioty działające w sferze publicznej. Do 38 projektów zostały zgłoszone uwagi. Ilość przedłożonych do zaopiniowania projektów w stosunku do roku ubiegłego zmniejszyła się. W 2002 r. wpłynęło bowiem 200 projektów, do 26 zgłoszone zostały uwagi. W roku 2001 r. wpłynęło 229 projektów. Uwagi zgłoszono do 34 projektów.

W związku z trwającymi w 2003 r. pracami nad nowelizacją ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 11, poz. 95 ze zm.) Generalny Inspektor kolejny raz zwrócił uwagę na konieczność zmiany treści art. 32 tej ustawy. Przepis ten zezwala w zakresie niezbędnym dla ustalenia, czy osoba sprawdzana daje rękojmię zachowania tajemnicy, na zbieranie i przetwarzanie informacji o osobach trzecich, określonych w ankiecie bezpieczeństwa osobowego, bez wiedzy i zgody tych osób. Przepis takiej treści budzi zastrzeżenia, bowiem sformułowanie „w zakresie niezbędnym do ustalenia, czy osoba sprawdzana daje rękojmię zachowania tajemnicy” sugeruje, że informacje o osobach trzecich mogą być zbierane, bez wiedzy i zgody, w zakresie szerszym, niż to wynika z zakresu danych wymienionych w ankiecie bezpieczeństwa osobowego. Tak więc – w praktyce – art. 32 ustawy o ochronie informacji niejawnych jest podstawą do sprawdzania osób trzecich w jak najszerszym zakresie bez powiadamiania ich o tym fakcie, co stawia te osoby w gorszej sytuacji niż osoby sprawdzane, które znają zakres zbieranych o nich informacji. Problem ten Generalny Inspektor wskazywał również w trakcie prac nad poprzednią nowelizacją¹²³. Generalny Inspektor zaproponował, aby przepis art. 32 ustawy o ochronie informacji niejawnych otrzymał brzmienie: „Ustawa zezwala na zbieranie i przetwarzanie

z przepisami ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych oraz przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego. Wynikające z ustawy o ochronie danych osobowych kompetencje Generalnego Inspektora – m.in. możliwość nakazania administratorowi danych w drodze decyzji administracyjnej udostępnienia danych, zostają wyłączone, gdy kwestie udostępniania danych regulują inne, niż ustawa o ochronie danych osobowych, przepisy prawa. W niniejszej sprawie były to przepisy ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, przewidujące szczególny tryb udostępniania przez organy prowadzące zbiory meldunkowe, zbiór PESEL oraz ewidencję wydanych i utraconych dowodów osobistych, zawartych w nich danych osobowych. W myśl ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych od decyzji odmawiającej udostępnienia danych, a więc takiej jaka została wydana w omawianej sprawie, stronie przysługuje odwołanie do właściwego organu.

¹²¹ GI-DS-430/281/03

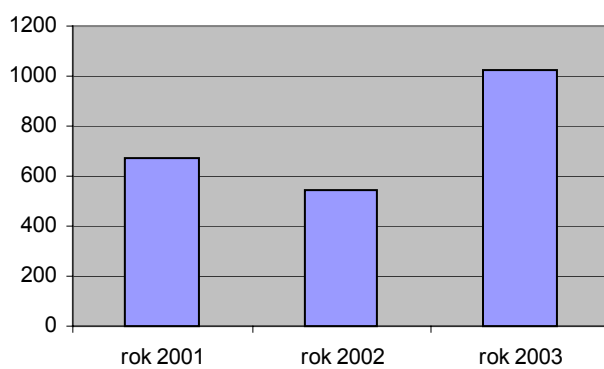
¹²² GI-DS-430/12/03

¹²³ Uwagi Generalnego Inspektora przekazane pismem z dnia 24 stycznia 2001 r. znak GGI-023-61/00/48/01.

informacji o osobach trzecich, w zakresie o jakim mowa w ankiecie bezpieczeństwa osobowego, o której mowa w art. 37 ust. 2 pkt 1, bez wiedzy i zgody tych osób”. Uwaga Generalnego Inspektora nie została jednak uwzględniona.

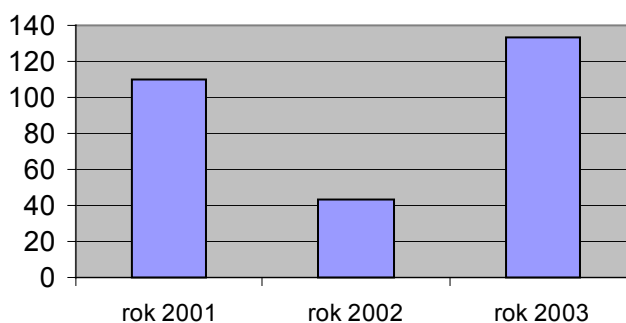
7.3 Podmioty z sektora publicznego inne, niż wymienione w punktach 1-6, zgłosiły **do rejestracji** w omawianym okresie sprawozdawczym 1023 zbiory danych osobowych. Najwięcej zgłoszeń dokonały gminy oraz powiaty (522). Znaczną liczbę zbiorów danych do rejestracji w 2003 r. zgłosili m.in. państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni (92), komendanci jednostek straży granicznej (63), wojewodowie (20).

Liczbowe zestawienie zbiorów zgłoszonych w trzech ostatnich latach.

7.4 W 2003 r. do Generalnego Inspektora wpływały **pytania o interpretację przepisów** dotyczących przetwarzania danych osobowych przez inne, niż wymienione w punktach 1-6, podmioty ze sfery publicznej.

Liczbowe zestawienie pytań.

Pytania kierowane były m.in. przez centralne organy administracji rządowej, starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie. W pytaniach często pojawiała się kwestia dopuszczalności udostępnienia przez władze publiczne i inne podmioty wykonujące zadania publiczne informacji, o

które obywatele występowali, na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej¹²⁴. Podkreślenia wymaga, iż pytania w tym zakresie kierowały nie tylko osoby zainteresowane uzyskaniem informacji, ale również organy zobowiązane do rozpatrzenia wniosków obywateli w tym zakresie. Tymczasem rozstrzygnięcie w przedmiocie udostępnienia informacji publicznej leży wyłącznie w gestii podmiotu dysponującego tą informacją, a udostępnienie informacji bądź odmowa ich udostępnienia odbywa się w trybie i na zasadach określonych w ustawie o dostępie do informacji publicznej. Generalny Inspektor nie jest organem uprawnionym do dokonywania rozstrzygnięć w tym zakresie. Weryfikacja decyzji wydanej w przedmiocie udostępnienia bądź odmowy udostępnienia określonej informacji należy ostatecznie do sądu. W przypadku, gdy odmowa udostępnienia informacji publicznej uzasadniana jest wyłączeniem jej jawności z powołaniem się na ochronę danych osobowych, prawo do prywatności oraz tajemnicę inną niż państwowa, służbowa, skarbowa lub statystyczna, podmiotowi, który zwrócił się o udostępnienie tej informacji przysługuje prawo wniesienia powództwa do sądu powszechnego o udostępnienie takiej informacji¹²⁵. Podkreślenia wymaga, iż brak precyzyjnego określenia, co należy rozumieć pod pojęciem informacji publicznej sprawia podmiotom stosującym ustawę wiele problemów. Z tego też powodu pojawia się tak wiele pytań.

Wątpliwości pytających budziło zagadnienie dopuszczalności publikowania przez prezydentów miast, burmistrzów i wójtów informacji o tym, komu w latach 2000-2002 umorzono zaległości podatkowe. W pismach wskazywano, iż dopiero od 1 stycznia 2003 r. m.in. wójt (burmistrz, prezydent miasta) jest zobowiązany podać do publicznej wiadomości nazwiska podatników, którym umorzono zaległości podatkowe¹²⁶. Generalny Inspektor rozpatrując to zagadnienie wskazywał, iż kwestia dopuszczalności podania do publicznej wiadomości informacji o zaległościach podatkowych umorzonych np. w 2000, czy 2001 roku powinna być rozstrzygana na gruncie ustawy o dostępie do informacji publicznej oraz Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zagadnienie to jest bowiem nierozzerwalnie związane z konstytucyjnym prawem do informacji o działalności władzy publicznej oraz zasadą jawności finansów publicznych. W myśl art. 61 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o

¹²⁴GI-DP-024/15/03, GI-DP-024/116/03, GI-DP-024/182/03, GI-DP-024/643/03, GI-DP-024/657/03, GI-DP-024/886/03, GI-DP-024/900, GI-DP-024/1041/03, GI-DP-024/1132/03

¹²⁵ Art. 22 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej.

¹²⁶ Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 ze zm.) „Wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta i marszałek województwa sporządzają wykaz podatników będących przedsiębiorcami, którym umorzyli zaległości podatkowe z tytułu podatków i opłat lokalnych oraz podatników podatku rolnego i leśnego, którym umorzyli zaległości podatkowe w kwocie wyższej niż 100 zł. W wykazie podaje się imię, nazwisko (nazwę) podatnika, wysokość umorzonej kwoty oraz przyczyny umorzenia”. Zgodnie z ust. 2 tego przepisu „Wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta i marszałek województwa podają wykaz, o którym mowa w ust. 1, do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie, odpowiednio w siedzibie gminy, starostwa powiatowego albo urzędu marszałkowskiego”. Art. 16a ustawy o finansach publicznych dodany został art. 7 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz o zmianie niektórych innych ustawy (Dz. U. Nr 214, poz. 1806). Przepis ten wszedł w życie 1 stycznia 2003 r.

działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne (...) w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym i majątkiem Skarbu Państwa”. Ograniczenie prawa do informacji może nastąpić wyłącznie ze względu na określone w ustawach ochronę wolności i praw innych osób i podmiotów gospodarczych oraz ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwa lub ważnego interesu gospodarczego państwa (art. 61 ust. 3 Konstytucji). Nie wydaje się, na co Generalny Inspektor wskazywał, by w tym przypadku można było mówić o którymkolwiek z tych ograniczeń. Ponadto zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o finansach publicznych - stanowiącym rozwinięcie konstytucyjnej zasady jawności życia publicznego – „finanse publiczne są jawne”, zaś jawność tę – stosownie do ust. 3 powołanego przepisu – wyłącza się jedynie w stosunku do tych środków publicznych, których pochodzenie lub przeznaczenie zostało uznane za tajemnicę państwową na podstawie odrębnych przepisów lub jeżeli wynika to z umów międzynarodowych. Zgodnie natomiast z art. 11b ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, działalność organów gminy jest jawna. Ograniczenia jawności mogą wynikać wyłącznie z ustaw. Stosownie do ust. 2 powołanego artykułu, jawność działania organów gminy obejmuje w szczególności prawo obywateli do uzyskiwania informacji, wstępu na sesje rady gminy i posiedzenia jej komisji, a także dostępu do dokumentów wynikających z wykonywania zadań publicznych, w tym protokołów posiedzeń organów gminy i komisji rady gminy. Zarówno powołany wyżej przepis ustawy o finansach publicznych, jak i ustawy o samorządzie gminnym, a nade wszystko art. 61 Konstytucji RP obowiązywały przed dniem wejścia w życie ustawy o dostępie do informacji publicznej. Przepis art. 61 Konstytucji stanowił wówczas samodzielną podstawę do żądania przez obywateli informacji o działalności organów władzy publicznej. Wskazywał przy tym na wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 stycznia 2002 r. sygn. II SA 717/2001, który choć dotyczy prawa wglądu w oryginały uchwał rady gminy, w tej sprawie stanowił cenną wskazówkę interpretacyjną¹²⁷. Tezę o bezpośrednim stosowaniu przepisów konstytucyjnych można odnaleźć również w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 października 2002 r. o sygn. II SA 1956/2002. Dostęp do informacji publicznej, a tym samym jawność i przejrzystość procesu decyzyjnego podmiotów ze sfery publicznej stanowi niewątpliwie jeden z warunków istnienia demokracji i społeczeństwa obywatelskiego¹²⁸.

¹²⁷ W uzasadnieniu do powołanego wyroku NSA stwierdził m.in., iż podstawą żądania wglądu mógł być sam art. 61 ust. 2 Konstytucji. Zgodnie bowiem z art. 8 ust. 2 Konstytucji przepisy jej stosuje się bezpośrednio, chyba że stanowi ona inaczej. Ponadto, bezpośrednie stosowanie przepisów konstytucyjnych, gdy w życie nie weszła jeszcze ustawa zwykła przewidziana w przepisach, jest możliwe wówczas, gdy nie stoi temu na przeszkodzie nieprecyzyjność konstytucyjnych sformułowań, która mogłaby być dowolnie interpretowana przez organy administracyjne. Taka sytuacja dotyczyła m.in. art. 61 Konstytucji przed uchwaleniem ustawy o dostępie do informacji publicznej.

¹²⁸ Fakt wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2003 r. przepisu wyraźnie stanowiącego o obowiązku sporządzania, a następnie podawania do publicznej wiadomości wykazu podatników, którym umorzono zaległości podatkowe (art. 16a ustawy o finansach publicznych), potwierdza, że obywatele mają prawo dostępu do takich informacji.

Kwestią, która w okresie objętym sprawozdaniem również budziła wątpliwości pytających, była zgodność z prawem składania i publikacji oświadczeń o stanie majątkowym w internecie. Zagadnienie to było przedmiotem wielu pism kierowanych do Generalnego Inspektora¹²⁹. Pytano przede wszystkim o zgodność tego rodzaju działania z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych. Kwestionowano dopuszczalność zbierania danych osobowych w oświadczeniu majątkowym, wątpliwości i sprzeciw pytających budziło również, iż zostali oni uznani za osoby zobowiązane do składania oświadczeń majątkowych. W pismach kwestionowano też dopuszczalność publikowania oświadczeń majątkowych w internecie oraz zakres informacji podlegających ujawnieniu. Podkreślenia wymaga, iż ustawa o ochronie danych osobowych oraz ustawa z dnia 23 listopada 2002 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 214, poz. 1806)¹³⁰ wprowadzająca obowiązek składania i publikowania oświadczeń o stanie majątkowym w internecie stanowią równoważne akty prawne. Powołana ustawa określa krąg podmiotów zobowiązanych do składania oświadczeń majątkowych. Niemniej jednak, w ocenie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych udostępnianie takich danych może naruszać prywatność osób, których one dotyczą.

Jednym z ciekawszych zagadnień poruszanych w pytaniach kierowanych do Generalnego Inspektora w 2003 r. było zagadnienie przetwarzania danych osób dostarczających złom przez podmioty, które go skupują. Problem ten był wielokrotnie sygnalizowany Generalnemu Inspektorowi. W okresie objętym sprawozdaniem brak było regulacji, która pozwalałaby podmiotom prowadzącym punkty skupu złomu ewidencjonować źródła pochodzenia zakupionego metalu nieżelaznego oraz ustalać tożsamość osób go dostarczających. Z punktu widzenia ustawy o ochronie danych osobowych oznaczało to, że brak jest przesłanki do legalnego zbierania danych

Podkreślenia wymaga, iż również prasa – urzeczywistniająca prawo obywateli do rzetelnego informowania, jawności życia publicznego oraz kontroli i krytyki społecznej – ma prawo dostępu do informacji publicznej, na podstawie powołanej już wyżej ustawy. Przy okazji tej sprawy pamiętać należy - na co w uzasadnieniu do wyroku z dnia 1 czerwca 2000 r. wskazał Sąd Najwyższy – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych¹²⁸, iż „(...) obywatel może uzyskiwać wiadomości o działalności organów jednostek samorządu terytorialnego z prasy i innych środków masowego przekazu, co wskazuje na doniosłe znaczenie wolności prasy w tym zakresie (art. 14 Konstytucji RP), z informacji uzyskanych od właściwego organu jednostki samorządu terytorialnego, z udostępnionych obywatelowi dokumentów (...). Z kolei wolność prasy w rozumieniu art. 14 Konstytucji RP nie ogranicza się do rozpowszechniania wiadomości i informacji, lecz obejmuje również dostęp do legalnych źródeł informacji (...)”.

¹²⁹ GI-DP-024/1138/03, GI-DP-024/703/03, GI-DP-024/454/03, GI-DP-024/618/03, GI-DP-024/306/03

¹³⁰ Niniejszą ustawą zmieniono ustawę z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych, ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, ustawę z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, ustawę z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych oraz ustawę z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

osobowych¹³¹. W związku z tym, że w tym przypadku dochodzi do konfliktu dwóch wartości, tj. prawa do ochrony danych tych osób oraz bezpieczeństwa publicznego i własności mienia komunalnego, Generalny Inspektor wystąpił do Ministra Środowiska oraz Przewodniczącego Komisji Sejmowej Administracji i Spraw Wewnętrznych o rozważenie możliwości podjęcia działań legislacyjnych mających na celu nowelizację ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 ze zm.), polegającą na uprawnieniu przedsiębiorców skupujących złom do prowadzenia ewidencji obejmującej pochodzenie zakupionego metalu i ustalenie tożsamości osób, które go zbywają¹³². Minister Środowiska w odpowiedzi poinformował, iż Sejmowa Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa postanowiła o podjęciu inicjatywy ustawodawczej w tej sprawie¹³³. W uwagach do projektu stanowiska Rządu do komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o odpadach (druk nr 2141)¹³⁴ Generalny Inspektor wskazał m.in., iż z punktu widzenia ustawy o ochronie danych osobowych, w ramach zaproponowanej nowelizacji ustawy o odpadach, istotne jest wprowadzenie podstaw ustawowych do ewidencjonowania pochodzenia metali nieżelaznych oraz ustalania tożsamości osób je dostarczających¹³⁵. Uchwalona w dniu 2 kwietnia 2004 r. ustawa o zmianie ustawy o odpadach (Dz. U. Nr 116, poz. 1208) zobowiązuje bowiem posiadaczy odpadów prowadzących punkty zbierania odpadów metali, w tym punkty skupu złomu, przy przyjmowaniu tych odpadów, do wypełnienia formularza przyjęcia odpadów metali. Formularz ten powinien zawierać nie tylko imię i nazwisko, adres zamieszkania oraz numer dowodu osobistego lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby przekazującej odpady, a w przypadku, gdy osoba ta działa w imieniu przedsiębiorcy również nazwę

¹³¹ W związku z brakiem ustawowej podstawy do zbierania danych osobowych niektóre gminy zobowiązują przedsiębiorców skupujących złom metali nieżelaznych – w drodze uchwał – do ewidencjonowania źródeł jego pochodzenia, w tym do gromadzenia danych osobowych zbywców. Uchwały te podejmowane są wyłącznie z uwagi na konieczność zapewnienia porządku i bezpieczeństwa na terenie gminy, ponieważ na jedynie taką możliwość uregulowania tego zagadnienia pozwala ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.). Podstawę prawną tych uchwał stanowi art. 40 ust. 3 powołanej ustawy. Naczelny Sąd Administracyjny, Ośrodek Zamiejscowy w Krakowie, po rozpoznaniu sprawy ze skargi Wojewody Małopolskiego na uchwałę w przedmiocie obowiązku prowadzenia ewidencji umów sprzedaży złomu metali kolorowych orzekł, w wyroku z dnia 13 stycznia 2003 r. (sygn. akt II S A/Kr 2812/02), że „przepisy porządkowe należą do prawa lokalnego i nie można za ich pomocą wypełniać ustawodawstwa obowiązującego w całym kraju lub likwidować zagrożeń o ogólnokrajowym znaczeniu. (...) Niewątpliwa luka ustawowa, jaka ma miejsce w omawianej dziedzinie, nie może być zapełniana przepisami porządkowymi (...)”. Naczelny Sąd Administracyjny wyjaśnił, że polskie prawo wymaga, by akty niższej rangi były wydawane w zasadzie wyłącznie na podstawie delegacji ustawowej. Przepisy porządkowe mogą być wydawane jedynie w zakresie nieuregulowanym odrębnymi ustawami lub innymi przepisami powszechnie obowiązującymi i tylko wówczas, gdy jest to niezbędne dla ochrony życia lub zdrowia obywateli oraz dla zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego. Według NSA niezbędność wydawania przepisów porządkowych wskazuje na specjalne zagrożenia wynikające z konkretnej sytuacji faktycznej. Nie jest nią istniejąca luka prawna. W związku z powyższym NSA zakwestionował legalność uchwały w przedmiocie obowiązku prowadzenia ewidencji umów sprzedaży złomu metali kolorowych, wprowadzającej obowiązek ewidencjonowania w punktach skupu złomu źródeł jego pochodzenia oraz ustalania tożsamości osób, które go dostarczają.

¹³² Pisma Generalnego Inspektora z dnia 9 lipca 2003 r. (GI-DP-024/176/03).

¹³³ Pismo z dnia 31 października 2003 r. (PEpe 0210-28/2003/IK).

¹³⁴ Pismo Ministerstwa Środowiska z dnia 15 listopada 2003 r. (DP 0230-974/MD/03).

¹³⁵ Pismo Generalnego Inspektora z dnia 28 listopada 2003 r. (GGI-023/308/03/714).

i adres siedziby tego przedsiębiorcy, ale również powinien określać m.in. źródło pochodzenia odpadów.

7.5 W 2003 r. w organach samorządu terytorialnego przeprowadzono 5 **kontroli** zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych. W roku 2002 kontroli tych przeprowadzono 10, a w 2001 r. - 14. W innych podmiotach ze sfery publicznej w 2003 r. przeprowadzono 8 kontroli. Kontrolą objęto m.in. Główny Urząd Statystyczny, Urząd Lotnictwa Cywilnego, wojewódzką stację sanitarno-epidemiologiczną.

Kontrole wykazały, że organy samorządu terytorialnego najwięcej problemów miały z prawidłowym wypełnieniem obowiązków dotyczących przetwarzania danych w systemach informatycznych. W toku kontroli stwierdzano, że systemy informatyczne wykorzystywane do przetwarzania danych osobowych nie spełniały wszystkich wymogów o charakterze technicznym, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...). Systemy te nie zapewniały odnotowania dla każdej osoby, której dane przetwarzane były w systemie, daty pierwszego wprowadzenia danych, identyfikatora użytkownika wprowadzającego dane i informacji komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione. W pojedynczych przypadkach stwierdzano także inne uchybienia, np. nie dopełnienie obowiązku zgłoszenia do rejestracji prowadzonego zbioru danych osobowych, czy też brak ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych.

Bardzo ważnym zagadnieniem – z punktu widzenia ochrony danych osobowych zawartych w formularzach spisu powszechnego – okazała się dopuszczalność dokonywania na tych danych określonego rodzaju operacji. Problemem, który pojawił się w toku kontroli Głównego Urzędu Statystycznego, był zakres danych zawarty w zeskanowanych obrazach formularzy spisowych¹³⁶. Przeprowadzona kontrola wykazała, że zeskanowane obrazy formularzy spisowych, zgromadzonych w związku z przeprowadzonym narodowym spisem powszechnym i powszechnym spisem rolnym, zawierały m.in. imiona, nazwiska oraz adresy zamieszkania osób, które wypełniły formularze spisu powszechnego. Tymczasem, zgodnie z art. 35 ust. 5 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439 ze zm.), do którego odsyła art. 9 ustawy z dnia 2 grudnia 1999 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2002 r. (Dz. U. z 2000 r., Nr 1, poz. 1 ze zm.), opracowywanie danych osobowych i wprowadzanie ich do baz danych systemów informatycznych służb statystyki publicznej, z wyjątkiem, o którym mowa w ust. 6, następuje z pominięciem imienia, nazwiska i adresu zamieszkania. Natomiast art. 35 ust. 6

¹³⁶W sprawie właściwego przetwarzania danych osobowych zawartych w formularzach spisu powszechnego przeprowadzonego w 2002 r. Generalny Inspektor skierował sygnalizację do Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (pismo z dnia 16 czerwca 2003 r.), przekazaną następnie do wiadomości Naczelnemu Dyrektorowi Archiwów Państwowych.

ustawy o statystyce publicznej stanowi, że dane osobowe w zakresie podanym w ust. 1 pkt 1-3, 7 i 9 (imiona i nazwisko, płeć, data i miejsce urodzenia, adres zamieszkania oraz identyfikator systemu ewidencji ludności) mogą być gromadzone i przechowywane przez służby statystyki publicznej w formie operatu do badań statystycznych oraz opracowań, zestawień i analiz statystycznych wykonywanych przez te służby. W konsekwencji Generalny Inspektor stwierdził, że przetwarzanie przez organ właściwy w sprawach statystyki publicznej danych osobowych zawartych w zeskanowanych obrazach formularzy spisowych w zakresie imienia, nazwiska i adresu zamieszkania było nieadekwatne w stosunku do celów, w jakich zostały one zebrane, tj. w celu opracowania, udostępniania i rozpowszechnienia wynikowych informacji statystycznych dotyczących narodowego spisu powszechnego i powszechnego spisu rolnego.

7.6 W odniesieniu do wskazanych na wstępie podmiotów, w okresie objętym sprawozdaniem Generalny Inspektor wydał ogółem 96 decyzji administracyjnych, skierował 17 sygnalizacji wskazujących na konieczność zmiany praktyki w zakresie przetwarzania danych osobowych, skierował 4 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i 7 wniosków o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego.

Dla porównania: w 2002 i 2001 r. Generalny Inspektor wydał odpowiednio 89 i 231 decyzji administracyjnych, w 2002 r. skierował 16 sygnalizacji, w 2001 r. wystosował 14 sygnalizacji oraz złożył w 2002 i 2001 r. po 2 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa do organów ścigania.

B. Przetwarzanie danych osobowych przez wymiar sprawiedliwości i organy ścigania

8. Sądy

Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez sądy powszechne nie byłoby możliwe bez przetwarzania danych osobowych m.in. stron postępowania, świadków, biegłych i innych jego uczestników. Zasady przetwarzania tych danych regulują przede wszystkim: ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.) oraz, w zależności od tego, z jakim postępowaniem mamy do czynienia – cywilnym, czy karnym – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) lub ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. 1997 Nr 89 poz. 555 ze zm.), a także wydane na ich podstawie akty wykonawcze.

8.1 Generalny Inspektor rozpatrzył w 2003 r. 8 **skarg** dotyczących legalności przetwarzania danych osobowych przez sądy. W roku 2002 i 2001 wpłynęło odpowiednio 7 i 5 skarg. Liczby te

nie przesądzają o stanie przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych przez polskie sądy. W skargach zwracano się - podobnie jak w latach ubiegłych – m.in. o podjęcie działań w celu weryfikacji rozstrzygnięć sądowych¹³⁷, co wskazuje na niezadowolenie z podjętego przez sąd rozstrzygnięcia oraz brak wiedzy w zakresie przysługujących środków odwoławczych. W skargach wskazywano także na nienależyte zabezpieczenie danych osobowych przed dostępem do nich osób nieupoważnionych.

Jedną z ciekawszych skarg dotyczących przetwarzania danych osobowych przez sądy, jaką w okresie sprawozdawczym zajmował się Generalny Inspektor, było żądanie udostępnienia stronie postępowania danych osobowych biegłego sądowego z zakresu medycyny. Skarżący wystąpił z powództwem cywilnym przeciwko zakładowi opieki zdrowotnej, jednakże Sąd rozpoznający sprawę nie powołał biegłego. Skarżący postanowił sam poddać się badaniu i w tym celu zwrócił się do Prezesa Sądu o umożliwienie mu wglądu w listę biegłych sądowych. Prezes odmówił powołując się na przepisy ustawy o ochronie danych osobowych. Skarżący wystąpił do Generalnego Inspektora o nakazanie udostępnienia mu danych osobowych biegłych, w tym numerów ich telefonów¹³⁸. W toku postępowania przeprowadzonego w tej sprawie ustalono, że w Sądzie Okręgowym prowadzone były listy biegłych w dwóch wersjach. Jedna z nich zawierała imiona i nazwiska biegłych, ich tytuły naukowe oraz specjalizacje, druga natomiast, poza wskazanymi danymi zawierała także ich adresy zamieszkania oraz numery telefonów domowych. Listy zawierające szerszy zakres danych osobowych biegłych miały być udostępniane jedynie sądom i organom prowadzącym postępowanie przygotowawcze, natomiast druga wersja listy – uczestnikom postępowań. W związku z tym, że zgodnie z przepisem § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 1987 r. w sprawie biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych (Dz. U. Nr 18, poz. 112 ze zm.)¹³⁹, w listach i wykazach podaje się „adres” biegłego, Generalny

¹³⁷ GI-DS-430/501/03 Skarżący wskazał, że w uzasadnieniu postanowienia wydanego przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia – Wydział Karny znajduje się nieprawdziwa informacja dotycząca jego osoby. Poinformował też, że zwracał się do sądu o sprostowanie informacji, jednakże nie uzyskał odpowiedzi. Powołując się na te okoliczności skarżący wniósł o podjęcie przez Generalnego Inspektora „stosownych działań w związku z niezrealizowaniem żądania sprostowania danych osobowych tj. pogwałceniem art. 32 ust. 1 pkt 6 ustawy o ochronie danych osobowych”. Zmianę oraz sprostowanie orzeczeń sądów karnych regulują w sposób kompleksowy przepisy Kodeksu postępowania karnego. Skarżącego poinformowano o niedopuszczalności podjęcia przez Generalnego Inspektora żądanych czynności. Wskazano także na wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 21 listopada 2000 r. (sygn. akt II SA 308/00). NSA stwierdził, iż jakiegokolwiek ingerowanie przez organ ochrony danych osobowych w tok postępowania karnego jest niedopuszczalne, jako prowadzące do naruszenia zasady wyłącznej kompetencji organów ścigania do prowadzenia postępowania przygotowawczego i sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez niezawisły sąd.

¹³⁸ GI-DS-430/736/03

¹³⁹ § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych „Prezes prowadzi listy biegłych sądowych według poszczególnych gałęzi nauki, techniki, sztuki, rzemiosła, a także innych umiejętności, i listy tłumaczy przysięgłych – według języków, dla których zostali ustanowieni. Prezes prowadzi również wykazy biegłych sądowych i wykazy tłumaczy przysięgłych na kartach założonych dla każdego biegłego lub tłumacza; w listach i wykazach podaje się adres biegłego i termin, do którego został ustanowiony, oraz adres biura tłumacza, a także inne dane dotyczące specjalizacji”.

Inspektor wystąpił do Ministra Sprawiedliwości o wskazanie, czy pod pojęciem „adres” rozumieć należy adres zamieszkania, czy prowadzenia działalności przez biegłego. W opinii Ministra bezpodstawne byłoby podawanie na liście biegłych adresu zamieszkania. Generalny Inspektor wskazał zatem, że na liście biegłych powinny być umieszczane tylko takie dane osobowe jak imię (imiona) i nazwiska biegłych, ich tytuły naukowe oraz adres miejsca wykonywania przez nich czynności zawodowych. Generalny Inspektor nakazał Prezesowi Sądu Okręgowego umieszczenie na listach biegłych sądowych, prowadzonych w tym sądzie, danych osobowych biegłych w zakresie określonym przepisami prawa oraz udostępnienie skarżącemu listy biegłych z zakresu medycyny. Generalny Inspektor odmówił natomiast uwzględnienia wniosku skarżącego w zakresie obejmującym nakazanie udostępnienia mu numerów telefonów biegłych¹⁴⁰. W przedmiotowej sprawie brak było bowiem podstawy prawnej do udostępnienia takich informacji.

W 2003 r. Generalnemu Inspektorowi zasygnalizowany został także problem niewłaściwego zabezpieczenia przez sądy dokumentów zawierających dane osobowe. Dla przykładu wskazać można, iż tego rodzaju nieprawidłowości pojawiły się w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy - Krajowy Rejestr Sądowy. Akta rejestrowe prowadzone były bowiem w taki sposób, że wśród dokumentów znajdujących się w aktach rejestrowych zlikwidowanych spółek - udostępnianych osobom zainteresowanym - znajdowały się m.in. pisma byłych pracowników spółek. Kierowane do Krajowego Rejestru Sądowego pisma (dotyczące ustalenia kapitału początkowego) zawierały dane osobowe pracowników (często w bardzo szerokim zakresie, w tym m.in. szczegółowe informacje o przebiegu pracy zawodowej czy wykształceniu). Udostępnianie akt rejestrowych spółek w stanie nieuporządkowanym powodowało niebezpieczeństwo zwrotu akt w stanie niekompletnym. W odpowiedzi na wystąpienie Generalnego Inspektora w tej sprawie Minister Sprawiedliwości poinformował o podjęciu działań mających na celu właściwe zabezpieczenie akt rejestrowych i wyeliminowanie nieprawidłowości w tym zakresie¹⁴¹.

8.2 W okresie objętym sprawozdaniem do zaopiniowania przez Generalnego Inspektora wpłynęło 10 **projektów aktów prawnych** dotyczących sądownictwa powszechnego, do których uwag nie zgłoszono. W 2002 r. nie przesłano żadnego aktu z zakresu tej tematyki. Natomiast w 2001 r. wpłynęło 9 projektów, uwagi zgłoszono do 1 z nich.

8.3 Problemem, jaki pojawił się w okresie objętym sprawozdaniem, było niedopełnienie obowiązku zgłoszenia **do rejestracji** przez prezesów sądów okręgowych zbiorów danych

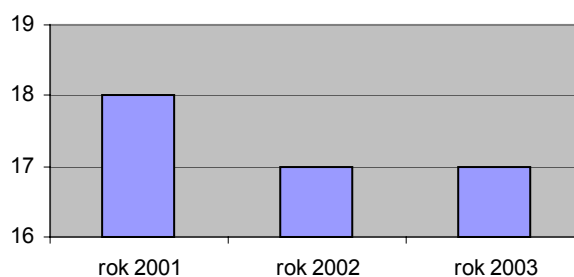
¹⁴⁰ GI-DEC-DS-98/03/346,347

¹⁴¹ GI-DS-430/266/03/1654

osobowych prowadzonych w postaci list biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych¹⁴². Generalny Inspektor skierował w 2003 r. w tej sprawie sygnalizację do Ministra Sprawiedliwości¹⁴³, w której zwrócił się o podjęcie działań mających na celu usunięcie nieprawidłowości polegających na niedopełnieniu przez prezesów sądów okręgowych obowiązku rejestracyjnego. W wyniku sygnalizacji prezesi sądów okręgowych zgłosili Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych do rejestracji 56 zbiorów danych osobowych zawierających listy biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych. Większość z nich – w wyniku pomyłki – uczyniła to jednak w sposób nieprawidłowy. Generalnemu Inspektorowi przekazane zostały bowiem listy zawierające dane osobowe biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych, czyli zawartość zbiorów danych, podczas gdy zgłoszenie zbioru danych nie powinno zawierać danych poszczególnych osób¹⁴⁴.

8.4 W okresie objętym sprawozdaniem do Generalnego Inspektora skierowano 17 **pytań o interpretację** zagadnień dotyczących przetwarzania danych osobowych przez sądy.

Liczbowe zestawienie pytań skierowanych do Generalnego Inspektora w trzech ostatnich latach.

Podobnie jak w roku ubiegłym, w pytaniach poruszano kwestię dostępu do akt postępowania sądowego¹⁴⁵. Wnoszono także o wyłączenie z akt sprawy prowadzonej przez sąd określonego rodzaju dokumentów¹⁴⁶. Przedmiotem pytań było też ujawnianie danych świadka w obecności

¹⁴² Listy biegłych sądowych oraz wykazy tłumaczy przysięgłych tworzą zbiory danych w rozumieniu art. 7 pkt 1 ustawy i jednocześnie, na podstawie art. 40 ustawy, podlegają obowiązkowi zgłoszenia do rejestracji, gdyż nie zachodzi żadna z określonych w art. 43 ust. 1 ustawy, przesłanek wyłączających ten obowiązek. W szczególności nie zachodzi przesłanka określona w jej art. 43 ust. 1 pkt 2. Przesłanka ta znajduje zastosowanie wyłącznie do przypadków przetwarzania danych osobowych biegłego sądowego lub tłumacza przysięgłego w związku z konkretną sprawą, na potrzeby której sporządzana była opinia lub dokonywane tłumaczenie.

¹⁴³ Pismo z dnia 14 października 2003 r. (GI-DIS-K-411/88/03/813).

¹⁴⁴ Art. 41 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych określa zawartość zgłoszenia zbioru danych do rejestracji.

¹⁴⁵ GI-DP-024/1109/03, GI-DP-024/924/03, GI-DP-024/926/03, GI-DP-024/334/03 Zagadnienie to omówione zostało w Sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002, Część I Sprawozdania, C Organy Wymiaru Sprawiedliwości, I Sądy.

¹⁴⁶ GI-DP-024/682/03

oskarżonych na rozprawie sądowej¹⁴⁷. Nowym zagadnieniem było udostępnienie akt postępowania sądowego w celu przeprowadzenia badań naukowych¹⁴⁸.

Pytania kierowane do Generalnego Inspektora w okresie objętym sprawozdaniem, w sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych przez sądy, wynikały głównie z nieznamomości przez osoby, których dane osobowe dotyczyły, przepisów procedury cywilnej i karnej¹⁴⁹, w tym w szczególności przepisów dotyczących uprawnień stron postępowania. Wątpliwości pytających wynikały również z nieznamomości przepisów dotyczących uprawnień sądu do uzyskiwania niezbędnych do rozstrzygnięcia sprawy materiałów.

8.5 W sądach w 2003 r. przeprowadzono 2 **kontrole** zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych. Były to pierwsze kontrole przeprowadzone przez Generalnego Inspektora w organach wymiaru sprawiedliwości. Zakresem kontroli objęto zabezpieczenie zbiorów danych osobowych. Zastosowane przez skontrolowane sądy środki techniczne i organizacyjne w celu ochrony danych osobowych nie zapewniały odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa danych. Akta spraw przechowywane były w niezamykanych szafach (zepsute zamki, brak kluczy), na odkrytych półkach oraz na podłodze, w biurkach i na parapetach m.in. w pomieszczeniach, do których dostęp miały również osoby postronne. Ustalono ponadto, iż sędziowie zabierali akta spraw do domu w celu zapoznania się z nimi lub sporządzenia uzasadnienia, przy czym fakt ten nie w każdym przypadku był odnotowywany w tzw. „kontrolce”. W jednym z sądów nie prowadzono kontroli akt wynoszonych przez sędziów do domu. Zapewnienie kontroli nad tym, jakie dane osobowe, kiedy i komu zostały udostępnione jest zaś jednym z podstawowych obowiązków administratora danych.

Na podstawie ustaleń dokonanych w trakcie przeprowadzonych kontroli należy stwierdzić, iż stopień informatyzacji sądów jest niewielki. Przede wszystkim informatyzacja nie objęła procesu przetwarzania danych osobowych związanego z rozpatrywaniem spraw karnych, cywilnych i o wykroczenia. Systemy informatyczne wykorzystywano natomiast do tworzenia i edycji ksiąg wieczystych, rejestracji wniosków o dokonanie wpisu do księgi wieczystej, do przetwarzania danych dłużników Skarbu Państwa oraz do prowadzenia spraw kadrowo – płacowych. Za pomocą programów pakietu MsOffice przetwarzano dane osobowe biegłych sądowych, kandydatów na kuratorów ustanawianych na podstawie przepisów ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz kandydatów na syndyków upadłości. Wymienione wyżej systemy nie spełniały wszystkich wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie określenia podstawowych warunków

¹⁴⁷ GI-DP-024/608/03 Zagadnienie to omówione zostało w Sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002, Część I Sprawozdania, C Organy Wymiaru Sprawiedliwości, I Sądy.

¹⁴⁸ GI-DP-024/908/03, GI-DP-024/814/03

¹⁴⁹ Ustawa Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawa Kodeks postępowania karnego.

technicznych i organizacyjnych (...), w tym wymogów o charakterze technicznym, formalnym i personalnym. Dostęp do niektórych systemów nie przewidywał podania identyfikatora użytkownika, hasła nie były zmieniane co najmniej raz na miesiąc lub systemy te w ogóle nie były wyposażone w mechanizmy uwierzytelnienia użytkownika oraz kontroli dostępu do danych. Nie określono również celów, strategii i polityki zabezpieczenia danych w systemie informatycznym, w którym dane były przetwarzane oraz nie opracowano instrukcji postępowania w sytuacji naruszenia ochrony danych osobowych. Nie powołano osoby odpowiedzialnej za przetwarzanie danych w systemie informatycznym, a ustawienie monitorów umożliwiało osobom postronnym wgląd w dane.

8.6 W związku z przetwarzaniem danych osobowych w omawianym sektorze, w 2003 r. Generalny Inspektor wydał ogółem 2 decyzje administracyjne oraz skierował 2 sygnalizacje wskazując na konieczność dostosowania praktyki organów wymiaru sprawiedliwości do obowiązujących przepisów prawa.

Dla porównania, w 2002 i 2001 r. Generalny Inspektor wystosował odpowiednio 3 i 1 sygnalizację wnosząc o dostosowanie praktyki do obowiązujących przepisów. W 2001 r. Generalny Inspektor wydał 2 decyzje administracyjne.

9. Komornicy sądowi

Zagadnienie przetwarzania danych osobowych przez komorników sądowych należy rozpatrywać na gruncie przepisów ustawy Kodeks postępowania cywilnego, ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie czynności komorników (Dz. U. Nr 10, poz. 52 ze zm.). Podkreślenia wymaga, iż kwestia zgodnego z prawem przetwarzania danych osobowych w tym zakresie nie jest obojętna zarówno z punktu widzenia interesów dłużnika, jak i samego wierzyciela.

9.1 W 2003 r., tak jak w roku 2002, do Generalnego Inspektora skierowano 9 **skarg** dotyczących przetwarzania danych osobowych przez komorników sądowych. W 2001 r. skarg tych było 5. Zagadnieniem, które najczęściej pojawiała się w skargach było udostępnianie w treści pism sporządzanych przez komorników i podawanych do publicznej wiadomości danych osobowych dłużnika lub uczestnika postępowania egzekucyjnego – w sytuacji, gdy właściwe przepisy na to nie zezwalały, bądź umieszczanie w nich danych w zakresie szerszym niż dopuszczalny¹⁵⁰. W okresie

¹⁵⁰ Szeroko na temat przetwarzania danych osobowych przez komorników sądowych w sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za 2002 r. Część I Sprawozdania, C Organy Wymiaru Sprawiedliwości, III Komornicy sądowi.

objętym sprawozdaniem Generalny Inspektor rozpatrywał także nowe zagadnienie dotyczące dopuszczalności uzyskiwania przez komornika danych osobowych dłużnika po zawieszeniu postępowania egzekucyjnego. W 2003 r. skargi dotyczyły też spraw, którymi Generalny Inspektor zajmował się już w latach ubiegłych, np. praktyką polegającą na sporządzaniu i wydawaniu różnego rodzaju zbiorczych zestawień, zawierających dane osobowe uczestników postępowań egzekucyjnych¹⁵¹, jak też wystawianiem na sprzedaż komputerów wraz z zapisanymi na ich dyskach zbiorami danych osobowych.

Przedmiotem skarg, tak jak w roku ubiegłym, było m.in. zajęcie w toku czynności egzekucyjnych komputerów wraz z danymi osobowymi utrwalonymi na twardych dyskach. Tytułem przykładu można wskazać, że komornik działający przy Sądzie Rejonowym w toku egzekucji z majątku skarżących prowadzących działalność gospodarczą, zajął należące do nich komputery wraz z utrwalonymi na twardych dyskach zbiorami danych osobowych pracowników. Skarżący wskazali przy tym, że licytacja publiczna została przeprowadzona nierzetelnie, tak iż nie można nawet ustalić, kto nabył komputery. Prezes Sądu Rejonowego, do którego Generalny Inspektor zwrócił się o wyjaśnienie okoliczności skargi, podniósł, że kwestia zajmowania przez komorników komputerów wraz z danymi osobowymi nie jest uregulowana ani w ustawie o komornikach sądowych, ani w rozporządzeniu w sprawie czynności komorników¹⁵². Podkreślić należy, iż zagadnienie to było już w 2002 r. przedmiotem wystąpienia Generalnego Inspektora do Prezesa Krajowej Rady Komorniczej o podjęcie czynności, które wyeliminują tego rodzaju praktyki komorników sądowych¹⁵³. Z napływających skarg należało wnioskować, że komornicy nie respektują stanowiska Prezesa Krajowej Rady Komorniczej - która wskazała na potrzebę umożliwienia dłużnikom usunięcia danych osobowych z zajętych komputerów przed ich sprzedażą. Generalny Inspektor zwrócił się zatem do Ministra Sprawiedliwości o uregulowanie tej kwestii wprost w przepisach prawa. Powołując się na przepisy ustawy o ochronie danych osobowych, w tym przede wszystkim art. 26 i art. 32, art. 33 i art. 35, Generalny Inspektor wskazał, że sprzedanie w toku egzekucji komputera wraz z danymi osobowymi powoduje, że dane te pozbawione zostają ochrony, bowiem będący ich administratorem dłużnik traci nad nimi władztwo, natomiast osoba, której dane te dotyczą nie może realizować prawa do kontroli ich przetwarzania. Nabywca komputera nie staje się administratorem zapisanych w nim danych, bowiem - nie będąc następcą prawnym dłużnika, nie może decydować o celach i środkach przetwarzania tych danych¹⁵⁴. Minister Sprawiedliwości przychylił się do postulatu Generalnego Inspektora i poinformował, że sprawa prowadzenia egzekucji z komputerów, w których utrwalone są dane

¹⁵¹ GI-DS-430/437/03

¹⁵² GI-DS-430/365/03

¹⁵³ GGI-024-9/02/106

¹⁵⁴ GI-DS-430/365/03/3233

osobowe, zostanie uregulowana w rozporządzeniu w sprawie czynności komorników. Wydanie tego rozporządzenia będzie niezbędne, jak poinformowano Generalnego Inspektora, z chwilą zakończenia przez Sejm prac nad rządowymi projektami ustawy o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego (druk sejmowy nr 965) i ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (druk sejmowy nr 1823)¹⁵⁵.

W 2003 r. skargi dotyczyły także zakresu danych osobowych zawartych w obwieszczeniach podawanych przez komorników do publicznej wiadomości. Dla przykładu, komornik sądowy w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego wobec skarżącego oznaczał go jako dłużnika - w obwieszczeniach podawanych do publicznej wiadomości - poprzez podanie nie tylko jego imienia i nazwiska, ale również imion jego rodziców oraz adresu zamieszkania. W ten sposób skarżący został wskazany w obwieszczeniu o terminie opisu i oszacowania nieruchomości oraz w obwieszczeniu o terminie uzupełniającego opisu i oszacowania nieruchomości. Obwieszczenia tej treści zostały wywieszone na tablicach ogłoszeń w budynku sądu oraz urzędu gminy. Ponadto, komornik umieszczał imiona rodziców skarżącego na kopertach pism wysyłanych do niego pocztą¹⁵⁶. Generalny Inspektor stwierdził, że komornik sądowy z naruszeniem art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy udostępniał w powyższy sposób imiona rodziców skarżącego i jego adres zamieszkania. Zaznaczyć należy, iż choć przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, jak też rozporządzenia w sprawie czynności komorników nie regulują *expressis verbis* treści obwieszczenia dotyczącego opisu i oszacowania nieruchomości, w tym sposobu oznaczania osoby dłużnika, to niedopuszczalność umieszczania w nim innych danych osobowych dłużnika niż imię i nazwisko wynika z przepisów art. 809 pkt 2 w zw. z art. 947 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego¹⁵⁷. Nieznani komornikowi sądowemu uczestnicy postępowania prowadzonego przeciwko skarżącemu, jak też inne podmioty określone w art. 945 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, powinny mieć zapewnioną możliwość zindywidualizowania skarżącego jako dłużnika, jednakże wskazanie w publicznym obwieszczeniu jego imienia i nazwiska, przy równoczesnym oznaczeniu nieruchomości, z której prowadzona jest egzekucja warunek ten spełnia. Wszelkie wątpliwości w

¹⁵⁵ Pismo Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 30 września 2003 r.

¹⁵⁶ GI-DS-430/34/03

¹⁵⁷ Zgodnie z art. 809 pkt 2 Kodeksu postępowania cywilnego „Komornik stwierdza każdą czynność egzekucyjną protokołem, który powinien zawierać: imiona i nazwiska stron oraz innych osób uczestniczących w czynności”. Zgodnie z art. 947 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego „Z opisu i oszacowania nieruchomości sporządza się protokół”. Zgodnie z art. 945 Kodeksu postępowania cywilnego „O terminie opisu i oszacowania nieruchomości komornik zawiadamia znanych mu uczestników (§ 1). Komornik wzywa ponadto przez obwieszczenie publiczne w budynku sądowym i w lokalu prezydium właściwej rady narodowej uczestników, o których nie ma wiadomości, oraz inne osoby, które roszczą sobie prawa do nieruchomości i przedmiotów razem z nią zajętych, aby przed ukończeniem opisu zgłosiły swoje prawa (§ 2). Zawiadomienia i obwieszczenia powinny być dokonane nie później niż na dwa tygodnie przed rozpoczęciem opisu (§ 3). Od dnia 27 maja 1990 r. przyjmowanie obwieszczeń przeszło do właściwości organów gminy na podstawie art. 3 pkt 6 lit. k ustawy z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 34, poz. 198).

tej mierze zainteresowani mogą natomiast rozstrzygać w oparciu o treść księgi wieczystej nieruchomości, która jest jawna. Generalny Inspektor wystąpił w tej sprawie do Prezesa Sądu Rejonowego, przy którym komornik sądowy działał, o podjęcie działań mających na celu spowodowanie zaniechania stosowania przez niego kwestionowanej praktyki¹⁵⁸.

Nowym zagadnieniem rozpatrywanym przez Generalnego Inspektora w okresie objętym sprawozdaniem była dopuszczalność uzyskiwania przez komornika danych osobowych dłużnika po zawieszeniu postępowania egzekucyjnego. Ze skargi, która zainicjowała postępowanie w tej sprawie wynikało, że komornik sądowy w toku postępowania egzekucyjnego o zapłatę alimentów, prowadzonego przeciwko skarżącemu, już po wydaniu przez sąd postanowienia o zawieszeniu tego postępowania, wystąpił do kilku instytucji, w tym do Urzędu Skarbowego, o udostępnienie danych osobowych skarżącego. W ten sposób, już po zawieszeniu postępowania egzekucyjnego, komornik uzyskał szereg informacji o skarżącym, w tym m.in. o jego dochodach. Mimo, że zgodnie z treścią art. 179 § 3 Kodeksu postępowania cywilnego podczas zawieszenia postępowania nie mogą być podejmowane żadne inne czynności jak tylko te, które mają na celu jego podjęcie albo zabezpieczenie powództwa lub dowodu, komornik wskazał, że powyższe dane skarżącego były mu niezbędne dla ustalenia sytuacji majątkowej skarżącego¹⁵⁹. Generalny Inspektor stwierdził, iż Komornik uzyskał dane osobowe skarżącego bez podstawy prawnej.

Zauważyć należy, iż wzrasta liczba skarg, w których skarżący zasadnie zarzucają naruszenie przez komorników przepisów o ochronie danych osobowych. W 2003 r. niewiele było spraw, w których od Generalnego Inspektora żądano podjęcia czynności mających skutkować oceną prawidłowości egzekucji prowadzonej przez komornika, czy weryfikacją jego rozstrzygnięć¹⁶⁰. Wskazać należy również, iż zmienia się także problematyka skarg. W latach ubiegłych skarżący zarzucali komornikom w szczególności uzyskiwanie danych osobowych w zbyt szerokim zakresie¹⁶¹, umieszczanie na stronie adresowej przesyłki informacji o rodzaju pisma poprzez użycie zwrotów identyfikujących status adresata w toczącym się postępowaniu¹⁶², czy wysyłanie pism do osób nie będących uczestnikami postępowania egzekucyjnego¹⁶³. W 2003 r. skarżący najczęściej kwestionowali legalność umieszczania ich danych osobowych w różnego rodzaju obwieszczeniach podawanych przez komorników do publicznej wiadomości, jak też uzyskiwanie ich danych osobowych w sytuacji, kiedy komornik nie miał prawa dokonywania czynności egzekucyjnych.

¹⁵⁸ GI-DS-430/34/03/949,950

¹⁵⁹ GI-DS-430/312/03

¹⁶⁰ GI-DS-430/571/03

¹⁶¹ GI-DS-430/241/01, GI-DS-430/537/01

¹⁶² GI-DS-430/173/02

¹⁶³ GI-DS-430/80/02

Powyższe nie przesądza o stopniu przestrzegania przepisów ustawy przez wszystkich komorników sądowych. Komornicy działając w większości przypadków zgodnie z obowiązującymi ich przepisami prawa nie dawali powodów do kierowania przez osoby, których dane przetwarzają, pism wyrażających wątpliwości, co do zgodności ich działań z ustawą o ochronie danych osobowych.

9.2 W omawianym okresie sprawozdawczym wpłynęło niewiele **pytań o interpretację przepisów** związanych z przetwarzaniem danych osobowych przez komorników sądowych (7 pytań w 2003 r., 9 w 2002 i 8 w 2001 r.). Podobnie jak w latach ubiegłych pytania dotyczyły m.in.:

- 1) dopuszczalności udostępniania komornikom danych osobowych¹⁶⁴,
- 2) dopuszczalności przeszukania przez komornika sądowego mieszkania¹⁶⁵.

Niewielka liczba pytań dotyczących omawianego zagadnienia wskazuje, iż działalność Generalnego Inspektora w tym zakresie przynosi wymierne rezultaty.

9.3 W okresie objętym sprawozdaniem oraz w roku 2002 nie przeprowadzano **kontroli** zgodności z prawem przetwarzania danych osobowych przez komorników sądowych. W roku 2001 przeprowadzono 1 kontrolę.

9.4 W 2003 r. Generalny Inspektor złożył 2 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa oraz wystąpił z 5 sygnalizacjami wskazując na konieczność dostosowania praktyki stosowanej przez komorników do obowiązujących przepisów. W 2003 r. Generalny Inspektor złożył też 1 wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec osoby winnej uchybień w toku przetwarzania danych osobowych.

W 2002 r. Generalny Inspektor wystąpił z 4 sygnalizacjami dotyczącymi przetwarzania danych przez komorników sądowych. W 2001 r. Generalny Inspektor wydał 4 decyzje administracyjne, skierował 2 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i wystosował 3 sygnalizacje.

10. Prokuratura

Jednostki prokuratury przetwarzają dane osobowe w oparciu o ustawę Kodeks postępowania karnego, ustawę z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (tekst jednolity: Dz. U.

¹⁶⁴ GI-DP-024/800/03, GI-DP-024/882/03, GI-DP-024/1258/03 Zgodnie z art. 761 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego „Organ egzekucyjny może żądać od uczestników postępowania złożenia wyjaśnień oraz zasięgać od organów administracji państwowej, instytucji i osób nie uczestniczących w postępowaniu informacji niezbędnych do prowadzenia egzekucji”.

¹⁶⁵ GI-DP-024/637/03 Uprawnienie komornika do zarządzenia w toku postępowania egzekucyjnego otworzenia mieszkania oraz innych pomieszczeń i schowków, jak również do ich przeszukania wynika z art. 814 Kodeksu postępowania cywilnego.

z 2002 r. Nr 21, poz. 206 ze zm.) oraz na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 kwietnia 1992 r. regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 38, poz. 163 ze zm.), które w sposób szczegółowy regulują prawa i obowiązki organów prowadzących postępowanie karne, stron i innych jego uczestników.

10.1 W 2003 r. rozpatrzono 2 **skargi** dotyczące przetwarzania danych przez prokuraturę. W roku 2002 i 2001 do Generalnego Inspektora skierowano odpowiednio 2 i 5 skarg¹⁶⁶. Zaniepokojenie Generalnego Inspektora wzbudził stopień znajomości przepisów ustawy o ochronie danych osobowych przez pracowników prokuratury. Dla przykładu wskazać można, iż w toku wyjaśniania okoliczności jednej ze skarg do Generalnego Inspektora wpłynęło pismo Prokuratury Rejonowej, do którego załączonych było kilkanaście dokumentów nie mających żadnego związku z rozpatrywaną skargą¹⁶⁷. Prokuratura przysłała do Generalnego Inspektora m.in. oryginały praw jazdy wraz z postanowieniami o ich zatrzymaniu, wezwania do stawienia się w charakterze podejrzanego i zawiadomienia o zebraniu materiału dowodowego. Dokumenty te zawierały pełne dane osobowe uczestników postępowań prowadzonych przez tę prokuraturę. Generalny Inspektor wystąpił w tej sprawie do Ministra Sprawiedliwości Prokuratora Generalnego o podjęcie działań mających doprowadzić do przestrzegania przez podległą mu jednostkę przepisów o ochronie danych osobowych.

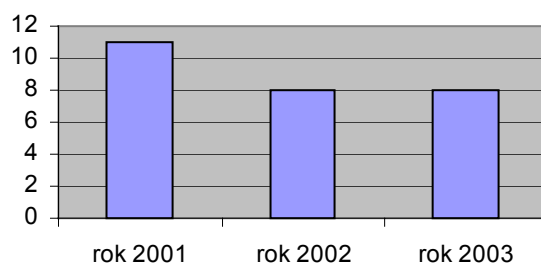
10.2 Do zaopiniowania przez Generalnego Inspektora w analizowanym okresie sprawozdawczym wpłynął 1 **projekt aktu prawnego**.

10.3 **Pytania** skierowane do Generalnego Inspektora w 2003 r. dotyczyły przede wszystkim legalności przetwarzania danych (w tym ich uzyskiwania od innych podmiotów) przez jednostki prokuratury.

Liczbowe zestawienie pytań skierowanych do Generalnego Inspektora w trzech ostatnich latach.

¹⁶⁶ W latach 2001-2002 skarżący kwestionowali fakt ujawniania w akcie oskarżenia niektórych danych osobowych oskarżonych (GI-DS-466/01) oraz udostępnianie przez prokuratora Rzecznikowi Praw Obywatelskich informacji o skarżącym (GI-DEC-DS-189/03/592, 593, 594).

¹⁶⁷ GI-DS-430/189/03/2452

Problemem ciągle aktualnym w okresie objętym sprawozdaniem pozostawało łączne sporządzanie przez niektóre jednostki prokuratury postanowień i zarządzeń ich wykonania, zawierających całe wykazy danych osobowych¹⁶⁸, tj. imiona, nazwiska i adresy stron oraz osób nie będących stronami toczącego się postępowania. W 2003 r. Generalny Inspektor już po raz trzeci wystąpił do Ministra Sprawiedliwości Prokuratora Generalnego¹⁶⁹ o spowodowanie zmiany praktyki w tym zakresie. Tego rodzaju praktyka, w związku z tym, że nie znajduje oparcia w ustawie Kodeks postępowania karnego oraz aktach wykonawczych wydanych na jej podstawie, jest niezgodna z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych¹⁷⁰. Prokurator Krajowy zapewnił, iż sprawy dotyczące nieprawidłowej praktyki konkretnych jednostek prokuratury stały się przedmiotem indywidualnego rozpatrywania przez jednostki nadrzędne¹⁷¹. Podjęte zostały też praktyczne rozwiązania problemu nieprawidłowego ujmowania na jednym dokumencie treści postanowienia i zarządzenia wykonawczego zawierającego dane osobowe wszystkich osób, którym postanowienie ma być doręczone. Znalazły one odzwierciedlenie, jak wskazał Prokurator Krajowy,

¹⁶⁸ GI-DP-024/573/03, GI-DP-024/280/03

¹⁶⁹ Pismo Generalnego Inspektora z dnia 4 czerwca 2003 r. (GGI-024-7/03/323), pismo z dnia 11 lutego 2003 r. (GGI-024-2/03/74), pismo z dnia 27 lipca 2001 r. (GGI-024-28/01/650). Choć w 2001 r. Zastępca Prokuratora Generalnego poparł stanowisko Generalnego Inspektora w tej sprawie i uznał za zasadną zmianę stosowanej przez prokuraturę praktyki, to - pomimo zapewnień – praktyka ta nie uległa zmianie. Wskazywały na to nadal wpływające w tej sprawie pisma. Z tego też względu Generalny Inspektor wystąpił do Ministra Sprawiedliwości Prokuratora Generalnego ponownie. W odpowiedzi na to wystąpienie Prokurator Krajowy poinformował (pismo z dnia 28 lutego 2003 r., PR I 902/9/03), iż w celu wyeliminowania zdarzających się jeszcze jednostkowych przypadków niewłaściwej praktyki skierował do podległych mu prokuratorów pismo zwracające uwagę na konieczność przestrzegania zaleceń zawartych w piśmie skierowanym do prokuratorów przez Prokuratora Krajowego (pismo z dnia 9 sierpnia 2001 r.). Prokurator Krajowy zwrócił się ponadto do Komendanta Głównego Policji o zmianę praktyki organów policji we wskazanym wyżej zakresie. Pomimo tego zapewnienia do Generalnego Inspektora ponownie wpłynęło w tej sprawie pismo świadczące o nieprzestrzeganiu zaleceń Prokuratora Generalnego. Generalny Inspektor wniósł zatem po raz kolejny o podjęcie działań, które praktykę organów prokuratury definitywnie wyeliminują.

¹⁷⁰ Zagadnienie to omówione zostało po raz pierwszy w sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2001, Część I Sprawozdania, C Organy Wymiaru Sprawiedliwości, II Prokuratura. Żaden z przepisów Kodeksu postępowania karnego nie wymaga, aby zarządzenie wykonawcze było umieszczone w tym samym dokumencie, co postanowienie. Również żaden z przepisów aktów wykonawczych, wydanych na podstawie Kodeksu postępowania karnego, nie zobowiązuje prokuratora do formułowania zarządzeń wykonawczych w sposób umożliwiający uczestnikowi postępowania dostęp do danych osobowych pozostałych jego uczestników. Zarządzenie takie ma charakter techniczny, nie rozstrzygający o istocie sprawy i nie podlega zaskarżeniu. Podkreślenia wymaga, iż stosowana przez niektóre jednostki prokuratury forma postanowień i zarządzeń godzić może w poczucie bezpieczeństwa uczestników postępowania.

¹⁷¹ Pismo Prokuratora Krajowego z dnia 7 sierpnia 2003 r. (PR I 902/9/03)

w zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 czerwca 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. UrzMS. Nr 3, poz. 11). Opracowane i przesłane do prokuratur terenowych zostały także formularze, które ograniczają zapisy zarządzenia wykonawczego i ujednolicają praktykę we wskazanym wyżej zakresie.

10.4 W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono 1 **kontrolę** zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych. W 2002 r. przeprowadzono 1 kontrolę w jednostkach z omawianego sektora, natomiast w roku 2001 kontroli nie przeprowadzano. Podkreślenia wymaga, iż w prokuraturze – tak jak w sądach - akta postępowań przygotowawczych były wnoszone do domu w celu dokonania stosownych czynności, np. sporządzenia projektów pism procesowych. Zaznaczyć należy jednak, iż wnoszono je za ustną zgodą Prokuratora Rejonowego lub jego zastępców. W Prokuraturze nie opracowano jednak pisemnej procedury wnoszenia akt poza budynek siedziby oraz sposobu ewidencjonowania tych czynności, choć przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 kwietnia 1992 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 38, poz. 163 ze zm.) stanowią, iż w celu realizacji zadań służbowych (m.in. usprawnienia organizacji i techniki pracy prokuratury) kierownicy jednostek organizacyjnych mogą wydawać stosowne zarządzenia i pisma okólne. W kontrolowanej jednostce nie były także realizowane, wynikające z rozporządzenia w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...) obowiązki o charakterze formalnym, m.in. nie określono celów, strategii i polityki zabezpieczenia danych w systemie informatycznym, w którym przetwarzane były dane osobowe, oraz nie opracowano instrukcji określającej sposób zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych. Nie wyznaczono również administratora bezpieczeństwa informacji, a systemu informatycznego nie wyposażono w mechanizmy uwierzytelnienia użytkownika oraz kontroli dostępu do tych danych. Nie określono także budynków, pomieszczeń lub części pomieszczeń, tworzących obszar, w którym przetwarzane były dane osobowe z użyciem stacjonarnego sprzętu komputerowego. W kontrolowanej jednostce nie prowadzono również ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych, a do obsługi systemu informatycznego dopuszczono osoby nie posiadające upoważnienia, o którym mowa w art. 37 ustawy o ochronie danych osobowych¹⁷².

¹⁷² Art. 37 ustawy o ochronie danych osobowych „Do obsługi systemu informatycznego oraz urządzeń wchodzących w jego skład, służących do przetwarzania danych, mogą być dopuszczone wyłącznie osoby posiadające upoważnienie wydane przez administratora danych”.

10.5 W 2003 r. Generalny Inspektor skierował do Prokuratora Generalnego 3 sygnalizacje dotyczące przetwarzania danych przez podległe mu jednostki.

Dla porównania, w roku 2002 Generalny Inspektor wystąpił z 2 sygnalizacjami, natomiast w 2001 r. skierował 1 sygnalizację wskazującą na konieczność dostosowania praktyki do obowiązujących przepisów. W 2001 r. Generalny Inspektor wydał 1 decyzję administracyjną.

11. Policja

Policja, podejmując działania mające na celu rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń w ramach czynności: operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych i administracyjno – porządkowych, do których jest uprawniona na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58 ze zm.) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, przetwarza (zbiera, utrwała i udostępnia) dane osobowe.

11.1 W omawianym okresie wpłynęło 5 **skarg** dotyczących zgodnego z prawem przetwarzania danych osobowych przez Policję. W roku 2002 i 2001 rozpatrzono odpowiednio 5 i 8 skarg dotyczących omawianego zagadnienia. W latach 2001 - 2002 skargi skierowane do Generalnego Inspektora dotyczyły głównie legalności uzyskiwania przez Policję danych osobowych ze zbiorów innych podmiotów¹⁷³, oraz odmawiania przez inne organy, w tym przede wszystkim przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, udostępnienia danych Policji¹⁷⁴. Niewielka liczba skarg, dotyczących przetwarzania danych osobowych przez Policję wydaje się świadczyć o coraz wyższym poziomie znajomości przepisów ustawy o ochronie danych osobowych przez funkcjonariuszy Policji, choć zdarzają się oczywiście jednostkowe przypadki świadczące o ignorowaniu przepisów. Nie oznacza to jednak, że Policja nie przykładą należytej wagi i starań do zapewnienia właściwej ochrony danym osobowym.

11.2 W 2003 r. do zaopiniowania przez Generalnego Inspektora wpłynęło 21 **projektów aktów prawnych** dotyczących przetwarzania danych przez Policję, uwagi zgłoszono do 6 z nich. W 2002 r. przesłano 23 projekty, do 7 zostały zgłoszone uwagi. W 2001 r. wpłynęło 21 projektów, uwagi zgłoszono do 7 z nich. Wątpliwości Generalnego Inspektora dotyczyły przede wszystkim projektów umów zawieranych przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej z krajami spoza Unii Europejskiej o współpracy w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej i międzynarodowego terroryzmu. Problem ten dotyczył Republiki Tunezyjskiej¹⁷⁵, Republiki Indii¹⁷⁶ i Socjalistycznej

¹⁷³ GI-DS-430/48/01 i GI-DS- 430/295/02, GI-DS-43-/283/02

¹⁷⁴ GI-DS-430/451/01

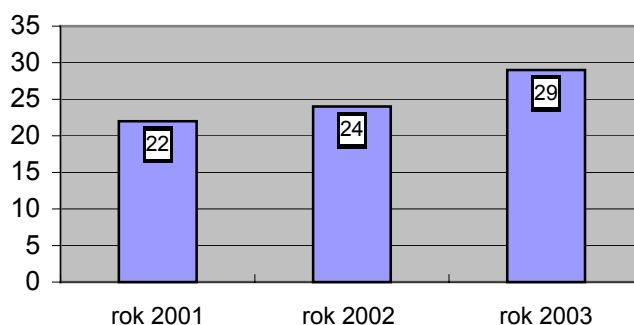
¹⁷⁵ Projekt przekazany pismem z dnia 28 kwietnia 2003 r. znak L-III-313/02 dotyczący Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Tunezyjskiej o współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa, porządku publicznego i zwalczania przestępczości, uwagi GIODO pismo z dnia 15 maja 2003 r. znak GGI-023-100/-3/297.

Republiki Wietnamu¹⁷⁷. W przedłożonych do zaopiniowania umowach proponowano zapisy stanowiące, iż przetwarzanie danych osobowych związane z ich wykonywaniem będzie następować zgodnie z prawem wewnętrznym umawiających się stron. Jednakże wskazane państwa nie posiadają niezależnego organu i ustawodawstwa w zakresie ochrony danych osobowych. W swoich opiniach na temat przedstawionych projektów Generalny Inspektor zwracał uwagę na bezzasadność takich odesłań oraz konieczność szczegółowych unormowań umownych w tym zakresie.

11.3 W 2003 r. Komendant Główny Policji zgłosił do **rejestracji** jeden zbiór danych osobowych¹⁷⁸. Do końca okresu sprawozdawczego postępowanie w sprawie rejestracji tego zbioru danych było w toku. W roku 2001 do rejestracji zgłoszono 5 zbiorów danych, natomiast w 2002 r. nie wpłynęło żadne zgłoszenie związane z działalnością Policji.

11.4 W omawianym okresie sprawozdawczym wpłynęła nieco większa niż w roku ubiegłym liczba **pytań o interpretację przepisów** dotyczących przetwarzania danych przez Policję.

Liczbowe zestawienie pytań z trzech ostatnich lat.

Podobnie, jak w latach ubiegłych pytania dotyczyły najczęściej legalności uzyskiwania i udostępniania przez Policję danych osobowych¹⁷⁹.

Jednym z istotnych i problematycznych zarazem zagadnień przedstawionych Generalnemu Inspektorowi w 2003 r. była kwestia teletransmisyjnego dostępu policji do baz danych teleadresowych operatorów sieci telekomunikacyjnych. Rozpatrując przedstawione zagadnienie

¹⁷⁶ Projekt przekazany pismem z dnia 12 czerwca 2003 r. znak: L-III-155/03/ar dotyczący Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Indii o współpracy w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej i międzynarodowego terroryzmu, uwagi GIODO pismo z dnia 2 lipca 2003 r. znak GGI-023-141/03/368.

¹⁷⁷ Projekt przekazany pismem z dnia 12 czerwca 2003 r. znak: L-III-114/01 dotyczący Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Socjalistycznej Republiki Wietnamu o współpracy w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej, uwagi GIODO pismo z dnia 2 lipca 2003 r. znak: GGI-023-140/03/367

¹⁷⁸ Zgłoszenie z dnia 16 października 2003 r. zbioru danych o nazwie „KSIP BROŃ” (nr R 001762/03).

¹⁷⁹ GI-DP-024/374/03, GI-DP-024/138/03 GI-DP-024/616/03 Zagadnienie udostępniania przez Policję danych sprawcy kolizji drogowej poszkodowanemu zostało omówione w sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za 2002 r. Część I Sprawozdania, B Funkcjonariusze Służb Mundurowych, I Policja.

Generalny Inspektor wskazał, iż przepis art. 20c ustawy o Policji określa w sposób bezpośredni i szczegółowy zasady i tryb udostępniania policji informacji przetwarzanych w zbiorach danych operatorów sieci telekomunikacyjnych. Przepis ten odnosi się do uprawnień Policji w zakresie uzyskiwania danych identyfikujących abonentów sieci telekomunikacyjnej lub zakończenia sieci, między którymi wykonano połączenie, dotyczących uzyskania lub próby uzyskania połączenia pomiędzy określonymi zakończeniami sieci, a także okoliczności i rodzaju wykonywanego połączenia. Powyższe informacje mogą być ujawnione policji oraz przetwarzane przez policję – wyłącznie w celu zapobiegania lub wykrywania przestępstw. Ujawnienie tych danych następuje na pisemny wniosek Komendanta Głównego Policji lub komendanta wojewódzkiego policji albo ustne żądanie policjanta posiadającego pisemne upoważnienie tych osób. Generalny Inspektor wskazał przy tym, że rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 24 stycznia 2003 r. w sprawie wykonywania przez operatorów zadań na rzecz obronności, bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego (Dz. U. Nr 19, poz. 166) nie zmienia uprawnień Policji dotyczących dostępu do danych przetwarzanych w sieciach telekomunikacyjnych. Także ze względu na rangę tego aktu prawnego nie można uznać, że wprowadza on jakiegokolwiek nowe uprawnienia Policji w tym zakresie. Powyższe rozporządzenie dotyczy jedynie technicznych warunków, do jakich zapewnienia zobowiązani są operatorzy sieci telekomunikacyjnych. Podstawę prawną udostępnienia danych stanowić może w tym przypadku jedynie wskazany już wyżej art. 20c ustawy o Policji. Udostępnienie danych powinno zatem następować na zasadach i w trybie określonym w tym przepisie. Uwzględniając wagę sprawy przedstawionej przez Komendanta Głównego Policji i uznając przedstawione przez niego argumenty, że obecne zasady uzyskiwania przez Policję informacji o abonencie są czasochłonne i uniemożliwiają podjęcie skutecznych działań i właściwej reakcji na otrzymywane przez Policję zgłoszenia i wezwania, Generalny Inspektor wskazał, iż jedynym rozwiązaniem w tym przypadku jest zmiana przepisów określających uprawnienia Policji we wskazanym zakresie¹⁸⁰. Podkreślenia wymaga, iż Generalny Inspektor wystąpił do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o podjęcie działań legislacyjnych mających na celu zmianę przepisów w zakresie procedury uzyskiwania przez Policję

¹⁸⁰ Wśród obowiązujących przepisów prawa są przykłady rozwiązań dotyczących udostępniania Policji danych za pomocą urządzeń teletransmisji. Udostępnienie danych w ten sposób przewidziane jest w art. 44h ust. 7 ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych. Przepis ten stanowi, że dane ze zbiorów meldunkowych, PESEL oraz ewidencji wydanych i utraconych dowodów osobistych można udostępniać m.in. organom Policji za pomocą teletransmisji danych, bez konieczności składania pisemnego wniosku o ich udostępnienie, jeżeli spełnią one łącznie określone w tym przepisie warunki (m.in. – co wydaje się szczególnie istotne – do warunków tych należy posiadanie urządzeń umożliwiających identyfikację osoby uzyskującej dane w systemie oraz zakresu, daty i celu ich uzyskania, a także posiadanie zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych uniemożliwiających wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania). Podobne rozwiązanie przewidziane jest także w art. 80c ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 515 ze zm.).

danych objętych tajemnicą telekomunikacyjną¹⁸¹. Minister poinformował, iż przedstawione mu sugestie zasługują na pełną aprobatę, a prace nad zmianą przepisów, w szczególności nad kompleksowym uregulowaniem uproszczonej procedury uzyskiwania przez Policję danych osobowych objętych tajemnicą telekomunikacyjną, trwają.¹⁸²

Interesującą kwestią, jaką Generalny Inspektor zajmował się w okresie objętym sprawozdaniem, była również kwestia dopuszczalności udostępnienia przez Policję danych osoby zgłaszającej zdarzenie. Komenda Powiatowa Policji zwróciła się do Generalnego Inspektora z pytaniem o dopuszczalność udostępnienia dyrekcji Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej danych osoby, która zgłosiła Policji fakt wykonywania przez „załogę” karetki pogotowia ratunkowego czynności służbowych w stanie po spożyciu alkoholu¹⁸³. Jako podstawę prawną żądania dyrekcja NZOZ podała art. 27 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych¹⁸⁴. Powołany przepis nie znajdował w przedstawionej sprawie zastosowania, a tym samym nie uprawniał dyrekcji NZOZ do uzyskania danych osoby zgłaszającej zdarzenie Policji. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 19 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 listopada 2000 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji (Dz. UrzKGP. z 2001 r. Nr 2, poz. 15), wydanym na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy o Policji, dyżurny jednostki policji zapewnia natychmiastową reakcję policji na zgłoszone zdarzenia. W tej sprawie Policja podjęła działania w związku z zawiadomieniem jej o wykonywaniu czynności służbowych w stanie po spożyciu alkoholu. Badanie na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu przeprowadzone przez funkcjonariuszy Policji nie potwierdziło faktu wykonywania przez „załogę” karetki pogotowia czynności służbowych w stanie po spożyciu alkoholu. Zgodnie z przepisami powołanego Zarządzenia, Policja ma obowiązek dokumentowania podjętych w sprawie czynności, w tym także ustalenia danych osoby zgłaszającej zdarzenie. Nie oznacza to jednak, że podmiot, który zwrócił się z żądaniem udostępnienia mu danych osoby zgłaszającej zdarzenie jest uprawniony do ich uzyskania. Podkreślenia wymaga bowiem, iż zgłoszeniem o zdarzeniu jest

¹⁸¹ GI-DS-430/63/03/728 Wystąpienie to nastąpiło na tle sprawy, z którą zwróciła się do Generalnego Inspektora jedna z komend powiatowych policji w związku ze sporem z Polkomtel S.A. Polkomtel S.A. odmówiła udostępnienia danych abonenta objętych tajemnicą telekomunikacyjną ze względu na brak podstawy udostępnienia wynikający z brzmienia przepisów prawa, zgodnie z którymi ujawnienie danych osobowych przez operatora sieci telekomunikacyjnej może nastąpić jedynie przy zachowaniu ściśle określonej procedury.

¹⁸² pismo znak: DP-I-429/03/IK

¹⁸³ GI-DP-024/1102/03

¹⁸⁴ Przepis art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych brzmi „Zabrania się przetwarzania danych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, partyjną lub związkową, jak również danych o stanie zdrowia, kodzie genetycznym, nałogach lub życiu seksualnym oraz danych dotyczących skazań, orzeczeń o ukaraniu i mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym”. Zgodnie z art. 27 ust. 2 pkt 5 ustawy „przetwarzanie danych, o których mowa w ust. 1, jest jednak dopuszczalne, jeżeli przetwarzanie dotyczy danych, które są niezbędne do dochodzenia praw przed sądem”.

również powiadomienie dokonane anonimowo¹⁸⁵. Również w wyniku tak dokonanego zgłoszenia Policja podejmuje działania mające na celu sprawdzenie informacji uzyskanych podczas zgłoszenia¹⁸⁶.

11.5 W okresie objętym sprawozdaniem Generalny Inspektor nie przeprowadzał w Policji **kontroli** zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami ustawy, kontroli nie przeprowadzano również w roku 2002. W roku 2001 przeprowadzono natomiast w jednostkach policji 2 kontrole zgodności przetwarzania danych z przepisami prawa.

11.6 W 2003 r. Generalny Inspektor skierował 2 sygnalizacje wnosząc o doprowadzenie przetwarzania danych do stanu zgodnego z prawem. W 2002 i 2001 r. Generalny Inspektor wystosował odpowiednio 4 i 1 sygnalizację. Ponadto w 2002 i 2001 r. Generalny Inspektor wydał odpowiednio 1 i 4 decyzje administracyjne w związku z przetwarzaniem danych w omawianym sektorze.

C. Przetwarzanie danych osobowych na potrzeby zatrudnienia

W 2003 r. znaczna liczba pytań oraz skarg dotyczyła przetwarzania danych osobowych na potrzeby zatrudnienia. Zarówno pytania z zakresu przetwarzania danych osobowych w omawianym sektorze, jak i skargi, kierowane były do Generalnego Inspektora przez pracowników, jak i pracodawców, związki zawodowe oraz spółki outsourcingowe. Wiele z pytań wynikało z obawy pracodawcy przed nieuprawnionym udostępnieniem danych osobowych, w tym m.in. wówczas, gdy określone podmioty zwracały się o udostępnienie danych pracowników.

1. **Skargi** skierowane do Generalnego Inspektora w 2003 r. dotyczyły przede wszystkim:

- 1) braku zabezpieczenia akt osobowych oraz dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy¹⁸⁷,
- 2) zbierania danych osobowych w zbyt szerokim zakresie¹⁸⁸, w tym także przetwarzania danych o karalności,
- 3) wykorzystywania danych zawartych w aktach osobowych w celach nie związanych z zatrudnieniem, w tym udostępniania danych osobowych pracowników innym podmiotom, np. prasie¹⁸⁹.

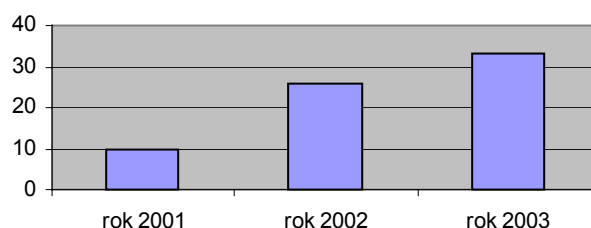
¹⁸⁵ § 5 Zarządzenia Komendanta Głównego Policji.

¹⁸⁶ § 6 ust. 4 Zarządzenia Komendanta Głównego Policji.

¹⁸⁷ Skargi dotyczyły m.in. porzucenia dokumentacji w przypadku zaprzestania prowadzenia działalności przez pracodawcę, np. w przypadku likwidacji zakładu pracy.

¹⁸⁸ GI-DS-430/37/03

Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie skarg dotyczących przetwarzania danych osobowych w ramach zatrudnienia pracowników z trzech ostatnich lat.

Zauważalny jest stały wzrost liczby skarg dotyczących przetwarzania danych osobowych w związku z zatrudnieniem.

Jednym z głównych problemów przedstawianych w skargach w okresie objętym sprawozdaniem w ramach omawianego sektora był brak właściwego zabezpieczenia dokumentacji pracowniczej¹⁹⁰. Skargi dotyczyły głównie porzucenia akt osobowych pracowników oraz dokumentacji związanej ze stosunkiem pracy w przypadku zaprzestania prowadzenia działalności przez pracodawcę.

Jako przykład tego rodzaju sprawy wskazać można skargę dotyczącą „dewastacji zasobów pracowniczych” osób zatrudnionych w spółce Tarkol B S.A. z siedzibą w Kolonii Biskupskiej. Po zaprzestaniu prowadzenia działalności przez ten podmiot akta osobowe pracowników nie zostały w sposób prawidłowy zabezpieczone. Częściowo zniszczone porzucono w stanie nieuporządkowanym w jednym z pomieszczeń tartaku w Kolonii Biskupskiej, leasingowanego uprzednio przez tę Spółkę od Skarbu Państwa. Zaistniała sytuacja spowodowała, że byli pracownicy Spółki nie mogli uzyskać zaświadczeń o stażu pracy i wysokości zarobków, które obowiązani byli złożyć w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, w związku z koniecznością ustalenia kapitału początkowego. Generalny Inspektor skierował do Ministra Sprawiedliwości zawiadomienie o popełnieniu przez osoby odpowiedzialne za przetwarzanie danych osobowych w Spółce, przestępstwa określonego w art. 52 ustawy o ochronie danych osobowych, a jednocześnie zwrócił się o objęcie szczególnym nadzorem postępowania wszczętego w tej sprawie przez podległe Ministrowi organy ścigania. W związku z uzyskaną przez Generalnego Inspektora informacją, że byli pracownicy Spółki mają zamiar składać do sądu powszechnego wnioski w sprawie ustalenia osób upoważnionych (zobowiązanych) do wydania im „zaświadczeń o stażu pracy i wysokości zarobków”, Generalny Inspektor zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o objęcie szczególnym nadzorem również działań podjętych w tym zakresie przez sąd powszechny.

¹⁸⁹ GI-DS-430/2/03, GI-DS-430/85/03

¹⁹⁰ GI-DS-430/663/03

Podkreślić należy, iż już w roku ubiegłym w związku ze skargami dotyczącymi braku należytego zabezpieczenia przez pracodawców dokumentacji pracowniczej po zaprzestaniu prowadzenia działalności¹⁹¹, Generalny Inspektor skierował wystąpienie do Ministra Pracy i Polityki Społecznej¹⁹². W wyniku sygnalizacji Generalnego Inspektora w ustawie o narodowym zasobie archiwalnym wprowadzono przepisy określające sposób przejmowania i przechowywania przez uprawnione podmioty dokumentacji pracowniczej pracowników likwidowanych zakładów pracy. Wzrost liczby spraw kierowanych do Generalnego Inspektora może świadczyć o tym, iż pomimo stworzenia przez ustawodawcę możliwości zabezpieczenia dokumentacji pracowniczej, pracodawcy lekceważą swoje obowiązki w tym zakresie, w konsekwencji czego dochodzi do nagminnego łamania przepisu art. 36 ustawy o ochronie danych osobowych, zobowiązującego administratora danych do zastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych. Problem ten jest szczególnie istotny ze względu na to, że porzucenie dokumentacji pracowniczej bardzo często utrudnia, bądź wręcz uniemożliwia byłym pracownikom prawidłowe udokumentowanie okresów pracy dla ustalenia świadczeń emerytalno – rentowych.

Wśród pojawiających się w ostatnich latach skargach, dotyczących przetwarzania danych osobowych w związku z zatrudnieniem, wskazać również należy skargi na przetwarzanie przez pracodawcę danych osobowych w zbyt szerokim zakresie.

Sprawą ciągle budzącą wiele wątpliwości była dopuszczalność przetwarzania danych o karalności. Przykładem może być sprawa firmy Descont Sp. z o.o., która uzyskała z Centralnego Rejestru Skazanych dokument zawierający dane o karalności skarżącego¹⁹³. Jako podstawę żądania informacji o karalności Spółka wskazała zamiar zatrudnienia skarżącego na stanowisku dyrektora. Zgodnie z obowiązującymi w czasie wystąpienia przez Spółkę z zapytaniem przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości i Obrony Narodowej z dnia 30 sierpnia 1993 r. w sprawie prowadzenia rejestru osób prawomocnie skazanych, udzielania informacji z rejestru oraz trybu zbierania danych w postępowaniu karnym dotyczących tych osób (Dz. U. Nr 82, poz. 388)¹⁹⁴, informacje z rejestru mogły być udostępnione na wniosek zakładów pracy, jeżeli było to niezbędne w związku z zatrudnieniem pracowników¹⁹⁵. W dniu wydania Spółce przez Centralny Rejestr

¹⁹¹ GI-DS-430/106/02

¹⁹² Wystąpienie Generalnego Inspektora z dnia 31 lipca 2002 r. GI-DS-430/328/01.

¹⁹³ GI-DS-430/504/03

¹⁹⁴ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości i Obrony Narodowej z dnia 30 sierpnia 1993 r. w sprawie prowadzenia rejestru osób prawomocnie skazanych, udzielania informacji z rejestru oraz trybu zbierania danych w postępowaniu karnym dotyczących tych osób (Dz. U. Nr 82, poz. 388), zostało uchylone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 czerwca 2001 r. w sprawie udzielania informacji o osobach na podstawie danych osobowych zgromadzonych w Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 60, poz. 618).

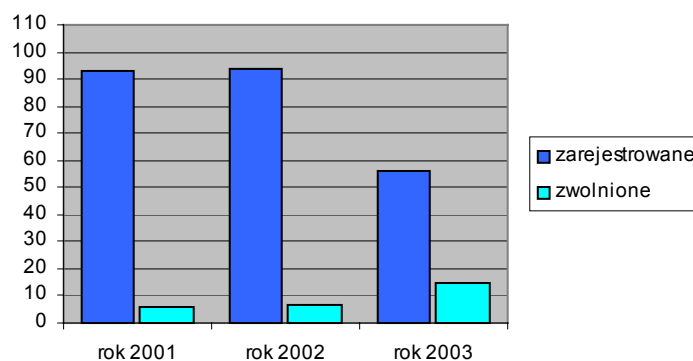
¹⁹⁵ § 12 ust. 2 pkt 3 powołanego rozporządzenia.

Skazanych „Zapytania o karalność” dotyczącego skarżącego istniały zatem przepisy stanowiące podstawę do uzyskiwania przez zakłady pracy danych o karalności kandydatów do pracy. W toku postępowania ustalono jednakże, iż Spółka składając do Centralnego Rejestru Skazanych zapytanie o karalność skarżącego, nie zamierzała go zatrudnić. Skarżący nie ubiegał się o stanowisko dyrektora Spółki, nie został zatrudniony w Spółce i nie zostały dla niego założone akta osobowe. Dokument, o którym mowa wyżej, wykorzystano natomiast w postępowaniach sądowych toczących się między Spółką i skarżącym. Przepisy powołanego wyżej rozporządzenia nie mogły stanowić dla Spółki w tym przypadku podstawy do uzyskania danych osobowych z Centralnego Rejestru Skazanych. Generalny Inspektor nakazał Spółce usunięcie danych o karalności skarżącego.

2. W 2003 r. do zaopiniowania przez Generalnego Inspektora skierowano 3 **projekty aktów prawnych** dotyczących zatrudnienia, do 2 z nich zostały zgłoszone uwagi. W 2002 r. analizowano 7 projektów, natomiast w 2001 r. wpłynęło 6 projektów, uwagi zgłoszono do 1 z nich.

3. **Do rejestracji** zgłoszono 110 zbiorów danych osobowych prowadzonych w związku z szeroko rozumianym zatrudnieniem¹⁹⁶. W porównaniu do roku 2002 odnotowano wzrost liczby zgłoszonych zbiorów o 7,8 %, natomiast w porównaniu do roku 2001 - spadek o 6 % .

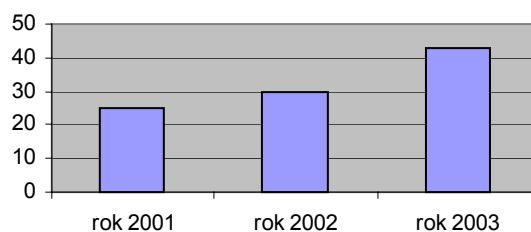
Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie zbiorów danych przetwarzanych w związku z zatrudnieniem zarejestrowanych przez Generalnego Inspektora i zwolnionych z rejestracji.

Podmioty ze sfery publicznej dokonały w 2003 r. 28 zgłoszeń zbiorów dotyczących osób zatrudnionych, natomiast podmioty ze sfery prywatnej zgłosiły 15 tego rodzaju zbiorów danych.

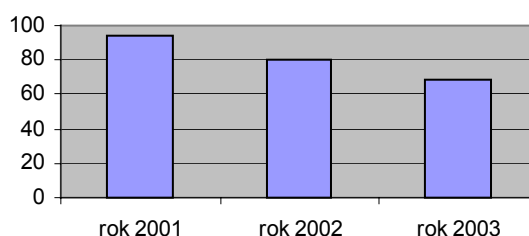
Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie zbiorów dotyczących osób zatrudnionych zgłoszonych przez podmioty ze sfery publicznej i prywatnej w trzech ostatnich latach.

¹⁹⁶ Zgłoszenia dotyczyły zbiorów danych osób zatrudnionych oraz kandydatów do pracy. Zgodnie z art. 43 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych „Z obowiązku zgłoszenia zbioru danych zwolnieni są administratorzy danych dotyczących osób u nich zatrudnionych, zrzeszonych, uczących się”.

W okresie objętym sprawozdaniem podmioty prywatne zgłosiły do rejestracji 47 zbiorów danych dotyczących osób ubiegających się o pracę, a podmioty ze sfery publicznej 20 tego rodzaju zbiorów danych.

Poniżej przedstawiono ogólne zestawienie liczby zbiorów dotyczących osób ubiegających się o pracę zgłoszonych w trzech ostatnich latach.

Odnosząc się do poprawności wypełniania przez wnioskodawców zgłoszeń rejestracyjnych wskazać należy, iż – mimo prowadzonych w szerokim zakresie działań edukacyjnych i informacyjnych dotyczących zasad wypełniania formularzy zgłoszenia zbioru danych do zarejestrowania – znaczna część wniosków nie została wypełniona poprawnie. Do najczęściej występujących uchybień należy zaliczyć: brak wskazania lub też wskazanie niewłaściwej podstawy prawnej przetwarzania danych¹⁹⁷, brak informacji o sposobie udostępniania danych ze zbioru oraz o odbiorcach lub kategoriach odbiorców danych¹⁹⁸, brak informacji o spełnieniu podstawowych wymagań technicznych i organizacyjnych, o których mowa w rozporządzeniu¹⁹⁹. Mimo tych nieprawidłowości należy jednak stwierdzić, iż stopień poprawności wypełniania zgłoszeń był wyższy niż w latach ubiegłych.

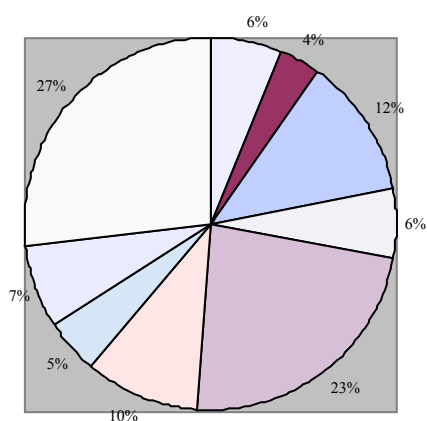
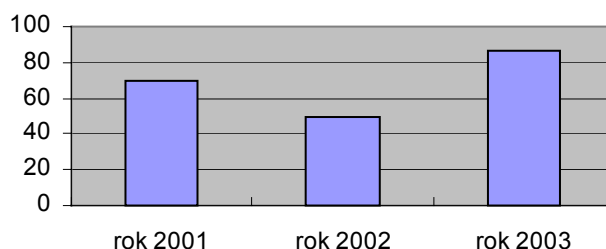
4. W porównaniu do roku 2002 odnotować należy wzrost liczby **pytań** dotyczących przetwarzania danych w związku z zatrudnieniem.

¹⁹⁷ Zgłoszenie z dnia 30 kwietnia 2003 r. (nr R 000634/03) – księga rejestrowa nr 058049.

¹⁹⁸ Zgłoszenie z dnia 13 czerwca 2003 r. (nr R 000821/03) – księga rejestrowa nr 058416.

¹⁹⁹ Zgłoszenie z dnia 17 lutego 2003 r. (nr R 000182/03) – księga rejestrowa nr 057783.

Poniżej przedstawiono zestawienie liczby pytań z tego zakresu z trzech ostatnich lat działalności Generalnego Inspektora oraz wykres obrazujący zagadnienia najczęściej poruszane w pismach w 2003 r.²⁰⁰

- ☐ zakres danych przetwarzanych przez pracodawcę
- ☒ identyfikatory pracowników
- ☐ rejestracja zbiorów danych związanych z zatrudnieniem
- ☐ jawność danych pracowników na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej
- ☐ inne dotyczące przetwarzania danych pracowników
- ☐ udostępnianie danych pracowników organom kontrolującym
- ☐ udostępnianie informacji o przynależności związkowej pracownika
- ☐ udostępnianie danych pracowników związkom zawodowym
- ☐ udostępnianie danych pracowników w innych przypadkach

Zagadnieniem budzącym zainteresowanie w okresie objętym sprawozdaniem była również dopuszczalność uzyskiwania przez określone podmioty informacji o wynagrodzeniach pracowników. Dla przykładu : z pytaniem dotyczącym dopuszczalności udostępnienia Ministerstwu Zdrowia informacji o wynagrodzeniach finansowanych częściowo ze środków dotacji celowej zwróciło się Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym²⁰¹. Stowarzyszenie

²⁰⁰ W pytaniach prawnych poruszano m.in. kwestię udostępniania danych pracowników Komisji Socjalnej. Zagadnienie to omówione zostało w sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002 w Części I, Rozdział E Przetwarzanie danych osobowych w związku z zatrudnieniem. GI-DP-24/494/03, GI-DP-24/572/03, GI-DP-24/948/03.

²⁰¹ GI-DP-24/769/03

otrzymało na podstawie umowy z Ministerstwem Zdrowia dofinansowanie w postaci dotacji celowej na zadania zlecone. Ministerstwo, rozliczając udzieloną dotację zażądało od Stowarzyszenia przedstawienia listy plac z placówek, które były dofinansowywane. Wątpliwości Stowarzyszenia wzbudził fakt, iż wynagrodzenia pracowników tylko w części pokrywane były ze środków dotacji. Generalny Inspektor wskazał, iż uprawnienie Ministerstwa Zdrowia do uzyskania informacji na temat wydatków związanych z realizacją zadania, zleconego zgodnie z ustawą o finansach publicznych, wynika z przepisów tej ustawy oraz zawartej na jej podstawie umowy. W sprawie tej można było rozważać również udostępnienie danych w oparciu o art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych²⁰².

Znaczną grupę spraw stanowiły pytania o konieczność rejestracji zbiorów danych przetwarzanych w związku z zatrudnieniem, w tym m.in. zbiorów danych „osób kontaktowych”²⁰³. Zbiory dotyczące tzw. „osób kontaktowych” podlegają zwolnieniu z obowiązku rejestracji na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 11 ustawy o ochronie danych osobowych. Przesłanka ta ma zastosowanie wobec zbiorów danych „przetwarzanych w zakresie drobnych bieżących spraw życia codziennego”²⁰⁴. Przetwarzanie danych w celu utrzymywania kontaktów z kontrahentami, partnerami przedsiębiorcy przez wyznaczonych do tego pracowników oraz w zakresie niezbędnym do realizacji tego celu służy usprawnieniu działalności administratora. Zbiór tego rodzaju danych ma charakter pomocniczy, a co za tym idzie dane w nim zawarte traktować należy jako przetwarzane w zakresie drobnych, bieżących spraw życia codziennego. Rozważać można również zwolnienie administratora z obowiązku zgłoszenia przedmiotowego zbioru do rejestracji na podstawie przesłanki wskazanej w art. 43 ust. 1 pkt 9, albowiem informacje o pracowniku reprezentującym pracodawcę (takie, jak: imię, nazwisko, służbowy numer telefonu, czy adres poczty elektronicznej) mogą być bez zgody pracownika ujawnione w publikacjach w internecie lub w ogłoszeniu prasowym²⁰⁵ i łatwość ich uzyskania z takich źródeł powoduje, iż mają charakter danych powszechnie dostępnych.

5. W 2003 r. inspektorzy przeprowadzili 8 **kontroli** zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami ustawy w podmiotach zajmujących się pośrednictwem pracy. W 2002 i 2001 r. przeprowadzono po jednej kontroli w podmiotach z tego sektora.

²⁰² Art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych „Przetwarzanie danych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego”. Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 21 marca 2002r. (sygn. II SA 1854/01) stwierdził, że wszelkie ustawy szczególne, które wprowadzają tajemnice dotyczące niektórych informacji i danych nie mogą chronić zachowań naruszających prawo, jakim jest uniemożliwienie organom administracji publicznej wykonywanie zadań służących dobru powszechnemu, do których wykonania zostały ustawowo zobligowane.

²⁰³ GI-DP-24/1376/03

²⁰⁴ Omówienie pojęcia „drobne bieżące sprawy życia codziennego” znajduje się na stronie GODO www.godo.gov.pl

²⁰⁵ Wyrok SN z dnia 19 listopada 2003r. sygn. I PK 590/02.

Oceniając wyniki kontroli przeprowadzonych w podmiotach zajmujących się pośrednictwem pracy należy stwierdzić, że podmioty te najwięcej problemów miały z realizacją obowiązków związanych z podstawowymi zasadami przetwarzania danych osobowych. Stwierdzone w toku kontroli uchybienia dotyczyły bowiem m.in. przetwarzania danych osób poszukujących pracy bez podstawy prawnej, niedopełnienia obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 25 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych²⁰⁶, w przypadku zbierania danych nie od osoby, której dane dotyczą. W zgłoszeniu zbioru danych do rejestracji Generalnemu Inspektorowi nie wskazywano pełnego zakresu danych osób poszukujących pracy. Uchybienia w tym zakresie najczęściej były następstwem błędnej interpretacji przepisów o ochronie danych osobowych oraz ich niekonsekwentnego stosowania.

Pozytywnie należy natomiast ocenić sposób przetwarzania przez poddane kontroli podmioty danych osobowych przy użyciu systemów informatycznych. Uchybienia w tym zakresie stwierdzono bowiem tylko w toku jednej kontroli. Dotyczyły one niespełnienia wymogów o charakterze formalnym (m.in. brak instrukcji postępowania w sytuacji naruszenia ochrony danych osobowych) i technicznym (m.in. system informatyczny służący do przetwarzania danych osobowych nie zapewniał odnotowania identyfikatora użytkownika wprowadzającego dane do tego systemu informatycznego oraz informacji komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione).

6. Ogólnie, w odniesieniu do spraw dotyczących przetwarzania danych na potrzeby zatrudnienia, w 2003 r. Generalny Inspektor wydał 21 decyzji, skierował 2 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i wystąpił z jedną sygnalizacją wskazując konieczność dostosowania praktyki do obowiązujących przepisów.

Dla porównania, w 2002 i 2001 r. Generalny Inspektor wydał odpowiednio 23 i 42 decyzje administracyjne, skierował po 1 zawiadomieniu o popełnieniu przestępstwa i wystąpił z 3 i 4 sygnalizacjami.

²⁰⁶ Art. 25 ust. 1. W przypadku zbierania danych osobowych nie od osoby, której one dotyczą, administrator danych jest obowiązany poinformować tę osobę, bezpośrednio po utrwaleniu zebranych danych, o: 1) adresie swojej siedziby i pełnej nazwie, a w przypadku gdy administratorem danych jest osoba fizyczna - o miejscu swojego zamieszkania oraz imieniu i nazwisku, 2) celu i zakresie zbierania danych, a w szczególności o odbiorcach lub kategoriach odbiorców danych, 3) źródle danych, 4) prawie wglądu do swoich danych oraz ich poprawiania, 5) uprawnieniach wynikających z art. 32 ust. 1 pkt 7 i 8.

D. Służba zdrowia

Rok 2003 był rokiem obowiązywania zarówno przepisów ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 ze zm.),²⁰⁷ jak i ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz. U. Nr 45, poz. 391 ze zm.). Ubezpieczeni na podstawie ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym stali się z dniem 1 kwietnia 2003 r. ubezpieczonymi na podstawie ustawy o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia²⁰⁸.

1. W 2003 roku do Generalnego Inspektora wpłynęło do zaopiniowania 45 **projektów aktów prawnych** dotyczących służby zdrowia. W przypadku 6 projektów zaproponowane regulacje wzbudziły wątpliwości Generalnego Inspektora. Ilość przedłożonych projektów do zaopiniowania Generalnemu Inspektorowi w okresie sprawozdawczym w stosunku do analogicznego okresu roku 2002 wzrosła o 30% (wówczas wpłynęło 30 projektów). Najwięcej projektów aktów prawnych dotyczących służby zdrowia wpłynęło w roku 2001 r. – 52 (więcej o 15.5%).

Jednym z zagadnień, które budziło wątpliwości Generalnego Inspektora w projektowanych przepisach, był zakres danych osobowych lekarzy, które miały być zamieszczane w jawnym rejestrze. Nadesłany do zaopiniowania Generalnemu Inspektorowi w 2003 r. projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie umiejętności z zakresu węższych dziedzin medycyny²⁰⁹ zawierał w § 10 ust. 2 przepis statuujący przetwarzanie w ramach jawnego spisu lekarzy prowadzonego przez właściwe towarzystwo m. in. adresu lekarza. Należy wskazać, iż spis lekarzy tworzony jest w celu potwierdzenia, czy też udokumentowania, iż umieszczeni w nim lekarze uzyskali świadectwo umiejętności. Umieszczenie w nim więc informacji o adresie lekarza było niezasadne i zbędne z punktu widzenia celu tworzonego zbioru. Ponadto informacje te mogą ulegać szybkiej dezakualizacji, dlatego też przetwarzanie ich mogło powodować naruszenie art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych²¹⁰. Zastrzeżenia Generalnego Inspektora do projektu zostały uwzględnione.

Podobny problem dotyczył zakresu danych przetwarzanych w ramach prowadzonego przez wojewodę rejestru uprawnionych lekarzy, na podstawie § 16 ust. 3 projektu rozporządzenia

²⁰⁷ Ustawa utraciła moc z dniem 1 kwietnia 2003 r. na podstawie art. 222 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz. U. Nr 45, poz. 391).

²⁰⁸ Art. 196 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz. U. Nr 45, poz. 391 ze zm.).

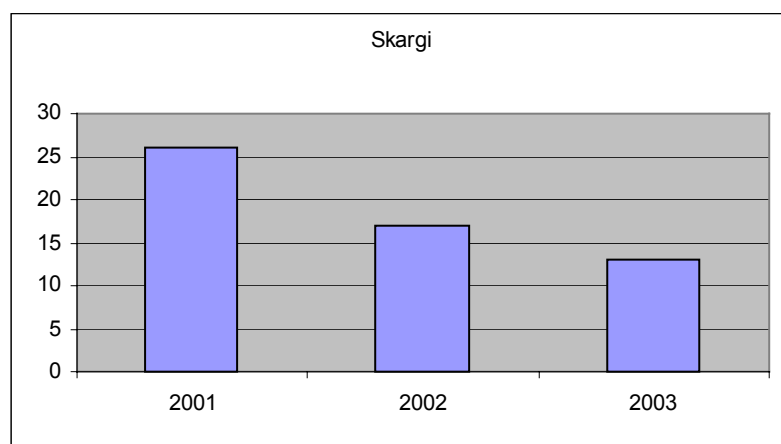
²⁰⁹ Projekt przekazano pismem z dnia 23 września 2003 r. znak: NSK-DA/um.u.02/03, GGI-023-293/03/675.

²¹⁰ Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych „administrator danych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane były merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane”.

Ministra Zdrowia w sprawie badań lekarskich osób ubiegających się o uprawnienie do kierowania pojazdami i kierowców²¹¹. W tworzonym rejestrze, zgodnie z projektem, miały być przetwarzane również informacje o miejscu zamieszkania lekarzy. Generalny Inspektor zwrócił uwagę, iż przetwarzanie takich danych jest niezasadne ze względu na cel prowadzenia przedmiotowego zbioru. W podobnych rejestrach np. rejestrze indywidualnych praktyk lekarskich²¹² nie są przetwarzane informacje o miejscu zamieszkania, natomiast umieszczane są dane o adresie praktyki i adresach miejsca jej wykonywania albo udzielania świadczeń zdrowotnych²¹³. Wskazano, iż dla osiągnięcia celu rejestru prowadzonego przez wojewodę dane powinny być przetwarzane w analogiczny sposób i w podobnym zakresie. Uwzględniając stanowisko Generalnego Inspektora zrezygnowano z zamieszczania we wskazanym rejestrze informacji o miejscu zamieszkania lekarzy.

2. Podobnie, jak w latach poprzednich, przetwarzanie danych przez jednostki organizacyjne służby zdrowia było przedmiotem licznych **skarg** kierowanych do Generalnego Inspektora.

Poniżej przedstawiono zestawienie statystyczne liczby skarg dotyczących przetwarzania danych w sektorze służby zdrowia, które skierowano do Generalnego Inspektora w 2001, 2002 i 2003 r.

Skargi kierowane do Generalnego Inspektora dotyczyły m.in.:

- 1) zakresu zbierania i przetwarzania danych o stanie zdrowia przez świadczeniodawców,
- 2) udostępniania danych osobowych pacjentów pomiędzy świadczeniodawcami,

²¹¹ Projekt przekazano pismem z dnia 28 listopada 2003 r., GGI-023-313/03/732.

²¹² Rejestr prowadzony na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach wydawania zezwoleń i wpisu do rejestru indywidualnych praktyk lekarskich, indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich i grupowych praktyk lekarskich oraz ustalenia danych objętych wpisem i sposobu prowadzenia rejestrów (Dz. U. Nr 30, poz. 378).

²¹³ ibidem § 2 ust. 1 pkt 9 i 18

- 3) wykorzystania danych o stanie zdrowia przez świadczeniodawców w innych celach niż związane ze świadczeniem usług medycznych,
- 4) zabezpieczania danych znajdujących się w dokumentacji medycznej.

W omawianym okresie sprawozdawczym, podobnie jak w latach ubiegłych²¹⁴, sprawy dotyczące przetwarzania danych osobowych w sektorze służby zdrowia rozpatrywane przez Generalnego Inspektora dotyczyły przede wszystkim przetwarzania danych o stanie zdrowia przez podmioty świadczące usługi medyczne, tj. publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej. Podobnie jak w latach minionych dominowały skargi na publiczne zakłady opieki zdrowotnej. Wyraźnie zmniejszyła się liczba skarg kierowanych na podmioty przetwarzające dane o stanie zdrowia w związku ze świadczeniem usług medycznych. Zmniejszyła się także liczba skarg na przetwarzanie danych osobowych przez organy nadzoru sprawujące kontrolę prawidłowości świadczenia usług medycznych.

Szczególny niepokój budzą przypadki sygnalizowane w skargach kierowanych do Generalnego Inspektora, udostępniania przez zakłady opieki zdrowotnej danych osobom nieuprawnionym.

Przykładem może być sprawa dotycząca legalności udostępnienia przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Górze dokumentacji medycznej Niepublicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej – Zespołowi Poradni Specjalistycznych TE-MED. s.c. w Górze. Generalny Inspektor ustalił, że działania Kierownika SP ZOZ, polegające na przekazaniu danych o stanie zdrowia pacjentów zawartych w kartach historii choroby, nie znajdowały uzasadnienia w przepisach prawa. Przekazanie przedmiotowej dokumentacji nastąpiło bowiem przed zatwierdzeniem przez Radę Powiatu w Górze i Radę Społeczną SP ZOZ „Programu restrukturyzacji SP ZOZ w Górze” tj. zanim spełnione zostały przesłanki dokonania w SP ZOZ zmian organizacyjnych uzasadniających to udostępnienie. Generalny Inspektor złożył w tej sprawie zawiadomienie do organów ścigania o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 49 ust. 2 i art. 51 ustawy²¹⁵.

W innej sprawie, dotyczącej niezgodnego z prawem przetwarzania przez Dyrektora Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Ostrowii Mazowieckiej danych osobowych pacjentów placówek podległych tej jednostce Generalny Inspektor ustalił, iż do niektórych z pacjentów wysłane zostały w trakcie kampanii wyborczej w ostatnich wyborach samorządowych imiennie adresowane kopie listu otwartego. List ten był odpowiedzią Dyrektora

²¹⁴ Zagadnienia związane z przetwarzaniem danych o stanie zdrowia w latach ubiegłych, zostały szerzej ujęte w sprawozdaniach Generalnego Inspektora za lata 2001-2002 oraz na stronach internetowych: www.giodo.gov.pl.

²¹⁵ GI-DS-430/593/02 Zawiadomienie z dnia 22 lipca 2003 r.

SPZOZ w Ostrowii Mazowieckiej na zarzuty, jakie postawił mu Wójt Gminy Ostrów Mazowiecka w wywiadzie opublikowanym na łamach „Tygodnika Ostrołęckiego”. Działanie Dyrektora ww. jednostki, polegające na wykorzystaniu danych pacjentów w celach nie związanych ze świadczeniem usług medycznych nie znajdowało uzasadnienia w art. 23 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, a ponadto naruszało art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy. Generalny Inspektor zawiadomił organy ścigania o popełnieniu przez Dyrektora SPZOZ w Ostrowii Mazowieckiej przestępstwa określonego w art. 49 ust. 1 ustawy²¹⁶. Postępowanie przygotowawcze w niniejszej sprawie, jak wynika z informacji przekazanych przez Prokuraturę, zostało zawieszone do czasu uzyskania ekspertyzy grafologicznej.

Generalnemu Inspektorowi zasygnalizowany został także przypadek ujawnienia w styczniu 2003 r. danych osobowych pacjentów Szpitala Neuropsychiatrycznego w Lublinie. W toku wyjaśniania sprawy przez Prokuraturę w Lublinie na skutek zawiadomienia przez GODO organów ścigania okazało się, iż podczas spotkania grupy anonimowych alkoholików, zorganizowanego w świetlicy Szpitala dla pacjentów oraz osób z zewnątrz, jeden z uczestników poinformował, iż w stojącym w świetlicy biurku przechowywana jest dokumentacja przebiegu terapii osób uczestniczących w spotkaniach. Powiadomiony o powyższym personel Szpitala nie podjął żadnych działań w celu zabezpieczenia tej dokumentacji. Podczas kolejnego spotkania osoba, która ujawniła zdarzenie zabrała dokumentację i przekazała ją dziennikarzowi „Gazety Wyborczej”, który w oparciu o uzyskane informacje opublikował artykuł prasowy oraz zawiadomił organy ścigania o popełnieniu przestępstwa. Ujawniona dokumentacja zawierała m.in. specjalistyczne testy podpisane imieniem i nazwiskiem, ćwiczenia, notatki, w których poszczególne osoby oceniały stan swojego uzależnienia od alkoholu, a także opisywały swoje odczucia. Wśród zabezpieczonych przez Policję materiałów znajdowały się także życiorysy uczestników spotkań, listy obecności oraz postanowienia sądowe o skierowaniu na leczenie odwykowe.

Jednakże, mimo dowodów świadczących o rażącym naruszeniu prawa przez osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie dokumentacji medycznej, do Generalnego Inspektora wpłynęło postanowienie Prokuratury Rejonowej Lublin – Południe o umorzeniu dochodzenia w sprawie „wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego”. Prokuratura w uzasadnieniu postanowienia o umorzeniu postępowania wskazała, iż dane osobowe zawarte w ujawnionej dokumentacji nie „kwalifikowały się” do objęcia ochroną przewidzianą w ustawie o ochronie danych osobowych. Według Prokuratury bez wglądu w listę pacjentów nie było możliwe ustalenie tożsamości osób. Ponadto, w opinii Prokuratury postanowienia o skierowanie na leczenie odwykowe, znajdujące się wśród dokumentów, nie stanowiły zbioru danych w rozumieniu ustawy.

²¹⁶ GI-DS-430/708/02 Zawiadomienie z dnia 21 stycznia 2003 r.

Oceniając przedstawioną przez Prokuraturę argumentację jako bezzasadną i świadczącą o niezrozumieniu przepisów ustawy, Generalny Inspektor zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości Prokuratora Generalnego o rozważenie możliwości podjęcia na nowo postępowania przygotowawczego w tej sprawie²¹⁷. Prokurator Krajowy – podzielając w pełni zastrzeżenia Generalnego Inspektora – zlecił podjęcie przedmiotowego postępowania na nowo²¹⁸.

Podkreślenia wymaga, że o ile w latach ubiegłych w związku z funkcjonowaniem kas chorych pojawiały się skargi dotyczące np. zakresu uzyskiwania i przetwarzania danych osobowych, braku właściwego zabezpieczania przez kasy chorych dokumentacji medycznej, czy wreszcie bezprawnego udostępniania przedmiotowych danych (np. na stronach internetowych), to w roku 2003 nie odnotowano skarg tego rodzaju. Niewielka liczba skarg dotyczących przetwarzania danych osobowych przez Narodowy Fundusz Zdrowia dotyczyła w szczególności zakresu przetwarzanych danych²¹⁹. W sposób istotny zmniejszyła się liczba skarg dotyczących udostępniania dokumentacji medycznej²²⁰. W przeciwieństwie do lat ubiegłych, w 2003 r. nie odnotowano skarg świadczących o wystąpieniu nieprawidłowości związanych np. z porzucaniem dokumentacji medycznej pacjentów, czy też z niewypełnianiem przez świadczeniodawców obowiązku informacyjnego, określonego w art. 25 ustawy o ochronie danych osobowych.²²¹

3. Do rejestracji w 2003 r. zgłoszono Generalnemu Inspektorowi 14 zbiorów danych osobowych prowadzonych przez podmioty realizujące zadania z zakresu ochrony zdrowia. Większość zbiorów została zgłoszona przez Ministra Zdrowia i Narodowy Fundusz Zdrowia.

Generalnie stwierdzić można, iż w 2003 r. wzrosła świadomość prawna podmiotów działających w sektorze służby zdrowia w zakresie obowiązku rejestracyjnego. Zaprzestano zgłaszania do rejestracji zbiorów danych, które z mocy ustawy zwolnione są z obowiązku rejestracyjnego.

Liczbowe zestawienie zbiorów zgłoszonych do rejestracji Generalnemu Inspektorowi w trzech ostatnich latach przez podmioty z omawianego sektora.

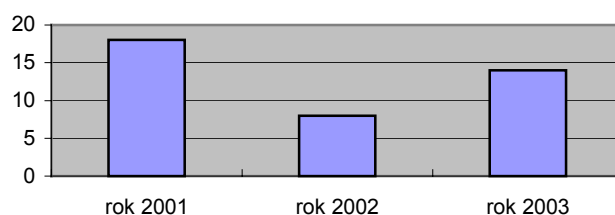
²¹⁷ GI-DS-430/441/03

²¹⁸ Postępowanie w niniejszej sprawie jest w toku.

²¹⁹ GI-DS-430/628/03

²²⁰ Zagadnienie to w latach minionych odnosiło się głównie do przekazywania przez świadczeniodawców danych pacjentów zawartych w dokumentacji podmiotom nie związanym ze świadczeniem usług medycznych (np. urzędowi gminy, pracodawcy w związku z rozważaniem możliwości udzielenia skarżącej urlopu dla poratowania zdrowia). W tym roku problem ten dotyczył przede wszystkim przekazywania danych pomiędzy świadczeniodawcami (np. udostępniania dokumentacji medycznej pomiędzy zakładami opieki zdrowotnej w związku ze zmianami restrukturyzacyjnymi, przekazania przez świadczeniodawców danych adresowych pacjentów w celu zaproszenia na badania).

²²¹ W latach ubiegłych przedmiotowy problem pojawił się w związku z przetwarzaniem przez świadczeniodawcę danych w celach związanych z przeprowadzeniem badań ochronnych (GI-DS-430/518/01/1797).

Od chwili obowiązywania ustawy o ochronie danych osobowych²²² administratorzy danych zgłosili - w latach 1999 – 2001 - do rejestracji Generalnemu Inspektorowi 94 zbiory danych osobowych dotyczących osób korzystających z ich usług medycznych, a więc zbiory podlegające na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych zwolnieniu z obowiązku rejestracji. W roku 2002 i 2003 nie dokonano już żadnego zgłoszenia do rejestracji zbioru danych osobowych, który na podstawie wskazanego przepisu byłby zwolniony z obowiązku rejestracyjnego.

4. Utrata mocy obowiązywania ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym spowodowała, że do Generalnego Inspektora przestały wpływać pytania dotyczące przetwarzania danych osobowych przez kasy chorych, w tym w szczególności pytania dotyczące dopuszczalnego zakresu danych osobowych ubezpieczonych przetwarzanych przez kasy chorych, a także zakresu danych przekazywanych kasom chorych przez świadczeniodawców usług medycznych²²³. W związku z powyższym, znacznie zmniejszyła się liczba **pytań z prośbą o interpretację** zagadnień dotyczących przetwarzania danych przez służbę zdrowia. Choć z dniem 1 kwietnia 2003 r. Narodowy Fundusz Zdrowia stał się podmiotem wszelkich praw i obowiązków kas chorych²²⁴ oraz przejął z tym dniem prowadzone dotychczas przez kasy chorych zbiory danych osobowych²²⁵ nie spowodowało to dużej ilości pytań pacjentów i świadczeniodawców na temat przetwarzania danych przez Fundusz.

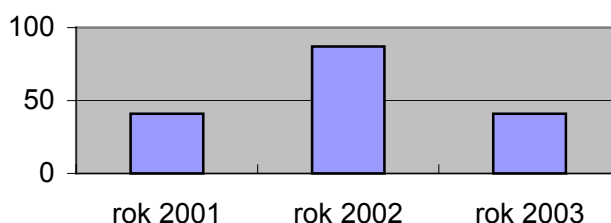
Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie pytań dotyczących przetwarzania danych osobowych przez służbę zdrowia skierowanych do Generalnego Inspektora w 2001, 2002 i 2003 r. Większość z tych zagadnień została szczegółowo omówiona w sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za 2002 r.

²²² Ustawa o ochronie danych osobowych obowiązuje od dnia 30 kwietnia 1998 r.

²²³ Zagadnienia te wielokrotnie były przedmiotem zainteresowania Generalnego Inspektora w roku ubiegłym, informacje na ten temat znajdują się w sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002, w części D zatytułowanej Przetwarzanie danych osobowych w zakresie ochrony zdrowia – I Kasy Chorych.

²²⁴ Z zastrzeżeniem określonym w art. 202 ust. 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz. U. Nr 45, poz. 391 ze zm.).

²²⁵ Art. 204 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz. U. Nr 45, poz. 391 ze zm.).

Pytania w 2003 r. dotyczyły m.in.:

- 1) udostępniania dokumentacji medycznej,²²⁶
- 2) udostępniania danych organowi nadzoru w związku z kontrolą przeprowadzaną w zakładach opieki zdrowotnej,²²⁷
- 3) udostępniania danych o stanie zdrowia w internecie,²²⁸
- 4) przetwarzania danych osobowych pacjentów w związku ze sprowadzaniem produktu leczniczego z zagranicy,²²⁹
- 5) przetwarzania danych osobowych przez samorząd pielęgniarek i położnych,²³⁰
- 6) formy przekazywania składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Problemem, jaki pojawił się w okresie objętym sprawozdaniem, była również kwestia ustalenia administratora danych przetwarzanych w ramach terenowych rejestrów usług medycznych. Zgodnie z art. 32e ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91 poz. 408 ze zm.), terenowe rejestry usług medycznych mogły być prowadzone przez jednostki organizacyjne, które wskazał i których obszar działania określił wojewoda. Natomiast w myśl art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. o zmianie ustawy

²²⁶ GI-DP-024/718/03, GI-DP-024/533/03 Informacje na temat udostępniania dokumentacji medycznej odnaleźć można w I Części Sprawozdania Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002, D – Przetwarzanie danych osobowych w zakresie ochrony zdrowia.

²²⁷ GI-DP-024/191/03, GI-DP-024/211/03, GI-DP-024/51/03 Zagadnienie to omówione zostało w Sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002, D – Przetwarzanie danych osobowych w zakresie ochrony zdrowia. W sprawozdaniu tym można również odnaleźć informacje na temat dopuszczalności przekazywania kserokopii dokumentacji medycznej na żądanie Kas Chorych w związku z przeprowadzaną kontrolą (część I Kasy Chorych). GI-DP-024/718/03, GI-DP-024/533/03 Informacje na temat udostępniania dokumentacji medycznej odnaleźć można w I Części Sprawozdania Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002, D – Przetwarzanie danych osobowych w zakresie ochrony zdrowia.

²²⁸ GI-DP-024/191/03, GI-DP-024/211/03, GI-DP-024/51/03 Zagadnienie to omówione zostało w Sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002, D – Przetwarzanie danych osobowych w zakresie ochrony zdrowia. W sprawozdaniu tym można również odnaleźć informacje na temat dopuszczalności przekazywania kserokopii dokumentacji medycznej na żądanie Kas Chorych w związku z przeprowadzaną kontrolą (część I Kasy Chorych).

²²⁹ GI-DP-024/219/03

²³⁰ GI-DP-024/53/03, GI-DP-024/80/03

GI-DP-024/532/03, GI-DP-024/796/03

o zakładach opieki zdrowotnej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 104 poz. 661 ze zm.), z dniem 1 stycznia 1999 r. zadania związane z prowadzeniem rejestrów usług medycznych stały się zadaniami Kas Chorych (obecnie Narodowego Funduszu Zdrowia). W świetle powyższych przepisów powstała wątpliwość, czy administratorem danych przetwarzanych w ramach terenowych rejestrów usług medycznych są podmioty wyznaczone przez wojewodów na podstawie stosownych zarządzeń, czy też Narodowy Fundusz Zdrowia. W ocenie Generalnego Inspektora to Fundusz jest administratorem danych. Narodowy Fundusz Zdrowia nie podziela jednakże stanowiska Generalnego Inspektora w tej sprawie. W okresie objętym sprawozdaniem postępowanie w przedmiotowej sprawie było jeszcze w toku.

Nowym istotnym z punktu widzenia ochrony danych osób ubezpieczonych, zagadnieniem, którym w 2003 r. zajmował się Generalny Inspektor, była sprawa formy przekazywania przez płatników do oddziałów Narodowego Funduszu Zdrowia zestawień obniżonych składek na ubezpieczenie zdrowotne²³¹. Przesyłanie szczegółowych danych osób ubezpieczonych drogą elektroniczną bądź pocztową bez zastosowania odpowiednich w tym zakresie zabezpieczeń, a podkreślenia wymaga, iż tych właśnie nie było, stwarzało zagrożenie dla prywatności osób, których dane dotyczyły. Generalny Inspektor wystąpił w związku z powyższym do Prezesa Funduszu o przedsięwzięcie efektywnych działań mających na celu zmianę istniejącego stanu²³². Narodowy Fundusz Zdrowia zapewnił, iż zmodyfikuje rozpowszechnioną aplikację NFZ-SKO w ten sposób, że eksportowany plik będzie zabezpieczony hasłem²³³. Ponadto wskazano, iż na stronie internetowej NFZ w miejscu, gdzie znajduje się opis formatu danych do przekazywania informacji o obniżonej składce, zostanie zamieszczone zalecenie zastosowania zabezpieczenia pliku z danymi hasłem. Zapewnienia NFZ nie zostały jednakże zrealizowane. Generalny Inspektor wystąpił w związku z powyższym ponownie o podjęcie działań zapewniających bezpieczeństwo przekazywanym danym²³⁴. NFZ poinformował, że trwają prace zmierzające do zapewnienia właściwego zabezpieczenia danych²³⁵. Generalny Inspektor mając na uwadze konieczność zapewnienia właściwego bezpieczeństwa danym osób ubezpieczonych skierował w tej sprawie wystąpienie do Przewodniczącej Sejmowej Komisji Zdrowia²³⁶.

²³¹ GI-DP-024/1167/03 Zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, płatnik składek przekazuje w formie elektronicznej, w terminie, o którym mowa w art. 29 ust. 1, do właściwego oddziału wojewódzkiego Funduszu zestawienie składek na ubezpieczenie zdrowotne, pobranych z uwzględnieniem obniżenia określonego w ust. 1, zawierające informację o wysokości tych składek, jeżeli były ustalane zgodnie z przepisami niniejszego rozdziału.

²³² Pismo Generalnego Inspektora do Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia (GI-DP-024/1167/03) z dnia 4 grudnia 2003 r.

²³³ Pismo Pełnomocnika Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 11 grudnia 2003 r. (CF/OIN/118/03/ABI/MK).

²³⁴ Pismo Generalnego Inspektora z dnia 13 lutego 2004 r. (GI-DP-024/1167/03).

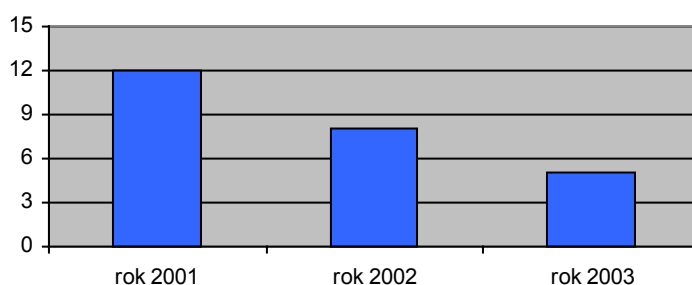
²³⁵ Pismo z dnia 29 marca 2004 r. (CF/OIN/59/04/ABI/MK).

²³⁶ Pismo Generalnego Inspektora z dnia 7 kwietnia 2004 r. (GI-DP-024/1167/03/738/04).

Podkreślenia wymaga, iż wątpliwości osób zwracających się z pytaniami budzą nie tyle przepisy ustawy o ochronie danych osobowych, co przepisy szczególne, odnoszące się do przetwarzania danych o stanie zdrowia. Pytania wynikają zatem głównie z nieznamomości tych właśnie regulacji prawnych. Interesujące, a zarazem zastanawiające jest to, iż pytania dotyczące np. dopuszczalności udostępniania dokumentacji medycznej kierowane były do Generalnego Inspektora głównie przez osoby, które z racji wykonywanych obowiązków powinny doskonale znać przepisy odnoszące się do przetwarzania danych pacjentów.

5. W podmiotach udzielających świadczeń zdrowotnych przeprowadzono 5 **kontroli** zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych.

Zestawienie statystyczne liczby kontroli przeprowadzonych przez Generalnego Inspektora u podmiotów należących do sektora służby zdrowia w 2001, 2002 i 2003 r.

Przeprowadzone kontrole wykazały, że podmiotom, które udzielają świadczeń zdrowotnych, najwięcej problemów przysparzała realizacja wymogów o charakterze formalnym²³⁷, organizacyjnym²³⁸, technicznym²³⁹ i personalnym²⁴⁰, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...). Częstym uchybieniem stwierdzanym w toku kontroli ww. podmiotów był np. brak ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych lub nie wpisanie do takiej ewidencji wszystkich osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych.

Na podstawie ustaleń kontrolnych należy krytycznie ocenić poziom spełnienia przez podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych wymogów określonych w przepisach ustawy o ochronie danych osobowych i rozporządzeniu. W szczególności dotyczy to stosowanych środków

²³⁷ np. brak instrukcji postępowania w sytuacji naruszenia ochrony danych osobowych i instrukcji zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych.

²³⁸ np. przechowywanie kopii awaryjnych w tych samych pomieszczeniach, w których przechowywane są zbiory danych eksploatowane na bieżąco.

²³⁹ np. niewyposażenie systemów informatycznych służących do przetwarzania danych osobowych pacjentów w mechanizmy uwierzytelnienia użytkownika i kontroli dostępu do danych oraz niezapewnianie przez te systemy odnotowania daty pierwszego wprowadzenia danych, identyfikatora użytkownika wprowadzającego dane i informacji komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione.

²⁴⁰ np. nie wyznaczenie administratora bezpieczeństwa informacji.

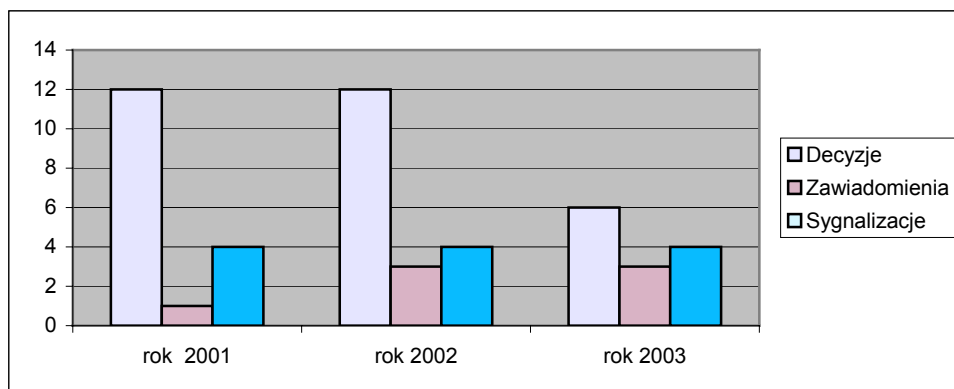
organizacyjnych i technicznych mających na celu ochronę przetwarzanych danych, które w kontrolowanych jednostkach zostały zastosowane w ograniczonym zakresie. Kontrole systemów informatycznych, w których przetwarzane były dane osobowe wykazały, że żaden system informatyczny nie był dostosowany w pełnym zakresie do wymogów rozporządzenia. Najwięcej uchybień dotyczyło braku spełnienia przez te systemy wymogów, o których mowa w § 16 pkt 1, pkt 3 i pkt 4 rozporządzenia²⁴¹. Większość z kontrolowanych systemów nie umożliwiała również udostępnienia na piśmie, w powszechnie zrozumiałej formie, treści danych o każdej osobie, której dane są przetwarzane, wraz z informacjami, o których mowa w § 16 rozporządzenia (§ 17 rozporządzenia). W przypadku kontrolowanych systemów sporządzenie stosownego wydruku było niemożliwe albo jego formy nie można było zakwalifikować jako powszechnie zrozumiałej. W przypadku podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych podjęcie działań mających na celu właściwe zabezpieczenie danych jest o tyle istotne, że podmioty te przetwarzają dane o stanie zdrowia, które na gruncie przepisów o ochronie danych osobowych korzystają ze szczególnej ochrony. Tymczasem, w poddanych kontroli podmiotach udzielających świadczeń zdrowotnych zarówno sposób zabezpieczenia dokumentacji medycznej, jak i systemów informatycznych służących do przetwarzania danych osobowych, nie zapewniał odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa przetwarzanych danych. Z niepokojem należy zatem wskazać, iż administratorzy danych z sektora służby zdrowia w dalszym ciągu - podobnie jak w latach ubiegłych – nie przestrzegają nie tylko wymagań technicznych określonych w rozporządzeniu, ale również wymagań organizacyjnych dotyczących właściwego zabezpieczania danych osobowych świadczeniobiorców. Brak odpowiednich środków finansowych, a niejednokrotnie także świadomości prawnej co do konieczności zastosowania odpowiednich rozwiązań powoduje, iż poziom ochrony danych w tym sektorze nie jest wystarczający. Ochrona danych osobowych pacjentów nie może być dłużej traktowana jako zło konieczne, tym bardziej, że w zbiorach prowadzonych przez podmioty z tego sektora gromadzone są dane osobowe, których przetwarzanie, co do zasady - wyrażonej przez ustawodawcę w art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych - jest zabronione.

5.1 W okresie sprawozdawczym Generalny Inspektor wydał 6 decyzji administracyjnych w sprawach przetwarzania danych przez jednostki organizacyjne służby zdrowia, w 3 przypadkach złożył zawiadomienie do organów ścigania w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa oraz skierował 4 sygnalizacje. W 2003 r. Generalny Inspektor

²⁴¹ § 16 pkt 1, pkt 3 i pkt 4. Dla każdej osoby, której dane są przetwarzane w systemie informatycznym, system ten powinien zapewniać odnotowanie: daty pierwszego wprowadzenia danych tej osoby, identyfikatora użytkownika wprowadzającego dane oraz informacji, komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione, jeśli przewidziane jest udostępnianie danych innym podmiotom, chyba że dane te traktuje się jako dane powszechnie dostępne.

złożył również 1 wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec osoby winnej dopuszczenia do uchybień.

Zestawienie liczby decyzji, zawiadomień o popełnieniu przestępstwa i sygnalizacji sporządzonych przez Generalnego Inspektora w roku 2003 i dla porównania – w latach 2001 i 2002.

E. Instytucje finansowe

12. Banki

Podobnie, jak w latach poprzednich, działalność banków była przedmiotem spraw prowadzonych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Podstawowym aktem prawnym regulującym przetwarzanie danych osobowych w omawianym sektorze jest ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.).

12.1 W roku 2003 do zaopiniowania przez Generalnego Inspektora skierowano 3 **projekty aktów prawnych** dotyczących działalności banków. W 2002 r. nie opiniowano projektów aktów prawnych z omawianego zakresu. W 2001 r. Generalnemu Inspektorowi przedłożono 6 projektów, uwagi zgłoszono do 2 z nich.

M.in. w 2003 r dokonywana była zmiana w przepisach ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.). W związku z wystąpieniem Związku Banków Polskich dotyczącym projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz o zmianie innych ustaw (druk sejmowy nr 2116)²⁴² Generalny Inspektor zakwestionował przedstawiony projekt przepisu art. 106b, który stanowił, iż: „1. W celu i zakresie niezbędnym do przeciwdziałania przestępstwom, o których mowa w art. 106a ust. 1, banki i bankowe izby gospodarcze mogą zbierać, przetwarzać i wymieniać informacje, w tym stanowiące tajemnicę

²⁴² Projekt przekazano pismem z dnia 5 grudnia 2003 r. znak: L-I-948/03, uwagi GIODO przekazano pismem z dnia 16 grudnia 2003 r. znak GGI-023-164/03/747

bankową oraz dane osobowe – bez zgody i wiedzy osób, których te informacje i dane dotyczą” ponieważ przepis w proponowanej postaci dawałby bankom i bankowym izbom gospodarczym uprawnienia do wykonywania operacji na danych osobowych i innych informacjach, bez zgody i wiedzy osób, których te informacje i dane dotyczą, tj. uprawnienia analogiczne do posiadanych przez organy ścigania²⁴³.

Negatywnie zaopiniowany został również przez Generalnego Inspektora projekt art. 106b ust. 2, który miał umożliwiać bankom i bankowym izbom gospodarczym dostęp do informacji i danych gromadzonych w publicznych rejestrach, zbiorach i ewidencjach. W polskim systemie prawnym takie uprawnienia mają z reguły prokuratura, policja oraz sądy, co wynika z zadań tych instytucji. Wskazane w uzasadnieniu do projektu przepisy art. 65 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t. j. Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.) i art. 9 w związku z art. 35 ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1505) nie uzasadniają przyznania bankom i izbom gospodarczym takich uprawnień. Najprostszym rozwiązaniem było przyjęcie proponowanego w art. 106a projektu obowiązku powiadamiania o wszelkich sytuacjach wątpliwych prokuratora, który decyduje o podjęciu odpowiednich działań władczych.

Wątpliwości budziła również dopuszczalność przekazywania uzyskiwanych na podstawie projektowanego przepisu art. 106b ust. 1 danych do bankowych izb gospodarczych. Przepis ten legalizował przetwarzanie informacji, w tym stanowiących tajemnicę bankową oraz danych osobowych przez podmioty, które nie mają prawnych podstaw do przetwarzania danych osobowych w związku z wykonywanymi czynnościami bankowymi. Jak podniósł Generalny Inspektor przepisy statuujące funkcjonowanie Związku Banków Polskich, czyli przepisy ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych (Dz. U. Nr 35, poz. 195 ze zm.) oraz Statutu Związku Banków Polskich nie legalizują pozyskiwania danych osobowych, w szczególności stanowiących tajemnicę bankową. Zasady przetwarzania danych osobowych nie mogą być także uregulowane w statucie, czy też regulaminie, które nie stanowią prawa powszechnie obowiązującego. Następstwem powyższego było stwierdzenie braku podstaw prawnych do uzyskiwania przez izby gospodarcze danych z rejestrów, zbiorów i ewidencji publicznych (art. 106b. ust. 2 projektu). Uwagi Generalnego Inspektora zostały uwzględnione

²⁴³ W polskim systemie prawnym tylko organy ścigania, ze względu na swą funkcję, uprawnione są do uzyskiwania informacji o osobach bez ich zgody i wiedzy, jednakże art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7 poz. 58 ze zm.), ogranicza tę możliwość do określonych, wskazanych w nim sytuacji. Należy podkreślić, iż uprawnienia organów ścigania do uzyskiwania danych bez wiedzy osoby, której dane dotyczą, są precyzyjnie limitowane ustawowo i uzasadnione pełnią funkcję w zakresie bezpieczeństwa publicznego; pozyskiwanie takich danych jest dopuszczalne jedynie w celach wykrywczych i identyfikacyjnych.

Zaakceptowana została propozycja nowelizacji Prawa bankowego, zawarta w art. 112b ustawy z dnia 4 marca 2004 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe, w postaci upoważnienia ustawowego banków do uzyskiwania danych osobowych zawartych w dokumentach tożsamości poprzez kopiowanie dokumentów. Dotychczasowe działania banków, polegające na kopiowaniu dokumentów tożsamości w celu potwierdzenia tożsamości klientów były kwestionowane w postępowaniach prowadzonych przez Generalnego Inspektora, ponieważ brak było podstaw prawnych do takich działań. Obecnie, zgodnie z brzmieniem przepisu wprowadzonego przepisami ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe „Banki mogą przetwarzać dla celów prowadzonej działalności bankowej informacje zawarte w dokumentach tożsamości osób fizycznych”. Uzyskiwanie przez banki danych osobowych zawartych w dokumentach tożsamości osób fizycznych odbywać będzie się bowiem na podstawie przepisu ustawowego stanowiącego jedną z przesłanek legalności przetwarzania danych osobowych, określonych w ustawie o ochronie danych osobowych (art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy).

12.2 W podmiotach sektora bankowego przeprowadzono 15 **kontroli** zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych. W roku 2002 i 2001 skontrolowano odpowiednio 19 i 5 podmiotów z tego sektora.

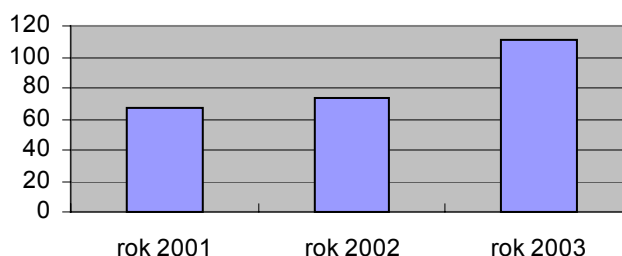
Przeprowadzone kontrole pozwalają pozytywnie ocenić poziom zastosowanych przez podmioty sektora bankowego środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę danych, w tym danych przetwarzanych przy użyciu systemów informatycznych. Jedynie bowiem w kilku przypadkach stwierdzono uchybienia polegające na niespełnieniu przez jednostki kontrolowane wszystkich wymogów o charakterze technicznym (przede wszystkim niezmiennianie haseł użytkowników systemu służącego do przetwarzania danych osobowych co najmniej raz na miesiąc oraz niezapewnianie przez te systemy odnotowania informacji komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępniane), formalnym (nieokreślenie budynków, pomieszczeń lub części pomieszczeń, tworzących obszar, w którym przetwarzane były dane osobowe z użyciem stacjonarnego sprzętu komputerowego) i organizacyjnym (brak automatycznego wyłączania ekranów monitorów stanowisk dostępu do danych osobowych po upływie ustalonego czasu nieaktywności użytkownika), o których mowa w rozporządzeniu w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...).

Jako przykład nowoczesnego rozwiązania zastosowanego w bankach w ramach infrastruktury informatycznej, zapewniającego jednocześnie wysoki poziom bezpieczeństwa danych, wskazać można moduły tzw. bankowości elektronicznej, które wykorzystywały internet jako środek do komunikowania się klientów z bankiem i wydawania dyspozycji wykonania operacji finansowych. Dostęp do takiego modułu klient uzyskiwał po podaniu identyfikatora i

odpowiadającego mu hasła. Dodatkowo w procesie autoryzacji klienta wykorzystywana była specjalna karta, tzw. token. Zastosowanie tego rodzaju rozwiązań w zakresie identyfikacji użytkownika w połączeniu z szyfrowaniem transmisji danych między komputerem klienta a bankiem uniemożliwiało osobom nieuprawnionym dostęp do rachunku klienta.

12.3 W roku sprawozdawczym znacząco zwiększyła się liczba **skarg** kierowanych na działalność banków.

Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie skarg dotyczących przetwarzania danych w sektorze bankowym.

Skargi dotyczyły głównie:

- 1) przetwarzania danych klientów w Systemie Międzybankowej Informacji Gospodarczej – Bankowym Rejestrze, prowadzonym przez Związek Banków Polskich z siedzibą w Warszawie (zwany dalej ZBP) oraz przez Biuro Informacji Kredytowej S.A. z siedzibą w Warszawie (zwane dalej BIK S.A.), w zbiorze o nazwie „Kredytobiorcy”, w tym w szczególności po wywiązaniu się kredytobiorcy z umowy kredytu,
- 2) zakresu danych osobowych przetwarzanych przez banki w stosunku do celu przetwarzania,
- 3) naruszenia tajemnicy bankowej,
- 4) żądania całkowitego usunięcia danych osobowych ze zbiorów banków, ZBP, BIK S.A.,
- 5) przetwarzania danych w celach marketingowych,
- 6) powierzenia przez administratora przetwarzania danych osobowych innemu podmiotowi.

Należy podkreślić, iż w wielu sprawach Generalny Inspektor informował skarżących o braku kompetencji do rozpatrzenia wniosku – sprawy te dotyczyły: nienależytego wykonania umowy rachunku bankowego,²⁴⁴ ingerowania w tok postępowania prokuratorskiego prowadzonego

²⁴⁴ GI-DS-430/269/03, GI-DS-430/546/03, GI-DS-430/602/03, GI-DS-430/727/03, GI-DS-430/702/03

w związku z wykorzystaniem danych do zawarcia umowy kredytu (bądź objęcie tego postępowania nadzorem)²⁴⁵ praw konsumenckich,²⁴⁶ okoliczności zwolnienia pracownika banku z powodu naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych,²⁴⁷ żądania wypłacenia odszkodowania za szkody moralne oraz objęcie nadzorem sprawy prowadzonej przez prokuraturę.²⁴⁸ W wielu przypadkach Generalny Inspektor informował skarżących o instytucji arbitra bankowego²⁴⁹.

Zagadnieniem niezwykle istotnym z punktu widzenia ochrony danych osobowych, rozpatrywanym w wyniku skargi skierowanej do Generalnego Inspektora, było zagadnienie terminu przechowywania danych po wygaśnięciu umowy kredytu i spłacie wszystkich zobowiązań. Wątpliwości Generalnego Inspektora budził okres przetwarzania danych osobowych w zbiorach prowadzonych przez BIK S.A. i ZBP, dla potrzeb udostępniania informacji innym bankom i instytucjom finansowym dokonującym oceny ryzyka kredytowego i gospodarczego, po wygaśnięciu umowy kredytu i spłacie wszystkich zobowiązań. Art. 105 ust. 4 Prawa bankowego nie precyzuje terminów przechowywania danych osobowych w tych zbiorach po wygaśnięciu zobowiązania. Natomiast regulaminy wprowadzone przez wymienione instytucje przewidują, w sytuacji problemów ze spłatą kredytu w trakcie trwania umowy, usunięcie danych osobowych ze zbioru prowadzonego przez ZBP po 2 latach od spłaty zadłużenia, a ze zbioru prowadzonego przez BIK S.A. po 7 latach od zamknięcia rachunku. W opinii Generalnego Inspektora regulamin nie może jednak stanowić podstawy do ograniczania przysługującego klientom banków prawa do ochrony dotyczących ich danych osobowych, ponieważ regulaminów, na podstawie których prowadzone są zbiory, nie można uznać za źródło prawa. W związku z powyższym Generalny Inspektor nakazał bankom usunięcie danych osób, które spłaciły kredyt w całości, ze zbiorów prowadzonych przez BIK S.A. i ZBP²⁵⁰.

W wyniku skarg Generalny Inspektor zajmował się również sprawami dotyczącymi ujawnienia informacji stanowiących tajemnicę bankową. W dwóch sprawach Generalny Inspektor wystąpił do organów ścigania z zawiadomieniem o popełnieniu przestępstwa – w jednej z nich (jeszcze nie rozstrzygniętej przez organy ścigania) informując, iż osoby odpowiedzialne za przetwarzanie danych osobowych w Banku Millennium S.A. z siedzibą w Warszawie oraz pośrednik obrotu nieruchomościami udostępnili umowę kredytu osobie pośredniczącej w kupnie mieszkania,²⁵¹ a w drugiej osoby odpowiedzialne za przetwarzanie danych w GE Capital Bank S.A.

²⁴⁵ GI-DS-430/350/03, GI-DS-430/202/03

²⁴⁶ GI-DS-430/182/03, GI-DS-430/727/03, GI-DS-430/372/03

²⁴⁷ GI-DS-430/75/03

²⁴⁸ GI-DS-430/202/03

²⁴⁹ GI-DS-430/237/03, GI-DS-430/269/03, GI-DS-430/602/03, GI-DS-430/727/03, GI-DS-430/651/03

²⁵⁰ GI-DS-430/245/03 GI-DS-430/356/03

²⁵¹ GI-DS-430/288/03

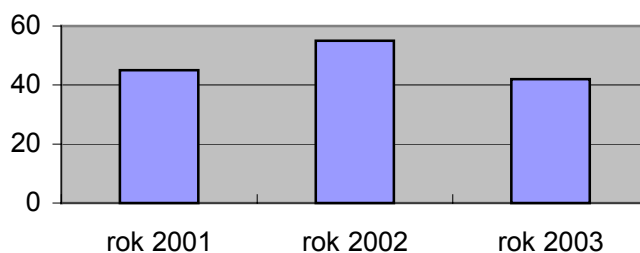
zsiedzibą w Gdańsku przekazały do BIK S.A. merytorycznie niepoprawne dane skarżącego.²⁵² W związku z drugą z tych spraw Generalny Inspektor wystąpił również do Prezesa ZBP bowiem, pomimo dokonania aktualizacji danych osobowych przez bank, Biuro Informacji Kredytowej S.A. przetwarzało dane skarżącego na tyle długo, że kolejny bank dysponujący nieprawdziwymi informacjami o skarżącym odmówił udzielenia mu kredytu. Na skutek tej interwencji, Prezes ZBP uznając zasadność wątpliwości Generalnego Inspektora, w porozumieniu z BIK S.A., zwrócił się do wszystkich banków uczestniczących w systemie wymiany informacji za pośrednictwem systemu BIK o podjęcie działań mających na celu zapewnienie prawidłowej realizacji obowiązków wynikających z ustawy i standardów bankowych.

Problemy sygnalizowane przez skarżących powstawały, podobnie jak w latach ubiegłych, na skutek błędów pracowników oraz błędów systemu. Podkreślić należy, iż reakcje zarządów banków na interwencje Generalnego Inspektora były natychmiastowe i stanowcze: karano pracowników winnych uchybień, także wypowiedziano umowę o pracę, a ponadto przeprowadzano dodatkowe szkolenia, wprowadzano zmiany systemowe w procesie przetwarzania danych osobowych, podejmowano działania w celu zgodnego z prawem przetwarzania danych osobowych. A zatem, co należy odnotować z satysfakcją, banki nie bagatelizowały sygnalizacji i wskazówek Generalnego Inspektora w zakresie stwierdzonych naruszeń przepisów o ochronie danych osobowych.

12.4 Do **rejestracji** Generalnemu Inspektorowi zgłoszono 35 zbiorów danych osobowych. W roku 2002 i 2001 banki zgłosiły odpowiednio 31 i 26 zbiorów danych. Większość zgłoszonych do rejestracji zbiorów dotyczyła klientów banków, a przetwarzanie danych odbywało się wyłącznie w systemie informatycznym.

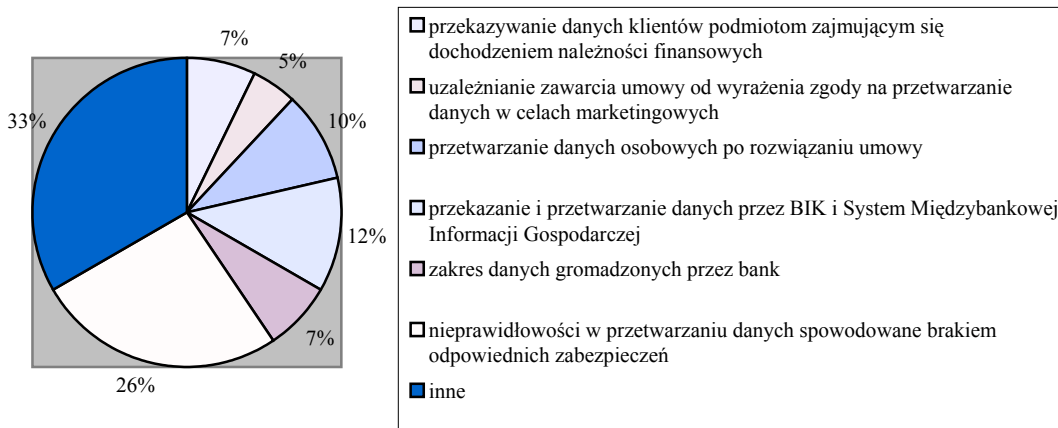
12.5 Do Generalnego Inspektora kierowane były także liczne **pytania** dotyczące dopuszczalności przetwarzania danych w sektorze bankowym.

Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie pytań kierowanych do Generalnego Inspektora w związku z przetwarzaniem danych w sektorze usług bankowych w ciągu trzech ostatnich lat.

²⁵² GI-DS-430/275/03

Pytania dotyczyły m.in.

Szereg pytań kierowanych przez banki do Generalnego Inspektora dotyczył obowiązku informacyjnego.

W świetle ustawy o ochronie danych osobowych administrator danych ma obowiązek poinformowania osoby, której dane dotyczą, o przysługujących jej prawach oraz podania jej informacji określonych w art. 32 i art. 33 ustawy; administrator danych w każdym przypadku powinien dołożyć należytej staranności, by informacje przekazane zostały wyłącznie podmiotowi danych. Wypełnienie obowiązku informacyjnego stanowi istotną gwarancję realizacji praw przysługujących każdemu. PKO Bank Polski S.A zwrócił się do Generalnego Inspektora z pytaniem o konieczność zachowania 30-dniowego terminu do udzielenia informacji osobie, której dane dotyczą, w sytuacji, gdy bank ma wątpliwości co do tożsamości osoby, która zwraca się z prośbą o uzyskanie informacji, o których mowa w art. 33 ustawy²⁵³. W związku z tym, że prawo to przysługuje osobie, której dane dotyczą - obowiązkiem administratora jest przekazanie tych informacji wyłącznie podmiotowi danych. W razie wątpliwości co do jego tożsamości konieczne jest podjęcie takich działań, które te wątpliwości usuną. Nie zmienia tego nawet okoliczność, że wskutek podjęcia takich działań nie będzie możliwe dochowanie terminu określonego w powyższym przepisie.

Interesującym pytaniem, było zagadnienie dopuszczalności w świetle ustawy o ochronie danych osobowych rejestracji wizerunku i linii papilarnych poprzez zainstalowanie przy niektórych wejściach do placówek banku tzw. „służ” dla klientów banku. Klienci mieliby wówczas możliwość wejścia na teren placówki dopiero po zarejestrowaniu ich wizerunku lub odcisków linii papilarnych²⁵⁴. Generalny Inspektor podkreślił, iż o ile - z punktu widzenia pewnego

²⁵³ GI-DP-24/563/03

²⁵⁴ GI-DP-024/59/03 W piśmie oświadczone, że rejestracja wizerunku i linii papilarnych osób wchodzących do placówek Banku uzasadniona jest ze względu na usprawiedliwiony interes Banku (zmniejszenie zagrożenia

usprawiedliwionego interesu Banku (ze względu na istniejące zagrożenia przestępstwami) – można uznać za zasadne przetwarzanie, we wskazany sposób, wizerunku osób wchodzących do placówek Banku, o tyle brak jest uzasadnienia dla przetwarzania danych w postaci linii papilarnych tych osób. Bank, jako administrator danych, obowiązany jest dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności obowiązany jest zapewnić, aby dane te były przetwarzane zgodnie z prawem²⁵⁵, a także merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane²⁵⁶. Przetwarzanie danych dotyczących zarówno wizerunku, jak i odcisku linii papilarnych klientów banku nie jest niezbędne dla realizacji zawartej z klientem umowy. Przepis art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy nie znajduje więc w tym przypadku zastosowania²⁵⁷. Trudno natomiast wywieść uprawnienie do pobierania przez Bank odcisków linii papilarnych z art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy. Przedstawione w piśmie argumenty - dotyczące przetwarzania informacji o liniach papilarnych osób wchodzących do placówek - stanowiły o interesie faktycznym Banku. Tymczasem ustawodawca wymaga, w przepisie art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy, by był to prawnie usprawiedliwiony cel i, co najważniejsze, by przetwarzanie danych nie naruszało praw i wolności osób, których dane dotyczą. Istniejące zagrożenie przestępstwami, zarówno wśród podmiotów prowadzących działalność bankową, jak i podmiotów prowadzących innego rodzaju działalność, nie stanowi podstawy legalności uzyskiwania odcisków linii papilarnych²⁵⁸. Względy bezpieczeństwa zarówno samego banku, jak i jego klientów są oczywiście istotnym argumentem w tej sprawie, jednakże pamiętać należy o prawach i wolnościach każdej osoby, której dane dotyczą. Pobieranie

przestępstwami na szkodę Banku) jak i w niektórych sytuacjach ze względu na interes klienta (umożliwienie identyfikacji w razie wątpliwości co do osoby dokonującej czynności i skutków czynności dla stosunków obligacyjnych między Bankiem i jego klientem). Jako podstawę prawną wskazano art. 23 ust. 1 pkt 3 i pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych, przetwarzanie danych dopuszczalne jest tylko wówczas, gdy jest niezbędne do wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów administratorów danych, o których mowa w art. 3 ust. 2, lub osób trzecich, którym są przekazywane te dane – a przetwarzanie danych nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą.

²⁵⁵ Art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych.

²⁵⁶ Art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych.

²⁵⁷ Zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych „Przetwarzanie danych osobowych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy jest konieczne dla realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą, jest jej stroną lub gdy jest to niezbędne do podjęcia koniecznych działań przed zawarciem umowy”.

²⁵⁸ Pobieranie odcisków linii papilarnych jest czynnością stosowaną najpowszechniej na gruncie procedury karnej oraz szeroko rozumianego prawa „policyjnego”. Zgodnie z przepisem art. 20 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58 ze zm.), Policja może pobierać, przetwarzać i wykorzystywać w celach wykrywczych i identyfikacyjnych informacje, w tym dane osobowe o osobach podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, nieletnich dopuszczających się czynów zabronionych przez ustawę jako przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego, osobach o nieustalonej tożsamości lub usiłujących ukryć swą tożsamość oraz o osobach poszukiwanych, także bez ich wiedzy i zgody, a w szczególności m.in. odciski linii papilarnych. Zaznaczyć należy przy tym, iż odciski linii papilarnych pobierane są w przypadkach ściśle określonych w tym przepisie. Ponadto, zgodnie z art. 308 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 ze zm.), w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem, prokurator albo Policja może m.in. pobrać odciski. Nawet Policja nie ma, na gruncie powołanych przepisów, uprawnień do pobierania odcisków linii papilarnych w celach prewencyjnych. Uprawnienie do dokonywania tego rodzaju czynności przyznane zostało Policji jedynie w celach wykrywczych i identyfikacyjnych, w przypadkach ściśle określonych przepisami prawa. Trudno więc uzasadnić praktykę gromadzenia odcisków linii papilarnych przez Bank samą zasadą bezpieczeństwa klientów.

odcisków linii papilarnych od każdej wchodzącej do placówki Banku osoby stanowiłoby istotne naruszenie praw i wolności. Zauważyć przy tym należy, iż praktyka ta byłaby stosowana m.in. w stosunku do osób będących aktualnie klientami Banku. Zaproponowane działania doprowadziłyby do tego, że klient, który chciałby nadal korzystać z usług banku, a jednocześnie nie chciałby, by pobierano od niego odcisk linii papilarnych, byłby zmuszony zrezygnować z usług Banku, lub też chcąc pozostać jego klientem musiałby pozwolić na pobieranie od niego odcisku linii papilarnych²⁵⁹. Tego rodzaju praktyka wydaje się niedopuszczalna z punktu widzenia prawa konsumenckiego.

12.6 W 2003 r. Generalny Inspektor wydał 59 decyzji administracyjnych dotyczących przetwarzania danych osobowych w omawianym sektorze, wystąpił z 18 sygnalizacjami w sprawie zgodnego z prawem przetwarzania danych do zarządów banków oraz organów nadzoru. W omawianym okresie Generalny Inspektor skierował do organu powołanego do ścigania przestępstw 2 zawiadomienia. W 2003 r. złożono też 8 wniosków o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego w stosunku do osób winnych dopuszczenia do uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych w sektorze bankowym. W roku 2002 i 2001 Generalny Inspektor wydał odpowiednio 23 i 45 decyzji administracyjnych, złożył 3 i 2 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa oraz skierował po 15 sygnalizacji wnosząc o dostosowanie praktyki do obowiązujących przepisów.

13. Zakłady ubezpieczeń

Rok 2003 był ostatnim rokiem obowiązywania ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (t. j. Dz. U. z 1996 r. nr 11, poz. 62 ze zm.). Z dniem 1 stycznia 2004 r. ustawa ta zastąpiona została ustawą o działalności ubezpieczeniowej uchwaloną przez Sejm dnia 22 maja 2003 r. (Dz. U. Nr 124, poz. 1151 ze zm.). Nowa ustawa zawiera szereg przepisów dotyczących przetwarzania danych przez zakłady ubezpieczeń mających na celu uporządkowanie i ujednolicenie dotychczasowych praktyk zakładów ubezpieczeń w tym zakresie.

13.1 W 2003 r. do zaopiniowania przez Generalnego Inspektora wpłynęło 47 **projektów aktów prawnych** dotyczących zakładów ubezpieczeń, do których Generalny Inspektor nie zgłaszał uwag.

²⁵⁹ Portugalski Rzecznik Ochrony Danych Osobowych wydał negatywną decyzję dotyczącą zastosowania (użycia) przez uniwersytet systemu biometrycznego zawierającego odciski linii papilarnych, w celu kontroli pilności i punktualności personelu. Decyzja ta została pozytywnie oceniona przez Grupę Art. 29 Dyrektywy 95/46/EC, funkcjonującą przy Komisji Europejskiej, co może wskazywać na kierunek oceny tego typu działań przez organy ochrony danych osobowych. Zaznaczyć przy tym należy, iż wykorzystywanie biometrii wiąże się z kwestią proporcjonalności i konieczności. Dane biometryczne, w tym odcisk linii papilarnych, nie powinny być zatem wykorzystywane, gdy nie jest to konieczne.

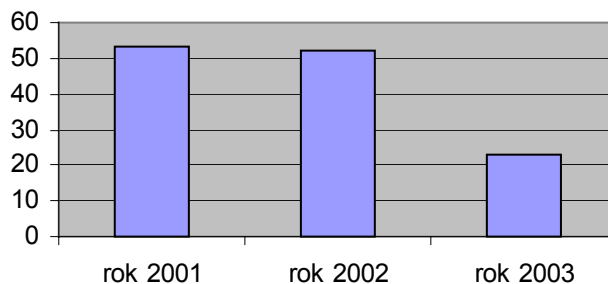
W roku 2002 i 2001 Generalnemu Inspektorowi przedłożono odpowiednio 3 i 10 projektów, do których uwag nie zgłoszono.

13.2 W okresie objętym sprawozdaniem do Generalnego Inspektora skierowane zostały 23 **skargi** dotyczące przetwarzania danych osobowych przez zakłady ubezpieczeń, co świadczy o zmniejszeniu liczby skarg na działalność zakładów ubezpieczeń. Wiele z tych skarg okazało się niezasadnych. W porównaniu z latami ubiegłymi nie odnotowano żadnych spraw związanych z przetwarzaniem danych osobowych w celach marketingowych, powtórzył się natomiast problem zabezpieczenia korespondencji, a także kwestie uzyskiwania i udostępniania danych osobowych. Zwiększyła się także ilość spraw dotyczących problemu przetwarzania danych osobowych na podstawie umów powierzenia.

Skargi dotyczyły m.in.:

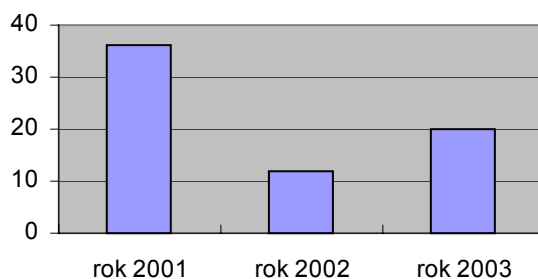
- 1) zakresu danych osobowych przetwarzanych przez zakład ubezpieczeń,
- 2) udostępnienia danych osobowych o stanie zdrowia podmiotom nieupoważnionym,
- 3) odmowy udostępnienia danych osobowych,
- 4) powierzenia przetwarzania danych osobowych.

Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie skarg, które wpłynęły do Generalnego Inspektora w trzech ostatnich latach²⁶⁰.

Dla przykładu wskazać można, iż PZU S.A. odmówił osobie poszkodowanej w wypadku komunikacyjnym udostępnienia danych osobowych pozwalających na identyfikację sprawcy wypadku²⁶¹. Na skutek interwencji Generalnego Inspektora przeprowadzono w PZU S.A. wewnętrzne postępowanie wyjaśniające i ustalono, iż odmowa była nieuzasadniona, a skarżącemu wyjaśniono, iż jako strona postępowania likwidacyjnego ma prawo dostępu do akt. Działania podjęte przez Generalnego Inspektora doprowadziły do udostępnienia skarżącemu danych osobowych, o które wystąpił.

13.3 Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie **pytań**, w których poruszano zagadnienia dotyczące przetwarzania danych osobowych przez zakłady ubezpieczeń.

²⁶⁰ Skargi skierowane w 2001 r. dotyczyły m.in. przetwarzania danych osób ubezpieczonych w celach marketingowych, zabezpieczenia korespondencji związanej z realizacją umowy ubezpieczenia, uzyskiwania i udostępniania danych, wyrażania zgody na przetwarzanie danych osobowych zawartych w dokumentacji medycznej dla potrzeb umowy ubezpieczenia, realizacji przez administratorów danych wobec osób ubezpieczonych obowiązków wynikających z przepisów ustawy oraz przetwarzania danych osobowych w związku ze zmianą akcjonariusza towarzystwa ubezpieczeniowego. W 2002 r. skargi dotyczyły głównie uzyskiwania i udostępniania danych osobowych oraz powierzenia przez administratora przetwarzania danych osobowych innemu podmiotowi.

²⁶¹ GI-DS-430/70/03

Pytania dotyczyły m.in.:

- 1) zakresu danych przetwarzanych przez zakłady ubezpieczeń, w tym danych szczególnie chronionych np. o stanie zdrowia osoby ubezpieczonej²⁶²,
- 2) dopuszczalności udostępnienia zakładom ubezpieczeń przez inne podmioty danych osobowych osób ubezpieczonych²⁶³.

Budzącym wiele wątpliwości pytających i mającym jednocześnie istotne znaczenie z punktu widzenia ochrony interesów osób ubezpieczonych zagadnieniem w okresie objętym sprawozdaniem był dostęp podmiotu danych do dokumentów prowadzonych przez zakład ubezpieczeń, w tym w szczególności do akt szkodowych²⁶⁴. Podkreślenia wymaga, iż problem ten został ostatecznie rozstrzygnięty w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej. Obowiązek udostępnienia osobom ubezpieczającym i ubezpieczonym informacji i dokumentów, które miały wpływ na ustalenie odpowiedzialności gwarancyjnej zakładu ubezpieczeń i wysokości odszkodowania lub świadczenia oraz prawo wglądu tych osób do akt szkodowych i sporządzania na swój koszt odpisów lub kserokopii dokumentów akt szkodowych wynika wprost z art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej. Do czasu wejścia w życie powołanej ustawy Generalny Inspektor informował osoby starające się o wgląd do takich akt o przysługującym im na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych prawie do podania przez administratora w powszechnie zrozumiałej formie treści dotyczących ich danych. W jednej ze spraw do Generalnego Inspektora zwrócono się z pytaniem o dopuszczalność odmowy udzielenia przez Inspektorat PZU S.A. w Gorzowie Wielkopolskim osobie poszkodowanej informacji o wysokości ustalonego przez komisję lekarską trwałego uszczerbku na zdrowiu²⁶⁵. Każda osoba, w stosunku do której prowadzone jest postępowanie o wypłatę odszkodowania, powinna mieć prawo wglądu do wszystkich dokumentów zgromadzonych w tym postępowaniu. Mając na uwadze ochronę interesów osób ubezpieczonych oraz brak wystarczającej regulacji prawnej w tym zakresie Generalny Inspektor zwrócił się w przedmiotowej sprawie do Rzecznika Ubezpieczonych o podjęcie działań zmierzających do zmiany praktyki stosowanej w tym zakresie przez zakłady ubezpieczeń.

²⁶²GI-DP-24/69/03, GI-DP-24/412/03, GI-DP-24/415/03, GI-DP-24/501/03, GI-DP-24/878/03, GI-DP-24/1001/03 Zagadnienie to było omawiane w Sprawozdaniu Generalnego Inspektora za 2002 r. w Części I, Rozdziale J Instytucje finansowe, Podrozdziale III Zakłady ubezpieczeń.

²⁶³GI-DP-24/740/03, GI-DP-24/802/03 Generalny Inspektor odpowiadał m.in. na pytanie skierowane przez Starostwo Powiatowe w Bartoszycach dotyczące możliwości udostępnienia zakładowi ubezpieczeń dokumentów, na podstawie których dokonano rejestracji pojazdu.

²⁶⁴GI-DP-24/248/03, GI-DP-24/815/03

²⁶⁵GI-DP-24/248/03

Zagadnieniem, które jest ciągle aktualne w działalności Generalnego Inspektora, jest zagadnienie dotyczące warunków zgodnego z prawem powierzenia przetwarzania danych innemu podmiotowi²⁶⁶. Dla przykładu wskazać można, iż Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie ING Nationale-Nederlanden S.A. z siedzibą w Warszawie, które pierwotnie zawarło z SMG/KRC Poland Media S.A. z siedzibą w Warszawie pisemną umowę zlecenia - na mocy której podmiot ten przetwarzał dane osobowe klientów Towarzystwa w celu przeprowadzenia badania zmierzającego do oceny poziomu ich satysfakcji – dopuściło do dalszego przetwarzania danych osobowych na podstawie ustnego porozumienia z SMG/KRC. Generalny Inspektor ustalił, że dane przekazane przez Towarzystwo, czasowo przetwarzane były na podstawie ustnego porozumienia pomiędzy spółkami. Działanie to potwierdzenie na piśmie znalazło dopiero po czterech miesiącach. Generalny Inspektor wystąpił w tej sprawie do Przewodniczącego Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych o objęcie szczególnym nadzorem działań Towarzystwa, celem ochrony praw osób ubezpieczonych oraz eliminacji podobnych zdarzeń w przyszłości. Organ nadzoru wskazał Towarzystwu, iż dla zagwarantowania należytego poziomu bezpieczeństwa danych osobowych klientów Zakładu niezbędne jest, aby zawierając umowy o powierzenie przetwarzania danych osobowych, zakład ubezpieczeń stosował wyłącznie formę pisemną²⁶⁷. Zapewniono też, iż organ nadzoru przeprowadzając kontrole zakładów ubezpieczeń będzie sprawdzał prawidłowość postępowania zakładów w powyższym zakresie.

13.4 W omawianym okresie - tak jak w roku 2002 - w zakładach ubezpieczeń przeprowadzone zostały 3 **kontrole** zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych.

W 2001 r. w podmiotach z tego sektora przeprowadzono 7 kontroli.

Kontrole potwierdziły, iż zakłady ubezpieczeń najwięcej problemów miały z wykonaniem wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie określenia podstawowych warunków

²⁶⁶ Zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych „Administrator danych może powierzyć innemu podmiotowi, w drodze umowy zawartej na piśmie, przetwarzanie danych”. Zgodnie z ust. 2 „Podmiot, o którym mowa w ust. 1, może przetwarzać dane wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w umowie”. Zgodnie z ust. 3 „Podmiot, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany przed rozpoczęciem przetwarzania danych do podjęcia środków zabezpieczających zbiór danych, o których mowa w art. 36-39”. Zgodnie z ust. 4 „W przypadkach, o których mowa w ust. 1 – 3, odpowiedzialność za przestrzeganie przepisów niniejszej ustawy spoczywa na administratorze danych, co nie wyłącza odpowiedzialności podmiotu, który zawarł umowę, za przetwarzanie danych niezgodnie z tą umową”.

²⁶⁷ Zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych „Administrator danych może powierzyć innemu podmiotowi, w drodze umowy zawartej na piśmie, przetwarzanie danych”. Zgodnie z ust. 2 „Podmiot, o którym mowa w ust. 1, może przetwarzać dane wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w umowie”. Zgodnie z ust. 3 „Podmiot, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany przed rozpoczęciem przetwarzania danych do podjęcia środków zabezpieczających zbiór danych, o których mowa w art. 36-39”. Zgodnie z ust. 4 „W przypadkach, o których mowa w ust. 1-3, odpowiedzialność za przestrzeganie przepisów niniejszej ustawy spoczywa na administratorze danych, co nie wyłącza odpowiedzialności podmiotu, który zawarł umowę, za przetwarzanie danych niezgodnie z tą umową”.

technicznych i organizacyjnych (...). Systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych nie zapewniały bowiem odnotowania dla każdej osoby, której dane były przetwarzane w systemie, informacji komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione oraz nie umożliwiły udostępnienia na piśmie, w formie powszechnie zrozumiałej, treści danych o każdej osobie, wraz z informacjami, o których mowa w § 16 powołanego rozporządzenia.

Przeprowadzone kontrole zakładów ubezpieczeń wykazały również inne uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych. W szczególności dotyczyły one niedopełnienia obowiązku poinformowania wszystkich klientów o celu zbierania danych, braku podstawy prawnej do przetwarzania danych osób, z którymi nie została zawarta umowa ubezpieczenia oraz do przetwarzania danych osobowych na etapie przedstawiania oferty zakładu ubezpieczeniowego, niezgłoszenia do rejestracji Generalnemu Inspektorowi zbioru danych potencjalnych klientów, a także przetwarzania danych osobowych w zakresie szerszym, niż było to niezbędne do realizacji celu przetwarzania danych.

13.5 Zakłady ubezpieczeń zgłosiły **do rejestracji** 16 zbiorów danych osobowych. Stanowi to wzrost o 45,4 % w porównaniu do roku 2002 oraz spadek o 27,3 % w porównaniu do roku 2001. W zgłaszanych do rejestracji zbiorach przetwarzane były dane klientów, którzy zawarli umowy ubezpieczenia²⁶⁸, dane osób poszkodowanych²⁶⁹, osób kontaktowych²⁷⁰ oraz gości hotelowych²⁷¹.

W 2003 roku zakończyła się rozpoczęta jeszcze w 1999 r. sprawa dotycząca zbioru danych osobowych zgłoszonego do rejestracji Generalnemu Inspektorowi przez podmiot o nazwie Holodata Technologies GmbH z siedzibą w Lehtre (Niemcy), reprezentowany przez Pana Richarda Martin²⁷². W toku postępowania rejestracyjnego Prokuratura Okręgowa w Katowicach poinformowała Generalnego Inspektora o prowadzonym „w sprawie bezprawnego wejścia w posiadanie i przetworzenia danych osobowych klientów PZU S.A.” postępowaniu przygotowawczym. W związku z tym, że zakończenie postępowania przez Generalnego Inspektora uzależnione było od rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego, tj. dokonania przez inny organ oceny zgodności z prawem przetwarzania danych osobowych przez Pana Richarda Martin i Holodata Technologies GmbH, Generalny Inspektor zawiesił z urzędu postępowanie administracyjne. Z nadesłanej przez PZU S.A. w dniu 26 października 2001 r. kopii wyroku Sądu Apelacyjnego 13 Senat Cywilny w Celle (Niemcy) z dnia 16 sierpnia 2001 r. wynikało, że Pan Richard Martin i Holodata Technologies GmbH przetwarzają dane osobowe w zgłoszonym do rejestracji zbiorze niezgodnie z prawem,

²⁶⁸ Np. zgłoszenie z dnia 13 stycznia 2003 r. (nr R 000019/03).

²⁶⁹ Np. zgłoszenie z dnia 19 września 2003 r. (nr R 001494/03).

²⁷⁰ Np. zgłoszenie z dnia 25 listopada 2003 r. (nr R 002024/03).

²⁷¹ Zgłoszenie z dnia 7 października 2003 r. (nr R 001663/03).

²⁷² Zgłoszenie z dnia 28 października 1999 r.

wobec czego sąd zakazał tym podmiotom sprzedaży osobom trzecim, udostępniania, kopiowania lub wykorzystywania w jakimkolwiek celu danych otrzymanych od PZU S.A. lub podmiotu o nazwie CERPO. Ponadto Sąd nakazał Panu Richardowi Martin i Holodata Technologies GmbH udzielenie PZU S.A. informacji o dotychczasowych działaniach, w tym informacji o tym komu ewentualnie dane zostały sprzedane, poprzez sporządzenie listy nazwisk i adresów odbiorców wraz z zakresem udostępnionych danych, a także zniszczenie znajdujących się w ich posiadaniu kopii baz danych. W dniu 6 listopada 2002 r. PZU S.A. przesłał do Biura Generalnego Inspektora kopię postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie VII Wydział Cywilny i Rejestrowy z dnia 11 września 2002 r. Postanowieniem tym Sąd Okręgowy nadał klauzulę wykonalności postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 maja 2002 r. stwierdzającego wykonalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wyroku Sądu Apelacyjnego 13 Senat Cywilny w Celle (Niemcy) wydanego w dniu 16 sierpnia 2001 r. W związku z rozstrzygnięciem przez Sąd Apelacyjny 13 Senat Cywilny w Celle (Niemcy) zagadnienia wstępnego będącego podstawą zawieszenia postępowania, Generalny Inspektor podjął postępowanie w niniejszej sprawie²⁷³ i odmówił rejestracji zbioru danych oraz nakazał usunięcie danych z tego zbioru²⁷⁴.

Administratorzy danych w sposób właściwy wypełniali wnioski rejestracyjne, jedynie w kilku przypadkach stwierdzono drobne uchybienia w tym zakresie.

13.6 W 2003 roku Generalny Inspektor wydał 9 decyzji administracyjnych oraz skierował 13 wystąpień do zarządów zakładów ubezpieczeń oraz organów nadzoru. W 2002 roku Generalny Inspektor wydał 12 decyzji administracyjnych, złożył 1 zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa i skierował 2 sygnalizacje wskazujące na konieczność dostosowania praktyki do obowiązujących przepisów. W 2001 roku wydano 13 decyzji, złożono 3 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i wystąpiono z 2 sygnalizacjami.

14. Inne instytucje finansowe

W okresie sprawozdawczym rozpatrywane były także sprawy związane z przetwarzaniem danych osobowych przez inne instytucje finansowe, takie, jak pośrednicy ubezpieczeniowi, fundusze inwestycyjne, powszechne towarzystwa emerytalne, czy firmy windykacyjne. W szczególności w odniesieniu do tych ostatnich podmiotów, wątpliwości co do legalności przetwarzania danych osobowych (uzyskiwania danych od innych podmiotów) były przedmiotem licznych skarg od obywateli.

²⁷³ (GI-DRZDO/POST/1/03)

²⁷⁴ (GI-DRZDO/401/DEC/0010220/99-93/03)

14.1 W okresie objętym sprawozdaniem do Generalnego Inspektora wpłynęło do zaopiniowania 15 **projektów aktów prawnych** dotyczących działalności instytucji finansowych. W przypadku 4 projektów zaproponowane regulacje wzbudziły wątpliwości z punktu widzenia przepisów

o ochronie danych osobowych. W 2002 r. Generalnemu Inspektorowi przedłożono 3 projekty, do 1 z nich zgłoszono uwagi. W 2001 r. do zaopiniowania wpłynęły 24 projekty aktów prawnych, uwagi zgłoszono do 3 projektów.

Wątpliwości Generalnego Inspektora wzbudził poselski projekt ustawy o sekurytyzacji²⁷⁵, zwłaszcza przepis art. 13 ust. 5 przedłożonego projektu. W przepisie zaproponowano zmiany w art. 23 ust. 4 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych poprzez dodanie do niego słów „lub innych roszczeń cywilno lub publicznoprawnych w stosunku do osób fizycznych”. Zmiana dotyczyć miała także ust. 4 art. 47 ustawy o ochronie danych osobowych, który – zgodnie z nowelizacją miałby brzmieć : „Dozwolone jest przekazanie danych osobowych za granicę, jeżeli przeniesienie tych danych związane jest z przeniesieniem praw majątkowych, z których wynikają zobowiązania osób fizycznych, a przeniesienie tych praw majątkowych związane jest z przeprowadzeniem transakcji sekurytyzacyjnej” - w rozumieniu przedłożonego projektu – „oraz jeżeli inicjator, mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zapewni zachowanie przez emitenta papierów wartościowych przynajmniej takiej ochrony danych osobowych, jaka obowiązuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. O zamiarze przekazania danych osobowych za granicę inicjator miałby informować Generalnego Inspektora, który w terminie 7 dni od daty zawiadomienia go o zamiarze przekazania danych osobowych za granicę mógłby zgłosić sprzeciw i wszcząć z urzędu postępowanie w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie danych osobowych za granicę. Generalny Inspektor mógłby zakazać przekazania danych osobowych za granicę, jeżeli prawo kraju siedziby emitenta papierów wartościowych nie zapewniałoby odpowiedniej ochrony praw osobowych a inicjator nie przejąłby odpowiedzialności za przestrzeganie przez emitenta obowiązków zapewniających ochronę danych osobowych w zakresie nie mniejszym niż to wynika z przepisów prawa polskiego.” Ponadto, ustęp 5 został dodany w drodze autopoprawki niwelującej niezgodność cytowanego powyżej art. 47 ust. 4 projektu z Dyrektywą 95/46/WE (art. 1 ust. 2 wskazanej Dyrektywy). Przepis ten stanowi, iż „Kompetencja Generalnego Inspektora do zakazania, przekazania danych osobowych za granicę nie dotyczy przekazania tych danych do kraju członkowskiego Unii Europejskiej.”

²⁷⁵ Projekt przekazano pismem z dnia 19 listopada 2003 r. znak: FI/PKB/BM6-11495/03, uwagi GIODO pismo z dnia 19 listopada 2003 r. znak: GGI-023-284/03/697

W związku z treścią zaproponowanych zmian ustawy o ochronie danych osobowych wskazano, iż są one nieuzasadnione, ponieważ wprowadzają szczegółowe i częściowe rozwiązania do przepisów, mających charakter – tak jak i cała ustawa – ogólny. Rozszerzenie przepisu art. 23 ust. 4 pkt 2 poprzez dodanie przytoczonych powyżej słów jest niecelowe, ponieważ zgodnie z ustawową treścią tego przepisu przetwarzanie danych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy jest to niezbędne do wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów administratorów danych, którymi jest w szczególności dochodzenie roszczeń z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej (art. 23 ust. 1 pkt 5 w związku z ustępem 4 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych). Zastosowanie tego przepisu jest bardzo szerokie, dotyczy ono m. in. dochodzenia roszczeń sądowych i nie tylko²⁷⁶. Podobny problem dotyczył treści projektowanego art. 47 ust. 4 i 5, ponieważ wprowadza on również zbędne uszczegółowienie procedur przekazywania danych osobowych za granicę, w przypadku (w projekcie użyto pojęcia „przeniesienie danych”) przekazywania danych związanego z przeniesieniem praw majątkowych, z których wynikają zobowiązania osób fizycznych a przeniesienie tych praw wiąże się z przeprowadzeniem transakcji sekurytyzacyjnej. Ustawa o ochronie danych osobowych w rozdziale dotyczącym przekazywania danych osobowych za granicę zawiera regulacje o charakterze ogólnym i nie odnosi się do konkretnych stanów faktycznych. Zawiera jednak dwa przepisy dopuszczające przekazanie danych za granicę, jeżeli: jest ono niezbędne do wykonania umowy zawartej, w szczególności pomiędzy administratorem danych a osobą, której dane dotyczą, lub jest podejmowane na jej życzenie - art. 47 ust. 3 pkt 2, a także, gdy umowa ta zawarta jest w interesie osoby, której dane dotyczą, pomiędzy administratorem danych a innym podmiotem - art. 47 ust. 3 pkt 3 ustawy. Przekazanie danych osobowych emitenta za granicę w związku z transakcją sekurytyzacyjną mogłoby więc następować na podstawie wskazanych powyżej przesłanek dotyczących konkretnej umowy.

14.2 W 2003 r. w takich podmiotach jak pośrednicy ubezpieczeniowi, fundusze inwestycyjne, powszechne towarzystwa emerytalne i firmy windykacyjne przeprowadzono 16 **kontroli** zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych. W roku 2002 i 2001 przeprowadzono odpowiednio 18 i 15 kontroli.

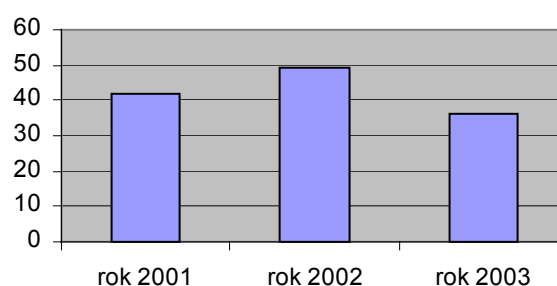
Na podstawie wyników kontroli należy pozytywnie ocenić sposób realizacji przez jednostki kontrolowane wymogów wynikających z przepisów o ochronie danych osobowych. Przeprowadzone kontrole w ośmiu przypadkach wykazały bowiem, że w zakresie objętym kontrolą jednostki kontrolowane nie naruszały przepisów o ochronie danych osobowych. Natomiast w toku

²⁷⁶ Zamysłem ustawodawcy było stworzenie regulacji o charakterze ogólnym i uniwersalnym, wszelkie wyliczenia są przykładowe, nie stanowią zatem katalogu zamkniętego, tak więc można przyjąć, iż obecna redakcja tego przepisu umożliwia dochodzenie roszczeń cywilno lub publicznoprawnych – w stosunku do osób fizycznych i nie wymaga odrębnego uregulowania tej kwestii.

pozostałych kontroli stwierdzone uchybienia najczęściej dotyczyły niewykonania obowiązków, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...), w tym obowiązków o charakterze technicznym (m.in. systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych nie zapewniały odnotowania dla każdej osoby, której dane były przetwarzane w systemie, daty pierwszego wprowadzenia danych, identyfikatora użytkownika wprowadzającego dane i informacji komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione).

14.3 Towarzystwa funduszy inwestycyjnych, fundusze inwestycyjne, podmioty świadczące usługi pośrednictwa finansowego, kredytowego i ubezpieczeniowego w 2003 r. zgłosiły **do rejestracji** Generalnemu Inspektorowi 36 zbiorów danych osobowych.

Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie zbiorów zgłoszonych przez te podmioty w ostatnich trzech latach.

14.4 W omawianym okresie sprawozdawczym do Generalnego Inspektora skierowano 15 **pytań** dotyczących przetwarzania danych przez fundusze emerytalne²⁷⁷ i Urząd Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych²⁷⁸. W roku 2002 i 2001 wpłynęło odpowiednio 18 i 5 pytań dotyczących przetwarzania danych osobowych przez podmioty z omawianego sektora.

Jednym z problemowych zagadnień budzącym wątpliwości pytających było w okresie sprawozdawczym udostępnianie danych osobowych. Dla przykładu wskazać można, iż jedna ze spraw dotyczyła udostępniania dokumentu zawierającego dane osobowe członka funduszu OFE „DOM” tylko osobie, która stawia się osobiście w celu jego odebrania lub zwróci się o jego wydanie z pisemną prośbą z notarialnie poświadczonym podpisem.²⁷⁹ Sprawa ta wywołała liczne wątpliwości zarówno osób ubezpieczonych, jak i Rzecznika Ubezpieczonych. W przedmiotowej sprawie Generalny Inspektor wskazał, iż sposób udostępniania danych przez administratora

²⁷⁷ GI-DP-24/24/03, GI-DP-24/84/03, GI-DP-24/402/03

²⁷⁸ GI-DP-24/84/03, GI-DP-24/402/03

²⁷⁹ GI-DP-24/24/03, GI-DP-24/84/03

powinien być dostosowany do wymogów art. 36 ustawy o ochronie danych osobowych²⁸⁰. Ustawa o ochronie danych osobowych nie reguluje technicznych aspektów udostępniania danych, a zatem sposób ustalenia tożsamości osoby, której dane są udostępniane, nie może być rozstrzygnięty na gruncie jej przepisów. Generalny Inspektor zaznaczył jednak, iż środki stosowane przez OFE „DOM” w celu zabezpieczenia danych przed ich udostępnieniem osobom nieuprawnionym są współmierne do zakresu udostępnianych danych. Umowy o członkostwo w funduszu emerytalnym zawierają bowiem bardzo szeroki zakres danych. Niejednokrotnie są to dane nie tylko członka funduszu, ale również osoby upoważnionej do odbioru środków zgromadzonych w funduszu na wypadek śmierci członka.

14.5 W 2003 r. do Generalnego Inspektora wpłynęło 69 **skarg** na podmioty z tego sektora, przy czym aż 63 skargi dotyczyły przetwarzania danych osobowych przez firmy windykacyjne. W 2002 r. do Generalnego Inspektora wpłynęło 26 skarg, w tym 24 skargi dotyczyły przetwarzania danych przez podmioty zajmujące się windykacją należności, w 2001 r. do Generalnego Inspektora skierowano 20 skarg dotyczących przetwarzania danych przez podmioty z omawianego sektora. Sprawy, które wpłynęły do Generalnego Inspektora w okresie objętym sprawozdaniem dotyczyły m.in. przekazywania danych osobowych podmiotom z grupy kapitałowej, powierzenia przetwarzania danych osobowych, niedopełniania obowiązku informacyjnego. W 2003 r. szczególnie często sygnalizowany był problem legalności działania firm windykacyjnych. W licznych skargach skarżący kwestionowali legalność przetwarzania danych przez firmy windykacyjne, które uzyskiwały dane byłych klientów innych firm na skutek cesji wierzytelności²⁸¹. Podkreślenia wymaga, iż eskalacja tego problemu nastąpiła na przełomie 2003 i 2004 roku.

Jako przykład wskazać można skargę dotyczącą legalności udostępnienia danych osobowych firmie P.R.E.S.C.O. Sp. z o.o. z siedzibą w Pile²⁸². W sprawie tej Generalny Inspektor wskazał, że przepis art. 509 Kodeksu cywilnego nie stanowi przesłanki do przeniesienia przez podmiot gospodarczy wierzytelności na osobę trzecią - P.R.E.S.C.O. Sp. z o.o. z uwagi na sprzeczność umowy cesji wierzytelności z przepisami art. 385³ pkt 5 i art. 385¹ § 1 Kodeksu

²⁸⁰ Art. 36 ustawy o ochronie danych osobowych „Administrator danych jest obowiązany do zastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, a w szczególności powinien zabezpieczyć dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy, zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem”.

²⁸¹ Szeroko na temat przekazywania danych osobowych firmom windykacyjnym w rozdziale G Telekomunikacja. Przedmiotem skarg kierowanych do Generalnego Inspektora było najczęściej bowiem przekazywanie danych osobowych tego rodzaju podmiotom przez operatorów świadczących usługi telekomunikacyjne.

²⁸² GI-DS-430/603/03

cywilnego²⁸³. Skarżący zawarł bowiem umowę jako konsument w rozumieniu art. 22¹ Kodeksu cywilnego, a jednocześnie nie wyrażał zgody na przeniesienie praw przysługujących wierzycielowi z tej umowy na inny podmiot. Przelew wierzytelności przysługującej wobec konsumenta podlega szczególnym zasadom i stanowi wyjątek od art. 509 § 1 Kodeksu cywilnego. Takie stanowisko Generalnego Inspektora podzielił również Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Generalny Inspektor wydał wobec Polkomtel S.A. decyzje nakazujące nieudostępnianie danych osobowych skarżących, natomiast podmiotowi, który nabył wierzytelności, nakazał usunięcie danych osobowych²⁸⁴. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2004 r. sprawy ze skargi P.R.E.S.C.O. Sp. z o.o. na decyzję Generalnego Inspektora w przedmiocie nakazania usunięcia danych osobowych skargę oddalił²⁸⁵.

Zaznaczyć należy przy tym, iż w sytuacji, gdy dochodzenie wierzytelności przez firmy windykacyjne i w związku z tym udostępnianie danych osobowych innym podmiotom następowało na skutek udzielenia pełnomocnictwa do działania w imieniu wierzyciela, podstawą przetwarzania danych było powierzenie przetwarzania danych, tj. działanie zgodne z art. 31 ustawy o ochronie danych osobowych. Przykładem takiej sprawy może być skarga związana z rzekomym naruszeniem prawa²⁸⁶, w toku wyjaśniania której okazało się, że przetwarzanie danych związane było z powierzeniem przetwarzania na podstawie art. 31 ustawy. Generalny Inspektor uznał, że skarga dotycząca żądania usunięcia danych i uznania za bezprawne przekazanie ich do P.R.E.S.C.O. Sp. z o.o. jest niezasadna, gdyż dane zostały przekazane firmie windykacyjnej, w celu dochodzenia roszczeń finansowych podmiotu gospodarczego wskutek niewywiązywania się klienta z zawartej umowy²⁸⁷.

Spośród innych skarg, jedną z interesujących spraw była sprawa nieuprawnionego udostępnienia danych osobowych²⁸⁸. Komisja Papierów Wartościowych i Giełd z siedzibą w Warszawie przekazała dane osobowe skarżącego - pochodzące ze złożonego przez niego wniosku o

²⁸³ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.) w art. 509 ustanawia ogólną zasadę dopuszczalności cesji wierzytelności, jednakże wyjątkiem od tej zasady jest art. 385³, który w pkt. 5 stanowi, iż w razie wątpliwości uważa się za niedozwolone takie postanowienia umowne, które w szczególności zezwalają kontrahentowi konsumenta na przeniesienie praw i przekazanie obowiązków wynikających z umowy bez zgody konsumenta.

²⁸⁴ GI-DEC-DS-1/03/1,2, GI-DEC-DS-4/03/10,11, GI-DEC-DS-5/03/12,13, GI-DEC-DS-11/03/26,27, GI-DEC-DS-12/03/24,25, GI-DEC-DS-13/03/30,31, GI-DEC-DS-14/03/28,29, GI-DEC-DS-15/03/32,33, GI-DEC-DS-16/03/34,35, GI-DEC-DS-42/03/134,135, GI-DEC-DS-43/03/136,137, GI-DEC-DS-56/03/184,185, GI-DEC-DS-57/03/186,187, GI-DEC-DS-58/03/188,189, GI-DEC-DS-59/03/190,191, GI-DEC-DS-73/03/260,261, GI-DEC-DS-97/03/338,339

²⁸⁵ Wyrok WSA z dnia 4 marca 2004 r. o sygn. akt II SA 1603/03 (GI-DEC-DS - 56/03/184).

²⁸⁶ GI-DS-430/639/03

²⁸⁷ Działania takie są dopuszczalne na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 3 i ust. 4 pkt 2 ustawy oraz art. 31 ustawy. Całkowite usunięcie danych osobowych ze zbioru operatora nie jest możliwe ze względu na przepisy ustawy o rachunkowości i zasobie archiwalnym i archiwach, a świadczenie usług telekomunikacyjnych można reklamować na podstawie przepisów ustawy Prawo telekomunikacyjne i przepisów wykonawczych lub wystąpić z powództwem cywilnym.

²⁸⁸ GI-DS-430/435/03

przystąpienie do egzaminu na maklera towarowego - Związkowi Maklerów i Doradców z siedzibą w Warszawie. Choć skarżący nie wyrażał zgody na przekazanie jego danych osobowych osobom trzecim, Komisja przekazała te informacje Związkowi, który z kolei wystąpił do skarżącego (telefonicznie) z propozycją udziału w kursie przygotowującym do egzaminu. Generalny Inspektor wystąpił w tej sprawie do Przewodniczącego Komisji z wnioskiem o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec osób odpowiedzialnych za udostępnienie danych pomimo braku przesłanki legalności do takiego działania w przepisach ustawy. Komisja nie uznała kwestionowanego działania za naruszające prywatność skarżącego. Generalny Inspektor podtrzymał swoje stanowisko w tej sprawie i przeprowadził kontrolę zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami ustawy w siedzibie Związku Maklerów i Doradców.

W 2003 r. - tak jak w latach ubiegłych - wśród spraw dotyczących przetwarzania danych osobowych przez instytucje finansowe (inne niż banki i zakłady ubezpieczeń) powtórzył się problem niedopełniania obowiązku informacyjnego, przetwarzania danych osobowych w celu marketingowym i legalności przetwarzania danych osobowych.

14.6 Generalny Inspektor w 2003 r. wydał 30 decyzji administracyjnych w stosunku do podmiotów z tego sektora, przy czym 14 z nich odnosiło się do podmiotów zajmujących się windykacją należności. W 2003 r. Generalny Inspektor złożył 5 zawiadomień o popełnieniu przestępstwa, w tym 2 z nich dotyczyły popełnienia przestępstwa w związku z nabyciem wierzytelności przez podmiot zajmujący się windykacją należności. W 2003 r. Generalny Inspektor wystąpił z 1 sygnalizacją wskazując na konieczność zmiany praktyki. W 2002 i 2001 r. wydano odpowiednio 11 i 6 decyzji administracyjnych, złożono 2 i 3 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. W 2002 r. skierowano 1 sygnalizację.

F. Telekomunikacja

Tak, jak w latach poprzednich sprawy z zakresu telekomunikacji stanowiły znaczny odsetek zarówno skarg, jak i pytań o interpretację kierowanych do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Sprawy rozpatrywane były w oparciu o przepisy ustawy o ochronie danych osobowych w związku z ustawą z dnia 21 lipca 2000 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 73, poz. 852 ze zm.).

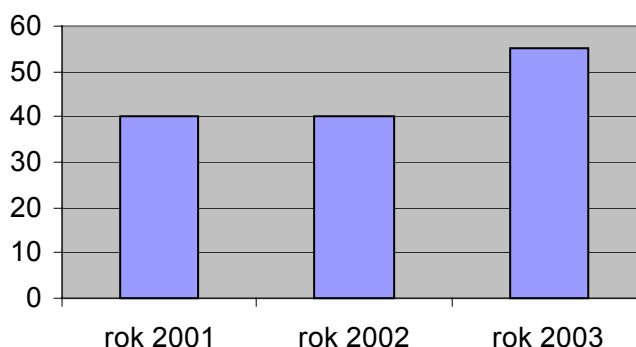
1. W 2003 r. do Generalnego Inspektora wpłynął do zaopiniowania 1 **projekt aktu prawnego** dotyczącego telekomunikacji. Rozpoczęły się bowiem prace nad nową ustawą Prawo telekomunikacyjne dostosowującą ją do regulacji europejskich²⁸⁹. W 2002 r. do zaopiniowania

²⁸⁹ GGI-001-4/03/814.

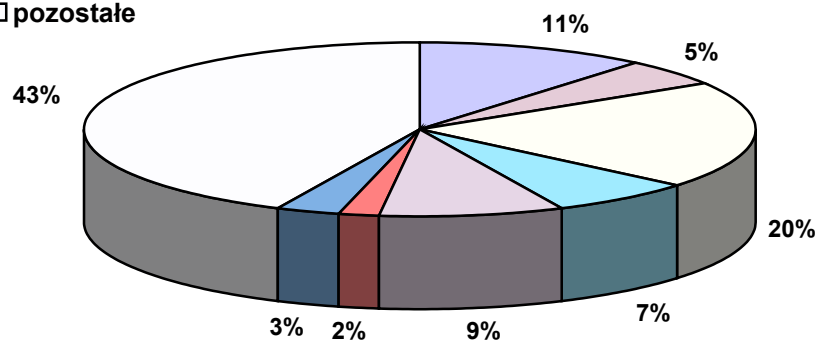
wpłynęło 5 projektów aktów prawnych, do 1 zgłoszono uwagi. W 2001 r. – wpłynęło 10 projektów, uwagi zgłoszono do 5 z nich.

2. W okresie objętym sprawozdaniem wzrosła – w porównaniu do lat ubiegłych – liczba **skarg** dotyczących przetwarzania danych osobowych przez podmioty świadczące usługi telekomunikacyjne. Powtórzyły się - w ilości porównywalnej z latami ubiegłymi - sprawy z zakresu windykacji należności i dotyczące powierzenia przez administratora przetwarzania danych osobowych innym podmiotom. Podobna do ubiegłorocznej liczba skarg dotyczyła niezgodnego z prawem udostępniania danych osobowych. W 2003 r. – inaczej niż w latach ubiegłych - więcej skarg związanych było z marketingiem usług operatorów, udostępnianiem danych zastrzeżonych. Generalny Inspektor w większej liczbie spraw, niż w latach ubiegłych, interweniował o zmianę formularzy w zakresie klauzul zgody na przetwarzanie danych osobowych.

Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie skarg dotyczących przetwarzania danych przez operatorów telefonii stacjonarnej i komórkowej skierowanych do Generalnego Inspektora w trzech ostatnich latach oraz zakres przedmiotowy skarg złożonych w 2003 r.

- przetwarzanie danych w związku z cesją wierzytelności
- zakres danych osobowych (adekwatność)
- udostępnianie danych osobom nieupoważnionym
- wnioski o zaprzestanie przetwarzania lub usunięcie danych osobowych
- marketing
- powierzenie przetwarzania danych osobowych innemu podmiotowi
- zmiany formularzy w zakresie nieprawidłowo sformułowanych klauzul zg
- pozostałe

W roku 2003 zasygnalizowany został po raz kolejny problem niewłaściwego zabezpieczenia zbiorów danych przez podmioty z sektora telekomunikacyjnego. Dla przykładu: Generalny Inspektor zawiadomił organy ścigania o popełnieniu przestępstwa przez osoby odpowiedzialne w Polkomtel S.A. za przetwarzanie danych osobowych użytkowników sklepu internetowego. Nieuprawnione działanie polegało na udostępnieniu danych osobowych osobom nieupoważnionym.²⁹⁰ Dane osobowe użytkowników sklepu internetowego były dostępne dla innych osób korzystających z usług tego serwisu, co powodowało naruszenie zasad bezpieczeństwa danych osobowych.²⁹¹ W sprawie tej z uwagi na fakt, iż problem dotyczył danych wielu osób korzystających z usług sklepu internetowego Generalny Inspektor zdecydował o przeprowadzeniu czynności kontrolnych u administratora. Przeprowadzona kontrola wykazała, iż na skutek nieprawidłowego funkcjonowania opcji przypominania hasła do konta klienta sklepu internetowego miały dostęp osoby nieupoważnione.

Jednym z zasadniczych i ciągle budzących wiele kontrowersji problemów był problem rozszerzania przez operatorów zakresu przetwarzanych przez nich danych osobowych. Operatorzy twierdzili, iż dysponują zgodą klientów na takie działanie oraz wskazywali, że dane te są im niezbędne w celu zapobiegania przestępczości (np. zawierania umów przez osoby posługujące się skradzionymi lub sfalszowanymi dowodami tożsamości). Tymczasem przepisy ustawy Prawo

²⁹⁰ GI-DS-430/192/03

²⁹¹ Zgodnie z zasadą bezpieczeństwa danych administrator powinien dysponować takimi instrumentami organizacyjnymi i technicznymi, które zapewnią danym właściwą ochronę. Administrator danych powinien także zapewnić kontrolę nad tym, jakie dane osobowe, przez kogo i kiedy zostały do zbioru wprowadzone oraz komu są przekazywane, zwłaszcza gdy przekazuje się je za pomocą urządzeń teletransmisji danych.

telekomunikacyjne jasno precyzują, jakie dane mogą być przez operatorów przetwarzane w związku ze świadczeniem usług telekomunikacyjnych. Jako przykład wskazać można postępowanie administracyjne²⁹² przeprowadzone z urzędu, które zakończone zostało wydaniem przez Generalnego Inspektora decyzji nakazującej OSP Polpager Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, właściciela sieci Sferia, zaprzestanie zbierania danych osób fizycznych w zakresie wizerunku oraz rysopisu. Zbierania tego rodzaju danych osobowych nie dopuszczają przepisy Prawa telekomunikacyjnego²⁹³. W dwóch wyrokach wydanych w listopadzie 2003 r. w sprawach dotyczących zakresu danych osobowych przetwarzanych przez operatorów telefonii komórkowej, Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że nie jest dopuszczalne rozszerzanie zakresu danych osobowych, określonego przez ustawodawcę w ustawie Prawo telekomunikacyjne²⁹⁴. Wyroki te zapadły w sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych przez Polkomtel S.A. z siedzibą w Warszawie²⁹⁵ oraz przez PTC Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie²⁹⁶.

Zagadnieniem budzącym wiele wątpliwości w okresie objętym sprawozdaniem było również przetwarzanie danych osobowych w związku z procesem windykacji należności powstałych z tytułu zawarcia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych - w związku z cesją wierzytelności należących do podmiotów świadczących usługi telekomunikacyjne. Informacje na temat legalności przetwarzania danych osobowych przez firmy windykacyjne można odnaleźć w rozdziale E pkt 3 – Inne instytucje finansowe. W tym miejscu wskazać można natomiast, iż Wojewódzki Sąd Administracyjny podtrzymał w dniu 11 marca 2004 r. w sprawie ze skargi Polkomtel S.A. z siedzibą w Warszawie²⁹⁷ zajęte przez Generalnego Inspektora stanowisko.

Zagadnieniem, które w okresie objętym sprawozdaniem często pojawiało się w skargach było również przetwarzanie danych osób, z którymi zawarto umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych w celu marketingowym. W jednej ze spraw,²⁹⁸ dotyczącej przesyłania do klientów, którzy złożyli sprzeciw wobec przetwarzania ich danych osobowych w celach marketingowych, korespondencji w kopertach z nadrukiem zawierającym treści o charakterze marketingowym - Generalny Inspektor wydał decyzję nakazującą Polkomtel S.A. zaprzestanie przetwarzania danych osobowych w taki sposób.

²⁹² GI-DS-430/534/03, GI-DEC-DS-238/03/720, GI-DEC-DS-11/04/20

²⁹³ Art. 69 ust. 2 Prawa telekomunikacyjnego.

²⁹⁴ Art. 69 ust. 2 w związku z art. 34 ust. 2 pkt 3 Prawa telekomunikacyjnego.

²⁹⁵ Wyrok z dnia 21 listopada 2003 r., sygn. akt II S A 3017/03.

²⁹⁶ Wyrok z dnia 27 listopada 2003 r., sygn. akt II S A 209/03

²⁹⁷ Wyrok WSA z dnia 11 marca 2004 r. o sygn. akt II SA 1631/03 (GI-DEC-DS - 59/03/190,191).

²⁹⁸ GI-DS-430/212/03

W innej sprawie,²⁹⁹ dotyczącej przesyłania przez TP S.A. - pomimo wyrażenia przez klientów sprzeciwu wobec przetwarzania ich danych w celu marketingowym - materiałów marketingowych wraz z rachunkami z tytułu świadczenia usług telekomunikacyjnych - Generalny Inspektor wystąpił z sygnalizacją do operatora o wyeliminowanie tej praktyki.³⁰⁰ TP S.A. zastosowała się do wskazówek Generalnego Inspektora, zmodyfikowała przy tym również wewnętrzne procedury.

Generalny Inspektor ustalił też w jednej ze spraw, że TP S.A. z siedzibą w Warszawie przesłała ofertę marketingową usług Multimedia Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Olsztynie, po uprzednim rozwiązaniu umowy abonamentowej związanej ze świadczeniem usługi telewizji kablowej i sprzedaży sieci telewizji kablowych TP S.A. na rzecz Multimedia Polska Sp. z o.o.³⁰¹ Takie działania pozostawały bez uzasadnienia w przepisach ustawy i w związku z tym Generalny Inspektor wystąpił w tej sprawie z zawiadomieniem o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 49 ust. 1 ustawy przez osoby odpowiedzialne za przetwarzanie danych osobowych w TP S.A.

W sprawie dotyczącej przetwarzania danych osobowych przez TELE2 Sp. z o.o. Generalny Inspektor skierował do tego podmiotu wnioski o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec osób odpowiedzialnych za zagięcie umowy o abonament zawierającej dane osobowe – ze względu na naruszenie obowiązku prawidłowego zabezpieczenia danych osobowych³⁰².

Liczne wątpliwości dotyczyły też udostępniania danych osobowych zastrzeżonych w umowach o świadczenie usług³⁰³. Przykładem sprawy, zakończonej złożeniem przez Generalnego Inspektora zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z art. 51 ust. 1 ustawy, jest działanie Pilickiej Telefonii Sp. z o.o. polegające na udostępnieniu osobom nieupoważnionym danych abonenta, pomimo złożonego przez niego zastrzeżenia danych identyfikujących go, jako abonenta. Zastrzeżone dane operator przekazał TP S.A. w celu umieszczenia ich w powszechnie dostępnej bazie biura numerów TP S.A.³⁰⁴ Zastrzeżone przez abonenta dane przez blisko 2 lata pozostawały w publicznie dostępnym zbiorze TP S.A. W sprawie tej wszczęto dochodzenie. Na skutek interwencji Generalnego Inspektora operator poinformował, iż powziął stosowne kroki, aby podobna sytuacja nie powtórzyła się – zmieniono procedurę przekazywania danych abonentów numerów zastrzeżonych oraz zaprzestano udostępniania numeru skarżącego.

W sprawie dotyczącej udostępnienia danych osobie nieupoważnionej działanie TP S.A. polegało na przesłaniu przez ten podmiot bilingu innemu abonentowi. Na skutek interwencji

²⁹⁹ GI-DS-430/581/03

³⁰⁰ GI-DS-430/581/03/3906

³⁰¹ GI-DS-430/608/03

³⁰² GI-DS-430/616/03

³⁰³ GI-DP-24/755/03, GI-DP-24/984/03, GI-DP-24/998/03, GI-DP-24/1248/03

³⁰⁴ GI-DS-430/456/03

Generalnego Inspektora administrator przeprowadził dodatkowe szkolenie pracownika³⁰⁵. Do nieuprawnionego udostępnienia danych doszło również wskutek omyłkowego przesłania wezwania do zapłaty z tytułu należności za usługi. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego przywrócono stan zgodny z prawem, dane zostały wycofane z firmy zajmującej się windykacją w imieniu NOM Sp. z o.o.³⁰⁶

Tak jak w poprzednich latach działalności Generalnego Inspektora, również w 2003 r., administratorzy danych nadal mieli wiele trudności z formułowaniem klauzul zgody w formularzach zamówień. W związku z błędnym formułowaniem klauzul zgody przez TP S.A. Generalny Inspektor podjął z urzędu interwencję w sprawie prawidłowego sformułowania klauzul zgody zawartych w formularzach zamówień ofert TP S.A. Interwencja podjęta została również w związku z koniecznością zmiany w formularzu umowy o świadczenie usług powszechnych klauzuli zgody, poprzez wyodrębnienie oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w celach marketingowych od zgody na zawarcie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych.³⁰⁷ Treść klauzuli zgody przyjętej przez TP S.A. w 1999 r. mogła bowiem sugerować, iż zawarcie umowy jest uzależnione od wyrażenia zgody na przetwarzanie danych w celach marketingowych. Po interwencji Generalnego Inspektora podjęto działania mające na celu zmianę klauzul, a formularze z błędnie sformułowanymi klauzulami zaczęto wycofywać³⁰⁸.

3. Podmioty z omawianego sektora zgłosiły **do rejestracji** 14 zbiorów danych osobowych. Stanowi to w porównaniu do roku 2002 i 2001 spadek liczby zgłoszeń odpowiednio o 30 % i 33,3 %. W zbiorach zgłaszanych do rejestracji przetwarzano m.in. dane abonentów operatorów telefonii komórkowych oraz osób korzystających z usług internetowych.

Poprawność wypełniania przez podmioty świadczące usługi telekomunikacyjne wniosków o rejestrację zbiorów danych osobowych ocenić należy pozytywnie.

4. W okresie objętym sprawozdaniem do Generalnego Inspektora skierowano 40 pism zawierających liczne **pytania** dotyczące przetwarzania danych osobowych w ramach świadczenia usług telekomunikacyjnych. W roku 2002 i 2001 do Generalnego Inspektora wpłynęła podobna liczba pism z pytaniami prawnymi z tego zakresu. Problematykę pytań przedstawiono niżej³⁰⁹.

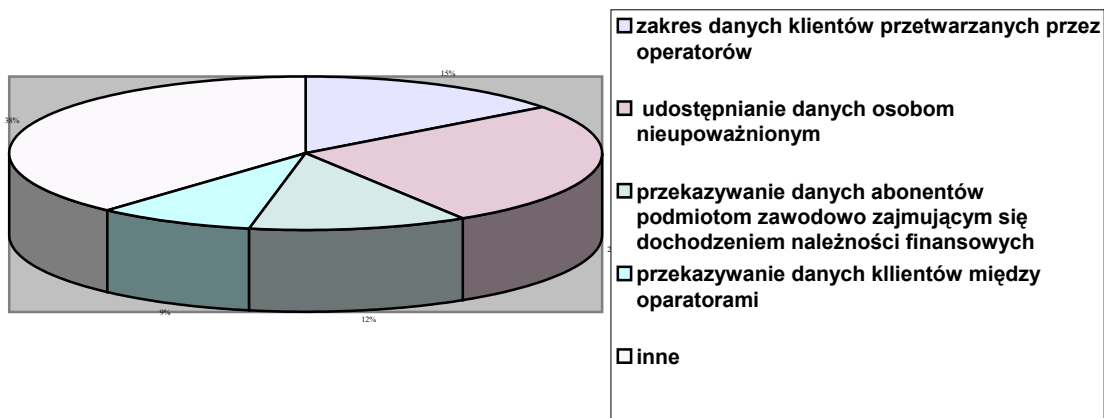
³⁰⁵ GI-DS-430/621/03

³⁰⁶ GI-DS-430/211/03

³⁰⁷ GI-DS-430/513/03

³⁰⁸ GI-DS-430/595/03

³⁰⁹ GI-DP-24/435/03, GI-DP-24/807/03, GI-DP-24/1035/03, GI-DP-24/1044/03, GI-DP-24/301/03, GI-DP-24/340/03, GI-DP-24/416/03, GI-DP-24/1048/03, GI-DP-24/312/03, GI-DP-24/631/03, GI-DP-24/832/03, GI-DP-24/1205/03, GI-DP-24/1283/03. Niektóre z tych zagadnień omówione zostały szeroko w Sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002, Część I Sprawozdania, H Telekomunikacja.

5. W okresie objętym sprawozdaniem w podmiotach świadczących usługi telekomunikacyjne przeprowadzono 4 **kontrole** zgodności przetwarzania danych z przepisami ustawy. W roku 2002 przeprowadzono 8 kontroli, natomiast w roku 2001 skontrolowano 7 podmiotów z omawianego sektora. Ze względu na niewielką liczbę kontroli przeprowadzonych w podmiotach świadczących usługi telekomunikacyjne oraz fakt, że wszystkie kontrole były kontrolami częściowymi nie jest możliwa ocena stopnia przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych. Dla przykładu należy jedynie wskazać, iż kontrola przeprowadzona u jednego z operatorów telefonii komórkowej potwierdziła sygnalizowane przez skarżącego nieprawidłowości.

6. W okresie objętym sprawozdaniem Generalny Inspektor wydał 32 decyzje administracyjne, wystąpił z 8 sygnalizacjami wskazującymi na konieczność zmiany praktyki w zakresie przetwarzania danych osobowych, złożył 3 zawiadomienia o przestępstwie oraz skierował 5 wniosków o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec osób winnych uchybień. W 2002 i 2001 r. Generalny Inspektor wydał odpowiednio 15 i 13 decyzji administracyjnych i złożył 8 i 2 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. W 2002 r. wystosowano również 2 sygnalizacje w sprawie zmiany stosowanej praktyki.

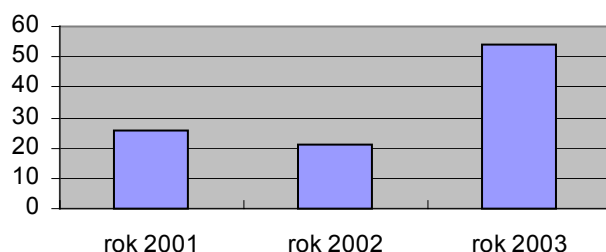
G. Media

Przetwarzanie danych w środkach masowego przekazu jest zagadnieniem szczególnym, gdyż dane ujawnione przez media stają się dostępne dla bardzo szerokiego kręgu osób. Osoby, których dane ujawniono, często oburzone tym faktem, zwracały się o pomoc do Generalnego Inspektora sądząc, iż takie udostępnienie ich danych innym osobom stanowi naruszenie ustawy o ochronie danych osobowych. Przekonanie takie wynika, jak się wydaje, z braku wiedzy o obowiązujących w polskim systemie prawnym przepisach prawa, zwłaszcza o przepisach regulujących ochronę dóbr osobistych oraz działalność prasy, a także o zakresie obowiązywania

ustawy o ochronie danych osobowych³¹⁰. Ciągłe rosnąca ilość wydawanych czasopism i programów telewizyjnych oraz popularność materiałów ukierunkowanych na wywołanie sensacji spowodowała, iż ilość skarg i pytań z zakresu omawianej problematyki wzrosła w 2003 r. w stosunku do lat poprzednich

1. Liczba **skarg**, które skierowano do Generalnego Inspektora w 2003 r., związanych z przetwarzaniem danych osobowych przez szeroko pojęte środki masowego przekazu, czyli prasę (lokalną i ogólnokrajową), telewizję, radio, podmioty świadczące usługi retransmitowania programów radiowych i telewizyjnych przez sieci kablowe, podmioty świadczące usługi drogą elektroniczną (przez Internet) wskazywała, że przetwarzanie danych w omawianym sektorze budziło wiele wątpliwości osób kierujących pisma do Generalnego Inspektora.

Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie skarg z trzech ostatnich lat.

Skargi dotyczyły m.in.:

- 1) udostępniania przez podmioty świadczące usługi retransmitowania programów telewizyjnych przez sieci kablowe danych osobowych abonentów podmiotom trzecim (np. firmom windykacyjnym, podmiotom marketingowym)³¹¹,
- 2) wykorzystywania przez media danych osobowych w celach marketingu produktów własnych i produktów innych podmiotów,

³¹⁰ Obszerna analiza tej problematyki znajduje się na stronie internetowej www.giodo.gov.pl.

³¹¹ Najliczniejsza grupa spraw dotyczyła kwestii przekazywania przez operatorów sieci kablowej danych osobowych podmiotom windykacyjnym. Skargi z tego zakresu dotyczyły głównie CANAL+ Cyfrowy Sp. z o.o., który przekazywał dane osobowe swoich abonentów firmie windykacyjnej Kruk Sp. z o.o. Skarżący, zwracając się do Generalnego Inspektora o interwencję wskazywali, że nie udzielali CANAL+ Cyfrowy Sp. z o.o. zgody na takie działania. Rozpatrując przedmiotowe sprawy pod kątem zgodności z przepisami o ochronie danych osobowych informowano, że przesłanką uprawniającą CANAL+ Cyfrowy Sp. z o.o. do przetwarzania danych osobowych jest usprawiedliwiony cel administratora, w tym przypadku, dochodzenie roszczeń z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Jednocześnie, administratorowi danych, na mocy przepisów ustawy (art. 31 ustawy), przysługuje prawo powierzenia w drodze pisemnej umowy, przetwarzania danych innym podmiotom i w takich sytuacjach, nie jest konieczna zgoda osób, których dane dotyczą. Natomiast, w stosunku do poruszanych wielokrotnie przez skarżących kwestii dotyczących nierzetelnego wywiązywania się przez CANAL+ Cyfrowy Sp. z o.o. z umowy o abonament Generalny Inspektor podkreślał, że nie jest organem uprawnionym do rozstrzygania tego rodzaju sporów - kompetencje w tym zakresie posiadają bowiem wyłącznie sądy powszechne.

- 3) zabezpieczania danych osobowych przed ich udostępnianiem osobom nieupoważnionym,
- 4) zamieszczania danych osobowych w prasie, na stronach internetowych bez zgody zainteresowanych,
- 5) odmowy udostępnienia danych osobowych przez podmioty z tego sektora osobom, które w związku z poczuciem naruszenia ich dóbr osobistych zamierzały dochodzić roszczeń na drodze sądowej.

Jednym z problemowych i stanowiących przedmiot skarg zagadnień było w okresie objętym sprawozdaniem przekazywanie danych osobowych w celach marketingowych podmiotom trzecim. Skargi dotyczyły głównie działalności CANAL+ Cyfrowy Sp. z o.o. Wątpliwości skarżących budził fakt udostępnienia przez tego operatora bez ich zgody danych osobowych Reader's Digest Przegląd Sp. z o.o.³¹² Przeprowadzone w tych sprawach postępowania potwierdziły słuszność zarzutów skarżących. Wprawdzie CANAL+ Cyfrowy Sp. z o.o. powołał się na zawartą z Reader's Digest Przegląd Sp. z o.o. umowę o współpracy, jednakże w ocenie Generalnego Inspektora nie mogła ona stanowić podstawy do przekazywania w celach marketingowych danych klientów - bez ich zgody - innemu podmiotowi. CANAL+ Cyfrowy Sp. z o.o. udostępniając dane osobowe podmiotowi nieupoważnionemu do ich uzyskania naruszyła obowiązek właściwej ich ochrony, wynikający m.in. z art. 36 ustawy. Zawiadomiono organy ścigania o popełnieniu przez operatora przestępstwa określonego w art. 51 ustawy³¹³. Generalny Inspektor podkreślił przy tym, iż odpowiedzialności za popełnienie powyższego czynu zabronionego nie wyłącza fakt, że CANAL+ Cyfrowy Sp. z o.o. i Reader's Digest Przegląd Sp. z o.o. podpisały porozumienie, w wyniku którego Reader's Digest Przegląd Sp. z o.o. zaprzestała przetwarzania danych osobowych otrzymanych od operatora, zobowiązując się jednocześnie do zwrotu zbioru danych w dniu podpisania porozumienia.

W okresie objętym sprawozdaniem istotnym problemem było również niewłaściwe zabezpieczenie zbiorów danych osobowych. Przykładem świadczącym o rażącym naruszeniu zasad ochrony danych osobowych i właściwego zabezpieczenia danych przed dostępem do nich osób niepowołanych był przypadek lokalnego operatora sieci kablowej - Multimedia Polska Sp. z o.o.³¹⁴ Ustalono, że na płycie CD (zakupionej na bazarze od obcokrajowców trudniących się sprzedażą nielegalnego oprogramowania) znajdowała się nie tylko gra komputerowa, ale także znaczna ilość (kilkadziesiąt plików) danych osobowych abonentów tego operatora. Spółka nie potrafiła wytłumaczyć, w jaki sposób dane osobowe jej abonentów znalazły się na płycie CD.

³¹² GI-DS-430/250/03, GI-DS-430/382/03

³¹³ Zgodnie z przepisem wymienionego artykułu, kto administrując zbiorem danych lub będąc obowiązany do ochrony danych osobowych udostępnia je lub umożliwia dostęp do nich osobom nieupoważnionym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat 2.

³¹⁴ GI-DS-430/101/03

W siedzibie wskazanego wyżej podmiotu Generalny Inspektor przeprowadził kompleksową kontrolę zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami prawa, w wyniku której wydana została decyzja³¹⁵. W sprawie tej Generalny Inspektor skierował do organów ścigania skierowano zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

W związku z tym, że przetwarzanie danych osobowych w Internecie niesie ze sobą wiele zagrożeń dla bezpieczeństwa danych osobowych, do Generalnego Inspektora w 2003 r. wpływały również sprawy dotyczące tego zagadnienia. W jednej ze spraw skarżący wskazał na brak umieszczenia na witrynie internetowej jakichkolwiek informacji o firmie, która świadczyła usługi internetowe³¹⁶. Dane osobowe użytkowników/zamawiających były ogólnie dostępne dla każdego użytkownika Internetu, a zamawiający produkty nie zostali o tym fakcie poinformowani, nie mieli też możliwości wyboru opcji „wyrażam zgodę/nie wyrażam zgody”. W wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego ustalono dysponenta domeny, który w przekazanych wyjaśnieniach poinformował, że serwis na kwestionowanej stronie internetowej powstał wyłącznie na potrzeby jego pracy dyplomowej. Na stronie widniała informacja o tym fakcie, (pomimo tego ostrzeżenia użytkownicy Internetu logowali się na stronie, traktowanej przez autora jako strona testowa), został on jednak usunięty w związku ze zbliżającą się obroną pracy i jej prezentacją. Dysponent zapewnił, iż nie zbierał danych osobowych i nie zamierzał ich wykorzystywać. Po interwencji Generalnego Inspektora dane użytkowników zostały usunięte, zablokowano jednocześnie możliwość logowania się na niewłaściwie zabezpieczonej stronie.

Internet jest oczywiście medium pozwalającym na zachowanie anonimowości, jednakże podkreślenia wymaga, iż wówczas, gdy użytkownicy zamieszczają na stronach treści naruszające dobra osobiste innych osób, nie mogą liczyć na tę anonimowość. Dla przykładu wskazać można, iż w jednej ze spraw podmiot świadczący usługi drogą internetową (Internet Cable Provider Sp. z o.o.) odmówił skarżącemu udostępnienia danych osoby, która posługując się adresem e-mail, umieściła w powszechnie dostępnej sieci Internet, treści obrażające skarżącego³¹⁷. Działanie to – w ocenie skarżącego – naruszało jego dobra osobiste, w związku z czym, w celu wytoczenia powództwa cywilnego zwrócił się do Spółki – administratora sieci z wnioskiem o udostępnienie mu danych osobowych autora obraźliwej wypowiedzi. Spółka odmówiła. Generalny Inspektor uznając zasadność wniosku skarżącego (cel, dla którego wystąpił do spółki, tj. dochodzenie na drodze sądowej naruszenia dóbr osobistych był prawnie usprawiedliwiony), nakazał Internet Cable Provider Sp. z o.o. udostępnienie żądanych danych³¹⁸.

³¹⁵ GI-DEC-DIS-225/03/682

³¹⁶ GI-DS-430/274/03

³¹⁷ GI-DS-430/81/03

³¹⁸ GI-DEC-DS-108/03/375,376

Zwiększyła się liczba spraw związanych z przetwarzaniem danych osobowych przez operatorów sieci kablowych (np. CANAL+ Cyfrowy Sp. z o.o., Aster City Cable Sp. z o.o.). Problematiczna dla skarżących była przede wszystkim kwestia przekazywania przez te spółki danych osobowych innym podmiotom (KRUK Sp. z o.o., EGB Investments S.A.), w celach związanych z odzyskiwaniem od abonentów należności za świadczenie usług przesyłania sygnału przez sieci kablowe, jak też udostępniania danych w celach marketingowych podmiotom trzecim (Reader's Digest Przegląd Sp. z o. o.). W latach minionych, obok kwestii przekazywania danych firmom zajmującym się windykacją należności³¹⁹, poruszane w skargach zagadnienia dotyczyły przede wszystkim legalności przetwarzania przez operatorów sieci kablowych danych osobowych abonentów³²⁰, czy też stosowania przez nich w umowach o świadczenie usług telewizji kablowej budzących wątpliwości klauzul zgody na przetwarzanie danych osobowych³²¹. W omawianym okresie tego rodzaju zagadnienia nie były zbyt liczne. Częściej natomiast niż w latach ubiegłych występował problem niewłaściwego zabezpieczania danych osobowych przez podmioty z omawianego sektora przed dostępem do nich osób nieuprawnionych (skargi na operatorów sieci kablowej, Polskie Radio S.A.). W sposób istotny zwiększyła się także liczba skarg związanych z publikowaniem informacji na stronach internetowych, wątpliwości skarżących budziły przede wszystkim kwestie związane z brakiem właściwych zabezpieczeń. Wyraźnie zmniejszyła się liczba skarg związanych z publikacją materiałów prasowych, ujawniających dane osobowe, co w latach minionych budziło liczne wątpliwości skarżących.

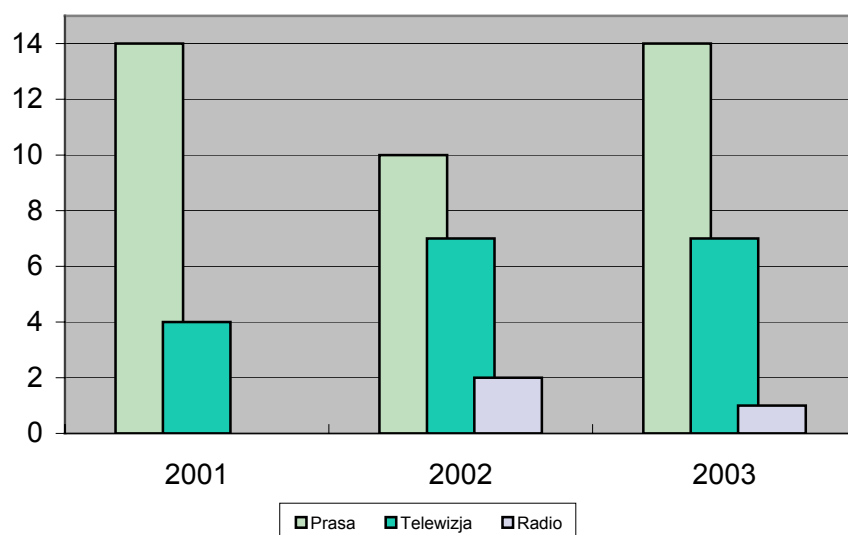
2. Do rejestracji Generalnemu Inspektorowi zgłoszono 22 zbiory danych osobowych. W 2002 i 2001 r. zgłoszono odpowiednio 19 i 18 zbiorów danych. W zbiorach przetwarzane były dane abonentów telewizji kablowych, uczestników konkursów telewizyjnych i radiowych, prenumeratorów i innych osób korzystających z usług wydawnictw prasowych.

Poniżej przedstawiono porównanie liczby zgłoszeń dokonanych przez prasę, radio i telewizję.

³¹⁹ GI-DS-430/607/02

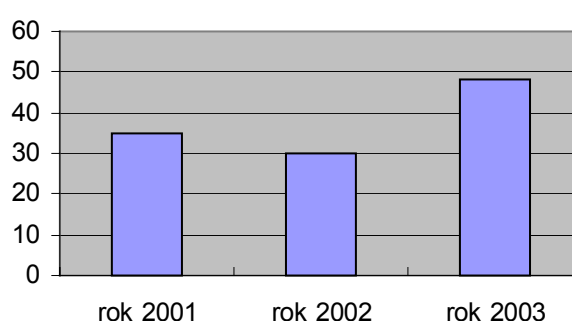
³²⁰ GI-DEC-DS-79/01; GI-DS-430/543/02

³²¹ GI-DEC-DS-36/02

Wiele zgłoszeń zbiorów danych osobowych do rejestracji nie zawierało informacji o sposobie udostępniania danych ze zbioru³²², brak było opisu środków technicznych i organizacyjnych zastosowanych w celach określonych w art. 36 – 39 ustawy oraz informacji o sposobie wypełnienia wymagań technicznych i organizacyjnych, o których mowa w rozporządzeniu³²³. Nieprawidłowości odnotowano również w sferze właściwego umocowania do reprezentowania administratora danych³²⁴.

3. Znacząco wzrosła w roku sprawozdawczym ilość **pytań** związanych z przetwarzaniem danych na potrzeby mediów. Obrazuje to poniższy wykres.

Pytania dotyczyły najczęściej:

- 1) legalności publikowania danych osobowych w czasopiśmie³²⁵,

³²² Zgłoszenie z dnia 18 czerwca 2003 r. (nr R 000846/03) – księga rejestrowa nr 058335.

³²³ Zgłoszenie z dnia 9 stycznia 2003 r. (nr R 000017/03) – księga rejestrowa nr 057498.

³²⁴ Zgłoszenie z dnia 7 lipca 2003 r. (nr R 000906/03) – księga rejestrowa nr 058370.

³²⁵ GI-DP-24/367/03, GI-DP-24/413/03, GI-DP-24/911/03, GI-DP-24/1240/03, GI-DP-24/1198/03

- 2) ujawniania danych w programach telewizyjnych³²⁶,
- 3) ujawniania danych osób, przeciwko którym toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe³²⁷.

Wiele wątpliwości budziło przetwarzanie danych w ramach przeprowadzanych konkursów. Do Generalnego Inspektora zwróciła się „TVN” Sp. z o. o. z pytaniem, czy dane, które gromadzone są w związku z przeprowadzanym konkursem lub w celu rekrutacji do programu telewizyjnego przetwarzane są w zbiorze spełniającym kryteria zbioru, o którym mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych (zbiór doraźny)³²⁸. W przypadku gdy zbiór istnieje nieprzerwanie, a zmieniają się w nim jedynie dane osobowe uczestników konkursu bądź osób biorących udział w rekrutacji - nie będzie zbiorem sporządzonym doraźnie i będzie podlegał wszystkim zasadom określonym w ustawie o ochronie danych osobowych. W sytuacji natomiast, gdy dla potrzeb każdego konkursu bądź rekrutacji tworzony będzie odrębny zbiór danych należało będzie zakwalifikować go jako doraźny³²⁹. Do zbiorów takich zastosowanie mają jedynie przepisy rozdziału 5 ustawy o ochronie danych osobowych, tzn. przepisy normujące kwestię zabezpieczenia zbiorów danych.

4. W 2003 r. przeprowadzono po jednej **kontroli** u nadawcy telewizyjnego oraz operatora telewizji kablowej. W roku 2002 i 2001 przeprowadzono odpowiednio 8 i 6 kontroli podmiotów z tego sektora.

Kontrola operatora telewizji kablowej wykazała, że podmiot ten najwięcej problemów miał z prawidłowym wykonaniem obowiązków określonych w rozporządzeniu w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...). Hasła użytkowników systemów informatycznych służących do przetwarzania danych osobowych nie były zmieniane co najmniej raz na miesiąc, instrukcja zarządzania systemem informatycznym nie określała m.in. sposobu postępowania w zakresie komunikacji w sieci komputerowej, brak było określenia budynków,

³²⁶ GI-DP-24/684/03

³²⁷ Generalny Inspektor wskazywał na przepis art. 13 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24 ze zm.) oraz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 218 ze zm.). Zgodnie z art. 13 ust. 2 Prawa prasowego „Nie wolno publikować w prasie danych osobowych i wizerunku osób, przeciwko którym toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe, jak również danych osobowych i wizerunku świadków, pokrzywdzonych i poszkodowanych, chyba że osoby te wyrażą na to zgodę”. Art. 13 ust. 3 „Ograniczenie, o którym mowa w ust. 2, nie narusza przepisów innych ustaw. Właściwy prokurator lub sąd może zezwolić, ze względu na ważny interes społeczny, na ujawnienie danych osobowych i wizerunku osób, przeciwko którym toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe”.

³²⁸ GI-DP-24/517/03

³²⁹ Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych „W odniesieniu do zbiorów sporządzanych doraźnie, wyłącznie ze względów technicznych, szkoleniowych lub w związku z dydaktyką w szkołach wyższych, a po ich wykorzystaniu niezwłocznie usuwanych albo poddanych anonimizacji, mają zastosowanie jedynie przepisy rozdziału 5”.

pomieszczeń lub części pomieszczeń, tworzących obszar, w którym przetwarzane były dane osobowe z użyciem stacjonarnego sprzętu komputerowego. Indywidualne zakresy czynności osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych nie określały zakresu odpowiedzialności tych osób za ochronę danych przed niepowołanym dostępem, nieuzasadnioną modyfikacją lub zniszczeniem, nielegalnym ujawnieniem lub uzyskaniem - w stopniu odpowiednim do zadań tej osoby przy przetwarzaniu danych osobowych. Stwierdzono także, że do obsługi systemu informatycznego oraz urządzeń wchodzących w jego skład dopuszczone zostały osoby, które nie posiadały upoważnień wydanych przez administratora danych, brak było też ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych. W toku kontroli nadawcy telewizyjnego ustalono, że podmiot ten nie wykonał decyzji Generalnego Inspektora, która nakazywała przywrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez przetwarzanie danych osobowych abonentów wyłącznie w zakresie, w jakim jest to niezbędne do zawarcia umowy o abonament i jej wykonania, tj. zaprzestania przetwarzania takich danych osobowych jak: seria i numer dowodu osobistego, rysopis, wizerunek, imiona rodziców, data i miejsce urodzenia, stan cywilny, poprzednie miejsce zameldowania, informacje o zdolności do służby wojskowej oraz numer jednego dokumentu wybranego przez klienta, np. paszportu, książeczki ubezpieczeniowej, książeczki wojskowej. Jednocześnie jednak w związku ze zmianą stanu prawnego stwierdzono, że uległ zmianie stan faktyczny, który był podstawą do wydania ww. decyzji. Zmiana polegała na uzyskaniu przez jednostkę kontrolowaną statusu operatora publicznego, co zgodnie z art. 69 Prawa telekomunikacyjnego³³⁰ pozwoliło jej na przetwarzanie danych abonentów w szerszym zakresie. Zmiana w tym zakresie spowodowała, iż nie można było wymagać od kontrolowanego podmiotu wykonania decyzji, o której mowa wyżej. Podkreślenia wymaga jednak, iż w związku z przetwarzaniem przez ten podmiot danych osobowych nadal w zakresie szerszym niż niezbędny do osiągnięcia celu przetwarzania i wykraczającym poza zakres danych osobowych określony Prawem

³³⁰ Art. 69 ust.1. Z zastrzeżeniem ust. 2, informacje lub dane objęte tajemnicą telekomunikacyjną mogą być zbierane, utrwalane, przechowywane, opracowywane, zmieniane, usuwane lub udostępniane tylko wówczas, gdy czynności te, zwane w ustawie „przetwarzaniem”, dotyczą usługi świadczonej użytkownikowi albo są niezbędne do jej wykonania. Przetwarzanie informacji lub danych w innych celach jest dopuszczalne jedynie na podstawie przepisów ustawowych. Ust. 2. Operator publiczny jest uprawniony do przetwarzania poniższych danych dotyczących użytkownika będącego osobą fizyczną: 1) nazwisk i imion, 2) imion rodziców, 3) miejsca i daty urodzenia, 4) adresu miejsca zameldowania na pobyt stały, 5) numeru ewidencyjnego PESEL użytkownika, a w przypadku cudzoziemca – numeru paszportu lub karty pobytu, 6) nazwy i numeru dokumentów potwierdzających tożsamość, 7) dokumentów potwierdzających możliwość wykonania zobowiązania wobec operatora wynikającego z umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Ust. 2a. Ponadto operator może za pisemną zgodą użytkownika będącego osobą fizyczną przetwarzać dane dotyczące: 1) numeru ewidencji podatkowej NIP, 2) numeru konta bankowego lub karty płatniczej, 3) adresu użytkownika do korespondencji, jeżeli jest inny niż adres miejsca zameldowania na pobyt stały, adresu poczty elektronicznej oraz numerów telefonów kontaktowych. Ust. 3. Operator lub podmiot udostępniający usługi telekomunikacyjne jest obowiązany do poinformowania użytkownika, z którym zawiera umowę o świadczenie usług, jakiego rodzaju dane dotyczące użytkownika będą przetwarzane przez operatora.

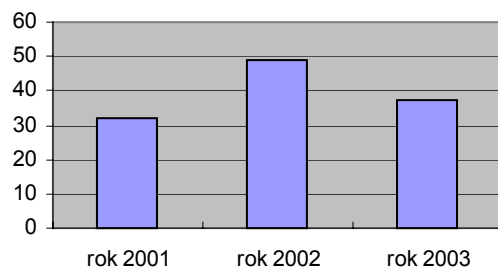
telekomunikacyjnym, Generalny Inspektor w dalszym ciągu prowadzi działania mające na celu doprowadzenie do stanu zgodnego z prawem.

5. W okresie objętym sprawozdaniem Generalny Inspektor wydał 11 decyzji, złożył 3 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, 1 wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego i wystąpił z 2 sygnalizacjami wskazując na konieczność dostosowania praktyki do obowiązujących przepisów. W 2002 i 2001 r. wydano odpowiednio 11 i 12 decyzji oraz 2 i 1 sygnalizację. W 2001 r. Generalny Inspektor skierował do organów ścigania 1 zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

H. Mieszkalnictwo

Spółdzielnie mieszkaniowe przetwarzają dane osobowe swoich członków przede wszystkim w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116) oraz ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848). Podstawę prawną do przetwarzania danych osobowych przez wspólnoty mieszkaniowe stanowią przepisy ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (t.j. Dz. U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.). W przypadku natomiast, gdy wspólnota powierza zarządzanie wspólną nieruchomością innemu podmiotowi przetwarzanie danych osobowych powinno być rozpatrywane w oparciu o przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 ze zm.). Do przetwarzania danych osób uprawnionych do korzystania z lokali administrowanych przez Wojskową Agencję Mieszkaniową natomiast stosuje się przepisy ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 368 ze zm.) oraz wydanego na jej podstawie rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 marca 1996 r. w sprawie ekwiwalentu konserwacyjnego oraz równoważnika mieszkaniowego, przysługujących osobom uprawnionym do osobnych kwater stałych i najemcom lokali mieszkalnych (Dz. U. Nr 37, poz. 165 ze zm.).

1. Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie **skarg** dotyczących przetwarzania danych osobowych przez spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe oraz Wojskową Agencję Mieszkaniową, skierowanych do Generalnego Inspektora w trzech ostatnich latach.

Przedmiotem największej liczby skarg rozpatrzonych w 2003 r. była kwestia legalności udostępniania danych osobowych członków spółdzielni mieszkaniowych oraz związana z nią sprawa należytego zabezpieczenia tych danych przed dostępem do nich osób nieupoważnionych.

Skargi dotyczyły przede wszystkim:

- 1) wywieszania w miejscach publicznie dostępnych (drzwi wejściowe budynków, tablice ogłoszeń, klatki schodowe) różnego rodzaju ogłoszeń i informacji, w których zawarte były dane osobowe lokatorów,
- 2) udostępniania informacji o członkach spółdzielni osobom nieupoważnionym do ich uzyskania.

Przedmiotem skarg dotyczących przetwarzania danych osobowych przez wspólnoty mieszkaniowe również było udostępnianie w miejscach publicznie dostępnych różnego rodzaju wykazów i ogłoszeń o sprawach z zakresu działalności wspólnoty. Były też skargi dotyczące m.in.:

- 1) odmowy udostępnienia przez zarządcę nieruchomości należącej do wspólnoty mieszkaniowej oraz przez zarząd wspólnoty członkowi tej wspólnoty dostępu do dokumentacji związanej ze sprawowaniem zarządu, z powołaniem się na konieczność ochrony danych osobowych pozostałych członków wspólnoty,
- 2) udostępniania przez zarządcę nieruchomości wspólnej członkowi wspólnoty mieszkaniowej danych osobowych innych jej członków,
- 3) udostępniania przez zarządcę nieruchomości wspólnej danych osobowych członków wspólnoty osobie, która wynajmowała lokal w nieruchomości wspólnej.

W skargach dotyczących przetwarzania danych przez Wojskową Agencję Mieszkaniową najczęściej kwestionowano legalność uzyskiwania danych osobowych przez oddziały Agencji.

W okresie objętym sprawozdaniem nadal wpływały skargi na wywieszanie przez spółdzielnie mieszkaniowe w miejscach publicznie dostępnych (klatki schodowe, tablice ogłoszeń)

informacji o stanie zadłużenia czynszowego z tytułu użytkowania danego lokalu spółdzielczego³³¹. W świetle przepisu art. 6 ustawy o ochronie danych osobowych³³² tego rodzaju informacje stanowią dane osobowe, bowiem – chociaż wprost nie wskazują na tożsamość danego lokatora, to możliwe jest jej ustalenie przez zestawienie ich z innymi dotyczącymi go informacjami, w szczególności pochodzącymi ze spisu lokatorów, czy rejestru członków spółdzielni. W konsekwencji, warunkiem legalności wywieszenia w miejscu publicznie dostępnym wykazu zawierającego takie dane osobowe lokatora jest wyrażenie przez niego zgody (art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy), bowiem przepisy prawa (art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy), w tym ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych i Prawa spółdzielczego, nie zezwalają na takie przetwarzanie danych osobowych przez spółdzielnię. Wyniki przeprowadzonych postępowań wskazują, iż spółdzielnie podejmowały takie działania w celu zmotywowania lokatorów uchylających się od ponoszenia opłat czynszowych do ich uiszczenia. Niemniej, osiągnięcie takiego efektu możliwe jest w sposób zgodny z prawem, w szczególności poprzez umieszczenie informacji o dłużnikach w rejestrze członków spółdzielni³³³. W takich sprawach, podobnie jak w latach ubiegłych, Generalny Inspektor kierował do spółdzielni mieszkaniowych pisma sygnalizujące konieczność przywrócenia stanu zgodnego z prawem.

Ciągle aktualny pozostaje problem umieszczania danych osobowych członka spółdzielni mieszkaniowej bez jego zgody na liście lokatorów wywieszonej na klatce schodowej budynku³³⁴. Spółdzielnie mieszkaniowe mogą udostępniać w ten sposób dane osobowe swoich członków wyłącznie na podstawie ich zgody, o której mowa w art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych. Przepisy ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych nie zezwalają bowiem na wywieszanie list lokatorów bez zgody zainteresowanych. W kilku sprawach prezesi spółdzielni mieszkaniowych wskazywali, że listy wywieszone zostały jeszcze przed wejściem w życie ustawy, co w ich przekonaniu legalizowało udostępnienie danych lokatorów. Argument ten pozbawiony jest jednak znaczenia bowiem z punktu widzenia przepisów ustawy nie jest istotne, kiedy wskazane

³³¹ GI-DS-430/273/03, GI-DS-430/188/03/1244, GI-DP-24/1086/03, GI-DP-24/71303, GI-DP-24/28703 Problematyka ta omówiona została w sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002 r. Części I Sprawozdania, F Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe.

³³² Art. 6 ustawy o ochronie danych osobowych „W rozumieniu ustawy za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej (ust. 1). Osobą możliwą do zidentyfikowania jest osoba, której tożsamość można określić bezpośrednio lub pośrednio, w szczególności przez powołanie się na numer identyfikacyjny albo jeden lub kilka specyficznych czynników określających jej cechy fizyczne, fizjologiczne, umysłowe, ekonomiczne, kulturowe lub społeczne (ust. 2). Informacji nie uważa się za umożliwiającej określenie tożsamości osoby, jeżeli wymagałoby to nadmiernych kosztów, czasu lub działań (ust. 3)”.

³³³ Art. 30 Prawa spółdzielczego „Zarząd spółdzielni prowadzi rejestr członków zawierający ich imiona i nazwiska oraz miejsce zamieszkania (w odniesieniu do członków będących osobami prawnymi – ich nazwę i siedzibę), wysokość zadeklarowanych i wniesionych udziałów, wysokość wniesionych wkładów, ich rodzaj, jeżeli są to wkłady niepieniężne, zmiany tych danych, datę przyjęcia w poczet członków, datę wypowiedzenia członkostwa i jego ustania, a także inne dane przewidziane w statucie. Członek spółdzielni, jego małżonek i wierzyciel członka lub spółdzielni mają prawo przeglądać rejestr”.

³³⁴ Informacje na ten temat można odnaleźć w Sprawozdaniu Generalnego Inspektora z działalności za rok 2002, Część I Sprawozdania, F Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe.

listy zostały wywieszone, a ważne jest, iż już po jej wejściu w życie - dane te były udostępniane. Zgoda powinna być wyraźna, tak aby z jej treści wynikało kto, kiedy i na jakie przetwarzanie danych osobowych się godzi. Spółdzielnie mieszkaniowe nie mogą domniemywać, że jeżeli lokatorzy dotychczas nie wyrażali swojego sprzeciwu wobec umieszczenia ich danych osobowych na listach bez ich zgody, oznacza to, iż godzą się na powyższe. Generalny Inspektor występował do prezesów spółdzielni mieszkaniowych o niezwłoczne przywrócenie stanu zgodnego z prawem w procesie przetwarzania danych osobowych członków spółdzielni.

Liczba skarg na przetwarzanie danych osobowych przez spółdzielnie mieszkaniowe od początku działalności Generalnego Inspektora utrzymuje się na wysokim poziomie. Nie uległa w sposób zasadniczy zmiana poruszanej w nich problematyki. Pomimo licznych wystąpień Generalnego Inspektora do prezesów spółdzielni mieszkaniowych, jak też do przewodniczącego Związku Komisji Rewizyjnych Spółdzielni Mieszkaniowych RP, w których wskazywano na niedopuszczalność wywieszania w miejscach publicznie dostępnych wykazów, ogłoszeń i innych informacji zawierających dane osobowe członków spółdzielni³³⁵, w 2003 r. w skargach najczęściej poruszany był właśnie ten problem³³⁶. Niewielka liczba skarg dotyczyła takich kwestii, jak odmowa udostępniania przez spółdzielnie danych osobowych jej członków³³⁷, czy też zakres danych przetwarzanych przez spółdzielnie.

Od kilku lat stale obecna w skargach i pytaniach jest także problematyka dopuszczalności uzyskiwania przez członka wspólnoty mieszkaniowej danych osobowych innych członków tej wspólnoty³³⁸. Analiza przepisów regulujących funkcjonowanie wspólnot mieszkaniowych prowadzi do wniosku, iż członek wspólnoty ma prawo znać dane osobowe innych osób wspólnie zamieszkujących z nim daną nieruchomość, w tym informacji o wnoszeniu opłat bądź uchylaniu się od tego obowiązku. Każdy właściciel lokalu ma prawo i obowiązek współdziałania w zarządzie nieruchomością wspólną, a ustanowienie zarządcy nie pozbawia go prawa kontroli jego działalności. W konsekwencji, członek wspólnoty może domagać się udostępnienia mu wszelkich dokumentów związanych z działalnością wspólnoty i zarządzaniem nieruchomością. Powoływanie się w takich przypadkach na konieczność ochrony danych osobowych pozostałych członków wspólnoty jest niedopuszczalne³³⁹.

³³⁵ GI-DS-430/20/02/222, GI-DS-430/155/01, GI-DS-430/162/01, GI-DS-430/464/02, GI-DS-430/287/02,

³³⁶ GI-DS-430/188/03, GI-DS-430/362/03, GI-DS-430/247/03, GI-DS-430/52/03, GI-DS-430/33/03, GI-DS-30/360/03, GI-DS-439/03, GI-DS-143/03, GI-DS-468/03

³³⁷ GI-DS-430/515/01, GI-DS-430/267/02

³³⁸ GI-DP-24/1056/03, GI-DP-24/225/03

³³⁹ W jednej ze skarg podniesiono, że zarząd wspólnoty mieszkaniowej z siedzibą w Międzyzdrojach, której skarżąca była członkiem oraz zarządca nieruchomości wspólnej, powołując się na konieczność ochrony danych osobowych pozostałych członków wspólnoty, odmawiają jej dostępu do dokumentacji związanej z działalnością wspólnoty,

Od 2001 r. zaobserwować można tendencję wzrostową liczby skarg na przetwarzanie danych osobowych przez wspólnoty mieszkaniowe. Porównując treść skarg rozpatrzonych w 2003 r. ze sprawami z lat 2001 – 2002 stwierdzić można, iż pewnej zmianie ulega ich problematyka. W latach ubiegłych skarżący kwestionowali bowiem najczęściej legalność udostępniania przez wspólnotę mieszkaniową informacji o właścicielach lokali, stanie ich zadłużenia i udziałach we wspólnej nieruchomości członkom tej wspólnoty³⁴⁰, legalność uzyskiwania przez wspólnoty mieszkaniowe danych osobowych lokatorów należących do niej nieruchomości³⁴¹, czy też podstawy prawne przetwarzania przez zarządcę nieruchomości należącej do wspólnoty danych osobowych jej członków³⁴². W okresie objętym sprawozdaniem częściej pojawiał się problem odmawiania przez zarząd wspólnoty lub zarządcę należącej do niej nieruchomości danych osobowych członków wspólnoty, zawartych w różnego rodzaju dokumentach, innym jej członkom.

W okresie objętym sprawozdaniem wątpliwości budziło również uzyskiwanie danych osobowych przez Wojskową Agencję Mieszkaniową. Dla przykładu wskazać można sprawę, w której dyrektor Oddziału Terenowego Nr 1 Wojskowej Agencji Mieszkaniowej w Warszawie wystąpił do Spółdzielni Mieszkaniowej w Lublinie z wnioskiem o udostępnienie mu informacji, czy skarżąca lub jej mąż wynajmują mieszkanie w spółdzielni lub są jego właścicielami. Informacje przekazane przez spółdzielnię zostały następnie włączone jako dowód do akt postępowania prowadzonego przez dyrektora WAM wobec męża skarżącej w sprawie uprawnień do korzystania z lokalu WAM. Skarżąca zakwestionowała legalność uzyskania w taki sposób jej danych osobowych przez dyrektora Oddziału WAM, jak też wykorzystania ich w decyzji wydanej wobec jej męża³⁴³. Generalny Inspektor uznał, że uzyskanie przez dyrektora Oddziału WAM danych osobowych skarżącej znajdowało podstawy w przepisach prawa, tj. art. 26 ust. 1 i art. 40 ust. 2 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto, działanie dyrektora Oddziału WAM uzasadniały również przepisy art. 13 ust. 4 wskazanej ustawy oraz art. 7 Kodeksu postępowania administracyjnego.

W 2003 r. w skargach dotyczących Wojskowej Agencji Mieszkaniowej w zasadzie poruszany był jeden problem – tj. legalność uzyskiwania informacji o osobach korzystających z lokali Agencji oraz o członkach ich rodzin. W 2002 i 2001 r. skarżący kwestionowali nie tylko uzyskiwanie ich danych osobowych, ale również odmowę udostępnienia różnego rodzaju danych ze zbiorów Agencji, np. listy zawierającej informacje o kolejności zawierania umów o wypłatę

przez co nie może należycie przygotować wniosku do sądu cywilnego o ustanowienie komisarycznego zarządu nieruchomości (GI-DS-430/191/03/2277).

³⁴⁰ GI-DS-430/269/01, GI-DS-430/227/01

³⁴¹ GI-DS-430/350/02, GI-DS-430/453/02

³⁴² GI-DS-430//83/02

³⁴³ GI-DS-430/313/03

ekwiwalentu pieniężnego w zamian za rezygnację z kwatery³⁴⁴, czy też doręczanie zawiadomień o zmianie kwot opłat eksploatacyjnych przez osoby nie będące pracownikami Agencji, jak i sposób tego doręczania, umożliwiające zapoznanie się z treścią korespondencji³⁴⁵. Brak w 2003 r. skarg w tym zakresie świadczyć może o właściwym stosowaniu przepisów ustawy o ochronie danych osobowych.

2. W omawianym okresie nie przeprowadzono **kontroli** zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych w spółdzielniach i wspólnotach mieszkaniowych. Dokonano natomiast kontroli podmiotu zajmującego się zarządzaniem nieruchomościami wspólnymi na podstawie umów zawartych ze wspólnotami mieszkaniowymi oraz podmiotu będącego właścicielem kamienicy z lokalami mieszkalnymi. W 2002 i 2001 przeprowadzono - w spółdzielniach i wspólnotach mieszkaniowych - odpowiednio 1 i 13 kontroli.

3. W 2003 r. tylko 1 spółdzielnia mieszkaniowa zgłosiła **do rejestracji** zbiór danych osobowych³⁴⁶. W 2002 r. do Generalnego Inspektora również wpłynęło 1 zgłoszenie zbioru danych prowadzonego przez spółdzielnię, natomiast w roku 2001 spółdzielnie mieszkaniowe nie zgłosiły do rejestracji żadnego zbioru danych. W 2003 r. wpłynęły 3 zgłoszenia zbiorów danych osobowych prowadzonych przez wspólnoty mieszkaniowe. Ze zgłoszeń wynikało, że w zbiorach tych przetwarzane są dane osobowe członków poszczególnych wspólnot. Administratorów danych informowano, że na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych, są oni zwolnieni z obowiązku zgłoszenia zbioru danych do rejestracji³⁴⁷ wskazując jednocześnie, iż pomimo ustawowego zwolnienia z obowiązku rejestracji zbioru administrator danych jest obowiązany stosować pozostałe przepisy ustawy o ochronie danych osobowych.

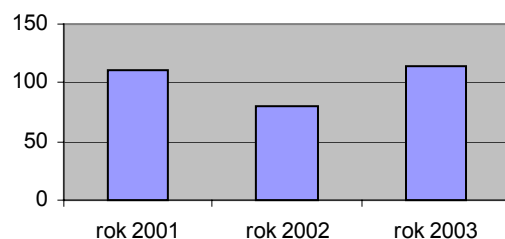
4. Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie pism zawierających **pytania** dotyczące przetwarzania danych osobowych przez spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, skierowanych do Generalnego Inspektora w trzech ostatnich latach.

³⁴⁴ GI-DS-430/271/01

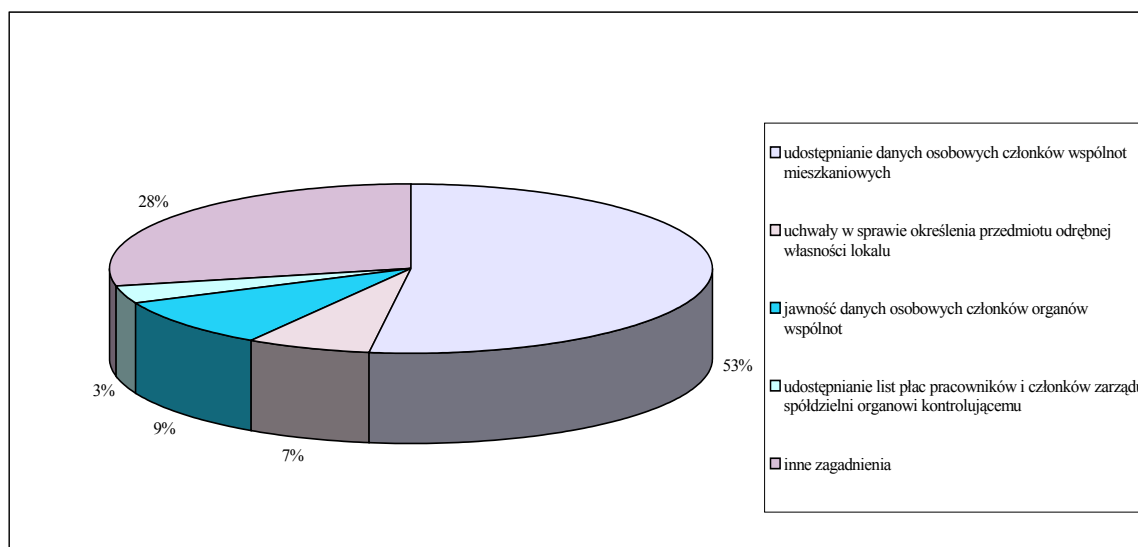
³⁴⁵ GI-DS-430/247/02

³⁴⁶ Zgłoszenie z dnia 2 grudnia 2003 r. (nr R 002074/03) – księga rejestrowa nr 062110.

³⁴⁷ Zgodnie z art. 43 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych – z obowiązku zgłoszenia zbioru danych zwolnieni są administratorzy danych dotyczących m.in. osób u nich zrzeszonych.

Pytania najczęściej zadawane Generalnemu Inspektorowi w okresie objętym sprawozdaniem dotyczyły następującej tematyki.

Pytania kierowane były zarówno przez członków spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, jak i osoby reprezentujące wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, które przed podjęciem konkretnych działań chciały poznać opinię Generalnego Inspektora w przedmiocie zgodności tych działań z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych.

Wiele wątpliwości pytających wywoływało umieszczenie danych lokatora w informacji - wywieszonej na tablicy ogłoszeń - o temacie obrad mającego się odbyć zebrania członków spółdzielni. Podkreślenia wymaga, iż tego rodzaju działanie nie jest - co do zasady - niezgodne z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych. Takie udostępnienie przez spółdzielnię danych osobowych lokatora jest bowiem konieczne do określenia sprawy, która ma być przedmiotem obrad zebrania oraz znajduje podstawy w przepisach Prawa spółdzielczego. Rozpatrując skargę, w której skarżący wniósł o stwierdzenie naruszenia przez Spółdzielnię Mieszkaniową Lokatorsko – Własnościową w Gostyninie przepisów ustawy przez udostępnienie w ww. sposób jego danych

osobowych „osobom trzecim” tj. delegatom na zebranie przedstawicieli członków spółdzielni, Generalny Inspektor odmówił uwzględnienia wniosku³⁴⁸.

Wątpliwości wywoływała w 2003 r. również sprawa umieszczania w treści uchwał zarządu spółdzielni w sprawie określenia przedmiotu odrębnej własności lokali danych osobowych wszystkich osób, którym zgodnie z przepisami ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych przysługuje prawo żądania przeniesienia na nich własności poszczególnych lokali³⁴⁹. Projekty przedmiotowych uchwał były wykładane do wglądu osób, o których mowa wyżej, a po uchwaleniu uchwała była im doręczana. W takich sprawach Generalny Inspektor odwoływał się do treści art. 42 oraz 43 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, które w sposób jednoznaczny zobowiązują zarząd spółdzielni do udostępnienia przedmiotowych danych w wyżej opisany sposób.

5. W okresie objętym sprawozdaniem Generalny Inspektor wydał 8 decyzji administracyjnych dotyczących przetwarzania danych w omawianym zakresie, skierował 1 zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa oraz wystąpił z 10 sygnalizacjami, wnosząc o dostosowanie niewłaściwej praktyki do obowiązujących w zakresie przetwarzania danych osobowych przepisów prawa. W roku 2002 i 2001 wydano odpowiednio 8 i 12 decyzji, skierowano po 2 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa oraz wystosowano 10 i 2 wystąpienia o charakterze ogólnym.

I. Marketing

Przedmiotem szczególnego zainteresowania Generalnego Inspektora w okresie objętym sprawozdaniem pozostawała działalność marketingowa prowadzona przez podmioty specjalizujące się w promocji produktów i usług (firmy marketingowe), choć również podmioty, dla których działalność marketingowa nie stanowi działalności podstawowej, ale jest z nią ściśle związana (np. banki, operatorzy sieci kablowej, operatorzy sieci telefonicznych, zakłady ubezpieczeń, fundusze emerytalne, biura podróży). Na gruncie ustawy o ochronie danych osobowych, podobnie jak w latach ubiegłych, największe kontrowersje budziło przetwarzanie danych wyłącznie w ramach obrotu marketingowego.

Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych dla przetwarzania danych w celach marketingowych konieczna jest bądź zgoda osób, których dane dotyczą, co ze względu na charakter działalności marketingowej jest sytuacją najbardziej pożądaną, bądź wykazanie się przez administratora danych prawnie usprawiedliwionym celem, do którego ustawa zalicza m.in. marketing bezpośredni własnych produktów lub usług. Przetwarzanie w tym celu danych

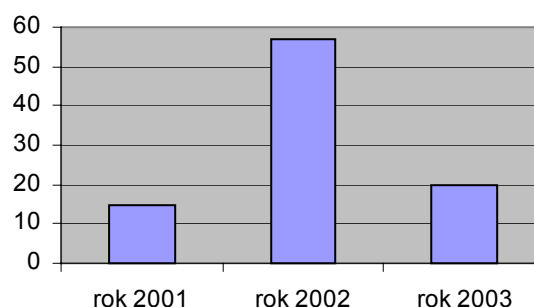
³⁴⁸ GI-DEC-DS-208/03/644, 645

³⁴⁹ GI-DP-24/56/03, GI-DP-24/75/03, GI-DP-24/269/03, GI-DP-24/678/03, GI-DP-24/1002/03, GI-DP-24/1003/03

osobowych nie może jednak naruszać praw i wolności osób, których dane są wykorzystywane, co - jak wykazało wiele postępowań - było często ignorowane przez administratorów danych.

Podmioty z tego sektora należą do grupy administratorów danych, których działalność kojarzona jest w powszechnej świadomości z nagminnym łamaniem prawa. Taką opinię potwierdzają doświadczenia Generalnego Inspektora zebrane w okresie funkcjonowania ustawy. Wynika z nich, że firmy marketingowe, w swej działalności związanej przede wszystkim z obrotem (sprzedażą) danych, z premedytacją ignorują przepisy prawa. W przekonaniu Generalnego Inspektora sytuacji tej sprzyja postawa organów ścigania, które wykazują pobłażliwość w ocenie popełnianych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przestępstw, co powoduje poczucie bezkarności po stronie ich sprawców³⁵⁰.

1. W firmach marketingowych przeprowadzono w 2003 r. 20 **kontroli** zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych. Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie kontroli przeprowadzonych w tego rodzaju podmiotach w trzech ostatnich latach.

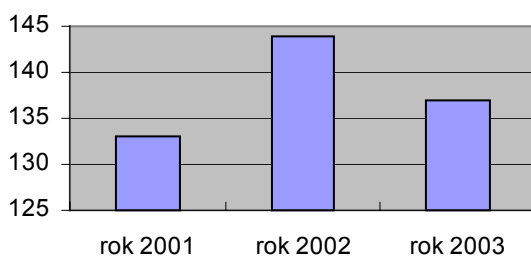
Na podstawie wyników kontroli należy stwierdzić, że firmy marketingowe najwięcej problemów miały z prawidłowym wypełnieniem wszystkich obowiązków dotyczących przetwarzania danych przy użyciu systemów informatycznych³⁵¹. Przeprowadzone kontrole wykazały bowiem, że systemy informatyczne wykorzystywane przez te podmioty nie zostały dostosowane do wymogów wskazanych w przepisach rozporządzenia w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...). W szczególności systemy te nie

³⁵⁰ Wielokrotnie Generalny Inspektor skutecznie interweniował w organach wyższego szczebla o podjęcie sprawy na nowo, wobec stwierdzenia, że umorzono sprawę przedwcześnie, bądź nie zebrano wszystkich materiałów dowodowych.

³⁵¹ W związku z przeprowadzeniem kontroli w podmiocie prowadzącym działalność także na terenie innego kraju Generalny Inspektor podjął współpracę z organem ochrony danych osobowych tego kraju. Współpraca polegała na wymianie ustaleń z kontroli przeprowadzonych w tym podmiocie oraz wypracowaniu wspólnego stanowiska co do dalszych czynności, jakie miały zostać podjęte wobec tego podmiotu.

spełniały wymogów o charakterze technicznym, m.in. nie zapewniały odnotowania daty pierwszego wprowadzenia danych, identyfikatora użytkownika wprowadzającego dane oraz informacji, komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione innym podmiotom, wymogów o charakterze organizacyjnym, m.in. kopie awaryjne przechowywano w tych samych pomieszczeniach, w których przechowywano zbiory danych eksploatowane na bieżąco. Nie były spełnione również wymogi o charakterze formalnym, m.in. instrukcja zarządzania systemem informatycznym nie określała sposobu postępowania w zakresie komunikacji w sieci komputerowej.

2. W okresie objętym sprawozdaniem na podmioty specjalizujące się w działalności marketingowej kierowano też liczne **skargi**. Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie skarg skierowanych w trzech ostatnich latach.

Skargi dotyczyły przede wszystkim:

- 1) legalności uzyskiwania i dalszego przetwarzania danych osobowych przez firmy marketingowe,
- 2) niewykonywania i nierzetelnego wykonywania obowiązków polegających na udzieleniu osobom, których dane dotyczą, informacji, o których mowa w art. 24 i art. 25 ustawy³⁵²,
- 3) niewypełniania bądź nierzetelnego wypełniania obowiązku udzielenia informacji zgodnie z art. 33 ustawy³⁵³,

³⁵² Art. 24. ust. 1 W przypadku zbierania danych osobowych od osoby, której one dotyczą, administrator danych jest obowiązany poinformować tę osobę o: 1) adresie swojej siedziby i pełnej nazwie, a w przypadku gdy administratorem danych jest osoba fizyczna - o miejscu swojego zamieszkania oraz imieniu i nazwisku, 2) celu zbierania danych, a w szczególności o znanych mu w czasie udzielania informacji lub przewidywanych odbiorcach lub kategoriach odbiorców danych, 3) prawie wglądu do swoich danych oraz ich poprawiania, 4) dobrowolności albo obowiązku podania danych, a jeżeli taki obowiązek istnieje, o jego podstawie prawnej. Art. 25 ust. 1 W przypadku zbierania danych osobowych nie od osoby, której one dotyczą, administrator danych jest obowiązany poinformować tę osobę, bezpośrednio po utrwaleniu zebranych danych, o: 1) adresie swojej siedziby i pełnej nazwie, a w przypadku gdy administratorem danych jest osoba fizyczna - o miejscu swojego zamieszkania oraz imieniu i nazwisku, 2) celu i zakresie zbierania danych, a w szczególności o odbiorcach lub kategoriach odbiorców danych, 3) źródle danych, 4) prawie wglądu do swoich danych oraz ich poprawiania, 5) uprawnieniach wynikających z art. 32 ust. 1 pkt 7 i 8.

³⁵³ Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy „Na wniosek osoby, której dane dotyczą, administrator danych jest obowiązany, w terminie 30 dni, poinformować o przysługujących jej prawach, a zwłaszcza wskazać w formie zrozumiałej odnośnie danych osobowych jej dotyczących: 1) jakie dane osobowe zawiera zbiór, 2) w jaki sposób zebrano dane, 3) w jakim celu i zakresie dane są przetwarzane, 4) w jakim zakresie oraz komu dane zostały udostępnione”. Zgodnie z ust. 2 „Na wniosek osoby, której dane dotyczą, informacji, o których mowa w ust. 1, udziela się na piśmie”.

- 4) nieuwzględniania sprzeciwu skarżących wobec wykorzystywania ich danych w celach marketingowych,
- 5) klauzul zgody na przetwarzanie danych osobowych zamieszczanych na materiałach marketingowych.

Największym problemem - na co wskazuje liczba wniesionych skarg - było wykorzystywanie danych osobowych przez firmy marketingowe bez podstawy prawnej legalizującej to działanie. Tego rodzaju naruszeń dopuszczali się głównie Alladyn Sp. z o.o. oraz Vegas Sp. z o.o., jak też inne podmioty (np. Międzynarodowe Biuro Obsługi Domów Wysyłkowych Sp. z o.o., Reader's Digest Przegląd Sp. z o.o.). Z analizy skarg wynikało, że bliżej nieznane skarżącym podmioty kierowały do nich niezamawianą korespondencję marketingową. Zwracając się o interwencję i ochronę swoich danych osobowych, skarżący podkreślali, że nie udzielali tym firmom zgody na takie działania. Mimo, iż w toku prowadzonych postępowań ww. podmioty wskazywały, że przysyłanie materiałów reklamowych znajduje oparcie w usprawiedliwionym celu, do którego należy marketing własnych produktów i usług administratora³⁵⁴, to jednak z analizy spraw wynikało, że powoływanie się przez firmy marketingowe na wymienioną przesłankę, często było całkowicie nieuprawnione. Przy przetwarzaniu danych dochodziło bowiem do ewidentnych naruszeń praw i wolności skarżących, powodujących pogorszenie ich sytuacji prawnej, w skierowanych do skarżących przesyłkach brak było podstawowych informacji np. o podmiocie, który dane przetwarza, o źródle uzyskania danych, o prawach przysługujących osobie, której dane dotyczą. W ten sposób uniemożliwiano tym osobom skuteczne kontrolowanie procesu przetwarzania ich danych, a tym samym realizację przyznanych im ustawą uprawnień. Badając zagadnienie legalności przetwarzania danych przez wymienione podmioty, stwierdzono, iż w wielu sytuacjach samo uzyskanie danych było nielegalne. I tak np. Vegas Sp. z o.o. powoływała się na zawartą z Willemse-Ogrody Sp. o.o.³⁵⁵ umowę w sprawie udostępnienia zbioru danych, tymczasem - jak wykazało postępowanie - nie doszło do jej zawarcia, nie została bowiem podpisana przez obie strony. Uzyskanie w tych okolicznościach danych osobowych i dalsze ich przetwarzanie było nielegalne. Wobec takich ustaleń, Generalny Inspektor wydawał decyzje administracyjne³⁵⁶, jak również zawiadamiał organy ścigania o popełnieniu przestępstwa, polegającego na bezprawnym przetwarzaniu danych osobowych³⁵⁷.

³⁵⁴ Najczęściej wskazywaną przez podmioty marketingowe podstawą prawną przetwarzania danych był art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy.

³⁵⁵ Podmiot ten od kilku lat nie prowadzi już działalności marketingowej.

³⁵⁶ GI-DEC-DS-64/03, GI-DEC-DS-205/03,

³⁵⁷ W sprawach: GI-DS-430/317/03, GI-DS-430/440/03, GI-DS-430/230/03, GI-DS-430/416/03, GI-DS-430/225/03,

W kilku przypadkach³⁵⁸, w wyniku powzięcia podejrzenia o sfalszowaniu oświadczeń zgody skarżących na przetwarzanie ich danych osobowych, tj. w szczególności podpisu zawartego na kuponie zamówień produktów, Generalny Inspektor złożył zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 270 § 1 Kodeksu karnego³⁵⁹.

Podobnie jak w latach ubiegłych problemem było niedopełnianie przez administratorów danych obowiązku informacyjnego określonego w art. 24 i art. 25 ustawy o ochronie danych osobowych. Skargi w przedmiocie niewykonania tego obowiązku dotyczyły przede wszystkim działalności Vegas Sp. z o.o. i Alladyn Sp. z o.o., choć wśród podmiotów nie respektujących praw skarżących znalazły się również inne firmy prowadzące działalność w systemie wysyłkowym np. Bertelsmann Media Sp. z o.o., Reader's Digest Przegląd Sp. z o.o., IMP Sp. z o.o. W wielu przypadkach szczegółowa analiza materiałów marketingowych oferowanych przez wymienione podmioty doprowadziła do ustalenia, iż zbierając dane nie bezpośrednio od osób, których one dotyczyły, nie przekazywano takich informacji jak np. źródło uzyskania danych skarżących. W przypadkach, gdy wprowadzono informowanie, skąd dane zostały uzyskane, bardzo często uzyskane informacje okazywały się nieprawdziwe. Przykładem działań wprowadzających w błąd osoby zainteresowane była praktyka Vegas Sp. z o.o. informującej w materiałach reklamowych, iż źródłem uzyskania danych był np. Alladyn Sp. z o.o., podczas gdy w przekazywanych Generalnemu Inspektorowi wyjaśnieniach spółka ta wskazywała na inny podmiot - ZXY Sp. z o.o.³⁶⁰ Jednocześnie, w wielu przypadkach w przesyłanych skarżącym materiałach zabrakło informacji o prawie osób do weryfikacji swoich danych, czy też złożenia sprzeciwu wobec ich przetwarzania. W ten sposób liczna grupa skarżących została pozbawiona możliwości powzięcia skutecznych kroków w celu zaprzestania wykorzystywania ich danych bądź przekazywania tych danych innym podmiotom, co w konsekwencji groziło utratą kontroli skarżących nad obiegiem ich danych osobowych. Generalny Inspektor w wydawanych decyzjach administracyjnych nakazywał administratorom danych dopełnienie tego obowiązku³⁶¹. O naruszeniu przepisów ustawy zawiadamiane były również organy ścigania.

Podkreślenia wymaga, iż w okresie objętym sprawozdaniem wiele trudności sprawiała administratorom danych właściwa realizacja obowiązków określonych w art. 32 i art. 33 ustawy o ochronie danych osobowych. Z docierających do Generalnego Inspektora sygnałów wynikało, że administratorzy danych pozostawiali wnioski skierowane do nich, na podstawie art. 33 ustawy o ochronie danych osobowych, bez rozpoznania, bądź też odpowiedzi na nie udzielali

³⁵⁸ Sprawy dotyczyły firm SSW-CPS Sp. z o.o., IMP Sp. z o.o., Prodoks Sp. z o.o., czy Bertelsmann Media Sp. z o.o.

³⁵⁹ GI-DS-430/346/03, GI-DS-430/ 177/03, GI-DS-430/ 80/03

³⁶⁰ GI-DS-430/416/03

³⁶¹ GI-DEC-DS-32/03, GI-DEC-DS-31/03, GI-DEC-DS-90/03

z naruszeniem określonego w ustawie terminu. Dopiero interwencja Generalnego Inspektora sprawiała, że obowiązkowi tego dopełniano. Organy ścigania zawiadamiane były o popełnieniu przestępstwa polegającego na braku udzielenia skarżącemu informacji, do których byli uprawnieni na mocy przepisu prawa³⁶². Skargi wskazywały również na liczne przypadki nieuwzględniania przez podmioty z omawianego sektora (głównie Alladyn Sp. z o.o., Vegas Sp. z o.o., Reader's Digest Przegląd Sp. z o.o., Saysonic Sp. z o.o., zajmującą się sprzedażą i naprawą sprzętu RTV³⁶³) sprzeciwu osób, których dane były wykorzystywane w celach marketingowych. Niektóre podmioty postępowanie takie argumentowały brakiem możliwości wycofania - po wpłynięciu żądań skarżących - przygotowanych do wysyłki materiałów. Podmioty te przekonywały, że ze względów techniczno-logistycznych nie jest możliwe sprostanie obowiązkowi natychmiastowego zaprzestania przetwarzania danych. Jednocześnie w wielu przypadkach firmy marketingowe świadomie wykorzystywały dane osobowe pomimo wcześniejszego złożenia przez osoby, których dane dotyczyły, sprzeciwów. W wielu przypadkach dane były wykorzystywane również po tym, jak skarżącemu przekazano informację o usunięciu ich danych ze zbioru. Wobec winnych naruszeń (niedostosowania działalności do wymogów ustawy), kierowano do organów ścigania zawiadomienia wskazujące na fakt niedopuszczalnego przetwarzania danych osobowych.

W 2003 r. skarżono się również na wymuszanie zgody na przetwarzanie danych osobowych w celach promocyjno-handlowych. Sygnały o tego rodzaju nieprawidłowościach dotyczyły głównie działalności firmy Biotonic Sp. z o.o., która stosowała praktykę polegającą na traktowaniu oświadczenia woli klienta wyrażonego na kuponie zamówienia, jako jednoczesnej zgody na przetwarzanie jego danych osobowych w celach marketingowych. Podczas telefonicznego składania zamówienia osoba je przyjmująca jedynie odczytywała informację, że składając zamówienie klient wyraża automatycznie zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych przez Biotonic Sp. z o.o. w celach promocyjno-handlowych oraz godzi się na udostępnianie swoich danych podmiotom trzecim. Oceniając stosowaną przez ww. podmiot praktykę jako nieprawidłową, Generalny Inspektor w wydanych decyzjach administracyjnych nakazał spółce wprowadzenie do formularza zamówienia dwóch odrębnych klauzul zgody, z których jedna oznaczałaby potwierdzenie woli otrzymania zamawianej przesyłki, druga zaś wyrażała zgodę zamawiającego na przetwarzanie jego danych osobowych w celach marketingowych i promocyjnych³⁶⁴.

Podobny problem wystąpił również na tle analizy oświadczeń zgody umieszczanych w czasopiśmie w związku z organizowanymi przez nie konkursami (np. w tygodniku

³⁶² GI-DS-430/576/03

³⁶³ GI-DS-430/25/03

³⁶⁴ GI-DEC-DS- 430/94/03, GI-DEC-DS-145/03

„Przyjaciółka”)³⁶⁵. Osoby biorące udział w konkursie podpisując jedno oświadczenie woli wyrażały jednocześnie zgodę na udział w konkursie i przetwarzanie ich danych osobowych w celu marketingowym. Stwierdzając nieprawidłowość zaproponowanej przez wydawcę tygodnika - Edipresse Polska S.A. - formuły zgody, Generalny Inspektor zwrócił się o jej zmianę. Spółka zapewniła, że opracuje nowy formularz kuponu, na którym wyodrębnione zostanie oświadczenie o wyrażeniu zgody na udział w konkursie i oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w celu marketingowym.

Ciekawym zagadnieniem, którym w okresie objętym sprawozdaniem zajmował się Generalny Inspektor, był również marketing prowadzony za pośrednictwem środków masowego przekazu³⁶⁶. Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 144, poz. 1204) uzależniła przesyłanie ofert marketingowych drogą elektroniczną od zgody odbiorcy oferty³⁶⁷. Przesyłanie niezamówionej informacji handlowej (tzw. spamming) jest traktowane jako czyn nieuczciwej konkurencji oraz wykroczenie zagrożone karą grzywny. W kilku sprawach skierowanych do Generalnego Inspektora podmioty, które nadsyłały niezamówione oferty marketingowe drogą elektroniczną, nie przetwarzały danych osobowych (np. komputer losował numery telefonów osób, do których przesłano ofertę marketingową). W tych przypadkach nie znajdowały zastosowania przepisy określające zasady ochrony danych osobowych w związku ze świadczeniem usług drogą elektroniczną zawarte w rozdziale 4 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, a tym samym przepisy ustawy o ochronie danych osobowych.

Podkreślenia wymaga, iż nie zawsze zastrzeżenia zgłaszane przez skarżących odnośnie nieprawidłowości przy przetwarzaniu ich danych osobowych znajdowały potwierdzenie w toku postępowania. Przykładem grupy spraw o takim charakterze (brak stwierdzenia naruszenia ustawy) były skargi na działalność BTM Leaders S.A.³⁶⁸ Uzyskiwanie danych osobowych w tym przypadku następowało z książek telefonicznych i internetu (internetowych książek telefonicznych). Zbieranie danych osobowych polegało w szczególności na przekazywaniu telemarketerom uzyskanych w ww. sposób danych, następnie kontaktowaniu się z wybranymi osobami w celu zaproszenia ich na spotkanie w siedzibie spółki i omówienia ewentualnej współpracy. Oferta kierowana była wyłącznie do mężczyzn. W przypadku, gdy w książce telefonicznej figurowało imię i nazwisko abonenta – kobiety, do telefonu proszony był mężczyzna o nazwisku abonenta (gdy pod danym numerem zamieszkiwało kilku mężczyzn, oferta była kierowana do mężczyzn aktywnych

³⁶⁵ GI-DS-430/328/03/2128

³⁶⁶ GI-DP-24/464/03, GI-DP-24/429/03, GI-DP-24/869/03, GI-DP-24/165/03, GI-DP-24/496/03, GI-DP-24/1061/03

³⁶⁷ Art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną „Zakazane jest przesyłanie niezamówionej informacji handlowej skierowanej do oznaczonego odbiorcy za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej. Informację handlową uważa się za zamówioną, jeżeli odbiorca wyraził zgodę na otrzymywanie takiej informacji, w szczególności udostępnił w tym celu identyfikujący go adres elektroniczny”.

³⁶⁸ np. GI-DS-430/284/03, GI-DS-430/550/03, GI-DS-430/334/03, GI-DS-430/292/03

zawodowo). W niektórych przypadkach telemarketer podawał w kontakcie telefonicznym imię i nazwisko danej osoby, które uprzednio uzyskał od domowników. Zdobywanie w taki sposób danych osobowych - jak wyjaśniano skarżącym – nie stanowiło naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych, gdyż dane zbierane były ze źródeł powszechnie dostępnych i nie były wprowadzane do systemu.

W okresie objętym sprawozdaniem utrzymała się wysoka liczba skarg związanych z działalnością firm marketingowych. Tegoroczne doświadczenia pokazują, że działalność tych firm, w porównaniu z latami ubiegłymi, była jednak bardziej agresywna, naruszająca prawa coraz większej liczby osób zarówno w Polsce, jak i poza jej granicami³⁶⁹. Podmioty te nadal łamały z premedytacją przepisy ustawy o ochronie danych osobowych. Jednocześnie nasiliły się próby omijania prawa, polegające w głównej mierze na przenoszeniu odpowiedzialności za ewentualne nieprawidłowości związane z operacjami na danych osobowych na podmioty mające siedziby poza granicami Polski i nie podlegające polskiemu prawu. I tak, na przykład Vegas Sp. z o.o. oraz Alladyn Sp. z o.o., których działalność była w 2003 roku przedmiotem najczęstszej krytyki ze strony skarżących, w kierowanych do klientów materiałach marketingowych informowała, że źródłem uzyskania ich danych osobowych jest podmiot z Cypru³⁷⁰. Przeprowadzone w tych sprawach postępowania wykazały, że przekazywane przez obie spółki informacje nie są prawdziwe, gdyż wspomniany podmiot zagraniczny okazał się jedynie pośrednikiem w przekazywaniu danych, nie zaś ich administratorem³⁷¹. Tego typu działania należy ocenić jako świadome wprowadzanie w błąd osób, których dane podlegają obrotowi marketingowemu. W celu zwalczania opisanych praktyk Generalny Inspektor wielokrotnie zwracał się do rzeczników ochrony danych innych państw, na terenie których znajdowały się siedziby firm zagranicznych biorących udział w przetwarzaniu danych. Współpraca ta pozwoliła na ustalenie wielu istotnych kwestii z punktu widzenia legalności działań polskich podmiotów marketingowych.

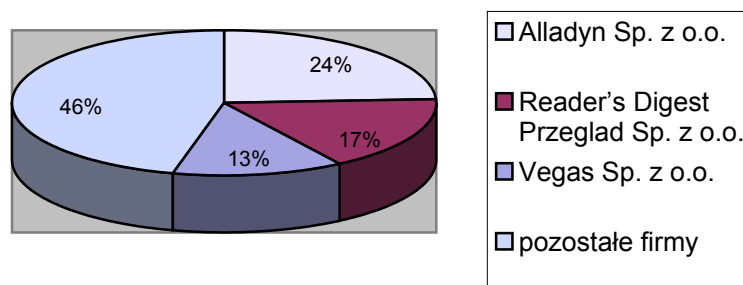
Analiza sposobu funkcjonowania firm marketingowych nakazała zainteresować ich działalnością inne organy i służby. W związku z podejrzeniem naruszania przez podmioty marketingowe praw konsumenckich zawiadomiony został Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Generalny Inspektor zwrócił się również do Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej o zbadanie działalności firm Vegas Sp. z o.o. i Alladyn Sp. z o.o. pod kątem wywiązywania się przez nie z zobowiązań podatkowych.

³⁶⁹ Sprawa przetwarzania danych osobowych obywateli Republiki Czeskiej przez firmę Vegas Sp. z o.o. (GI-DS-430/262/03).

³⁷⁰ „Lifo Limited”, 25 Aphrodite Street, Consulo house, 2 Floor, office 204, Nicosia, Cyprus.

³⁷¹ Podobna sytuacja związana była z działalnością Reader’s Digest Przegląd Sp. z o.o., która powoływała się z kolei na spółkę Intaglio Limited Le Gallias Chambers 54 Bath Street, St. Helier, Jersey JE48YD, Channel Islands, United Kingdom-jako źródło uzyskania danych. I w tym przypadku okazało się, że ww. podmiot zagraniczny jedynie pośredniczył w sprzedaży danych, a ich faktycznym administratorem był polska firma Willemse-Ogrody Sp. z o.o.

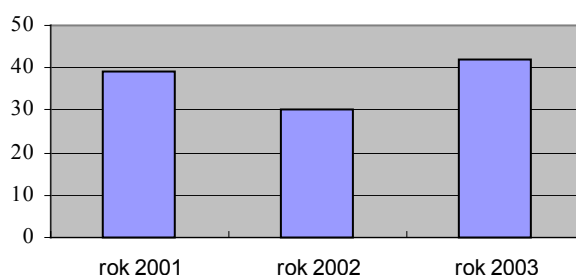
W 2003 r. najwięcej skarg kierowano na niżej wymienione podmioty.

3. Podmioty prowadzące działalność marketingową na rzecz innych podmiotów zgłosiły **do rejestracji** 27 zbiorów danych osobowych. W roku 2002 i 2001 zgłoszono odpowiednio 19 i 11 zbiorów danych osobowych. Zgłaszane do rejestracji zbiory danych najczęściej dotyczyły osób biorących udział w konkursach³⁷² oraz osób, do których kierowane były oferty nabycia produktów i usług³⁷³. Wnioskodawcy jako podstawę prawną upoważniającą do przetwarzania danych osobowych w tego rodzaju zbiorach wskazywali art. 23 ust. 1 pkt 1 i/lub art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy.

4. W okresie objętym sprawozdaniem nieznacznie wzrosła liczba **pytań** dotyczących przetwarzania danych w celach marketingowych.

Zestawienie liczby pytań skierowanych do Generalnego Inspektora w latach 2001 – 2003.

Pytania dotyczyły m.in.:

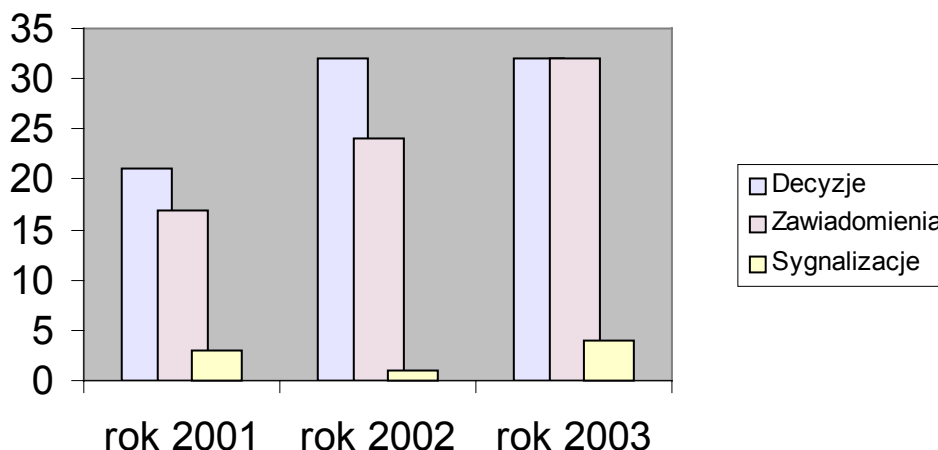
- 1) przesyłania ofert marketingowych drogą elektroniczną,
- 2) uzależniania zawarcia umowy od wyrażenia zgody na przetwarzanie danych w celu marketingowym,

³⁷² Np. zgłoszenie z dnia 24 stycznia 2003 r. (nr R 000102/03) – księga rejestrowa nr 058246.

³⁷³ Np. zgłoszenie z dnia 4 sierpnia 2003 r. (nr R 001046/03) – księga rejestrowa nr 058418.

- 3) udostępniania danych innym podmiotom, tzw. „handlu danymi”,
- 4) przekazywania danych osobowych za granicę,
- 5) obowiązku informacyjnego.

5. Zestawienie liczbowe decyzji, zawiadomień o popełnieniu przestępstwa i wystąpień o charakterze ogólnym wydanych przez Generalnego Inspektora w 2003, 2002 i 2001 r. przedstawia wykres.

J. Turystyka

Podstawowym aktem prawnym regulującym przetwarzanie danych osobowych w ramach omawianego sektora jest ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 578 ze zm.).

1. W 2003 r. w biurach podróży i agencjach turystycznych przeprowadzono 5 **kontroli** zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych. W roku 2002 i 2001 przeprowadzono po 4 kontrole tego rodzaju podmiotów. Uchybienia, z jakimi zetknięto się w toku kontroli to m.in.:

- 1) przetwarzanie - bez podstawy prawnej - danych osób, które zrezygnowały z wcześniej zarezerwowanej imprezy turystycznej,
- 2) zawieranie w treści umowy o świadczenie usług turystycznych oświadczenia o wyrażeniu przez klienta zgody na przetwarzanie danych w celach marketingowych,
- 3) przetwarzanie przez organizatora wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej danych uczestników wycieczek i kolonii w zakresie szerszym, niż wynikało to z formularza karty kwalifikacyjnej, której wzór stanowił załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21

stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (Dz. U. Nr 12, poz. 67 ze zm.)³⁷⁴,

- 4) niezgłoszenie do rejestracji Generalnemu Inspektorowi zbioru danych osobowych uczestników wycieczek i kolonii oraz zbioru danych osobowych wychowawców.

Przeprowadzone kontrole nakazują krytycznie ocenić sposób wykonania przez biura podróży i agencje turystyczne obowiązków nałożonych przepisami o ochronie danych osobowych, a w szczególności tych obowiązków, które odnoszą się do przetwarzania danych osobowych przy użyciu systemów informatycznych. Systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych w kontrolowanych jednostkach nie spełniały wszystkich wymogów, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...). Hasła użytkowników systemu nie były zmieniane co najmniej raz na miesiąc, systemy nie zapewniały odnotowania dla każdej osoby, której dane były przetwarzane w systemie, identyfikatora użytkownika wprowadzającego dane oraz informacji komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione. Nie były spełnione również wymagania o charakterze formalnym, brak było m.in. instrukcji postępowania w sytuacji naruszenia ochrony danych osobowych, instrukcji określającej sposób zarządzania systemem informatycznym. Częstym uchybieniem było także dopuszczenie do obsługi systemu informatycznego oraz urządzeń wchodzących w jego skład osób, które nie posiadały upoważnień wydanych przez administratora danych, oraz brak było ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych.

2. Do rejestracji w 2003 r. Generalnemu Inspektorowi zgłoszono 6 zbiorów danych osobowych. W 2002 i 2001 roku do rejestracji zgłoszono odpowiednio 4 i 25 zbiorów danych. Zgłoszeń dokonywały biura podróży oraz podmioty prowadzące działalność hotelarską. Nie wszystkie zgłoszenia dokonane zostały w sposób prawidłowy.

Dla przykładu wskazać można, iż wspólnicy spółki cywilnej „Alma” Agencja Turystyczna z siedzibą we Wrocławiu zgłosili do rejestracji zbiór danych osób korzystających z imprez turystycznych. W toku postępowania okazało się, iż wnioskodawca jest podmiotem, któremu – na podstawie art. 31 ustawy o ochronie danych osobowych - powierzono przetwarzanie danych osobowych zawartych w zbiorze. Organizatorem imprez turystycznych, a tym samym administratorem danych osób, którym Agencja Turystyczna „Alma” s.c. sprzedawała imprezy turystyczne, była Spółka Triada Biuro Podróży Sp. z o. o. z siedzibą w Warszawie, co oznaczało, że podmiotem zobowiązanym do zgłoszenia zbioru do rejestracji, jako administrator danych, była

³⁷⁴ Zbierano numer PESEL dziecka oraz serię i nr paszportu.

Spółka Triada Biuro Podróży Sp. z o.o., nie zaś podmiot działający jedynie w ramach powierzenia przetwarzania danych.

3. W 2003 r. do Generalnego Inspektora skierowano 10 **skarg** dotyczących przetwarzania danych osobowych w tym sektorze.

Wątpliwości, jakie pojawiały się w związku z przetwarzaniem danych w omawianym sektorze, dotyczyły nie tylko właściwego wypełniania obowiązków wynikających z przepisów ustawy, ale również tak zasadniczego zagadnienia, jakim jest ustalenie podmiotu odpowiedzialnego za zgodne z prawem przetwarzanie danych³⁷⁵.

Tak jak w przypadku innych podmiotów, również w przypadku podmiotów z sektora turystyki skargi dotyczyły przetwarzania danych osobowych klientów w celu marketingowym. Przedmiotem wielu skarg było przetwarzanie danych osobowych byłych klientów Scan Holiday Biuro Podróży S.A. z siedzibą w Poznaniu (obecnie Holiday Service S.A. z siedzibą w Poznaniu) przez Ecco Holiday Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu. Skarżący otrzymali oferty marketingowe Ecco Holiday Sp. z o.o. pomimo tego, że nie korzystali z usług tego podmiotu ani też nie wyrażali zgody na przetwarzanie ich danych przez wskazany podmiot. Skargi te związane były z inną skargą³⁷⁶, wniesioną przez pełnomocnika Scan Holiday Travel Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu na działania Ecco Holiday Sp. z o.o. i Holiday Service S.A. Przedmiotem wniosku Scan Holiday Travel Sp. z o.o. było żądanie wydania decyzji nakazującej Holiday Service S.A. i Ecco Holiday Sp. z o.o. usunięcie danych osobowych klientów Scan Holiday Travel Sp. z o.o. Generalny Inspektor odmówił wydania takiej decyzji, bowiem żądanie dotyczyło nakazania podmiotowi, który nabył dane jako składnik przedsiębiorstwa,³⁷⁷ a więc w sposób dopuszczalny w myśl przepisów ustawy. Jednakże, ponieważ Holiday Service S.A. dysponowała danymi, jak również udostępniła je niezgodnie z ustawą Ecco Holiday Sp. z o.o., która z kolei wykorzystwała je również niezgodnie z ustawą dla swoich celów marketingowych, Generalny Inspektor zawiadomił organy ścigania o popełnieniu przestępstw przez te podmioty.

Analiza skarg dotyczących przetwarzania danych osobowych przez podmioty świadczące usługi turystyczne wskazuje na liczne nieprawidłowości w stosowaniu ustawy. Podmioty te, albo nie wykonują żadnych obowiązków związanych z ochroną danych osobowych – mają bowiem

³⁷⁵ GI-DS-430/55/03, GI-DS-430/91/03, GI-DS-430/92/03, GI-DS-430/1-0/03 i GI-DS-430/220/03

³⁷⁶ GI-DS-430/178/03

³⁷⁷ W toku postępowania Generalny Inspektor ustalił, iż w wykonaniu umowy kupna-sprzedaży przedsiębiorstwa podmiot Scan Holiday Travel Sp. z o.o. nabył przedsiębiorstwo „Scan Holiday Biuro Podróży S.A.” w rozumieniu art. 55¹ Kodeksu cywilnego, w tym prawo do klientów oraz zbiorów danych osobowych. Podstawą prawną przetwarzania danych przez spółkę, która nabyła przedsiębiorstwo i w ten sposób stała się ich administratorem oraz zainicjowała postępowanie przed Generalnym Inspektorem był zatem art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy w związku z art. 55¹ Kodeksu cywilnego.

przekonanie, że nie są administratorem danych osobowych - albo też wykonują je w sposób niewłaściwy.

4. W 2003 r. do Generalnego Inspektora skierowano 2 **pytania** dotyczące przetwarzania danych osobowych przez podmioty z sektora turystyki. Również w 2002 r. wpłynęły 2 pytania z tego zakresu. W 2001 r. do Generalnego Inspektora skierowano 3 pisma zawierające pytania odnoszące się do przetwarzania danych w tym sektorze. Pytania dotyczyły przetwarzania danych przewodników turystycznych oraz klientów biur podróży³⁷⁸.

5. W okresie objętym sprawozdaniem Generalny Inspektor wydał 15 decyzji administracyjnych i skierował 6 zawiadomień o popełnieniu przestępstwa przez podmioty z omawianego sektora. W roku 2002 i 2001 wydano odpowiednio 3 i 1 decyzję.

K. Inne

W okresie objętym sprawozdaniem do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych kierowane były sprawy związane z działalnością podmiotów nie omówionych we wcześniejszej części sprawozdania. Grupa tych podmiotów jest bardzo zróżnicowana i obejmuje m.in. podmioty zajmujące się obrotem nieruchomościami, biura matrymonialne, importerów i sprzedawców samochodów, przedsiębiorstwa energetyczne i gazownicze, firmy informatyczne, podmioty świadczące usługi fotograficzne, producentów leków i środków higienicznych.

1. W podmiotach nie należących do sektorów omówionych w poprzednich rozdziałach przeprowadzono 49 **kontroli** zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych. W roku 2002 i 2001 przeprowadzono odpowiednio 63 i 59 kontroli zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych.

Kontrole wykazały, że jednostki kontrolowane najczęściej problemów miały z prawidłowym wykonaniem obowiązków określonych w przepisach o ochronie danych osobowych dotyczących przetwarzania danych przy użyciu systemów informatycznych. Systemy te nie spełniały bowiem wszystkich wymogów, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...), o charakterze technicznym (m.in. hasła użytkowników nie były zmieniane co najmniej raz na miesiąc, systemy nie zapewniały odnotowania dla każdej osoby, której dane były przetwarzane w systemie, daty pierwszego wprowadzenia danych, identyfikatora użytkownika wprowadzającego dane oraz informacji komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione), formalnym (m.in. brak instrukcji

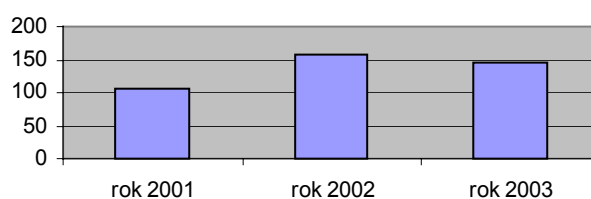
³⁷⁸ GI-DP-024/1042/03, GI-DP-024/1465/03

postępowania w sytuacji naruszenia ochrony danych osobowych oraz brak instrukcji określającej sposób zarządzania systemem informatycznym), personalnym (m.in. nie wyznaczono administratora bezpieczeństwa informacji) i organizacyjnym (m.in. kopie awaryjne przechowywano w tych samych pomieszczeniach, w których przechowywano zbiory eksploatowane na bieżąco). Krytycznie należy ocenić także sposób wykonania pozostałych obowiązków wynikających z przepisów o ochronie danych osobowych. Częstym uchybieniem było bowiem niedopełnienie wobec osób, których dane dotyczą, obowiązku, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i art. 25 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, niezgłoszenie do rejestracji Generalnemu Inspektorowi prowadzonych zbiorów danych osobowych oraz brak ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami w procesie przetwarzania danych osobowych przez jednostki kontrolowane, wydane zostały decyzje. Ponadto, w dwóch przypadkach skierowane zostało do prokuratury zawiadomienie o popełnieniu przez osoby odpowiedzialne za przetwarzanie danych w zbiorach prowadzonych przez jednostkę kontrolowaną przestępstwa polegającego na zaniechaniu wykonania obowiązku zgłoszenia do rejestracji Generalnemu Inspektorowi zbioru danych osobowych, a w jednym przypadku przestępstwa polegającego na przetwarzaniu w zbiorze danych dotyczących skazań, orzeczeń o ukaraniu i mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym (w postaci zapytań o karalność i zapytań o udzielenie informacji o osobie) choć ich przetwarzanie nie było dopuszczalne.

2. Skargi skierowane do Generalnego Inspektora w 2003 r. dotyczyły m.in.:

- 1) legalności przetwarzania danych osobowych przez podmioty z sektora prywatnego,
- 2) udostępniania danych osobowych innym osobom bądź podmiotom,
- 3) braku właściwego zabezpieczania danych osobowych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, co dotyczyło głównie danych przetwarzanych na stronach internetowych,
- 4) wymuszania zgody na przetwarzanie danych osobowych.

Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie skarg z trzech ostatnich lat.

W okresie objętym sprawozdaniem wątpliwości skarżących dotyczyły również w wielu przypadkach, co wskazano już wyżej, legalności zbierania ich danych osobowych. Jako przykład tego rodzaju sprawy wskazać można sprawę dotyczącą przetwarzania danych osobowych przez Instytut SMG/KRC Poland Media S.A., zajmujący się prowadzeniem badań rynku i opinii publicznej³⁷⁹. Spółka, jak zostało ustalone, w związku z prowadzoną działalnością kierowała do skarżących pisma o mających nastąpić badaniach. Źródłem uzyskania danych potencjalnych respondentów był Rejestr PESEL prowadzony przez Departament Rejestrów Państwowych, zaś podstawą prawną - przepisy ustawy o ewidencji ludności o dowodach osobistych³⁸⁰. Z uwagi na fakt, że Spółka, po jednokrotnym wykorzystaniu zebranych we wskazany sposób danych następnie je usuwała, Generalny Inspektor w jej działaniach nie dopatrzył się łamania przepisów ustawy o ochronie danych osobowych.

Problemem często poruszonym w 2003 r. przez skarżących była również kwestia bezprawnego - w ich ocenie - udostępniania przez podmioty z sektora prywatnego danych osobowych podmiotom trzecim. W większości przypadków, przeprowadzone przez Generalnego Inspektora postępowania wskazywały na brak uzasadnionych podstaw do stwierdzenia tego typu naruszeń³⁸¹. Jednakże w jednej ze spraw³⁸², w związku ze stwierdzeniem, iż administrator danych, tj. firma QXL Poland Sp. z o.o., prowadząca serwis internetowy Allegro, udostępniła dane osobowe użytkowników osobom nieupoważnionym, a mianowicie „właścicielom” innych serwisów internetowych (okoliczności sprawy jednoznacznie wskazywały, że dane wykorzystane przez konkurencyjne serwisy do przesyłania informacji reklamowej pochodzą z serwisu internetowego Allegro) - Generalny Inspektor zawiadomił organy ścigania o naruszeniu przepisów ustawy, w szczególności art. 51 ustawy³⁸³. W uzasadnieniu przedmiotowego zawiadomienia podkreślono, że w sytuacji, gdy pomimo podjęcia przez administratora niezbędnych kroków w celu zabezpieczenia danych osobowych dojdzie do ich udostępnienia, odpowiedzialność ponosi osoba, która wykonywała obowiązki związane z operacjami dokonywanymi na danych osobowych.

Podkreślić należy, iż zagadnienie braku właściwego zabezpieczenia danych osobowych pojawiało się najczęściej w kontekście przetwarzania danych osobowych na stronach

³⁷⁹ GI-DS-430/415/03, GI-DS-430/424/03

³⁸⁰ W myśl przepisu 44h ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 87, poz. 960 ze zm.), dane m.in. ze zbioru PESEL mogą być udostępniane jednostkom organizacyjnym – jeżeli po ich wykorzystaniu w celach badawczych, statystycznych, badania opinii publicznej lub rynku, dane te zostaną poddane takiej modyfikacji, która nie pozwoli na ustalenie tożsamości osób, których dane dotyczą.

³⁸¹ GI-DS-430/387/03; GI-DS-430/388/03; GI-DS-430/643/03, GI-DS-430/396/03; GI-DS-430/397/03

³⁸² GI-DS-430/634/03

³⁸³ Zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych „Kto administrując zbiorem danych lub będąc obowiązany do ochrony danych osobowych udostępnia je lub umożliwia dostęp do nich osobom nieupoważnionym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2”. Zgodnie z ust. 2 „Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku”.

internetowych. Przykładem tego rodzaju sprawy może być skarga dotycząca Sympatia Sp. z o.o., która - jak wskazał skarżący - administrując danymi w internetowym serwisie randkowym nie dołożyła należytej staranności w celu zabezpieczenia danych osób korzystających z tego serwisu, przez co umożliwiała dostęp do nich osobom nieupoważnionym³⁸⁴. Dostęp do konta w serwisie, zdaniem skarżącego, mogła uzyskać każda osoba nie znająca hasła oraz loginu (indywidualnej nazwy użytkownika), za pomocą adresu www, który jest adresem elektronicznej wypowiedzi skarżącego, umieszczonym na ogólnodostępnym forum. Przeprowadzone w omawianej sprawie postępowanie wyjaśniające, nie potwierdziło jednak zarzutów skarżącego. Z dokonanych w sprawie ustaleń wynikało bowiem, że do danych osobowych zawartych w przedmiotowym serwisie internetowym mieli dostęp jedynie inni dysponenci kont, na co skarżący wyraził zgodę.

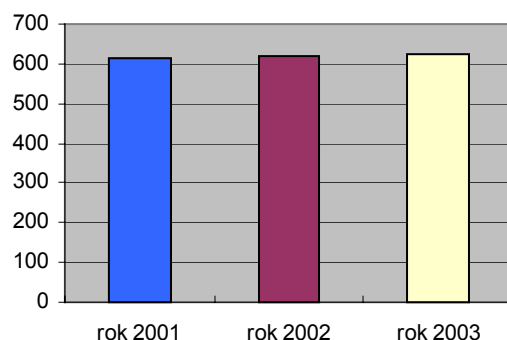
W związku z wykorzystywaniem przez podmioty prywatne w prowadzonej działalności gospodarczej danych osobowych na stronach internetowych poruszona została przez skarżących również kwestia wymuszania od użytkowników Internetu zgody na przetwarzanie ich danych. Przykładem tego typu skargi może być sprawa związana z działalnością FIAT AUTO POLAND S.A.³⁸⁵ Jak wskazała skarżąca, wystąpienie do koncernu z zapytaniem na jego stronach internetowych było uwarunkowane podaniem pełnych danych adresowych kierującego zapytaniem, wraz z jego numerem telefonu i adresem e-mail. Jednocześnie, złożenie pytania możliwe było wyłącznie po wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w celach marketingowych. W wyniku przeprowadzonego postępowania spółka zmodyfikowała stronę internetową związaną z udzielaniem odpowiedzi na pytania klientów, dostosowując ją - zgodnie ze wskazaniem Generalnego Inspektora - do wymogów przepisów ustawy o ochronie danych osobowych.

3. Do rejestracji Generalnemu Inspektorowi w 2003 r. zgłoszono 622 zbiory danych osobowych. Zbiory danych zgłaszały m.in. podmioty świadczące usługi detektywistyczne, zajmujące się ochroną osób i mienia, podmioty zajmujące się spedycją, podmioty udzielające pożyczek pod zastaw, firmy logistyczne, consultingowe oraz dealerzy samochodowi, podmioty prowadzące działalność w zakresie handlu detalicznego.

Poniżej przedstawiono liczbowe zestawienie zbiorów zgłoszonych przez podmioty inne, niż wymienione we wskazanych wyżej rozdziałach, w trzech ostatnich latach.

³⁸⁴ GI-DS-430/627/03

³⁸⁵ GI-DS-430/368/03

Zdecydowanie najwięcej zgłoszonych do rejestracji zbiorów danych zawierało dane osób będących klientami podmiotów prowadzących działalność w zakresie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami.

Jedną z ciekawszych spraw w okresie objętych sprawozdaniem dotyczyła zgłoszenia do rejestracji Generalnemu Inspektorowi zbiorów magnetycznych nagrań zawierających wizerunek i głos osoby. Zbiory te zostały zgłoszone do rejestracji przez podmioty prowadzące kasyna gry³⁸⁶. Zgodnie z przepisami ustawy o grach i zakładach wzajemnych³⁸⁷ podmioty te mają obowiązek instalowania w kasynie systemu służącego kontroli czynności istotnych ze względu na prowadzenie kasyna, w tym umożliwiającego rozstrzyganie wątpliwości związanych z urządzanymi grami oraz weryfikację prawidłowości wydawania zaświadczeń o uzyskanej wygranej, za pomocą magnetycznego zapisu obrazu. W kasynie instaluje się w tym celu system kamer rejestrujących obraz. W wyniku rejestracji podmioty prowadzące kasyna dysponują zbiorami magnetycznych nagrań, które zawierają wizerunek osoby i jej głos. Kasety z nagraniami są oznaczone i przechowywane w sposób uporządkowany według daty wykonania nagrania, co umożliwia dostęp do wybranego fragmentu zapisu. W odniesieniu do dokonanych przez kasyna zgłoszeń istniały jednak wątpliwości, czy zbiór magnetycznych nagrań dźwięku i obrazu jest zbiorem danych, w rozumieniu art. 7 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych³⁸⁸. Z całości materiału dowodowego zgromadzonego w tych sprawach wynikało, iż zgłoszone przez podmioty prowadzące kasyna gry zbiory magnetycznych zapisów dźwięku i obrazu są zbiorami danych osobowych. Postępowania zostały zakończone rejestracją zgłoszonych zbiorów.

4. Poza zagadnieniami wymienionymi we wszystkich wyżej opisanych rozdziałach do Generalnego Inspektora kierowano również pisma zawierające liczne **pytania** z zakresu innych

³⁸⁶ Np. zgłoszenie z dnia 24 czerwca 2002 r. (nr R 000679/02) – księga rejestrowa nr 059449.

³⁸⁷ Art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 4, poz. 27 ze zm.).

³⁸⁸ Art. 7 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych stanowi, że zbiorem danych jest każdy posiadający strukturę zestaw danych o charakterze osobowym, dostępnych według określonych kryteriów, niezależnie od tego, czy zestaw ten jest rozproszony lub podzielony funkcjonalnie.

zagadnień (714). W roku 2002 i 2001 do Generalnego Inspektora skierowano odpowiednio 721 i 811 pism zawierających pytania. Pytania zawarte w pismach były tak różne i zadawane przez tak różne podmioty, że nie sposób dokonać ich klasyfikacji. Tytułem przykładu można wymienić następujące zagadnienia:

- 1) obowiązki nałożone na administratora bezpieczeństwa informacji,
- 2) dopuszczalność przetwarzania określonych danych przez stowarzyszenia i fundacje,
- 3) wątpliwość, czy określone informacje stanowią dane osobowe i czy podlegają ochronie wynikającej z ustawy,
- 4) stwierdzenie, czy określony zestaw informacji stanowi zbiór danych osobowych i czy podlega zgłoszeniu do rejestracji Generalnemu Inspektorowi,
- 5) stwierdzenie, czy podmiot wskazany w piśmie jest administratorem danych w rozumieniu ustawy,
- 6) warunki legalnego powierzenia przetwarzania danych innemu podmiotowi,
- 7) formy i sposób wyrażania zgody na przetwarzanie danych osobowych,
- 8) warunki legalnego przekazywania danych osobowych za granicę,
- 9) przetwarzanie danych osobowych w Internecie,
- 10) informacje o przedsiębiorcach,
- 11) prośby o podanie przez Generalnego Inspektora źródła uzyskania przez wskazany w piśmie podmiot danych pytającego,
- 12) warunki, jakie powinny spełniać systemy informatyczne, w których przetwarzane są dane osobowe,
- 13) warunki dostępu do określonych dokumentów,
- 14) warunki legalnego przetwarzania (w tym udostępniania) danych osobowych,
- 15) gwarancji ochrony danych osobowych na terenie innych państw.
- 16) sprawy nie należące do właściwości Generalnego Inspektora.

Interesującym zagadnieniem w 2003 r. było zagadnienie dotyczące pozyskania danych abonenta domeny internetowej³⁸⁹. Dla przykładu wskazać można, iż Przewodniczący Komisji Arbitrażowej przy Polskiej Izbie Informatyki i Telekomunikacji zwrócił się do Generalnego Inspektora z pytaniem dotyczącym dopuszczalności odmowy udostępnienia danych osobowych

³⁸⁹ GI-DP-959/03

abonenta domeny internetowej podmiotowi, który miał zamiar złożyć pozew do Sądu Polubownego. Generalny Inspektor wskazał, iż odmowa ta byłaby nieuzasadniona. Z informacji przedstawionych w piśmie wynikało, iż podmiot występujący do pośrednika w rejestracji domen internetowych o dane abonenta miał interes prawny w ich uzyskaniu. Kwestia dopuszczalności udostępnienia danych osobowych powinna być w tym przypadku rozpatrywana na gruncie art. 23 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych. Żądanie udostępnienia danych niezbędnych do rozpoczęcia postępowania mediacyjnego lub arbitrażowego znajdowało uzasadnienie w art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych³⁹⁰. Uzyskanie danych abonenta domeny internetowej w celu złożenia pozwu przed sądem polubownym w sprawie o naruszenie praw z tytułu rejestracji domeny niewątpliwie stanowiło w przedmiotowej sprawie prawnie usprawiedliwiony interes podmiotu, który zamierzał wytoczyć powództwo. Z przesłanego pisma wynikało ponadto, iż zgodnie z Regulaminem Mediacji oraz Arbitrażu w Sprawach Dotyczących Nazw Domen Internetowych „w celu rozpoczęcia postępowania mediacyjnego lub arbitrażowego, powód ma obowiązek w złożonym do Sądu Polubownego przy PIIT wniosku o mediację lub w pozwie wskazać dane pozwanego (...)”. Generalny Inspektor wskazał przy tym, iż przepis art. 29 ustawy o ochronie danych osobowych ma zastosowanie wyłącznie w przypadku udostępniania danych osobowych ze zbiorów, których administratorami są podmioty sektora publicznego, określone w art. 3 ust. 1 ustawy, tj. organy państwowe oraz samorządu terytorialnego, a także inne państwowe i komunalne jednostki organizacyjne oraz podmioty niepaństwowe realizujące zadania publiczne. W związku z tym, że pośrednicy w rejestracji domen internetowych nie należą do kategorii podmiotów, o których mowa wyżej, przepis art. 29 nie znajdował w tym przypadku zastosowania. Kwestia dostępu do danych osobowych znajdujących się w dyspozycji administratorów sektora prywatnego pozostaje poza regulacją tego przepisu.

Z kolei innej sprawy wynikało, że dane, o które zwrócono się do administratora, niezbędne były usługobiorcy w celu złożenia pozwu w sprawie o ochronę dóbr osobistych³⁹¹. Ochronę tę zapewniają m.in. przepisy art. 23 i art. 24 Kodeksu cywilnego. Żądanie udostępnienia danych usługobiorcy, przeciwko któremu ma być wniesiony pozew, znajduje swoje uzasadnienie w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, tj. w szczególnych, wobec jej regulacji, przepisach prawa oraz w art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy. Z przepisu art. 187 § 1 w związku z art. 126 § 1 i § 2 Kodeksu postępowania cywilnego wynika, iż pismo procesowe powinno zawierać m.in. imię i nazwisko pozwanego, a gdy jest to pierwsze pismo w sprawie, również wskazanie m.in. miejsca zamieszkania pozwanego. Tego

³⁹⁰ Zgodnie z powołanym przepisem przetwarzanie danych osobowych (w tym ich udostępnianie) dopuszczalne jest wówczas, gdy jest niezbędne do wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów administratorów danych, o których mowa w art. 3 ust. 2, lub osób trzecich, którym są przekazywane te dane – a przetwarzanie danych nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą.

³⁹¹ GI-DP-024/987/03

rodzaju dane są zatem niezbędne w celu skutecznego złożenia pozwu. Udostępnienie ich usługobiorcy stanowiło w przedmiotowej sprawie niewątpliwie jego uzasadniony interes.

5. Generalny Inspektor w 2003 r. wydał 149 decyzji administracyjnych (w tym 115 decyzji wydanych zostało w postępowaniu dotyczącym rejestracji zgłoszonych zbiorów danych), skierował 13 zawiadomień o popełnieniu przestępstwa, skierował 3 wnioski o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego oraz wystąpił z 12 sygnalizacjami. Do zaopiniowania w 2003 r. Generalnemu Inspektorowi przekazano 22 projekty aktów prawnych dotyczących innych zagadnień niż przedstawionych w poprzednich rozdziałach.

Dla porównania, w 2002 i 2001 r. Generalny Inspektor wydał odpowiednio 210 i 215 decyzji, skierował 12 i 9 zawiadomień o popełnieniu przestępstwa oraz wystosował w tych latach 14 i 6 sygnalizacji wskazując na konieczność dostosowania praktyki do obowiązujących przepisów.

Część III. WNIOSKI KOŃCOWE

Rok 2003 jest już szóstym rokiem obowiązywania w Polsce ustawy o ochronie danych osobowych i szóstym rokiem działalności Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

1. Kilkuletni okres obowiązywania przepisów o ochronie danych osobowych nie przesądza jednak o znajomości tych przepisów zarówno przez podmioty zobowiązane do jej wykonywania, jak i przez obywateli; wiele osób nadal ma kłopoty z interpretacją ustawy. Znajomość regulacji prawnych z zakresu ochrony danych osobowych jest często jedynie powierzchowna, co potwierdzają kierowane do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych skargi, często jednak naruszanie prawa do ochrony danych osobowych wynika z braku dobrej woli podmiotów przetwarzających dane osobowe, tzw. administratorów danych.

1.1. Podkreślenia wymaga, iż z roku na rok poprawia się poziom znajomości przepisów ustawy o ochronie danych osobowych przez administratorów danych ze sfery publicznej, czego wyrazem jest zmniejszająca się liczba uzasadnionych skarg na działania osób reprezentujących organy administracji publicznej. Niewątpliwie, na poprawę przestrzegania przepisów ustawy o ochronie danych osobowych przez administratorów danych z sektora publicznego wpłynęło nie tylko docenienie znaczenia przepisów z zakresu ochrony danych osobowych, a w związku z tym bliższe zainteresowanie problematyką ochrony danych, ale przede wszystkim uwzględnianie sygnalizacji kierowanych przez Generalnego Inspektora do podmiotów ze sfery publicznej, mających na celu zwrócenie uwagi na występujące nieprawidłowości przy przetwarzaniu danych osobowych.

O liczbie skarg na podmioty sektora publicznego niewątpliwie decyduje jakość tworzonego prawa. Brak jednoznaczności przepisów prawa w zakresie podlegania obowiązkowi składania i publikacji oświadczeń majątkowych pracowników samorządowych skutkowało licznymi skargami i pytaniami dotyczącymi podlegania obowiązkowi składania oświadczeń. Pytania takie kierowały np. związki zawodowe reprezentujące pracowników gminnych jednostek oświatowych, opieki społecznej i opieki zdrowotnej, bowiem z przepisów nie wynika w sposób jednoznaczny, czy pracownicy tych placówek są pracownikami samorządowymi.

Natomiast nieumiejętne wykonanie obowiązku publikacji oświadczeń majątkowych spowodowało skargi wskazujące na naruszenie przepisów przez administratorów danych (prezydentów i burmistrzów miast) w postaci publikacji oświadczeń majątkowych w pełnej wersji, wraz z pełnymi adresami.

1.2. Nie zmniejszyła się natomiast liczba skarg kierowanych na podmioty z sektora prywatnego.

Najczęściej naruszenie przepisów ustawy stwierdzano w przypadku firm prowadzących działalność marketingową, podmiotów z sektora telekomunikacji i mediów. Znaczna liczba skarg kierowanych do Generalnego Inspektora na wskazane podmioty świadczy o tym, iż w dalszym ciągu podmioty należące do sektora prywatnego nie przywiązują należytej wagi do przestrzegania – wynikających z ustawy o ochronie danych osobowych - praw osób, których dane przetwarzają przy okazji zawierania i wykonywania umów. Mimo, iż po wejściu Polski do Unii Europejskiej, w której swoboda przepływu osób, towarów i usług jest jedną z podstawowych zasad, przestrzeganie przepisów unijnych jest miernikiem wiarygodności firmy nie tylko wobec klientów, ale także wobec partnerów z innych państw UE.

Wiele wątpliwości skarżących budziła natomiast zgodność z prawem przetwarzania, w tym zwłaszcza udostępniania danych osobowych przez operatorów sieci kablowych. Analiza skarg pozwala także stwierdzić, iż w wielu przypadkach administratorzy danych nie zabezpieczali właściwie danych osobowych przetwarzanych na stronach internetowych oraz bez spełnienia przesłanki legalizującej przetwarzanie danych udostępniali dane osobowe abonentów osobom nieupoważnionym do ich uzyskania.

Nowym zjawiskiem, które zasygnalizowane zostało w skargach kierowanych do Generalnego Inspektora w 2003 r., było przekazywanie przez podmioty ze sfery prywatnej danych osobowych podmiotom zajmującym się windykacją należności.

Generalny Inspektor nie kwestionuje dopuszczalności czynności podejmowanych przez firmy windykacyjne, w przypadku gdy firmy te działają w imieniu i na rzecz wierzyciela, bowiem możliwość działania przez pełnomocnika przewidują przepisy Kodeksu cywilnego (art. 98 i nast.), jak też ustawa o ochronie danych osobowych, która w art. 31 określa zasady powierzania przetwarzania danych innemu podmiotowi.

Problem powstaje jednak w sytuacji, gdy firma windykacyjna powołuje się na zawarcie z dotychczasowym wierzycielem skarżącego umowy przelewu wierzytelności, na zasadach określonych art. 509 § 1 Kodeksu cywilnego, powstaje wówczas wątpliwość, czy istnieje podstawa prawna (przesłanka legalizująca) uzyskanie danych osobowych przez firmę windykacyjną.

Przepis art. 509 § 1 Kc stanowi, że wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią, chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. W opinii Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, potwierdzonej przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, przelew wierzytelności

przysługujących wobec dłużników, posiadających status konsumentów, regulują przepisy szczególne i warunkiem jego skuteczności jest uzyskanie uprzedniej ich zgody na zmianę wierzyciela, co wynika z art. 385³ pkt 5 w zw. art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego. Ze wskazanych przepisów wynika jednak, że dla uznania, iż w danym przypadku doszło do nielegalnej zmiany wierzyciela nie wystarcza samo stwierdzenie braku zgody dłużnika (art. 385³ pkt 5), ale niezbędne jest stwierdzenie, że zmiana ta ukształtowała jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (art. 385¹ § 1).

Treść większości skarg wskazuje, że zmiana wierzyciela wiąże się dla skarżących z pozbawieniem ich możliwości wyjaśnienia sytuacji w jakiej się znaleźli, w tym przede wszystkim podniesienia jakichkolwiek zarzutów co do samego istnienia wierzytelności, podstaw prawnych dochodzonej przez firmę należności czy też jej wysokość. Firmy windykacyjne odpowiadają bowiem skarżącym, że nabyły wyłącznie prawo do uzyskania zapłaty należności i nie dysponują jakąkolwiek dokumentacją dotyczącą świadczenia, które windykują. Skarżący odsyłany jest do dotychczasowego wierzyciela, a ten zazwyczaj informuje, iż nie jest już zainteresowany w wyjaśnianiu czegokolwiek i wskazuje jedynie, iż w sprawie zapłaty kontaktować się należy z firmą windykacyjną. W ten sposób dochodzi skarżący pozbawiani zostają możliwości dochodzenia swoich racji. Naruszane są zatem nie tylko przepisy o ochronie danych osobowych, bowiem nie jest spełniona przesłanka legalności pozyskania i przetwarzania danych przez firmę windykacyjną, ale naruszone prawa konsumenckie.

W skargach kierowanych do Generalnego Inspektora skarżący wskazywali także na praktyki stosowane wobec nich przez firmy windykacyjne. W pismach wzywających do zapłaty firmy informowały o obowiązku uiszczenia nie tylko kwoty dotychczasowego długu, ale także „odsetek”, czy „kosztów windykacyjnych”, których wysokość często przewyższała należność główną, nie przedstawiając przy tym podstaw ich naliczania, bądź wskazując - jako podstawę naliczania kosztów - przepisy określające zasady naliczania kosztów egzekucji komorniczej. W wezwaniach do zapłaty umieszczane były także informacje o konsekwencjach ze strony firmy windykacyjnej, na jakie miałby narazić się dłużnik, który nie zadośćuczyni żądaniu, takie jak „wizyta naszych regionalnych windykatorów celem wyegzekwowania długu”, powiększenie długu o „koszty wyjazdów windykatorów”, czy możliwość obciążenia bliżej niesprecyzowanymi „dodatkowymi kosztami”. Skarżący wskazywali również, iż wraz z wezwaniem do zapłaty otrzymywali od firmy windykacyjnej pisma, adresowane do sądu, dotyczące rzekomego podjęcia przez firmę czynności mających na celu ustalenie stanu majątku dłużnika, jak np. wniosek o wyjawienie majątku przez dłużnika, bądź do wezwań załączane są gotowe już pozwы o zapłatę. Skarżącym grozono także „aresztem” w przypadku niespełnienia żądań windykatorów. Działanie takie wywoływały u skarżących poczucie zagrożenia, a nawet obaw o życie i zdrowie.

Podkreślić należy, że już wcześniej, w poprzednich latach, do Generalnego Inspektora kierowane były skargi na działania firm windykacyjnych. Jednakże nie były przedmiotem postępowań prowadzonych przez Generalnego Inspektora, gdyż firmy występowały w roli pełnomocników wierzycieli, a zatem ich działanie mieściło się w granicach określonych przepisami prawa.

Liczba skarg na firmy windykacyjne oraz wskazywane w skargach naruszenia prawa przez firmy windykacyjne stanowią podstawę do rozważenia konieczności uregulowania przepisami prawa działań tego typu podmiotów gospodarczych oraz określenia sankcji za naruszanie prawa przez te podmioty.

W okresie sprawozdawczym wzrosła także liczba skarg na przetwarzanie danych osobowych przez banki. Częściej, niż do tej pory, skarżący kwestionowali zakres danych zbieranych przez banki na potrzeby prowadzenia rachunku bankowego oraz udzielania kredytu, legalność przekazywania przez banki danych osobowych klientów do Systemu Międzybankowej Informacji Gospodarczej - Bankowego Rejestru prowadzonego przez Związek Banków Polskich oraz do Biura Informacji Kredytowej S.A oraz podstawy prawne a także termin przechowywania przez wymienione podmioty danych osobowych, po wywiązaniu się klientów z zobowiązań wobec banku.

W opinii Generalnego Inspektora kwestie praw i obowiązków klientów banku, zakres danych osobowych żądanych od klientów banku na potrzeby prowadzenia rachunku bankowego oraz udzielanych kredytów a także okresy przechowywania danych kredytobiorców oraz nierzetelnych klientów, po spłaceniu zobowiązania wobec banku, powinny zostać wprost uregulowane w przepisach Prawa bankowego.

2. Zasygnalizowania wymaga nieznamość regulacji z zakresu ochrony danych osobowych wśród osób reprezentujących podmioty tworzące prawo.

2.1. Potwierdzeniem nie tylko braku znajomości ustawy o ochronie danych osobowych, ale i ogólnych zasad obowiązywania przepisów prawa znajdujących się systemie prawa, jest zamieszczanie w projektach aktów prawnych przepisów zawierających sformułowania, iż „Dane osobowe będą przetwarzane zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych”. Deklaracja tego rodzaju - jak wspomniano już w I Części sprawozdania - jest zbyteczna ze względu na obowiązywanie ustawy o ochronie danych osobowych bez względu na to, czy jakkolwiek deklaracja w tym zakresie zostanie umieszczona w akcie prawnym, czy też nie.

2.2. Analiza ogólna projektów aktów normatywnych przesłanych do zaopiniowania Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych pozwala stwierdzić również, iż uczestnicy procesu legislacyjnego tworząc nowe regulacje prawne nie określają zakresu danych osobowych, do przetwarzania których uprawniony, bądź zobowiązany jest określony w tych przepisach podmiot. Brak jasno określonego w przepisach zakresu danych osobowych sprawia, że z chwilą wejścia w życie tych przepisów, bądź też dłuższego ich funkcjonowania pojawiają się problemy co do zgodności przetwarzania danych przez ten podmiot z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych, w tym w szczególności z zasadą adekwatności przetwarzanych danych do celu ich przetwarzania (art.26).

Z tego też względu, dla uniknięcia zarzutów o naruszenie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, zwłaszcza art.26 , wskazane byłoby precyzowanie w nowo tworzonych przepisach, zakresu danych osobowych, do którego przetwarzania byłby uprawniony podmiot wskazany w przepisie (np. banki).

2.3. Odmiennym zagadnieniem , świadczącym o niedoskonałości przepisów prawa, jest tworzenie zbyt wielu przepisów statuujących określone tajemnice , zwłaszcza w sytuacjach, kiedy przepisy sformułowane są w sposób uniemożliwiający dostęp do danych np. niezbędnych do prowadzenia postępowania przez instytucje do tego upoważnione przepisami prawa.

Przyczyną trudności w uzyskaniu uprawnionej instytucji niezbędnych dla prowadzenia postępowania informacji, jest zbyt kazuistyczne wyliczenie podmiotów uprawnionych do dostępu do informacji zawierających dane osobowe. Jak się wydaje, zamiast szczegółowego wyliczenia podmiotów (np. są, prokuratura, policja...) wystarczyłoby określenie, iż uprawnione są *„organy państwa, na potrzeby postępowania prowadzonego na podstawie i w ramach obowiązujących przepisów prawa”* .

Przykładem w tym zakresie jest przepis art. 105 ust. 1 Prawa bankowego, wyliczający podmioty uprawnione do uzyskania informacji objętych tajemnicą bankową, wśród których – do czasu nowelizacji Prawa bankowego, prowadzonej w 2003 r. i zakończonej w 2004 – brak było Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, mimo iż posiadał – wynikającą z ustawy o ochronie danych osobowych – kompetencję do kontroli przetwarzania danych także w bankach. Brak GIODO w wykazie podmiotów uprawnionych do uzyskania informacji, choćby częściowo objętych tajemnicą bankową, sprawiał, że Generalny Inspektor otrzymywał od banków odmowę odpowiedzi na pytania , na które odpowiedź była niezbędna do załatwienia sprawy wszczętej na skutek skargi klienta banku.

2.4. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zwracał też twórcom opiniowanych projektów aktów prawnych uwagę na niespójność pomiędzy zakresem danych osobowych określonych w projekcie i zakresem danych osobowych określonych np. w załączniku do niego.

2.5. Powtarzającym się błędem w projektowanych aktach normatywnych, które opiniował Generalny Inspektor, jest tworzenie przepisów wskazujących na konieczność wyrażenia zgody na przetwarzanie jej danych, przez osobę, której dane są przetwarzane na podstawie przepisu prawa.

Przepis taki jest całkowicie zbędny, gdyż podstawą przetwarzania danych są przepisy prawa określające kto, w jakim zakresie i jakim celu danych żąda. Przepisy prawa stanowią wystarczającą przesłankę legalności przetwarzania danych osobowych.

Tworzenie odrębnego przepisu nakazującego uzyskanie zgody osoby na przetwarzanie jej danych osobowych przez organ państwa jest błędem w sztuce legislacyjnej ponieważ pomija zasady przetwarzania danych określone w ustawie o ochronie danych osobowych. Tworzenie takiego przepisu jest również niewłaściwe z uwagi na to, iż wprowadza w błąd osobę, od której organ administracji żąda danych, utwierdzając ją w fałszywym przeświadczeniu, że może ona odmówić zgody na przetwarzanie danych, choć zgoda taka jest zbędna.

Należy zaznaczyć, że wskazanie powyższego błędu przez Generalnego Inspektora jest możliwe tylko wówczas, gdy projekt aktu prawnego został skierowany do zaopiniowania przez GODO. Jednak nie we wszystkich przypadkach Generalny Inspektor otrzymuje projekty do zaopiniowania w ramach uzgodnień międzyresortowych, co uniemożliwia sygnalizowanie stwierdzonych nieprawidłowości.

2.6. W przygotowywanych projektach umów międzynarodowych, powtarzającym się błędem było umieszczanie przepisu odsyłającego - w zakresie ochrony danych osobowych - do przepisów krajowych nawet w sytuacji, gdy brak było ustawodawstwa krajowego regulującego powyższą problematykę.

Przepis odsyłający do ustawodawstwa krajowego znajduje racjonalne uzasadnienie w przypadku istnienia i obowiązywania w danym państwie przepisów o ochronie danych osobowych. Nie ma bowiem wówczas potrzeby regulowania powyższych kwestii dodatkowo w umowie międzynarodowej. Jednakże w sytuacji zawierania umów z krajami, w których brak regulacji z zakresu ochrony danych osobowych (w przypadku np. umów zawieranych z Jugosławią, Kazachstanem, Białorusią czy Ukrainą), sprawa przekazywania danych do tych krajów danych, ich zabezpieczenia i sposobu wykorzystywania, powinna być szczegółowo określona w umowie międzynarodowej.

Niewątpliwie tworzenie dobrego prawa jest pierwszym krokiem na drodze do doskonalenia ochrony danych osobowych. Niejasne, zbyt ogólne i niespójne przepisy powodują bowiem trudności interpretacyjne, a to w konsekwencji sprawia, iż dochodzi do niepotrzebnych naruszeń prawa, w tym ustawy o ochronie danych osobowych.

3. Działania kontrolne przeprowadzone w 2003 r. w obszarze bezpieczeństwa i funkcjonalności systemów informatycznych używanych do przetwarzania danych osobowych prowadzone były, podobnie jak w latach ubiegłych, równolegle z kontrolą prawnych aspektów legalności przetwarzania. Kontrole te obejmowały szerokie spektrum systemów informatycznych, począwszy od najbardziej zaawansowanych wykorzystujących profesjonalne systemy zarządzania rozproszonymi bazami danych, poprzez średniej wielkości systemy budowane na platformach biurowych baz danych typu MS Access oraz baz danych typu Dbase i FoxPro z lat 1980 - 1990 do systemów najprostszych, gdzie zbiory danych osobowych przetwarzane były z wykorzystaniem powszechnie dostępnych aplikacji biurowych takich jak arkusze kalkulacyjne czy edytory tekstu.

W zakresie bezpieczeństwa przetwarzania danych przedmiotem kontroli były stosowane rozwiązania organizacyjne (procedury nadawania uprawnień, ewidencje osób dopuszczonych do przetwarzania danych w systemach informatycznych, wymagana w przepisach rozporządzenia dokumentacja przetwarzania) oraz środki techniczne stosowane w celu kontroli przetwarzania (mechanizmy uwierzytelniania użytkowników systemu informatycznego, środki ochrony przed szkodliwym oprogramowaniem, środki ochrony poufności danych przy ich przesyłaniu metodami teletransmisji itp.). W zakresie zaś funkcjonalności systemu informatycznego kontrolowano głównie możliwości odnotowania informacji o dacie wprowadzenia danych do systemu, możliwości rejestracji wykonywanych operacji na danych (rozliczalność pracy poszczególnych użytkowników) oraz funkcjonalność w zakresie możliwości odnotowywania informacji o udostępnieniach danych innym podmiotom. W przypadku systemów używanych do przetwarzania danych w celach marketingowych dodatkowo kontrolowano wypełnienie obowiązku w zakresie możliwości odnotowania sprzeciwów, o których mowa w art. 32 ust. 1 pkt-y 7 i 8 ustawy o ochronie danych osobowych.

Charakterystycznym zjawiskiem, jakie obserwowano w wielu kontrolowanych w 2003 r. podmiotach w obszarze stosowanych technologii przetwarzania było wycofywanie się z małych, dedykowanych wykonywaniu ściśle określonych operacji systemów informatycznych na rzecz wielozadaniowych systemów zintegrowanych. Systemy takie budowane były na platformie profesjonalnych systemów zarządzania bazami danych z wbudowanymi mechanizmami kontroli przetwarzania. Migracje takie obserwowano szczególnie w podmiotach dużych i średnich. W wielu obszarach rozpoczęto wprowadzanie technologii centralnego przetwarzania z rozproszonymi

punktami obsługi (dostępu do) systemu informatycznego. W tych ostatnich na uwagę zasługuje fakt, że w obszarze działalności podmiotów z grupy administracji publicznej przeważały rozwiązania wykorzystujące wydzielone kanały telekomunikacyjne (np. Ministerstwo Finansów – dzierżawione łącza telekomunikacyjne, Administracja Rządowa – sieć PeselNet), natomiast w obszarze instytucji finansowych i handlu, rozwiązania wykorzystujące usługi sieci Internet. Podział ten nie jest jednak zbyt wyraźny. Ogólnie jednak można zaobserwować tendencję do coraz szerszego wykorzystania sieci publicznej i udostępnianych w niej usług internetowych.

W większości kontrolowanych systemów informatycznych wykorzystujących wymienione wyżej nowe technologie (głównie banki i instytucje działające w obszarze handlu elektronicznego) zaobserwowano wysoki poziom świadomości w zakresie potrzeb stosowania odpowiednich środków bezpieczeństwa informatycznego. W podmiotach, które wykorzystywały rozbudowane systemy informatyczne z transmisją danych odbywającą się z wykorzystaniem łącz internetowych lub korporacyjnych sieci rozległych zaobserwowano dużą troskę o sprzętowo-programowe zabezpieczenie przetwarzanych danych. Zagrożenia, jakie niesie ze sobą transmisja danych miały kluczowy wpływ na wybór środków zabezpieczeń. Zdecydowana większość kontrolowanych instytucji, które przekazywały dane z wykorzystaniem sieci publicznej, wprowadziła odpowiednie mechanizmy kryptograficznej ochrony transmitowanych danych.

Zauważyć należy, iż istotną rolę w podmiotach wykorzystujących rozbudowaną infrastrukturę informatyczną odgrywał również aspekt fizycznego zabezpieczenia sprzętu informatycznego. Siedziby kontrolowanych jednostek były całodobowo monitorowane przez służby ochrony mienia. Wykorzystywano w tym celu systemy monitoringu wizualnego, takie jak telewizja przemysłowa, a także systemy kontroli wejścia-wyjścia.

Przeprowadzone w 2003 r. inspekcje wykazały, że większość podmiotów posiadających oddziały regionalne, stosowało zcentralizowane zarządzanie infrastrukturą informatyczną, co wydaje się być rozwiązaniem jak najbardziej właściwym. Należy jednak zaznaczyć, że korzyści z takiego rozwiązania są głównie wtedy, gdy administrator danych, mając świadomość, że określone systemy będą użytkowane w wielu miejscach, zapewni im odpowiednią jakość. W przeciwnym razie, skutki centralnego zarządzania mogą być odwrotne. Jako przykład można wskazać centralnie dystrybuowany przez Ministerstwo Finansów do urzędów skarbowych system POLTAX. Istniejące w nim uchybienie polegające na braku możliwości odnotowania informacji o udostępnieniach danych osobowych innym podmiotom zostało w ten sposób powielone do wszystkich urzędów skarbowych, na terenie całego kraju.

Najczęściej stwierdzanym w 2003 r. przez inspektorów uchybieniem przy przetwarzaniu danych osobowych za pomocą systemów informatycznych był brak odnotowania informacji, o których mowa w §16 rozporządzenia, a w szczególności informacji, komu, kiedy i w jakim zakresie

dane zostały udostępnione (§16 ust. 4 rozporządzenia). Przepis ten nie zawsze był właściwie interpretowany. Wiele podmiotów wychodziło z założenia, że obowiązek odnotowania informacji o udostępnieniach nie odnosi się do udostępnień, których wykonanie wynika z przepisów prawa. Niepokojące jest to, że sytuacja w tym zakresie z roku na rok nie poprawia się, lecz wręcz przeciwnie, uchybienia polegające na braku odnotowań informacji o udostępnieniach danych obserwowane są coraz częściej. Kontrolowane podmioty z sektora publicznego, starały się uzasadniać w tym zakresie swoje racje. Nie zawsze zgadzały się one z decyzją GODO nakazującą ostatecznie usunięcie wspomnianego uchybienia.

Niepokojącym zjawiskiem, jakie zaobserwowano w roku 2003 odnoszącym się do użytkowania systemów informatycznych były zaniedbania techniczne i organizacyjne dotyczące uwierzytelniania się użytkowników w systemie informatycznym. Optimistycznym akcentem jest jednak to, że zaniedbania w tym zakresie z roku na rok obserwuje się coraz mniejsze.

Załączniki

Załącznik nr 1 Wykaz najważniejszych wystąpień Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych

I. p	Podmiot	Data wystąpienia Sygnatura sprawy	Przedmiot wystąpienia
1.	Minister Sprawiedliwości Prokurator Generalny	17 stycznia 2003 r. GGI-024-1/03/36	Wystąpienie dotyczące niedopełnienia przez większość bibliotek działających w kraju obowiązku zgłoszenia do rejestracji prowadzonych przez nie zbiorów danych osobowych.
2.	Minister Edukacji Narodowej i Sportu.	23 stycznia 2003 r., GI-DS-430/96/02/ 228/03 6 marca 2003 r. GI- DS-430/96/02/ 756/03	Wystąpienie dotyczące konieczności dysponowania przez gminy danymi osobowymi nauczycieli, w tym danymi pozyskiwanymi przez gminy w ramach arkuszy organizacyjnych placówek oświatowych.
3.	Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.	31 stycznia 2003 r. GI-DS-430/32/03/ 334	Wystąpienie dotyczące rozbieżności w stanowiskach prezentowanych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie dopuszczalności w obrocie cywilno – prawnym postanowień umów zezwalających na przeniesienie wierzytelności na rzecz innego podmiotu bez zgody konsumenta – dłużnika.
4.	Minister Sprawiedliwości Prokurator Generalny	4 lutego 2003 r. GI-DP-024-1392/02	Wystąpienie o podjęcie działań mających na celu zmianę praktyki w zakresie gromadzenia przez organy ścigania danych o osobach składających zawiadomienie o przestępstwie oraz przesłuchiowanych w charakterze świadka, poprzez zweryfikowanie zakresu danych zamieszczanych w protokołach sporządzanych na te okoliczności.
5.	Prezes Narodowego Banku Polskiego Przewodniczący Komisji Nadzoru Bankowego	4 lutego 2003 r. GI- DS-430/764/02/ 375/03, oraz 14 lutego 2003 r. GI- DS- 430/764/02/529/03	Wystąpienie dotyczące udostępniania przez banki, w szczególności przez Volkswagen Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie danych osobowych klientów – stron umów kredytowych – bez ich wiedzy i zgody podmiotom trzecim (firmom windykacyjnym).
6.	Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	3 lutego 2003 r. GI- DS-430/590/02/ 362/03	Wystąpienie dotyczące udostępnienia przez oddziały Zakładu Ubezpieczeń Społecznych danych osobowych szczególnie chronionych zawartych w aktach emerytalno - rentowych osobom trzecim, np. małżonkom ubezpieczonych, nie dysponującym stosownym pisemnym umocowaniem osób, których dane dotyczą. Jednocześnie, wniesiono o wyjaśnienie, jakie procedury stosowane przez ZUS uzasadniają udostępnienie ww. danych osobom, które nie wykazują przedmiotowego pełnomocnictwa
7.	Minister Sprawiedliwości Prokurator Generalny	11 lutego 2003 r. GGI-024-2/03	Wystąpienie o zmianę – w niektórych jednostkach prokuratury - praktyki polegającej na łącznym sporządzaniu postanowień oraz zarządzeń o ich wykonaniu zawierających dane osobowe wszystkich osób, którym postanowienie ma zostać doręczone.
8.	Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji	11 lutego 2003 r. GI-DS-430/312/02/ 451/03	Wystąpienie w sprawie przetwarzania przez MSWiA danych osób ubezpieczonych w Śląskiej Regionalnej Kasie Chorych (wskazanie zawartości zbiorów technologicznych, przekazywanych do MSWiA oraz przesłanie protokołu zniszczenia tych zbiorów).
9.	Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji	3 marca 2003 r. GI- DS-430/63/03/728	Wystąpienie dotyczące możliwości podjęcia działań legislacyjnych mających na celu zmianę przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58 z późn. zm.) w zakresie procedury uzyskiwania przez Policję danych objętych tzw. „tajemnicą telekomunikacyjną.” (ułatwienie dostępu Policji do ww. danych).
10.	Komendant Główny Policji	6 marca 2003 r. GI- DS-430/772/02/ 757,758/03	Wystąpienie dotyczące podjęcia działań mających na celu przestrzeganie przez policjantów prowadzących przewidziane prawem czynności, zasad wynikających z przepisów ustawy o ochronie danych

I. p	Podmiot	Data wystąpienia Sygnatura sprawy	Przedmiot wystąpienia
			osobowych, dotyczących w szczególności udostępniania danych osobowych – w tym danych szczególnie chronionych – innym osobom lub podmiotom. Policjanci powinni każdorazowo brać pod uwagę i dokładnie analizować, komu informacje są przekazywane oraz czy udostępnienie danych osobowych jest niezbędne i znajduje swoją podstawę w przepisach prawa.
11.	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej	12 marca 2003 r. GI-DS-430/662/02/819/03, GI-DS-430/693/02/819/03, GI-DS-430/752/02/819/03, GI-DS-430/692/02/819/03, GI-DS-430/711/02/819/03, GI-DS-430/738/02/819/03, GI-DS-430/66/03/819	Wystąpienie o rozważenie możliwości przeprowadzenia w siedzibie Alladyn Sp. z o.o. w Warszawie oraz Vegas Sp. z o.o. w Warszawie czynności kontrolnych, z uwagi na fakt, iż działalność ww. podmiotów może budzić wątpliwości odnośnie zgodności z prawem wykonywania przez te podmioty ich zobowiązań podatkowych.
12.	Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej	2 kwietnia 2003 r. GI-DS-430/763/02/1031/03	Wystąpienie o podjęcie działań mających na celu wprowadzenie przez ośrodki pomocy społecznej procedur zapewniających ochronę i bezpieczeństwo danych osobowych osób korzystających z pomocy społecznej, bądź się o nią ubiegających i ich rodzin, udostępnianych ze zbiorów danych osobowych prowadzonych przez ośrodki pomocy społecznej.
13.	Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy	10 kwietnia 2003 r. GI-DRZDO/400/1/03	Wystąpienie w sprawie wykonania przez dzielnicę Miasta Stołecznego Warszawy obowiązku wynikającego z art. 41 ust. 2 ustawy.
14.	Minister Sprawiedliwości, Prokurator Generalny	16 kwietnia 2003 r. GI-DS-430/736/02/1259/03	Wystąpienie dotyczące zakresu danych osobowych biegłych zamieszczanych na listach biegłych sądowych.
15.	Minister Zdrowia	25 kwietnia 2003 r. GI-DP-024/80/03/667 26 lutego 2004 r. GI-DP-024/80/03/406	Wystąpienie w sprawie rozważenia zmiany wzoru formularza „zapotrzebowania” zawierającego szczegółowe dane osobowe pacjenta, określonego w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 31 grudnia 2001 r. w sprawie sprowadzenia z zagranicy produktów leczniczych nieposiadających pozwolenia na dopuszczenie do obrotu niezbędnych dla ratowania życia lub zdrowia pacjenta (Dz. U. Nr 156, poz. 1833 ze zm.).
16.	Minister Infrastruktury	28 kwietnia 2003 r. DRZDO/400/2/03	Wystąpienie o podjęcie działań mających na celu dopełnienie przez jednostki samorządu terytorialnego obowiązku zgłoszenia do rejestracji zbiorów danych prowadzonych dla potrzeb postępowania w sprawach licencji uprawniających do wykonywania działalności gospodarczej w zakresie transportu drogowego.
17.	Minister Sprawiedliwości	22 maja 2003 r. GI-DS-430/266/03/1654	Wystąpienie dotyczące prowadzenia i udostępniania przez Krajowy Rejestr Sądowy- Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy akt rejestrowych podmiotów wpisanych do rejestru handlowego RHB. W szczególności, wątpliwości budzi włączanie do akt rejestrowych spółek pism byłych pracowników tych spółek (kierowanych w związku z koniecznością ustalenia kapitału początkowego), co powoduje, iż osoby przeglądające akta mają do nich dostęp.
18.	Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji	22 maja 2003 r. GI-DS-430/95/03/1657	Wystąpienie dotyczące zakresu danych osobowych przetwarzanych przez strażę miejskie (wątpliwości w szczególności budziło przetwarzanie danych w zakresie: imię ojca i nazwisko rodowe matki).
19.	Dyrektor Generalny Państwowego Przedsiębiorstwa	21 maja 2003 r. GI-DS-430/184/03/1630	Wystąpienie w sprawie dopełnienia przez Państwowe Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej Poczta Polska obowiązku, polegającego na zgłoszeniu do rejestracji zbioru danych osobowych.

I. p	Podmiot	Data wystąpienia Sygnatura sprawy	Przedmiot wystąpienia
	Użyteczności Publicznej Poczta Polska		
20.	Minister Edukacji Narodowej i Sportu	3 czerwca 2003 r. GI-DS-430/203/03/ 1813	Wystąpienie w sprawie interpretacji przepisów ustawy o systemie oświaty, służącej wyjaśnieniu podstawy prawnej przetwarzania przez kuratora oświaty danych osobowych – w zakresie adresu zamieszkania – osoby fizycznej prowadzącej niepubliczną placówkę.
21.	Minister Sprawiedliwości Prokurator Generalny	4 czerwca 2003 r. GGI-024-7/03	Wystąpienie o definitywne wyeliminowanie błędnej praktyki niektórych jednostek prokuratury polegającej na łącznym sporządzaniu postanowień oraz zarządzeń o ich wykonaniu zawierających całe wykazy danych osobowych
22.	Minister Edukacji Narodowej i Sportu	5 czerwca 2003 r. GI-DS-430/96/03/ 1844	Wystąpienie w sprawie rozważenia możliwości podjęcia działań legislacyjnych zmierzających do uregulowania zakresu danych osobowych nauczycieli przekazywanych przez dyrektorów szkół organom prowadzącym szkołę w ramach arkuszy organizacyjnych
23.	Minister Zdrowia	6 czerwca 2003 r. GI-DS- 430/196/03/ 1874	Wystąpienie w sprawie dopuszczalności pozyskania od lekarzy i placówek służby zdrowia danych o stanie zdrowia psychicznego przez zakłady ubezpieczeń, działające na podstawie upoważnienia udzielonego przez osobę, której dane dotyczą.
24.	Prezes Zarządu Związku Banków Polskich	12 czerwca 2003 r. GI-DS- 430/272/03/ 1946	Wystąpienie w sprawie prawidłowego wykonywania przez banki obowiązku informacyjnego określonego w art. 33 ust. 1 ustawy.
25.	Prezes Głównego Urzędu Statystycznego	16 czerwca 2003 r. GGI-024-9/03/341	Wystąpienie dotyczące prawnej niedopuszczalności skanowania i przechowywania formularzy narodowego spisu powszechnego z 2002 r. po osiągnięciu celu przetwarzania.
26.	Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji	3 lipca 2003 r. – GI- DS-430/114/03/ 2177	Wystąpienie w sprawie rozważenia przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji możliwości zmiany stanowiska prezentowanego przez Departament Rejestrów Państwowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, w przedmiocie trybu oraz formy odmowy udostępniania danych osobowych ze zbioru PESEL. Według Generalnego Inspektora w tym przypadku konieczne jest wydanie decyzji administracyjnej.
27.	Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego	3 lipca 2003 r. – GI- DS-430/318/02/ 2174/03	Wystąpienie w sprawie rozważenia przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego podjęcia czynności, mających na celu zbadanie działalności Age Travel Sp. z o.o. oraz Atlantic Travel Sp. z o.o. pod kątem zgodności tej działalności z polskim porządkiem prawnym (ww. podmioty zmieniają swoje siedziby bez dokonania zmian w rejestrze handlowym bądź ewidencji działalności gospodarczej).
28.	Minister Środowiska	9 lipca 2003 r. GI-DP-024-176/03	Wystąpienie o rozważenie możliwości podjęcia działań legislacyjnych mających na celu nowelizację ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628ze zm.), poprzez uprawnienie przedsiębiorców skupujących złom do prowadzenia ewidencji obejmującej pochodzenie zakupionego metalu oraz ustalania tożsamości osób, które go zbywają.
29.	Przewodniczący Komisji Sejmowej Administracji i Spraw Wewnętrznych	9 lipca 2003 r. GI-DP-024-176/03	Wystąpienie o rozważenie możliwości podjęcia działań legislacyjnych mających na celu nowelizację ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628ze zm.), poprzez uprawnienie przedsiębiorców skupujących złom do prowadzenia ewidencji obejmującej pochodzenie zakupionego metalu oraz ustalania tożsamości osób, które go zbywają.
30.	Minister Obrony Narodowej	22 lipca 2003 r. GI- DS.-430/369/03/ 2419	Wystąpienie dotyczące zakresu informacji i danych osobowych wpisywanych w książeczke wojskowej, zwłaszcza informacji o treści ostatniego orzeczenia lekarskiego.
31.	Dyrektor Archiwum Państwowego we Wrocławiu	25 lipca 2003 r. GI- DIS-K-411/73/03	Wystąpienie o podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości związanych z przechowywaniem dokumentacji przekazanej do archiwum.
32.	Prezes Związku Banków Polskich	7 sierpnia 2003 r. GI-DS-430/773/02/ 2686/03	Wystąpienie w sprawie podjęcia przez banki działań (np. przeprowadzania cyklicznych szkoleń pracowników banków), mających na celu przestrzeganie obowiązków wynikających z art. 36 ustawy o

I. p	Podmiot	Data wystąpienia Sygnatura sprawy	Przedmiot wystąpienia
			ochronie danych osobowych, w związku z pojawiającymi się przypadkami udostępniania przez pracowników banków danych osobowych klientów osobom nieupoważnionym.
33.	Przewodniczący Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych	18 sierpnia 2003 r. GI-DS-430/320/03/2781	Wystąpienie w sprawie podjęcia przez Komisję w trybie nadzoru działań mających na celu zbadanie praktyki stosowanej przez Cetelem Polska Expansion S.A. przy zawieraniu umów ubezpieczenia (problem wymuszania zgody przy zawieraniu umów na przetwarzanie danych przez podmiot trzeci, tj. Cardif Assurances Risques Diverse S.A.).
34.	Minister Sprawiedliwości	17 września 2003 r. GI-DS.-430/365/03/3233	Wystąpienie o udzielenie informacji, czy prowadzone są prace legislacyjne, mające na celu zmodyfikowanie przepisów regulujących czynności komorników sądowych w sposób, który uniemożliwiłby sprzedaż komputerów zajętych przez komorników w toku egzekucji wraz z zapisanymi na ich dyskach zbiorami danych osobowych, bez umożliwienia dłużnikowi usunięcia tych danych.
35.	Minister Sprawiedliwości	7 października 2003 r. GI-DS – 430/531/03/3465	Wystąpienie w sprawie prowadzenia przez Prezesów Sądów Okręgowych wobec sędziów podległych sądów „tzw. „teczek uchylbiń”.
36.	Minister Obrony Narodowej	13 października 2003 r. GI-DS-430/353/03/3565	Wystąpienie o udzielenie informacji, dotyczących etapu prac legislacyjnych mających na celu zastąpienie obowiązujących obecnie Wytycznych Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego przepisami rozporządzenia określającego zakres i sposób prowadzenia ewidencji wojskowej, z uwzględnieniem w szczególności miejsca pobytu, zatrudnienia, kwalifikacji oraz przebiegu służby wojskowej.
37.	Minister Sprawiedliwości	14 października 2003 r. GI-DIS-K-411/88/03	Wystąpienie o podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości polegających na nie dopełnieniu przez prezesów sądów okręgowych obowiązku zgłoszenia do rejestracji zbiorów danych osobowych prowadzonych w postaci list biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych.
	Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, Szef Obrony Cywilnej Kraju	21 października 2003 r. GI-DS-430/391/03/3654	Wystąpienie w sprawie podjęcia działań, mających na celu zapewnienie przestrzegania przez przewodniczących komisji dyscyplinarnych, działających przy Komendantach Państwowej Straży Pożarnej przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, w szczególności dotyczących prawidłowego zabezpieczenia danych osobowych, zawartych w aktach prowadzonych przez komisje postępowań dyscyplinarnych.
38.	Dyrektor Izby Celnej w Cieszynie	22 października 2003 r. GI-DS-430/462/03/3668	Wystąpienie o podjęcie działań mających na celu zmianę praktyki polegającej na udostępnianiu osobom trzecim – drogą telefoniczną – danych osobowych osób zatrudnionych w podległych Dyrektorowi Izby Celnej jednostkach
39.	Prezes Związku Banków Polskich	16 października 2003 r. GI-DS-430/275/03/3602,3603,	Wystąpienie o podjęcie działań mających na celu zapewnienie przez banki (GE Capital Bank S.A.) prawidłowej realizacji obowiązku wynikającego z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy oraz zwrócenia się do banków o przeprowadzenie wewnętrznej kontroli zmierzającej do ustalenia, czy przekazywane do Biura Informacji Kredytowej S.A. dane osobowe klientów (wsady informacyjne) są poprawne merytorycznie.
40.	Główny Inspektor Pracy	30 października 2003 r. GI-DS-430/582/03/3767	Wystąpienie dotyczące zakresu danych osobowych świadka zamieszczanych w „Protokole przesłuchania świadka na okoliczność prowadzenia dokumentacji pracowniczej przez byłego pracodawcę” sporządzanym przez inspektorów pracy (tj. nazwiska rodowego, imion rodziców i nazwiska rodowego matki, daty i miejsca urodzenia).
41.	Prezes Związku Banków Polskich	6 listopada 2003 r. – GI-DS-430/635/03/3857	Wystąpienie w sprawie legalności przechowywania (przez 7 lat) danych osobowych klientów banków, którzy spłacili zadłużenie w zbiorze o nazwie System Międzybankowej Informacji Gospodarczej- Bankowy Rejestr prowadzonym przez Związek Banków Polskich oraz w zbiorze o nazwie „Kredytobiorcy” prowadzonym przez Biuro Informacji

I. p	Podmiot	Data wystąpienia Sygnatura sprawy	Przedmiot wystąpienia
			Kredytowej.
42.	Prezes Narodowego Banku Polskiego, Przewodniczący Komisji Nadzoru Bankowego	6 listopada 2003 r. – GI-DS-430/635/03/ 3858	Wystąpienie w sprawie legalności przechowywania (przez 7 lat) danych osobowych klientów banków, którzy spłacili zadłużenie w zbiorze o nazwie System Międzybankowej Informacji Gospodarczej- Bankowy Rejestr prowadzonym przez Związek Banków Polskich oraz w zbiorze o nazwie „Kredytobiorcy” prowadzonym przez Biuro Informacji Kredytowej.
43.	Prezes Zarządu TP S.A. w Warszawie	13 listopada 2003 r. – GI-DS-430/581/03/ 3906	Wystąpienie w sprawie zaprzestania stosowania praktyki polegającej na przysyłaniu do klientów TP S.A. materiałów o charakterze marketingowym wraz z rachunkami za świadczone usługi telekomunikacyjne
44.	Przewodniczący Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych	25 listopada 2003 r. GI-DIS-K-411/28/ 03	Wystąpienie w sprawie zakresu danych osobowych pozyskiwanych na etapie przedstawiania oferty ubezpieczeniowej
45.	Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia	28 listopada 2003 r. GI-DS-430/628/03/ 4096	Wystąpienie dotyczące podstawy prawnej żądania przez Narodowy Fundusz Zdrowia Oddział w Szczecinie od oferentów przedłożenia pełnej listy uczniów szkół, którym aktualnie oferent nie świadczy swoich usług oraz wskazania, czy przedłożenie takiej listy jest niezbędnym wymogiem wzięcia udziału w konkursie ofert, a w konsekwencji warunkiem zawarcia umowy o świadczenie usług medycznych
46.	Prezes Krajowej Rady Komorniczej	4 grudnia 2003 r. GI-DS-430/644/03/ 4171	Wystąpienie w sprawie podjęcia działań, w celu wyeliminowania stosowanej przez Komorników Sądowych praktyki, polegającej na umieszczaniu w obwieszczeniach o licytacji nieruchomości - ogłaszanych w poczytnych dziennikach – informacji, w tym danych osobowych dłużników w zbyt szerokim zakresie (imię, nazwisko oraz adres zamieszkania).
47.	Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia	4 grudnia 2003 r. GI-DP-024/1167/03	Wystąpienie dotyczące sposobu przekazywania przez płatników składek na ubezpieczenie zdrowotne zestawień obniżonych składek do oddziałów NFZ. Dane przekazywane były bez zastosowania odpowiednich zabezpieczeń, co stwarzało zagrożenie dla prywatności osób, których dane dotyczą.
48.	Wiceprezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów	5 grudnia 2003 r. GI-DS-430/212/03/ 4179	Wystąpienie dotyczące praktyki stosowanej przez Polkomtel S.A., polegającej na wysyłaniu do osób, z którymi Spółka zawarła umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, pism w kopertach z nadrukiem, zawierającym informacje o produktach i usługach Spółki.
49.	Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji	8 grudnia 2003 r. GGI-024-20/03 2 lutego 2004 r. GGI-024-20/03/49/ 04	Wystąpienie w sprawie trybu udostępniania przez starostów danych i informacji z bazy danych dotyczących pojazdów, tworzonej na szczeblu powiatowym.
50.	Przewodniczący Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych	10 grudnia 2003 r. GI-DS-430/502/03/ 4220	Wystąpienie z prośbą o objęcie szczególnym nadzorem działań Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie ING Nationale-Nederlanden S.A., celem ochrony praw osób ubezpieczonych, w związku ze stwierdzonymi uchybieniami (brak zachowania pisemnej formy umowy powierzenia przetwarzania danych przez ww. Towarzystwo innemu podmiotowi).
51.	Rzecznik Ubezpieczonych	12 grudnia 2003 r. GI-DS-430/578/03/ 4243	Wystąpienie w sprawie udostępnienia przez ZURICH Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. firmie windykacyjnej Kruk Sp. z o.o.- w związku z powierzeniem tej firmie dochodzenia od byłych agentów Spółki zapłaty nienależnie pobranych wynagrodzeń – danych osobowych osób, które zostały ubezpieczone za pośrednictwem tych agentów, objętych umowami ubezpieczenia, w zakresie imienia, nazwiska, numeru polisy i daty zawarcia umowy ubezpieczenia osoby ubezpieczonej.
52.	Minister Sprawiedliwości Prokurator	31 grudnia 2003 GGI-024-21/03/759	Wystąpienie w sprawie wadliwego wykonywania przez prezesów sądów okręgowych obowiązku rejestracyjnego. Prośba o spowodowanie, aby prezesi sądów okręgowych zapoznali się z

I. p	Podmiot	Data wystąpienia Sygnatura sprawy	Przedmiot wystąpienia
	Generalny		przepisami o ochronie danych osobowych i dopełnili obowiązku zgłoszenia do rejestracji zbiorów biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych w sposób zgodny z ustawą, tj. na obowiązującym wzorze zgłoszenia.

Załącznik nr 2 Wykaz przeprowadzonych kontroli

I. p.	Data kontroli	Podmiot kontrolowany i miejsce kontroli	Inicjatywa kontroli	Rozstrzygnięcie - decyzja.
1.	07-08.01.2003	BTM Leaders S.A., Warszawa, ul. Mazowiecka 6/8	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-92/03
2.	07-08.01.2003	Urząd Lotnictwa Cywilnego, Warszawa, ul. Chałubińskiego 4/6	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-142/03
3.	07-09.01.2003	Bank Handlowy w Warszawie S.A., Warszawa, ul. Senatorska 16	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-15/04
4.	13-15.01.2003	Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Compensa S.A., Warszawa, ul. Łucka 7/9	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-183/03
5.	15-17.01.2003	Urząd Skarbowy w Pruszkowie, ul. Staszica 1	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-125/03
6.	14-17.01.2003	Urząd Skarbowy Warszawa – Bemowo, ul. Białobrzaska 53A	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-113/03
7.	14-17.01.2003 30.01.2003	Urząd Skarbowy Warszawa – Wola, ul. Powstańców Śląskich 2D	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-141/03
8.	20-22.01.2003	Urząd Skarbowy w Otwocku, ul. Matejki 4	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-150/03
9.	21-24.01.2003	Urząd Skarbowy w Wołominie, ul. Ogrodowa 4	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-148/03
10.	28-31.01.2003	Urząd Skarbowy Warszawa – Wawer, ul. Mycielskiego 20	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-95/03
11.	27-30.01.2003	Urząd Skarbowy Warszawa – Bielany, ul. Skalmierska 5	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-188/03 decyzja GI-DEC-DIS-223/03
12.	27-31.01.2003	Urząd Skarbowy Warszawa – Mokotów, ul. Kujawska 1 i ul. Wynałazek 3	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-132/03 decyzja GI-DEC-DIS-170/03
13.	10.02.2003	Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej dla m. st. Warszawy, ul. Polna 1	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-44/03
14.	10.02.2003	Vegas Sp. z o.o., Warszawa, ul. Mińska 69 lok. 87	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-124/03
15.	10.02.2003	Vision Express Polska Sp. z o.o., Warszawa, ul. Łopuszańska 117/123	z urzędu	usunięto uchybienia
16.	10-13.02.2003	Izba Skarbowa w Warszawie, ul. Świętokrzyska 12	z urzędu	nie stwierdzono uchybień
17.	14.02.2003	Biuro Turystyczno – Handlowe Gama, Skierniewice, ul. Rawska 6	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-93/03 decyzja GI-DEC-DIS-134/03 zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 53
18.	10.02.2003	Alladyn Sp. z o.o., Warszawa. ul. Mińska 25 lok. 606	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-118/03
19.	13.02.2003	MediAdress Polonia Sp. z o.o., Skierniewice, ul. Sobieskiego 20A	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	wnioski przekazano do Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych
20.	17.02.2003	Związek Banków Polskich, Warszawa, ul. Smolna 10A	z urzędu	usunięto uchybienia

I. p.	Data kontroli	Podmiot kontrolowany i miejsce kontroli	Inicjatywa kontroli	Rozstrzygnięcie - decyzja.
21.	18-19.02.2003 21.03.2003	JJ Direct Sp. z o.o., Otwock Świerk	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-124/03 decyzja GI-DEC-DIS-118/03
22.	17-18.02.2003	Pallotyński Sekretariat Misyjny, Warszawa, ul. Skaryszewska 12	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	wnioski przekazano do Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych
23.	19-21.02.2003	C&C S.A., Warszawa, ul. Czerwińska 39	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-164/03 decyzja GI-DEC-DIS-233/03
24.	20.02.2003	Biotonic Sp. z o.o., Warszawa, ul. Sonaty 6C	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
25.	20.02.2003	ZAAP Sp. z o.o., Warszawa, ul. Sonaty 6C	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
26.	24-25.02.2003	Ministerstwo Finansów, Warszawa, ul. Świętokrzyska 12	z urzędu	nie stwierdzono uchybień
27.	24-26.02.2003	Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń S.A., Warszawa, Al. Jerozolimskie 92	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
28.	24-28.02.2003	Urząd Skarbowy w Piotrkowie Trybunalskim, ul. Wronia 65	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-122/03
29.	24-28.02.2003	Drugi Urząd Skarbowy Łódź – Górna, ul. Wróblewskiego 10A	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-151/03 decyzja GI-DEC-DIS-179/03
30.	26.02.2003 18-19.03.2003	Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU S.A., Warszawa, ul. Prosta 30	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	nie stwierdzono uchybień
31.	28.02.2003	Biotonic Sp. z o.o., Warszawa, ul. Sonaty 6C	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
32.	06-07.03.2003	Urząd Gminy Rybno, ul. Długa 19	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
33.	06.03.2003	Towarzystwo Finansowo Inwestycyjne Sp. z o.o., Warszawa, ul. Pilchowicka 27	z urzędu	wniosek o kolejną kontrolę sprawdzającą
34.	05-07.03.2003	Karta i Kredyt S.A., Warszawa, ul. Słomińskiego 19	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	zaprzeszono przetwarzania danych osobowych
35.	05-07.03.2003	Johnson Johnson Poland Sp. z o.o., Warszawa, ul. Szyszkowa 20	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-214/03
36.	10-14-03-2003	Drugi Urząd Skarbowy w Toruniu, ul. Mazowiecka 63/65	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	decyzja GI-DEC-DIS-160/03
37.	17-19.03.2003	Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Warszawa, ul. Czerniakowska 16	z urzędu	usunięto uchybienia
38.	11-13.03.2003	Janssen Cilag Poland Sp. z o.o., Warszawa, ul. Szyszkowa 20	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-210/03
39.	19-20.03.2003	Górnośląski Bank Gospodarczy S.A., Katowice, ul. Warszawska 6	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-41/04
40.	19-21.03.2003	Auto Leasing S.A., Warszawa, Al. Jana Pawła II 15	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	nie stwierdzono uchybień
41.	19-20.03.2003	Korporacja Finansowa Sp. z o.o., Warszawa, ul. Modlińska 190	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	decyzja GI-DEC-DIS-207/03
42.	19-21.03.2003	Wydawnictwo Bauer Sp. z o.o., Warszawa, ul. Motorowa 1	Departament Skarg	wniosek o kontrolę podmiotów współpracujących z jednostką kontrolowaną
43.	21.03.2003	PGA Sp. z o. o., Mory, ul. Wojska Polskiego 4	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-11/03
44.	24-28.03.2003	Urząd Skarbowy w Ostrołęce, ul. Przechodnia 6	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-105/03
45.	24-28.03.2003	P.R.E.S.C.O. Sp. z o.o., Piła, ul. Tczewska 8	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-193/03
46.	25-28.03.2003	Starostwo Powiatowe w Starogardzie	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-152/03

I. p.	Data kontroli	Podmiot kontrolowany i miejsce kontroli	Inicjatywa kontroli	Rozstrzygnięcie - decyzja.
		Gdańskim, ul. Kościuszki 17		
47.	26-28.03.2003	Kaliska Agencja Medyczna Medix Sp. z o.o., Kalisz, ul. Majkowska 13A	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-186/03 zawiadomienie o popełnieniu przestępstw określonych w art. 51 i 52
48.	26-28.03.2003	SEB Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A., Warszawa, ul. Szturmowa 2	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	decyzja GI-DEC-DIS-222/03
49.	31.03-04.04.2003	Urząd Skarbowy w Oławie, ul. Lwowska 1	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-140/03 decyzja GI-DEC-DIS-165/03
50.	31.03-04.04.2003	Urząd Skarbowy w Puławach, Al. Królewska 19	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-167/03
51.	07-11.04.2003	Pierwszy Urząd Skarbowy w Zielonej Górze, ul. Pieniężna 24	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-104/03 decyzja GI-DEC-DIS-149/03
52.	07-11.04.2003	Urząd Skarbowy w Nowym Targu, Pl. Słowackiego 3	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-119/03 decyzja GI-DEC-DIS-171/03
53.	07-11.04.2003	Urząd Skarbowy w Łomży, ul. Polowa 47	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-112/03
54.	22-25.04.2003	Urząd Skarbowy w Opolu, ul. Ozimska 19	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-120/03 decyzja GI-DEC-DIS-159/03
55.	14-18.04.2003	Urząd Skarbowy w Olsztynie, ul. J. Piłsudskiego 59	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-177/03
56.	14-18.04.2003	Urząd Skarbowy w Koninie, ul. Zakładowa 7A	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-137/03 decyzja GI-DEC-DIS-166/03
57.	22-25.04.2003	Urząd Skarbowy w Malborku, ul. Kopernika 10	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-123/03
58.	22-25.04.2003	Urząd Skarbowy w Skarżysku Kamiennej, ul. 1-ego Maja 56	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-212/03
59.	22-25.04.2003	Pierwszy Urząd Skarbowy w Częstochowie, ul. Rolnicza 33	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-139/03 decyzja GI-DEC-DIS-178/03
60.	05-06.05.2003	IMP Sp. z o.o., Warszawa, ul. Cieczota 31	Sąd Rejonowy dla Warszawy Mokotowa	wnioski przekazano do Sądu Rejonowego dla Warszawy Mokotowa
61.	05-07.05.2003	Ecco Holiday Sp. z o.o., Poznań, ul. Wielka 18	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-196/03
62.	06.05.2003	De Agostini Polska Sp. z o.o., Warszawa, Al. Jerozolimskie 125/127	z urzędu	usunięto uchybienia
63.	06.05.2003	De Agostini Atlas, Warszawa, Al. Jerozolimskie 125/127	z urzędu	usunięto uchybienia
64.	06-07.05.2003	Holiday Service S.A., Poznań, ul. Szewska 9/9	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
65.	07-08.05.2003	Dimar Polska Sp. z o.o., Warszawa, ul. Domaniewska 47	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-121/03
66.	12-16.05.2003	Straż Miejska w Częstochowie, ul. Krakowska 80 bl. 3	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-220/03 decyzja GI-DEC-DIS-249/03
67.	12-16.05.2003 19.05.2003	Biuro Informacji Kredytowej S.A., Warszawa, ul. Mariana Sengera „Cichego” 1	Departament Skarg	decyzje od nr GI-DEC-DIS-256/03 do nr GI-DEC-DIS-286/03
68.	13-16.05.2003	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Górze, ul. Hirszfelda 10	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-185/03
69.	19-21.05.2003	Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna, Warszawa, ul. Żelazna 79	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-198/03
70.	19-23.05.2003	Powiatowy Urząd Pracy w Oławie, ul. 3 Maja 1	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-228/03
71.	20-21.05.2003	Ministerstwo Finansów, Warszawa, ul. Świętokrzyska 12	z urzędu	nie stwierdzono uchybień
72.	26-28.05.2003	Gospodarstwo Pomocnicze Urzędu	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-230/03

I. p.	Data kontroli	Podmiot kontrolowany i miejsce kontroli	Inicjatywa kontroli	Rozstrzygnięcie - decyzja.
		Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa, Pl. Powstańców Warszawy 1		
73.	21.05.2003	Call Center Poland S.A., Warszawa, ul. Puławska 436	z urzędu	nie stwierdzono uchybień
74.	26-30.05.2003	Multimedia Sp. z o.o., Gdynia, ul. Tadeusza Wendy 7/9	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-225/03
75.	26-27.05.2003	Pelargos Sp. z o.o., Warszawa, ul. Bema 57A	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-227/03
76.	26-30.05.2003	Kruk Sp. z o.o., Wrocław, ul. Ostrowskiego 7	Departament Skarg	usunięto uchybienia
77.	28-30.05.2003	MTS Notebook Sp. z o.o., Poznań, ul. Grochowe Łąki 7A	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-221/03 zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 53
78.	02.06.2003 05.06.2003	QXL Poland Sp. z o.o., Poznań, ul. Dąbrowskiego 75/66	z urzędu	usunięto uchybienia
79.	03-06.06.2003	GlaxoSmithKline Pharmaceuticals S.A., Poznań, ul. Grunwaldzka 189	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-226/03
80.	03.06.2003	Agnieszka Słupecka prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą „Agter”, Warszawa, ul. Grójecka 204 lok. 12 i 15	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	decyzja GI-DEC-DIS-219/03
81.	03-05.06.2003	IBM Polska Sp. z o.o., Warszawa, ul. 1 Sierpnia 8	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	decyzja GI-DEC-DIS-235/03
82.	03.06.2003	Urząd Skarbowy Warszawa – Ursynów, ul. Wynalazek 3	z urzędu	usunięto uchybienia
83.	09-13.06.2003	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w Kielcach, ul. Wojska Polskiego 65B	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-7/04 decyzja GI-DEC-DIS-24/04
84.	23.06- 03.07.2003	Sąd Rejonowy dla Warszawy Mokotowa, ul. Ogrodowa 51A	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-231/03
85.	09-13.06.2003	Raiffeisen Bank Polska S.A., Warszawa, ul. Piękna 20	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-42/04
86.	10.06.2003	Telekomunikacja Polska S.A., Oddział w Warszawie, ul. Ciołka 6	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
87.	16-18.06.2003	Mirosława Siebert - Bresler i Marek Bresler prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „Partner” s.c., Łębork, ul. Staromiejska 10/11	Departament Skarg	usunięto uchybienia
88.	09-10.06.2003	ING Nationale – Nederlanden Polska Otwarty Fundusz Emerytalny – ING Nationale – Nederlanden Polska Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A., Warszawa, ul. Ludna 2	Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych	nie stwierdzono uchybień
89.	10-13.06.2003	Credit Suisse Life & Pensions Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A., Warszawa, ul. Puławska 15	Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych	decyzja GI-DEC-DIS-195/03
90.	16-17.06.2003	GlaxoSmithKline Pharmaceuticals S.A. Oddział w Warszawie, Al. Armii Ludowej 26	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-226/03
91.	23-26.06.2003	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Opieki Zdrowotnej w Prudniku, ul. Piastowska 64	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	wnioski przekazano do Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych
92.	23-27.06.2003	PKO BP S.A. Oddział w Olkuszu,	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-49/04

I. p.	Data kontroli	Podmiot kontrolowany i miejsce kontroli	Inicjatywa kontroli	Rozstrzygnięcie - decyzja.
		ul. Marcina Bylicy 6		
93.	23-27.06.2003	Instytut Centrum Zdrowia Matki Polki, Łódź, ul. Rzgowska 281/289	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-236/03
94.	25-27.06.2003	eCard S.A., Warszawa, ul. Domaniewska 41	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	nie stwierdzono uchybień
95.	08-09.07.2003	Jerzy Ferenc prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „Autel”, Warszawa, ul. Łukowska 8/16	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-230/03
96.	08-10.07.2003	Saysonic Sp. z o.o., Warszawa, ul. Świętojerska 16	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-174/03
97.	08.07.2003	Ventura Nova Sp. z o.o., Warszawa, ul. Broniewskiego 28	z urzędu	nie stwierdzono uchybień
98.	09-11.07.2003	Sigma Travel Sp. z o.o., Warszawa, ul. Marszałkowska 140	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-206/03
99.	08.07.2003	Ventura Polska Sp. z o.o., Warszawa, ul. Broniewskiego 28	z urzędu	nie stwierdzono uchybień
100.	07-08.07.2003	Winhouse Sp. z o.o., Opypy 13 A	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-25/04
101.	09-11.07.2003	Polkomtel S.A., Warszawa, Al. Jerozolimskie 81	Departament Skarg	usunięto uchybienia
102.	14-17.07.2003	Łódzkie Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami, ul. Piotrkowska 117	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	decyzja GI-DEC-DIS-211/03
103.	14-15.07.2003	Legion Polska Sp. z o.o., Warszawa, ul. Żurawia 8	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	nie stwierdzono uchybień
104.	14-16.07.2003	K2 Internet S.A., Warszawa, ul. Balonowa 12	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	decyzja GI-DEC-DIS-182/03
105.	21-25.07.2003	Krakowski Bank Spółdzielczy, Kraków, Rynek Kleparski 8	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	decyzja GI-DEC-DIS-32/04
106.	21-23.07.2003	Agencja Obsługi Nieruchomości Dompol, Płock, ul. Gradowskiego 28	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
107.	21-25.07.2003	GE Capital Bank S.A., Gdańsk, ul. Wały Jagiellońskie 36	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-50/04
108.	05-07.08.2003	Renault Ofion Sp. z o.o., Kielce, ul. Manifestu Lipcowego 14	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
109.	05-06.08.2003	Instytut Rachunkowości i Podatków, Warszawa, ul. Szpitalna 1 lok. 35 i 36	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-6/04
110.	05-08.08.2003	Bank Millennium S.A., Warszawa, ul. Kopernika 36/40	Departament Skarg	nie stwierdzono uchybień
111.	12-14.08.2003	Bank Zachodni WBK S.A. II Oddział w Łodzi, ul. Sienkiewicza 24	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-232/03
112.	27-29.08.2003	Peugeot France Automobiles, Warszawa, Al. Jerozolimskie 217	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-9/04
113.	12-22.08.2003	Bank Polska Kasa Opieki S.A., Warszawa, ul. Grzybowska 53/57	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
114.	12-14.08.2003	PolGuard Consulting Sp. z o.o., Warszawa, ul. Ogórkowa 45A/10	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	nie stwierdzono uchybień
115.	18-22.08.2003	Bank Polska Kasa Opieki S.A. I Oddział w Bielsku – Białej, ul. Grunwaldzka 49A	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
116.	14.08.2003	Robert Gadzinowski prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „Dorgos”, Warszawa, ul. Ogórkowa 45 A/10	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	wnioski przekazano do Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych
117.	25-29.08.2003	Urząd Skarbowy w Bydgoszczy, ul. Fordońska 77	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-224/03

I. p.	Data kontroli	Podmiot kontrolowany i miejsce kontroli	Inicjatywa kontroli	Rozstrzygnięcie - decyzja.
118.	26-29.08.2003	Podkarpacka Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej, Rzeszów, ul. Mochnickiego 4	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
119.	27-29.08.2003	Bank Polska Kasa Opieki S.A., Centrum Bankowości Elektronicznej i Centrum Dystrybucji Korespondencji w Łodzi, ul. Piotrkowska 288 oraz archiwum, Łódź, ul. Ludowa 96	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
120.	22.08.2003	Urząd Miasta w Łodzi, ul. Piotrkowska 104	z urzędu	nie stwierdzono uchybień
121.	02-04.09.2003	ZAAP Sp. z o.o., Warszawa, ul. Sonaty 6C	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	decyzja GI-DEC-DIS-250/03
122.	03-04.09.2003	Polkomtel S.A., Warszawa, Al. Jerozolimskie 81	z urzędu	nie stwierdzono uchybień
123.	08-10.09.2003	Iwona Szybka prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą „Business Consulting”, Warszawa, Al. Jerozolimskie 133/151	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	decyzja GI-DEC-DIS-237/03
124.	08-10.09.2003	Mazowiecka Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., Warszawa, ul. Kasprzaka 25	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-247/03
125.	08-12.09.2003	Szpital Neuropsychiatryczny, Lublin, ul. Abramowiecka 2	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-1/04
126.	08-12.09.2003	Starostwo Powiatowe w Jaworze, ul. Wrocławska 26	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-246/03
127.	15-17.09.2003	Kredyt Bank S.A., Warszawa, ul. Kasprzaka 2/8	Departament Skarg	nie stwierdzono uchybień
128.	15.09.2003	Roedl Outsourcing Sp. z o.o., Warszawa, ul. Bednarska 7	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-14/04
129.	22-26.09.2003	Urząd Gminy Jodłownik, Jodłownik 198, Plac III Rzeczypospolitej	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-239/03
130.	22-24.09.2003	Międzynarodowe Biuro Obsługi Domów Wysyłkowych Sp. z o.o., Świebodzin, Jordanowo 11F	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
131.	22-24.09.2003	Mieczysław Więckowicz prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „Międzynarodowe Biuro Obsługi Domów Wysyłkowych”, Świebodzin, Jordanowo 11F	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
132.	24.09.2003	Małgorzata Matusik – Niemiec prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą „Biuro matrymonialne Razem w Warszawie”, Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 79	z urzędu	usunięto uchybienia
133.	22-25.09.2003	Firma Handlowo – Usługowa Tespol, Wejherowo, ul. Jaśminowa 4	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
134.	03.10.2003	Roedl Consulting Sp. z o.o., Warszawa, ul. Bednarska 7	z urzędu	usunięto uchybienia
135.	01-02.10.2003	Roedl Outsourcing Sp. z o.o. Oddział Gliwice, ul. Barlickiego 1	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-14/04
136.	06-10.10.2003	Prokuratura Rejonowa Warszawa – Mokotów, ul. Wiktorska 91A	z urzędu	wystąpienie do Prokuratora Rejonowego
137.	06-09.10.2003	Świat Sprzedaży Wysyłkowej – Centrum Parapsychologii Stosowanej Sp. z o.o., Wrocław, ul. Wilcza 25C	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-30/04
138.	06-09.10.2003	Dom Mistycznego Serca Sp. z o.o., Wrocław, ul. Wilcza 25C	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-248/03

I. p.	Data kontroli	Podmiot kontrolowany i miejsce kontroli	Inicjatywa kontroli	Rozstrzygnięcie - decyzja.
139.	08.10.2003	PKO BP S.A., Warszawa, ul. Puławska 15	z urzędu	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
140.	06.10.2003	Elvia Sp. z o.o., Warszawa, ul. Solec 22	z urzędu	usunięto uchybienia
141.	14.10.2003	Falck Ochrona Sp. z o.o., Warszawa, ul. Prosta 69	z urzędu	zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 49 ust. 1
142.	21.10.2003	Towarzystwo Finansowo – Inwestycyjne Sp. z o.o., Warszawa, ul. Pilichowiecka 27	z urzędu	pismo z prośbą o podjęcie działań mających na celu usunięcie uchybień
143.	13-17.10.2003	Sąd Okręgowy w Krakowie, ul. Przy Rondzie 7	Departament Skarg	wystąpienie do Ministra Sprawiedliwości
144.	13-17.10.2003	Messenger Service Stolica S.A., Warszawa, ul. Prądzyńskiego 1/3	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-23/04
145.	20-21.10.2003	Wydawnictwo Bauer Sp. z o.o. Filia w Ciechanowie, ul. Niechockiej 25	z urzędu	wniosek o kontrolę podmiotów współpracujących z jednostką kontrolowaną
146.	20.10.2003	Medical Tribune Polska Sp. z o.o., Warszawa, ul. Gdańska 41	z urzędu	zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 53
147.	22.10.2003	Ministerstwo Finansów, Warszawa, ul. Świętokrzyska 12	z urzędu	nie stwierdzono uchybień
148.	22.10.2003	Bigram S.A., Warszawa, Al. Wilanowska 372	z urzędu	usunięto uchybienia
149.	23.10.2003	Instytut Rachunkowości i Podatków, Warszawa, ul. Szpitalna 1 lok. 35 i 36	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-6/04
150.	27-30.10.2003	Toyota Motor Poland Company Limited Sp. z o.o., Warszawa, ul. Konstruktorska 5	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-40/04
151.	27-31.10.2003	CSG Polska Sp. z o.o., Wrocław, ul. Nyska 48	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
152.	27-31.10.2003	Labo Bio Pharma Sp. z o.o., Wrocław, ul. Wilcza 25C	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
153.	29-31.10.2003	Biuro Usług Informatycznych Sigad Sp. z o.o., Warszawa, ul. Konopczyńskiego 4	z urzędu	decyzja GI-DEC-DIS-45/04
154.	05.11.2003	Archive Management Solutions Sp. z o.o., Reguły, ul. Regulska 2A	Departament Skarg	wniosek o kontrolę podmiotów współpracujących z jednostką kontrolowaną
155.	05-07.11.2003	Cetelem Polska Expansion S.A., Warszawa, ul. Kijowska 1	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
156.	04-05.11.2003	Canal + Cyfrowy Sp. z o.o., Warszawa, ul. Kawalerii 5	Departament Skarg	wniosek o kontrolę podmiotów współpracujących z jednostką kontrolowaną
157.	12-14.11.2003	Artem Studio Sp. z o.o., Łódź, ul. Łąkowa 11	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-29/04
158.	13.11.2003	Wydawnictwo Bauer Sp. z o.o., Warszawa, ul. Motorowa 1	z urzędu	wniosek o kontrolę podmiotów współpracujących z jednostką kontrolowaną
159.	17.11.2003	Dem`a Promotion Polska Sp. z o.o., Warszawa, ul. Olesińska 21	z urzędu	usunięto uchybienia
160.	24-28.11.2003	Piotr Gawarecki prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „Agencja Usług Turystycznych Gawatur”, Wrocław, ul. Świdnicka 19 pok. 207	Departament Skarg	usunięto uchybienia
161.	17-18.11.2003	Agencja Ochrony Osób i Mienia Securpol City Sp. z o.o., Warszawa, ul. Conrada 32	Departament Skarg	nie stwierdzono uchybień
162.	17-20.11.2003	Zarząd Transportu Miejskiego,	Departament Skarg	wnioski przekazano do

I. p.	Data kontroli	Podmiot kontrolowany i miejsce kontroli	Inicjatywa kontroli	Rozstrzygnięcie - decyzja.
		Warszawa, ul. Senatorska 37		Departamentu Skarg
163.	24-26.11.2003	Związek Maklerów i Doradców, Warszawa, ul. Marszałkowska 68/70 m. 30	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
164.	25-27.11.2003	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej, Łódź, ul. Wólczańska 111/113	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	wystąpienie do Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej
165.	26.11.2003	Volkswagen Leasing Polska Sp. z o.o., Warszawa, Al. Jana Pawła II 15	z urzędu	usunięto uchybienia
166.	01-03.12.2003	Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, Al. Niepodległości 208	z urzędu	wystąpienie do Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego
167.	03-04.12.2003	Yours Investments Sp. z o.o., Warszawa, ul. Gdańska 51 lok. D	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
168.	04.12.2003	Zurich Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A., Warszawa, ul. Postępu 15	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
169.	04-05.12.2003	Małgorzata Matusik – Niemiec prowadząca działalność gospodarczą pod firmą „Biuro Matrymonialne Razem w Warszawie”, Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 79	z urzędu	usunięto uchybienia
170.	08-12.12.2003	Lama Gold Poland Sp. z o.o., Poznań, ul. Wiosenna 25	Departament Skarg	decyzja GI-DEC-DIS-31/04
171.	08-12.12.2003	Grupa Energetyczna ENEA S.A., Poznań, ul. Nowowiejskiego 11	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
172.	08-10.12.2003	Śląski Urząd Wojewódzki, Katowice, ul. Jagiellońska 25	Departament Skarg	wnioski przekazano do Departamentu Skarg
173.	10-12.12.2003	Artur Kowalski prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Capital – Nieruchomości, Warszawa, ul. Madalińskiego 96/98 m. 3	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	brak zbioru
174.	10.12.2003	Jerzy Kozierkiewicz i Anna Boruskiewicz - Kozierkiewicz prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „JAK Agencja Promocyjna”, Warszawa, ul. Bacewiczówny 7 m. 58	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	wnioski przekazano do Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych
175.	10.12.2003	Bożena Gawlikowska prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą „Dorotech – PI”, Warszawa, ul. Powstańców Śląskich 69	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	wnioski przekazano do Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych
176.	12.12.2003	Janusz Grochowski prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „Pro Concept 2000”, Warszawa, ul. Pociskowa 3	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	nie stwierdzono uchybień
177.	15-17.12.2003	Wiesław Fleran prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „J. O.”, Łódź, ul. Piramowicz 7 m 9	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	wnioski przekazano do Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych
178.	15-16.12.2003	Radosław Wiktorski prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „Rad – Com”, Warszawa, ul. Królewska 19/21	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	wnioski przekazano do Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych
179.	18-19.12.2003	Bristol - Myers Squibb Polska Sp. z o.o., Warszawa, Al. Armii Ludowej 26	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	wnioski przekazano do Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych
180.	17-19.12.2003 22.12.2003	Polsko - Japońska Wyższa Szkoła Technik Komputerowych, Warszawa, ul. Koszykowa 86	Ambasada RP w Bułgarii	pismo do Ambasadora RP w Bułgarii
181.	18.12.2003	Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis	Departament	wnioski przekazano do

I. p.	Data kontroli	Podmiot kontrolowany i miejsce kontroli	Inicjatywa kontroli	Rozstrzygnięcie - decyzja.
		Sp. z o.o., Warszawa, ul. Gen. K. Sosnkowskiego 1	Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych
182.	19.12.2003	Astech Polska S.A., Warszawa, ul. Stawki 2	Departament Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych	brak zbioru
183.	22.12.2003	PolGuard Consulting Sp. z o.o., Warszawa, ul. Ogórkowa 45A/10	z urzędu	nie stwierdzono uchybień
184.	22.12.2003	Robert Gadzinowski prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „Dorgos”, Warszawa, ul. Ogórkowa 45 A/10	z urzędu	wnioski przekazano do Departamentu Rejestracji Zbiorów Danych Osobowych

Załącznik nr 3 Wykaz orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego wydanych w 2003 r. w sprawach prowadzonych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

I. p.	Data, sygnatura orzeczenia NSA	Sygnatura decyzji Generalnego Inspektora	Przedmiot sprawy	Rozstrzygnięcie NSA.
1.	28 stycznia 2003 r. II SA 2661/01	GI-DEC-DIS-69/01/590 GI-DEC-DIS-78/01/633	Nie wykonanie obowiązku informacyjnego, brak ewidencji osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych oraz nie spełnienie wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...).	Oddalenie skargi
2.	28 stycznia 2003 r. II SA 2210/01	GI-DEC-DS-58/01/492	Udostępnienie danych osobowych abonenta.	Oddalenie skargi
3.	29 stycznia 2003 r. II SA 3085/01	GI-DEC-DS-104/01/755,756	Przetwarzanie w aktach osobowych policjanta informacji o karalności członków jego rodziny.	Oddalenie skargi
4.	5 lutego 2003 r. sygn. akt II S.A. 3505/01	GI-DEC-DS-134/01/856	Przetwarzanie danych osób zawierających umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w zakresie nieadekwatnym do celu przetwarzania tych danych	Oddalenie skargi
5.	13 lutego 2003 r. II SA 1620/01	GI-DEC-DP-29/01/306	Zbieranie danych przy użyciu badań poligraficznych.	Oddalenie skargi
6.	20 marca 2003 r. II SA 3184/01	GI-DEC-DS-126/01/838/839	Przekazanie danych osobowych osobom nieupoważnionym.	Oddalenie skargi
7.	25 marca 2003 r. II SAB 367/02		Skarga na bezczynność Generalnego Inspektora.	Oddalenie skargi
8.	4 kwietnia 2003 r. II SA 2135/02	GI-DEC-DS-94/02/333,334,335	Przetwarzanie danych w celu marketingowym.	Oddalenie skargi
9.	4 kwietnia 2003 r. II SA 2935/02	GI-DEC-DS-130/02/483,484	Przetwarzanie danych osobowych klienta banku.	Uwzględnienie skargi
10.	11 kwietnia 2003 r. II SA 1578/02	GI-DEC-DS-66/02/256,257	Przetwarzanie danych osobowych klienta banku będącego jednocześnie jego pracownikiem.	Oddalenie skargi
11.	11 kwietnia 2003 r. II SA 1449/02	GI-DEC-DS-60/02/229/230	Udostępnienie wierzycielowi danych osobowych członka spółdzielni z rejestru	Uwzględnienie skargi

I. p.	Data, sygnatura orzeczenia NSA	Sygnatura decyzji Generalnego Inspektora	Przedmiot sprawy	Rozstrzygnięcie NSA.
			członków spółdzielni.	
12.	11 kwietnia 2003 r. II SA 412/02	GI-DEC-DS-14/02/35,36	Sprawa dotyczyła wniosku o „spowodowanie w drodze decyzji usunięcia nieprawdziwych danych z akt Instytutu Medycyny Pracy”.	Oddalenie skargi
13.	11 kwietnia 2003 r. II SA 3942/02	GI-DEC-DIS-173/02/610 GI-DEC-DIS-208/02/692	Brak w deklaracji członkowskiej odrębnej klauzuli dotyczącej wyrażenia przez osobę, której dane dotyczą, zgody na przetwarzanie danych osobowych w celu marketingu produktów i usług innych podmiotów.	Oddalenie skargi
14.	11 kwietnia 2003 r. II SA 673/01	GI-DEC-DP-4/01/55/56/57	Zastosowanie niewłaściwego rodzaju orzeczenia, którym wzrusza się wadliwy akt - zaskarżony do Sądu.	Stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji
15.	16 kwietnia 2003 r. II SA 3878/02	GI-DEC-DP-202/02/682	Przekazywanie danych osobowych za granicę.	Oddalenie skargi
16.	29 kwietnia 2003 r. II SAB 405/02		Wniosek o wydanie przez Generalnego Inspektora decyzji administracyjnej. W związku z nie podaniem przez wnioskodawcę adresu zamieszkania a jedynie adresu poste restante, jak też nie uzupełnienia tego braku w wyznaczonym terminie, Generalny Inspektor pozostawił sprawę bez rozpoznania, natomiast skarżący złożył skargę na jego bezczynność.	Uwzględnienie skargi
17.	29 kwietnia 2003 r. II SA 3295/02	GI-DEC-DS-164/02/579,580,581	Udostępnienia gazecie ze zbiorów danych powiatowego inspektora sanitarnego informacji o stanie zdrowia właściciela restauracji oraz jego pracowników.	Oddalenie skargi
18.	4 sierpnia 2003 r. II SA 1550/03	GI-DEC-DS-40/03/125	Wniesienie skargi z uchybieniem terminu określonego w art. 35 ust. 1 ustawy o NSA.	Postanowienie o odrzuceniu skargi.
19.	18 września 2003 II SA 2199/01	GI/DRZDO/DEC/44/00 DRZDO/401/DEC/020775/99-140/01	Odmowa rejestracji zbioru danych zgłoszonego do rejestracji.	Oddalenie skargi.
20.	7 listopada 2003 r. II SA 1432/02	GI-DEC-DS-56/02/215	Przetwarzania przez bank danych osobowych kredytobiorców, w zakresie rysopisu, imion.	Uwzględnienie skargi
21.	21 listopada 2003 r. II SA 3017/03	GI-DEC-DS-114/03/393	Sprawa dotyczyła usunięcia przez operatora telekomunikacyjnego danych osobowych abonentów	Uwzględnienie skargi
22.	27 listopada 2003 r. II SA 209/03	GI-DEC-DP-224/02/762	Przetwarzanie danych osobowych abonentów operatora telefonii komórkowej.	Oddalenie skargi
23.	27 listopada 2003 r. II SA 232/02	GI-DEC-DIS-171/01/954 GI-DIS-K-203/01/1051	Nie zapewnianie przez systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych odnotowania dla każdej osoby, której dane przetwarzane są w systemie, informacji komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione.	Uwzględnienie skargi
24.	28 listopada 2003 r. II SA 3357/03	GI-DEC-DS-155/03/495	Skarżąca nie wyczerpała środków odwoławczych, które służyły jej przed organem właściwym w sprawie.	Postanowienie o odrzuceniu skargi.
25.	2 grudnia 2003 r. II SA 3597/03	GI-DEC-DIS-120/03/408 GI-DEC-DIS-159/03/512	W przedmiocie wstrzymania wykonania decyzji w sprawie nie zapewniania przez systemy informatyczne odnotowania dla każdej osoby, której dane przetwarzane są w systemie, informacji komu, kiedy i w jakim zakresie dane zostały udostępnione oraz nie	Oddalenie wniosku o wstrzymanie wykonania decyzji

I. p.	Data, sygnatura orzeczenia NSA	Sygnatura decyzji Generalnego Inspektora	Przedmiot sprawy	Rozstrzygnięcie NSA.
			umożliwianie przez te systemy udostępnienia na piśmie, w powszechnie zrozumiałej formie, treści danych o każdej osobie, której dane są przetwarzane, wraz z informacjami, o których mowa w § 16 rozporządzenia w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych (...).	

Załącznik nr 4 Informacje przekazane Generalnemu Inspektorowi przez organy ścigania w trzech ostatnich latach, w sprawach złożonych zawiadomień o popełnieniu przestępstwa

Informacja	Rok 2001	Rok 2002	Rok 2003
Umorzenie dochodzenia	21	27	12
Umorzenie dochodzenia w części	-	-	2
Umorzenie dochodzenia i podjęcie go na nowo na skutek interwencji Generalnego Inspektora	1	-	-
Umorzenie dochodzenia i odmowa podjęcia go na nowo	-	1	-
Wszczęcie dochodzenia	1	1	1
Odmowa wszczęcia dochodzenia	1	1	2
Wszczęcie śledztwa i jego umorzenie	1	-	-
Zawieszenie dochodzenia	1	-	-
Skierowanie sprawy do sądu	8	12	7
Skazania oraz postanowienia o warunkowym umorzeniu postępowania	6	4	3
Brak informacji	12	14	47